

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

P7_TA(2013)0504

Programm Speċifiku li jimplementa Orizzont 2020 ***Riżoluzzjoni leġislattiva tal-Parlament Ewropew tat-21 ta' Novembru 2013 dwar proposta għal deċiżjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi l-Programm Speċifiku li jimplementa Orizzont 2020 – il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni (2014 – 2020) (COM(2011)0811 – C7-0509/2011 – 2011/0402(CNS))****(Proċedura leġislattiva speċjali – konsultazzjoni)**

(2016/C 436/58)

Il-Parlament Ewropew,

- wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni lill-Kunsill (COM(2011)0811),
  - wara li kkunsidra l-Artikolu 182(4) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, skont liema artikolu l-Kummissjoni kkonsultat mal-Parlament (C7-0509/2011),
  - wara li kkunsidra l-Artikolu 55 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,
  - wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għall-Industrija, ir-Riċerka u l-Energija u l-opinjoni tal-Kumitat għall-Affarijiet Barranin, il-Kumitat għall-Ambjent, is-Saħħa Pubblika u s-Sikurezza tal-Ikel, il-Kumitat għall-Agricoltura, il-Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni u l-Kumitat għall-Affarijiet Legali (A7-0002/2013),
1. Japprova l-proposta tal-Kummissjoni hekk kif emendata;
  2. Jistieden lill-Kummissjoni biex timmodifika l-proposta tagħha konsegwentement, skont l-Artikolu 293(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea;
  3. Jistieden lill-Kunsill biex jinfurmah jekk ikollu l-hsieb li jitbiegħed mit-test approvat mill-Parlament;
  4. Jitlob lill-Kunsill biex jerga' jikkonsultah jekk ikollu l-hsieb li jemenda l-proposta tal-Kummissjoni b'mod sustanzjali;
  5. Jagħti struzzjonijiet lill-President tiegħu biex jgħaddi l-pożizzjoni tiegħu lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lill-parlamenti nazzjonali.

P7_TC1-CNS(2011)0402**Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew adottata fil-21 ta' Novembru 2013 bil-hsieb tal-adozzjoni tad-Deċiżjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi l-Programm Speċifiku li jimplementa Orizzont 2020 – il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni (2014-2020)****(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)**

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 182(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz ta' att leġislattiv intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tal-21 ta' Novembru 2013.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tar-Regġuni ⁽²⁾,

Filwaqt li jaġixxi skont proċedura leġislattiva speċjali,

Billi:

- (1) Skont l-Artikolu 182(3) tat-Trattat, ir-Regolament (UE) Nru [...] tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' ... rigward l-Orizzont 2020 – il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni (“l-Orizzont 2020”) ⁽³⁾– għandu jiġi implimentat permezz ta' programm speċifiku li jiddetermina l-oġġettivi speċifiċi u r-regoli għall-implimentazzjoni tagħhom, jiffissa t-tul ta' żmien tiegħu u jipprovdi għall-mezzi meqjusa meħtieġa.
- (2) L-Orizzont 2020 għandu tliet prijoritajiet, partikolarment, li jiġġenera xjenza eċċellenti (“Xjenza eċċellenti”), johloq tmexxija industrijali (“Tmexxija industrijali”) u jindirizza l-isfidi tas-soċjetà (“Sfidi tas-soċjetà”). Dawk il-prijoritajiet għandhom ikunu implimentati bi programm speċifiku li jikkonsisti minn **Parti waħda għal kull waħda mit-tliet prijoritajiet, Parti waħda għal “Tixrid tal-eċċellenza u t-twessigh tal-partecipazzjoni”, Parti waħda għal “Xjenza ma’ u għas-soċjetà”** u Parti waħda dwar l-azzjonijiet diretti taċ-Ċentru Kongunt ta' Riċerka (JRC).
- (2a) **It-tliet prijoritajiet kollha għandhom jinkludu dimensjoni internazzjonali. L-attivitajiet ta' kooperazzjoni internazzjonali għandhom jinżammu mill-anqas fil-livell tas-Seba' Programm Kwadru.**
- (3) Filwaqt li l-Orizzont 2020 jistabbilixxi l-oġġettiv ġenerali ta' dak il-programm qafas, il-prijoritajiet u l-linji ġenerali tal-oġġettivi u attivitajiet speċifiċi li jridu jitwettqu, il-programm speċifiku għandu jiddefinixxi oġġettivi speċifiċi u linji ġenerali tal-attivitajiet li huma speċifiċi għal kull waħda mill-Partijiet. Id-dispożizzjonijiet dwar l-implimentazzjoni stabbiliti fl-Orizzont 2020 japplikaw bis-shih għal dan il-programm speċifiku, inkluż dawk relatati għal prinċipji etici.
- (4) Kull Parti għandha tkun kumplementari mal-Partijiet l-oħra tal-programm speċifiku u implimentata b'mod koerenti magħhom.
- (5) Hemm hteġġa kritika **għar-rinfurzar, it-twessigh u l-estensjoni** tal-eċċellenza tal-baži xjentifika tal-Unjoni u li tiġi żgurata provvista ta' riċerka u talent ta' klassi dinjija biex jiġu żgurati l-kompetittività u l-benesseri fit-tul tal-Ewropa. Il-Parti I “Xjenza eċċellenti” għandha tappoġġa l-attivitajiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka dwar riċerka fil-fruntiera tal-għarfien, teknoloġiji futuri u emergenti, Azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** u l-infrastrutturi Ewropej tar-riċerka. Dawn l-attivitajiet għandhom l-għan li tinbena kompetenza fit-tul, b'enfasi qawwija fuq il-ġenerazzjoni ta' xjenza, sistemi u rċerkataturi li jmiss, u jipprovdu appoġġ għat-talent emergenti minn madwar l-Unjoni u minn pajjiżi assoċjati. Attivitajiet tal-Unjoni li jappoġġaw xjenza eċċellenti għandhom jghinu biex jikkonsolidaw iż-Żona Ewropea tar-Riċerka u jagħmlu sistema tax-xjenza tal-Unjoni aktar kompetittiva u attraenti fuq skala globali.
- (6) L-attivitajiet ta' riċerka mwettqa taht il-Parti I “Xjenza Eċċellenti” għandhom jiġu determinati skont **il-htigijiet** u l-opportunitajiet tax-xjenza ■. L-aġenda tar-riċerka se tiġi stabbilita b'kollaborazzjoni mill-qrib mal-komunità xjentifika. Ir-riċerka għanda tiġi ffinanzjata abbażi tal-eċċellenza.
- (7) Il-Kunsill Ewropew għar-Riċerka stabbilit fl-ambitu ta' din id-Deciżjoni għandu jissostitwixxi u jkun is-suċċessur tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka stabbilit bid-Deciżjoni tal-Kummissjoni 2007/134/KE ⁽⁴⁾. Għandu jopera skont prinċipji stabbiliti ta' eċċellenza xjentifika, awtonomija, effiċjenza u trasparenza.

⁽¹⁾ ĠU C , , p.

⁽²⁾ ĠU C , , p.

⁽³⁾ ĠU , , p.

⁽⁴⁾ ĠU L 57, 24.2.2007, p. 14.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

- (8) Sabiex tinzamm u tissahhah it-tmexxija industrijali tal-Unjoni hemm b'zonn urġenti li tiġi stimulata r-riċerka u l-iżvilupp fis-settur privat u l-investiment fl-innovazzjoni, tiġi promossa r-riċerka u l-innovazzjoni b'agenda xprunata min-negozju u jithaffet l-iżvilupp tat-teknoloġiji godda li se jsostnu negozji futuri u t-tkabbir ekonomiku. Il-parti II "Tmexxija industrijali" għandha tappoġġa investimenti f'riċerka u innovazzjoni eċċellenti f'teknoloġiji abilitanti ewlenin u teknoloġiji industrijali oħra, tiffacilita l-aċċess għal finanzjament ta' riskju għal kumpaniji u proġetti innovattivi u tipprovdi appoġġ madwar l-Unjoni għall-innovazzjoni fl-imprizi żgħar u ta' daqs medju.
- (9) Ir-riċerka u l-innovazzjoni fl-ispazju, li huma kompetenza kondiviza tal-Unjoni, għandhom ikunu inklużi bhala element koerenti fil-Parti II "Tmexxija industrijali" sabiex jiġi mmassimizzat l-impatt xjentifiku, ekonomiku u dak fuq is-soċjetà u, biex tiġi żgurata implimentazzjoni effiċjenti u kosteffettiva.
- (10) Biex jiġu indirizzati sfidi tas-soċjetà ewlenin identifikati fl-istrategġija Ewropa 2020 ⁽¹⁾ jehtieġu investimenti kbar fir-riċerka u l-innovazzjoni biex jiġu żviluppati u implimentati soluzzjonijiet godda u rivoluzzjonarji li jkollhom l-iskala u ambitu mehtieġa. Dawn l-isfidi jirrapprezentaw ukoll opportunitajiet ekonomiċi ewlenin għal kumpaniji innovattivi u għalhekk jikkontribwixxu għall-kompetittività tal-Unjoni u l-impjiegi.
- (11) Il-Part III "Sfidi tas-soċjetà" għandha żżid l-effettività tar-riċerka u l-innovazzjoni bhala reazzjoni għall-isfidi prinċipali tas-soċjetà billi tappoġġa l-attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni eċċellenti. Dawk l-attivitajiet għandhom jiġu implimentati permezz ta' approċċ imsejjes fuq l-isfidi li jiġbor flimkien riżorsi u għarfien bejn oqsma, teknoloġiji u dixxiplini differenti. Ix-xjenzi soċjali u r-riċerka fl-istudji umanistiċi huma element importanti għall-indirizzar tal-isfidi kollha. L-attivitajiet għandhom ikopru l-firxa shiha ta' riċerka u innovazzjoni **inklużi** attivitajiet relatati mal-innovazzjoni bhall-pilotaġġ, id-dimostrazzjoni, il-bażijiet sperimentali u l-appoġġ għall-akkwist pubbliku, riċerka prenormattiva u l-istabbiliment ta' standards, u l-użu tal-innovazzjonijiet mis-suq. L-attivitajiet għandhom jappoġġaw direttament il-kompetenzi tal-politika settorjali korrispondenti fil-livell tal-Unjoni, **fejn xieraq**. It-tibdiliet kollha għandhom jikkontribwixxu lill-oġettiv prevalenti tal-iżvilupp sostenibbli.
- (11a) **Għandu jinsab bilanċ xieraq bejn il-proġetti iżgħar u dawk ikbar fi hdan l-Isfidi tas-Socjetà u t-Tmexxija fit-teknoloġiji abilitanti u industrijali.**
- (11b) **Il-Parti IIIa "Tixrid tal-eċċellenza u ż-żieda fil-partecipazzjoni" għandha tisfrutta b'mod shih il-potenzjal tar-riżorsi tat-talent Ewropew u tiżgura li l-benefiċċji ta' ekonomija mmexxija mill-innovazzjoni jkunu massimizzati kif ukoll mifruxa sew madwar l-Unjoni, skont il-prinċipju tal-eċċellenza.**
- (11c) **Il-Parti IIIb "Xjenza ma' u għas-soċjetà" għandha tibni kooperazzjoni effikaci bejn ix-xjenza u s-soċjetà, trawwem ir-reklutaġġ ta' talent ġdid għax-xjenza, u tikkombina l-eċċellenza xjentifika mas-sensibilizzazzjoni u r-responsabilità soċjali.**
- (12) Bhala Parti integrali tal-Orizzont 2020, iċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka (JRC) għandu jkompli jipprovdi sostenn xjentifiku u tekniku xprunat mill-klijent għat-tfassil, l-iżvilupp, l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-politiki tal-Unjoni. Sabiex iwettaq il-missjoni tiegħu, iċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka għandu jwettaq riċerka tal-oghla kwalità. Fit-twettiq tal-azzjonijiet diretti skont il-missjoni tiegħu, iċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka għandu jagħmel enfasi partikolari fuq oqsma ta' importanza ewlenija għall-Unjoni, jiġifieri tkabbir intelliġenti, inklużiv u sostenibbli, is-sigurtà u ċittadinanza u l-Ewropa Globali.
- (13) L-azzjonijiet diretti taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka għandhom ikunu implimentati b'mod flessibbli, effiċjenti u trasparenti, filwaqt li jitqiesu l-htigiet rilevanti tal-utenti taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka u l-politiki tal-Unjoni, kif ukoll billi jiġi rrispettat l-oġettiv li jiġu protetti l-interessi finanzjarji tal-Unjoni. Dawk l-azzjonijiet ta' riċerka għandhom jiġu adattati fejn xieraq għal dawn il-htigijiet u għall-iżviluppi xjentifiċi u teknoloġiċi u jimmiraw li jiksbu l-eċċellenza xjentifika.

⁽¹⁾ COM(2010)2020

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

- (14) Iċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka għandu jkompli jiġġenera riżorsi addizzjonali permezz ta' attivitajiet kompetittivi, inklużi l-partecipazzjoni fl-azzjonijiet indiretti tal-Orizzont 2020, il-hidma ta' parti terza u, flivell inqas, l-isfruttar tal-proprietà intellettuali.
- (15) Il-programm speċifiku għandu jikkomplimenta l-azzjonijiet imwettqa fl-Istati Membri kif ukoll azzjonijiet oħra tal-Unjoni li huma meħtieġa għall-isforz strateġiku ġenerali għall-implimentazzjoni tal-Istrateġija Ewropa 2020 **II**.
- (15a) F'konformità mad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2001/822/KE tas-27 ta' Novembru 2001 dwar l-assoċjazzjoni tal-pajjiżi u t-territorji lil hinn mill-baħar mal-Komunità Ewropea (Deċiżjoni dwar Assoċjazzjoni lil hinn mill-baħar), kif emendata, l-entitajiet legali tal-pajjiżi u t-territorji extra-Ewropej huma eliġibbli biex jipparteċipaw fl-Orizzont 2020 soġġetti għall-kondizzjonijiet speċifiċi stabbiliti fiha.**
- (16) Sabiex jiġi żgurat li **II** l-kundizzjonijiet speċifiċi għall-użu tal-facilitajiet ta' finanzjament jirriflettu l-kundizzjonijiet tas-suq, is-setgħa li jiġu adottati atti skont l-Artikolu 290 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għandha tiġi ddelegata lill-Kummissjoni sabiex tadatta jew telabora aktar **il-kundizzjonijiet** speċifiċi għall-użu tal-facilitajiet finanzjarji. Huwa ta' importanza kbira li l-Kummissjoni twettaq konsultazzjonijiet xierqa matul ix-xogħol ta' thejġija tagħha, inkluż flivell esperti.

Il-Kummissjoni, waqt li tkun qiegħda thejġi u tfassal atti ddelegati, għandha tiżgura trażmissjoni fil-hin u xierqa ta' dokumenti rilevanti lill-Kunsill.

- (17) Sabiex jiġu żgurati kundizzjonijiet uniformi għall-implimentazzjoni tal-programm speċifiku, għandhom jiġu kkonferiti setgħat ta' implimentazzjoni lill-Kummissjoni sabiex tadotta programmi ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-programm speċifiku.
- (18) Is-setgħat implimentattivi relatati mal-programmi ta' hidma għall-Partijiet I, II, **IIIa u IIIb**, bl-eċċezzjoni tal-azzjonijiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka fejn il-Kummissjoni ma titbiegħidx mill-pożizzjoni tal-Kunsill Xjentifiku, għandhom jiġu eżerċitati skont ir-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 li jistabbilixxi r-regoli u l-prinċipji ġenerali dwar il-modalitajiet ta' kontroll mill-Istati Membri tal-eżerċizzju mill-Kummissjoni tas-setgħat ta' implimentazzjoni ⁽¹⁾.
- (19) Il-Bord tal-Gvernaturi taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka, stabbilit bid-Deċiżjoni tal-Kummissjoni Nru 96/282/Euratom tal-10 ta' April 1996 dwar l-organizzazzjoni mill-ġdid taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka ⁽²⁾, ġie kkonsultat dwar il-kontenut xjentifiku u teknoloġiku tal-programm speċifiku dwar l-azzjonijiet diretti taċ-Ċentru Kongunt għar-Riċerka.
- (20) Għal raġunijiet ta' ċertezza u ċarezza legali, id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/971/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-programm speċifiku "Koooperazzjoni" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għar-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u l-attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007 sa 2013) ⁽³⁾, id-Deċiżjoni tal-Kunsill Nru 2006/972/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-programm speċifiku "Ideat" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għar-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u l-attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007 sa 2013) ⁽⁴⁾, id-Deċiżjoni tal-Kunsill Nru 2006/973/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-programm speċifiku "Nies" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għar-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u l-attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007 sa 2013) ⁽⁵⁾, id-Deċiżjoni tal-Kunsill Nru 2006/974/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-programm speċifiku "Kapaċitajiet" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għar-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u l-attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007 sa 2013) ⁽⁶⁾, u d-Deċiżjoni tal-Kunsill Nru 2006/975/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-programm speċifiku li għandu jitwettaq permezz ta' azzjonijiet diretti miċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka fl-ambitu tas-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għar-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u l-attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007 sa 2013) ⁽⁷⁾, għandhom jithassru,

⁽¹⁾ ĠU L 55, 28.2.2011, p. 13.

⁽²⁾ ĠU L 107, 30.4.1996, p. 12.

⁽³⁾ ĠU L 400, 30.12.2006, p. 86.

⁽⁴⁾ ĠU L 400, 30.12.2006, p. 243.

⁽⁵⁾ ĠU L 400, 30.12.2006, p. 272.

⁽⁶⁾ ĠU L 400, 30.12.2006, p. 299.

⁽⁷⁾ ĠU L 400, 30.12.2006, p. 368.

Il-Ħamis 21 ta' Novembru 2013

ADOTTA DIN ID-DEĊIŻJONI:

TITOLU I
STABBILIMENTArtikolu 1
Suġġett

Din id-Deċiżjoni tistabbilixxi l-programm speċifiku li jimplimenta r-Regolament (UE) Nru XX/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁽¹⁾ u jiddetermina l-oġġettivi speċifiċi għal appoġġ tal-Unjoni għall-attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni stabbiliti fl-Artikolu 1 ta' dak ir-Regolament kif ukoll ir-regoli għall-implimentazzjoni.

Artikolu 2
Stabbiliment tal-Programm Speċifiku

1. Il-programm speċifiku li jimplimenta l-Orizzont 2020 – Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni (2014-2020) ('il-programm speċifiku') huwa b'dan stabbilit għall- du mill-1 ta' Jannar 2014 sal-31 ta' Diċembru 2020.
2. Skont l-Artikolu 5(2) u 5(3) tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [l-Orizzont 2020], il-programm speċifiku għandu jikkonsisti mill-Partijiet li ġejjin:
  - (a) Parti I "Xjenza eċċellenti";
  - (b) Parti II "Tmexxija industrijali";
  - (c) Parti III "Sfidi tas-socjeta'";
  - (d) Parti IV "Azzjonijiet diretti mhux nukleari tal-Kunsill taċ-Ċentru Kongunt għar-Riċerka (JRC)".

Artikolu 3
Oġġettivi speċifiċi

1. Il-Parti I "Xjenza eċċellenti" għandha ssahhah l-eċċellenza tar-riċerka Ewropea skont il-prijorità "Xjenza eċċellenti" stabbilita fl-Artikolu 5(2)(a) tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [l-Orizzont 2020] billi tilhaq l-oġġettivi speċifiċi li ġejjin:
  - (a) it-tishih tar-riċerka fil-fruntiera tal-għarfien, permezz tal-attivitajiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka (ERC);
  - (b) it-tishih tar-riċerka f'Teknoloġiji Futuri u Emerġenti;
  - (c) it-tishih tal-hiliet, taħriġ u żvilupp tal-karriera, permezz tal-azzjonijiet Marie Skłodowska-Curie ("azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie**");
  - (d) it-tishih tal-infrastrutturi Ewropej tar-riċerka, inklużi l-infrastrutturi elettronici.

Il-linji ġenerali tal-attivitajiet għal dawk l-oġġettivi speċifiċi huma stabbiliti fil-Parti I tal-Anness I.

2. Il-Parti II 'Tmexxija industrijali' għandha ssahhah it-tmexxija industrijali u l-kompetittività skont il-prijorità 'Tmexxija industrijali' stabbilita fl-Artikolu 5(2)(b) tar-Regolament (KE) Nru XX/2012 [l-Orizzont 2020] billi tilhaq l-oġġettivi speċifiċi li ġejjin:
  - (a) tingħata spinta lit-tmexxija industrijali Ewropea permezz tar-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku, id-dimostrazzjoni u l-innovazzjoni fit-teknoloġiji abilitanti u industrijali li ġejjin:

⁽¹⁾ ĠU L [], [], p. []

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

- (i) it-teknoloġiji tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni;
  - (ii) in-nanoteknoloġiji;
  - (iii) il-materjali avvanzati;
  - (iv) il-bijoteknoloġija;
  - (v) il-manifattura u pproċessar avvanzati;
  - (vi) l-isparju;
- (b) it-titjib tal-aċċess għal finanzjament ta' riskju għal investiment fir-riċerka u l-innovazzjoni;
- (c) iż-żieda fl-innovazzjoni f'imprizi żgħar u ta' daqs medju.

Il-linji ġenerali tal-attivitajiet għal dawk l-oġġettivi speċifiċi huma stipulati fil-Parti II tal-Anness I. Se jkun hemm kundizzjonijiet speċifiċi għall-użu ta' faċilitajiet ta' finanzjament taht l-oġġettiv speċifiku fil-punt (b). Dawk il-kundizzjonijiet huma stipulati fil-punt 2 tal-Parti II tal-Anness I.

Il-Kummissjoni għandha tingħata s-setgħa li tadotta atti ddelegati skont l-Artikolu 10 **dwar il-modifiki tas-sehem tal-investiment mill-Faċilità ta' Ekwità tal-Orizzont 2020 tal-investiment totali tal-UE fl-investimenti fl-istadju ta' espansjoni u tkabbir rigward l-istrumenti finanzjarji msemmija fil-punt 2 tal-Parti II tal-Anness I.**

3. Il-Parti III 'Sfidi tas-soċjetà' għandha tikkontribwixxi lill-prijorità 'Sfidi tas-soċjetà' stabbiliti fl-Artikolu 5(2)(c) tar-Regolament (KE) Nru XX/2012 [l-Orizzont 2020] billi jitwettqu azzjonijiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku, dimostrarazzjoni u innovazzjoni li jikkontribwixxu għall-oġġettivi speċifiċi li ġejjin:

- (a) it-titjib tas-saħha u l-benessri tul il-hajja **ta' kulhadd**;
- (b) l-iżgurar ta' biżżejjed provvisti ta' ikel sikur, **tajjeb għas-saħha** u ta' kwalità għolja u prodotti b'bażi bijoloġika oħrajn, billi jiġu żviluppatti sistemi ta' produzzjoni primarja produttivi, **sostenibbli** u effiċjenti fl-użu tar-riżorsi, li jrawmu servizzi tal-ekosistemi relatati **u l-irkupru tad-diversità bijoloġika**, flimkien ma' **katini tal-provvista, tal-ipproċessar u tal-kummerċjalizzazzjoni** kompetittivi u b'livell baxx ta' emissjonijiet ta' karbonju;
- (c) it-tweqqif tat-tranzizzjoni lejn sistema tal-enerġija **affordjabbli, aċċettata pubblikament**, sostenibbli u kompetittiva, bil-għan li tnaqqas id-dipendenza fuq il-karburanti fossili fid-dawl **tar-riżorsi dejjem aktar skarsi**, il-htiġijiet tal-enerġija dejjem jiżdiedu u t-tibdil fil-klima;
- (d) il-kisba ta' sistema Ewropea tat-trasport li hija effiċjenti fl-użu tar-riżorsi, favur **il-klima u** l-ambjent, sikura u bla intoppi għall-benefiċċju taċ-ċittadini, l-ekonomija u s-soċjetà;
- (e) il-kisba ta' ekonomija **u soċjetà** effiċjenti fl-użu tar-riżorsi - **u tal-ilma**- u reżiljenti għat-tibdil fil-klima, **il-protezzjoni u l-ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi naturali u tal-ekosistemi** u provvista **u użu** sostenibbli ta' materja prima, sabiex jiġu sodisfatti l-htiġijiet ta' popolazzjoni globali li qed tikber, fil-limiti sostenibbli tar-riżorsi naturali **u tal-ekosistemi** tal-pjaneta;
- (f) it-trawwim ta' **fehmi aħjar tal-Ewropa, il-provvediment ta' soluzzjonijiet u appoġġ lis-soċjetajiet** Ewropej inkluzivi, innovattivi u **riflessivi** f'kuntest ta' trasformazzjonijiet mingħajr preċedent u interdipendenzi globali li qed jikbru;
- (g) **it-trawwim ta' soċjetajiet Ewropej sikuri f'kuntest ta' trasformazzjonijiet mingħajr preċedent u interdipendenzi u theddid globali li qed jikbru filwaqt li tissaħħaħ il-kultura Ewropea ta' libertà u ġustizzja.**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Il-linji ġenerali tal-attivitajiet għal dawk l-oġġettivi speċifiċi huma stabbiliti fil-Parti III tal-Anness I.

3a. Part (IIIa) 'It-tixrid tal-eċċellenza u ż-żieda fil-partecipazzjoni' għandhom jisfruttaw b'mod shih il-potenzjal tar-riżorsa tat-talent Ewropew u tiżgura li l-benefiċċji ta' ekonomija mmexxija mill-innovazzjoni jkunu massimizzati kif ukoll mifruxa sew madwar l-Unjoni, skont il-prinċipju tal-eċċellenza.

3b. Il-Parti (IIIb) 'Xjenza ma' u għas-Socjetà' għandha tibni kooperazzjoni effikaċi bejn ix-xjenza u s-socjetà, twettaq reklutaġġ ta' talent ġdid għax-xjenza u tikkombina l-eċċellenza xjentifika mas-sensibilizzazzjoni u r-responsabilità soċjali.

4. Il-Parti IV 'Azzjonijiet diretti mhux nukleari taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka' għandha tikkontribwixxi għall-prijoritajiet kollha stabbiliti fl-Artikolu 5(2) tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [Orizzont 2020] bl-oġġettiv speċifiku li tipprovdi appoġġ xjentifiku u tekniku integrat u f'waqtu lill-proċess tat-tfassil tal-politika Ewropea.

Il-linji ġenerali ta' dak l-oġġettiv speċifiku huma stipulati fil-Parti IV tal-Anness I.

5. Il-programm speċifiku għandu jiġi vvalutat fir-rigward ta' riżultati u impatt kif imkejla fil-konfront ta' indikaturi tal-prestazzjoni.

Dettall ulterjuri dwar l-indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni li jikkorrispondu għall-oġġettivi speċifiċi stipulati fil-paragrafi 1 sa 4 ta' dan l-Artikolu huwa stipulat fl-Anness II.

Artikolu 4

Baġit

1. Skont l-Artikolu 6(1) tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [l-Orizzont 2020], il-pakkett finanzjarju għall-implimentazzjoni tal-programm speċifiku għandu jkun ta' [EUR 86 198 miljun].

2. L-ammont imsemmi fil-paragrafu 1 għandu jitqassam fost l-erba' Partijiet stabbiliti fl-Artikolu 2(2) ta' din id-Deciżjoni skont l-Artikolu 6(2) tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [l-Orizzont 2020]. It-tqassim indikattiv tal-baġit għall-oġġettivi speċifiċi stabbiliti fl-Artikolu 3 ta' din id-Deciżjoni u l-ammont massimu globali tal-kontribuzzjoni għall-azzjonijiet taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka huma stabbiliti fl-Anness II għar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [l-Orizzont 2020].

3. Mhux aktar minn 6 % tal-ammonti msemmija fl-Artikolu 6(2) tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [l-Orizzont 2020] għall-Partijiet I, II u III tal-programm speċifiku għandhom ikunu għan-nefqa amministrattiva tal-Kummissjoni.

4. Fejn mehtieg, l-appropriazzjonijiet jistgħu jiddaħhlu fil-baġit għal wara l-2020 biex ikopru spejjeż tekniċi u amministrattivi, sabiex jippermettu l-ġestjoni ta' azzjonijiet li jkunu għadhom ma tlestewx sal-31 ta' Dicembru 2020.

TITOLU II

IMPLIMENTAZZJONI

Artikolu 5

Programmi ta' hidma

1. Il-programm speċifiku għandu jiġi implimentat permezz ta' programmi ta' hidma.

2. Il-Kummissjoni għandha tadotta programmi ta' hidma komuni jew separati għall-implimentazzjoni tal-Partijiet I, II u III ta' dan il-programm speċifiku msemmija fil-punti (a), (b) u (c) tal-Artikolu 2(2), għajr għall-implimentazzjoni tal-azzjonijiet taht l-għan speċifiku 'Tishih **tar-riċerka** fil-fruntieri tal-għarfien, **permezz tal-attivitajiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka**, imsemmija fil-punt (a) tal-Artikolu 3(1). Dawk l-atti ta' implimentazzjoni għandhom jiġu adottati skont il-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 9(2).

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

3. Il-programmi ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-azzjonijiet taht l-oġettiv speċifiku 'Tishih **tar-riċerka** fil-fruntieri tal-għarfien, **permezz tal-attivitajiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka**' kif stabbilit mill-Kunsill Xjentifiku tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka taht **il-punt (b) tal-Artikolu 7(2)**, għandhom jiġu adottati mill-Kummissjoni, permezz ta' att ta' implimentazzjoni, **f'konformità mal-proċedura konsultattiva msemmija fl-Artikolu 9(2a)**. Il-Kummissjoni għandha titbiegħed mill-programm ta' hidma stabbilit mill-Kunsill Xjentifiku biss meta tqis li dan mhux skont id-dispożizzjonijiet ta' din id-Deċiżjoni. F'dak il-każ, il-Kummissjoni għandha tadotta l-programm ta' xogħol permezz ta' att ta' implimentazzjoni skont il-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 9(2). Il-Kummissjoni għandha tagħti motivazzjoni b'mod dovut għal din il-miżura.

4. Il-Kummissjoni għandha tadotta programm ta' hidma multiannwali separat, permezz ta' att ta' implimentazzjoni, għall-Parti IV tal-programm speċifiku dwar azzjonijiet diretti mhux nukleari taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka msemmija fil-punt (d) tal-Artikolu 2(2).

Dan il-programm ta' hidma għandu jkoll il-parir mogħti mill-Bord tal-Gvernaturi tal-Kunsill tar-Riċerka Kongunta msemmi fid-Deċiżjoni 96/282/Euratom.

5. Il-programmi ta' hidma għandhom iqisu l-istat tax-xjenza, it-teknoloġija u l-innovazzjoni fil-livell nazzjonali, f'dak tal-Unjoni u f'dak internazzjonali kif ukoll l-iżviluppi rilevanti fil-politiki, is-suq u s-soċjetà. Dawn għandhom jinkludu, **fejn xieraq**, informazzjoni dwar il-koordinazzjoni mal-attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni mwettqa mill-Istati Membri (**inklużi r-regġuni tagħhom**), inkluż f'oqsma fejn hemm inizjattivi ta' programmazzjoni kongunta. Dawn għandhom jiġu aġġornati fejn xieraq.

6. Il-programmi ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-Partijiet I sa III, imsemmija fil-punti (a), (b) u (c) tal-Artikolu 2(2) għandhom jistabbilixxu l-oġettivi indirizzati, ir-riżultati mistennija, il-metodu ta' implimentazzjoni u l-ammont totali tagħhom, inkluża, fejn xieraq, informazzjoni indikattiva dwar l-ammont tan-nefqa relatata mal-klima. Għandhom jinkludu ukoll deskrizzjoni tal-azzjonijiet li għandhom jiġu ffinanzjati, indikazzjoni tal-ammont allokati għal kull azzjoni, skeda indikattiva ta' implimentazzjoni, kif ukoll approċċ multiannwali u orjentazzjonijiet strateġiċi għas-snin sussegwenti ta' implimentazzjoni. Għandhom jinkludu għotjiet għall-prijoritajiet, **il-kriterji ta' għażla u għoti u l-piż relattiv tal-kriterji differenti ta' għoti** u r-rata massima **tal-finanzjament tal-spejjeż totali eliġibbli**. Dawn għandhom jindikaw ukoll **kwalunkwe obbligu addizzjonali ta' sfruttament u disseminazzjoni għall-partecipanti, f'konformità mal-Artikolu 40 tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [Regoli ta' Partecipazzjoni]**. Għandhom jippermettu approċċi **strateġiċi minn fuq għal isfel kif ukoll** minn isfel għal fuq, **kif ikun xieraq**, li jindirizzaw l-oġettivi b'modi innovattivi.

Barra minn hekk, daww il-programmi ta' hidma għandhom jinkludu taqsima li tidentifika azzjonijiet trasversali kif imsemmi fl-Artikolu 13 **u fil-kaxxa ta' dwar kwistjonijiet trażversali u miżuri ta' appoġġ fl-Anness I** tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [L-Orizzont 2020], li jkopru żewġ oġettivi speċifiċi jew aktar, it-tnejn fi hdan l-istess prijorità u fuq żewġ prijoritajiet jew aktar. Daww l-azzjonijiet għandhom ikunu implimentati b'mod integrat.

7. Il-Kummissjoni għandha tadotta, permezz ta' atti ta' implimentazzjoni, **f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 9(2) il-miżuri li ġejjin:**

(a) **id-deċiżjoni dwar l-approvazzjoni tal-finanzjament għall-azzjonijiet indiretti, meta l-ammont stmat tal-kontribuzzjoni tal-Unjoni taht dan il-programm ikun ta' EUR 2,5 miljun jew aktar; bl-eċċezzjoni tal-azzjonijiet taht l-oġettiv speċifiku msemmi fil-punt (a) tal-Artikolu 3(1) u bl-eċċezzjoni tal-azzjonijiet ifffinanzjati taht ir-Rotta Rapida lejn l-Innovazzjoni.**

(b) **id-deċiżjoni dwar l-approvazzjoni tal-finanzjament ta' azzjonijiet li jinvolvu l-użu ta' embrijuni umani u ċelloli staminali tal-embrijoni tal-bniedem, u ta' azzjonijiet taht l-oġettiv speċifiku msemmi fil-punt (g) tal-Artikolu 3(3).**

(c) **id-deċiżjoni dwar l-approvazzjoni tal-finanzjament ta' azzjonijiet, meta l-ammont stmat tal-kontribuzzjoni tal-Unjoni taht dan il-programm ikun daqs jew aktar minn EUR 0,6 miljun għal azzjonijiet taht l-oġettiv speċifiku msemmi fil-punt (f) tal-Artikolu 3(3) u għal azzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 3(3a) u l-Artikolu 3(3b).**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

(d) *it-tfassil tat-termini ta' referenza għall-evalwazzjonijiet previsti fl-Artikolu 26 tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [L-Orizzont 2020].*

Artikolu 6

Kunsill Ewropew għar-Riċerka

1. Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi Kunsill Ewropew għar-Riċerka ("ERC"), li għandu jkun il-mezz ta' implimentazzjoni tal-azzjonijiet taht il-Parti I 'Xjenza eċċellenti' relatati mal-oġettiv speċifiku 'Tishih **tar-riċerka** fil-fruntieri tal-għarfien, **permezz tal-attivitajiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka**'. L-ERC għandu jiehu post il-Kunsill Ewropew għar-Riċerka stabbilit bid-Deciżjoni 2007/134/KE.
2. Il-Kunsill Ewropew għar-Riċerka għandu jkun magħmul minn Kunsill Xjentifiku indipendenti previst fl-Artikolu 7 u l-istruttura speċifika ta' implimentazzjoni prevista fl-Artikolu 8.
3. L-ERC għandu jkollu President, li jintgħażel minn xjenzati superjuri u internazzjonalment rispettati.

Il-President għandu jinhatar mill-Kummissjoni, wara proċess ta' reklutaġġ **trasparenti** li jinvolvi kumitat **indipendenti** dedikat għat-tiftix, għal terminu limitat ta' erba' snin li jiġgedded darba. Il-proċess ta' reklutaġġ u l-kandidat magħżul għandu jkollhom l-approvazzjoni tal-Kunsill Xjentifiku.

Il-President għandu jippresjedi l-Kunsill Xjentifiku u għandu jiżgura t-tmexxija u l-kollaborazzjoni tiegħu mal-istruttura dedikata ta' implimentazzjoni, u għandu jirrapprezentah fid-dinja tax-xjenza.

4. Il-Kunsill Ewropew għar-Riċerka għandu jaħdem skont il-prinċipji tal-eċċellenza xjentifika, l-awtonomija, l-effiċjenza, l-effettività, it-trasparenza u r-responsabbiltà. Għandu jiżgura kontinwità mal-azzjonijiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka mwettqa skont id-Deciżjoni tal-Kunsill 2006/972/KE.
5. L-attivitajiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka għandhom jappoġġaw riċerka mwettqa fl-oqsma kollha minn timijiet individwali u transnazzjonali f'kompetizzjoni fuq livell Ewropew. L-ghotjiet tar-riċerka tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka għandhom jinghataw fuq il-kriterju uniku tal-eċċellenza.
6. Il-Kummissjoni għandha taġixxi bhala garanti tal-awtonomija u l-integrità tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka u għandha tiżgura t-twettiq xieraq tal-kompiti fdati lilu.

Il-Kummissjoni għandha tiżgura li l-implimentazzjoni tal-azzjonijiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka tkun skont il-prinċipji stabbiliti fil-paragrafu 4 ta' dan l-Artikolu kif ukoll l-istrategija xjentifika globali tal-Kunsill Xjentifiku msemmija fl-Artikolu 7(2).

Artikolu 7

Kunsill Xjentifiku

1. Il-Kunsill Xjentifiku għandu jkun kompost minn xjentisti, inġiniera u akkademiċi tal-oghla reputazzjoni u b'kompetenza xierqa, **kemm nisa kif ukoll irġiel fi gruppi ta' etajiet differenti**, li jiżguraw diversità ta' oqsma ta' riċerka u jaġixxu fil-kapaċità personali tagħhom, indipendentement minn interessi estranji.

Il-membri tal-Kunsill Xjentifiku għandhom jinhatru mill-Kummissjoni, wara proċedura indipendenti u trasparenti għall-identifikazzjoni tagħhom miftiehma mal-Kunsill Xjentifiku, inkluża konsultazzjoni mal-komunità xjentifika u rapport lill-Parlament Ewropew u l-Kunsill.

Il-mandat għandu jkun limitat għal erba' snin, li jiġgedded darba, abbażi ta' sistema ta' rotazzjoni li għandha tiżgura l-kontinwità tax-xogħol tal-Kunsill Xjentifiku.

2. Il-Kunsill Xjentifiku għandu jistabbilixxi:
  - (a) l-istrategija globali tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka;
  - (b) il-programm ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-attivitajiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka;
  - (c) il-metodi u l-proċeduri għall-analiżi *inter pares* u l-evalwazzjoni ta' proposti li abbażi tagħhom jiġu determinati l-proposti li għandhom jiġu ffinanzjati;

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

- (d) il-pożizzjoni tiegħu dwar kwalunkwe kwistjoni li minn perspettiva xjentifika tista' ssahhah il-kisbiet u l-impatt tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka, u l-kwalità tar-riċerka mwettqa;
- (e) il-kodiċi ta' kondotta li tindirizza, fost oħrajn, l-evitar ta' kunflitt ta' interessi.

Il-Kummissjoni għandha titbiegħed mill-pożizzjonijiet stabbilti mill-Kunsill Xjentifiku skont il-punti (a), (c), (d), u (e) tal-ewwel subparagrafu biss meta tqis li d-dispożizzjonijiet ta' din id-Deciżjoni ma ġewx rispettati. F'dak il-każ il-Kummissjoni għandha tadotta miżuri li jżommu l-kontinwità fl-implimentazzjoni tal-programm speċifiku u l-kisbiet tal-oġġettivi tiegħu, li jstabbillixu punti ta' tbeġhid mill-pożizzjonijiet tal-Kunsill Xjentifiku u billi tiġġustifikahom b'mod dovut.

- 3. Il-Kunsill Xjentifiku għandu jaġixxi skont il-mandat stabbilit fil-punt 1.1, Parti I tal-Anness I.
- 4. Il-Kunsill Xjentifiku għandu jaġixxi esklużivament fl-interess li jintlahaqu l-oġġettivi tal-parti tal-programm speċifiku li jirrigwardja l-oġġettiv speċifiku "Tishih **tar-riċerka** fil-fruntieri tal-għarfien, **permezz tal-attivitajiet tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka**" skont il-prinċipji stabbiliti fl-Artikolu 6(4). Għandu jaġixxi b'integrità u b'mod rett u għandu jwettaq xogħlu b'effiċjenza u bl-akbar trasparenza possibbli.

Artikolu 8**Struttura ddedikata għall-implimentazzjoni**

- 1. L-istruttura ddedikata għall-implimentazzjoni għandha tkun responsabbli għall-implimentazzjoni amministrattiva u l-eżekuzzjoni tal-programm, kif deskritt fil-punt 1.2 tal-Parti I tal-Anness I u għandha tappoġġa l-Kunsill Xjentifiku fit-tweqqif tal-kompiti kollha tiegħu.
- 2. Il-Kummissjoni għandha tiżgura li l-istruttura ddedikata għall-implimentazzjoni ssewgi b'mod strett, effiċjenti u bil-flessibilità neċessarja l-oġġettivi u r-rekwiżiti tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka wahdu.

TITOLU III**DISPOŻIZZJONIJIET FINALI****Artikolu 8a****Monitoraġġ u informazzjoni dwar l-implimentazzjoni**

- 1. Il-Kummissjoni għandha kull sena tagħmel monitoraġġ u tirrapporta dwar l-implimentazzjoni tal-Orizzont 2020 f'konformità mal-Artikolu 25 tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [l-Orizzont 2020] u l-Anness III ta' din id-Deciżjoni.
- 2. Il-Kummissjoni għandha tinforma regolarment lill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 9 bil-progress ġenerali fl-implimentazzjoni tal-azzjonijiet indiretti tal-programm speċifiku biex il-Kumitat ikun jista' jipprova kontribut bikri adatt dwar it-tnejn tal-programmi ta' hidma b'mod partikolari l-approċċ pluriennali u l-orjentazzjonijiet strateġiċi, u għandha tagħtih informazzjoni fil-hin dwar l-azzjonijiet kollha proposti jew finanzjati taht l-Orizzont 2020 kif speċifikat fl-Anness IV ta' din id-Deciżjoni.

Artikolu 9**Proċedura tal-kumitat**

- 1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita minn Kumitat. Dak il-kumitat għandu jkun kumitat skont it-tifsira tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
  - 1a. Il-Kumitat għandu jiltaqa' f'konfigurazzjonijiet differenti kif stabbilit fl-Anness V, b'kont mehud tas-sugġett li għandu jiġi diskuss.
- 2. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandha tapplika l-proċedura ta' eżami f'konformità mal-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
  - 2a. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandha tapplika l-proċedura konsultattiva f'konformità mal-Artikolu 4 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

3. Fejn l-opinjoni tal-kumitat imsemmi **fil-paragrafi 2 u 2a** tinkiseb bi procedura bil-miktub, dik il-procedura ghandha tintemm minghajr rizultat meta, fil-limitu ta' żmien għall-ghoti tal-opinjoni, dan jiġi deċiż mill-president tal-kumitat jew meta dan jintalab minn maġġoranza sempliċi tal-membri tal-kumitat.

Artikolu 10

Eżerċizzju tad-delega

1. Is-setgħa li jiġu adottati atti delegati qiegħda tiġi kkonferita lill-Kummissjoni soġġetta għall-kundizzjonijiet stabbiliti f'dan l-Artikolu.

2. Is-setgħa li jiġu adottati atti **ddelegati msemmija fl-Artikolu 3(2)** ghandha tiġi kkonferita lill-Kummissjoni mid-dhul fis-seħh ta' din id-Deciżjoni **u għat-tul tal-Programm**.

3. Id-delega tas-setgħa **msemmija fl-Artikolu 3(2)** tista' tiġi revokata fi kwalunkwe hin mill-Kunsill. Deciżjoni ta' revoka ghandha ttemm id-delega tas-setgħa speċifikata f'dik id-deċiżjoni. Ghandha tidhol fis-seħh fil-jum wara l-pubblikazzjoni tad-deċiżjoni f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea jew f'data iktar tard speċifikata f'dan. Ma ghandha taffettwa l-validità tal-ebda att delegat li diġà jkun fis-seħh.

4. Hekk kif tadotta att delegat, il-Kummissjoni ghandha tinnotifika lill-Kunsill b'dan.

5. Att delegat **adottat skont l-Artikolu 3(2)** ghandu jidhol fis-seħh biss jekk fi żmien perjodu ta' xahrejn min-notifika ta' dak l-att lill-Kunsill ma tkun giet espressa l-ebda oġġezzjoni mill-Kunsill jew jekk, qabel l-iskadenza ta' dak il-perjodu, il-Kunsill ikun informa lill-Kummissjoni li mhux se joġġezzjona. Dak il-perjodu ghandu jiġi estiż b'xahar fuq l-inizjattiva tal-Kunsill.

6. Il-Parlament Ewropew ghandu jiġi infurmat bl-adozzjoni tal-atti delegati mill-Kummissjoni, jew dwar kwalunkwe oġġezzjoni formulata lilhom, jew dwar ir-revoka tad-delega tas-setgħat mill-Kunsill.

Artikolu 11

Revoka u dispożizzjonijiet transitorji

1. Id-Deciżjonijiet 2006/971/KE, 2006/972/KE, 2006/973/KE, 2006/974/KE u 2006/975/KE huma revokati b'effett mill-1 ta' Jannar 2014.

2. Madankollu, l-azzjonijiet mibdija taht id-Deciżjonijiet imsemmija fil-paragrafu 1 u l-obbligi finanzjarji relatati ma' azzjonijiet indirizzati taht dawk id-Deciżjonijiet ghandhom ikompli jiġu rregolati minn dawk id-Deciżjonijiet sat-tlestija tagħhom. Fejn meħtieġ, kwalunkwe kompitu li jifdal tal-Kumitati stabbiliti bid-Deciżjonijiet imsemmija fil-paragrafu 1 ghandu jitwettaq mill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 9 ta' din id-Deciżjoni.

3. L-allokazzjoni finanzjarja għall-programm speċifiku tista' tkopri wkoll l-ispejjeż tal-assistenza teknika u amministrattiva meħtieġa biex tiġi żgurata t-tranzizzjoni bejn il-programm speċifiku u l-miżuri koperti bid-Deciżjonijiet 2006/971/KE, 2006/972/KE, 2006/973/KE, 2006/974/KE u 2006/975/KE.

Artikolu 12

Dhul fis-seħh

Din id-Deciżjoni ghandha tidhol fis-seħh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tagħha f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Artikolu 13

Din id-Deċiżjoni hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill

Il-President

ANNEX I

Linji ġenerali tal-attivitajiet
Elementi komuni għall-azzjonijiet indiretti

1. PROGRAMMAR

1.1. Ġenerali

Ir-Regolament (UE) Nru XX/2012 (l-Orizzont 2020) jipprovdi sett ta' prinċipji sabiex jitrawwen approċċ programmatiku li permezz tiegħu l-attivitajiet jikkontribwixxu b'mod strateġiku u integrat lejn l-oġġettivi tiegħu u sabiex jiżgura kumplementarjetà b'saħħitha ma' politiki u programmi relatati oħrajn madwar l-Unjoni.

L-azzjonijiet indiretti tal-Orizzont 2020 se jkunu implimentati permezz ta' forom ta' finanzjament previsti fir-Regolament Finanzjarju, partikolarment għotjiet, premijiet, akkwisti u strumenti finanzjarji. Il-forom kollha tal-finanzjament se jintużaw b'mod flessibbli fil-firxa kollha tal-oġġettivi ġenerali u speċifiċi tal-Orizzont 2020, filwaqt li l-użu tagħhom jiġi ddeterminat abbażi tal-htigijiet u l-aspett speċifiki tal-oġġettiv speċifiku partikolari.

Ser tingħata attenzjoni partikolari biex ikun żgurat approċċ **bilanċjat għar-riċerka u l-innovazzjoni**, li ma jkunx limitat biss għall-iżvilupp ta' prodotti u servizzi ġodda abbażi ta' avvanzi xjentifiċi u teknoloġiċi, iżda li jinkorpora wkoll aspetti bħall-użu ta' teknoloġiji eżistenti f'applikazzjonijiet ġodda, titjib kontinwu, innovazzjoni mhux teknoloġika u innovazzjoni soċjali. Approċċ holistiku għall-innovazzjoni biss jista' jindirizza fl-istess hin l-isfidi tas-soċjetà u jagħti lok għal negozji u industrij kompetittivi ġodda.

Għall-isfidi tas-soċjetà u t-teknoloġiji abilitanti u industrijali b'mod partikolari, se jkun hemm enfasi partikolari fuq attivitajiet ta' **riċerka u innovazzjoni kkomplementati b'attivitajiet** li joperaw qrib l-utenti aħharin u s-suq, bħal dimostrazzjoni, il-pilotagg jew il-prova tal-kunċett. Din se tinkludi wkoll, fejn xieraq, l-attivitajiet favur l-innovazzjoni soċjali, u appoġġ għall-approċċi mil-lat tad-domanda, bħall-prestandardizzazzjoni jew l-akkwist prekummerċjali, l-akkwist ta' soluzzjonijiet innovattivi, l-istandardizzazzjoni u miżuri tad-domanda oħrajn biex jgħinu fl-aċċellerazzjoni tal-użu u d-diffużjoni ta' prodotti u servizzi innovattivi fis-suq. Barra minn hekk, se jkun hemm biżżejjed lok għal approċċi minn isfel għal fuq **biex issir sejha għal proposti, u l-attivitajiet fil-programmi ta' hidma se jiġu definiti f'termini wiesgħa. Se jkun hemm** skemi miftuħa, hfief u rapidi taht kull wahda mill-isfidi, u teknoloġiji biex jipprovdu lill-ahjar riċerkaturi, intraprendituri u impriżi tal-Ewropa l-opportunità li jipprezentaw soluzzjonijiet rivoluzjonarji tal-għażla tagħhom.

L-iffissar tal-prijoritajiet dettaljati matul l-implimentazzjoni tal-Orizzont 2020 se jinvolvi approċċ strateġiku għall-ipprogrammar tar-riċerka, bl-użu ta' modi ta' governanza li jallinjaw mill-qrib mal-iżvilupp tal-politika iżda li jaqsmu l-politiki settorjali tradizzjonali. Dan se jkun ibbażat fuq evidenza soda, analiżi u antiċipazzjoni, bi progress li jitkejjel permezz ta' sett robust ta' indikaturi tal-prestazzjoni. Dan l-approċċ trasversali għall-ipprogrammar u l-governanza se jippermetti koordinazzjoni effikaċi bejn l-oġġettivi speċifiċi kollha tal-Orizzont 2020 u se jkun possibbli li jiġu indirizzati l-isfidi li jolqtuom, bħal pereżempju s-sostenibbiltà, it-tibdil fil-klima, ix-xjenzi **soċjali u l-istudji umanistiċi** jew ix-xjenzi u t-teknoloġiji tal-baħar.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

L-iffissar tal-prijoritajiet bl-istess mod se jkun imsejjes fuq firxa wiesgħa ta' kontribuzzjonijiet u pariri. Se jinkludi, fejn xieraq, gruppi ta' esperti indipendenti mwaqqfa speċifikament biex jagħtu parir dwar l-implimentazzjoni tal-Orizzont 2020 jew kwalunkwe oġettiv speċifiku tiegħu. Dawn il-gruppi ta' esperti għandhom juru l-livell xieraq ta' kompetenza u għarfien fl-oqsma koperti, u varjetà ta' sfondi professjonali, inkluż l-involviment **tal-komunità akkademika**, l-industrija u s-soċjetà ċivili. **Il-pariri dwar l-identifikazzjoni u t-tfassil ta' prijoritajiet strateġiċi mill-Kumitat taż-Żona Ewropea tar-Riċerka (KŻER), Gruppi oħrajn relatati maż-ŻER u l-Grupp dwar il-Politika tal-Intrapriża (GPI) għandhom, fejn adatt, jiġu kkunsidrati wkoll.**

L-iffissar ta' prijoritajiet jista' jqis ukoll l-aġendi ta' riċerka strateġika tal-Pjattaformi Ewropej tat-Teknoloġija, **l-Inizjattivi ta' Programmar Kongunt** jew kontributi mis-Shubijiet Ewropej għall-Innovazzjoni. Fejn xieraq, is-shubijiet pubbliċi pubbliċi u s-shubijiet pubbliċi privati appoġġati permezz tal-Orizzont 2020 se jikkontribwixxu wkoll għall-proċess ta' stabbiliment tal-prijoritajiet u għall-implimentazzjoni, b'konformità mad-dispożizzjonijiet stabbiliti fl-Orizzont 2020. L-interazzjonijiet regolari maċ-ċittadini u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, permezz ta' metodoloġiji xierqa bħal konferenzi ta' kunsens, valutazzjoni parteċipatorji tat-teknoloġija jew impenn dirett fil-proċessi ta' riċerka u innovazzjoni, se jkunu wkoll il-pedament tal-proċess tal-iffissar tal-prijoritajiet.

Peress li l-Orizzont 2020 huwa programm għal seba' snin, il-kuntest ekonomiku, tas-soċjetà u dak politiku li fiha se jopera jista' jinbidel b'mod sinifikanti matul il-hajja tiegħu. Għandu jkun possibbli għall-Orizzont 2020 li jadatta għal dawn il-bidliet. Għaldaqstant taht kull wiehed mill-oġettivi speċifiċi, se jkun hemm il-possibbiltà li jiġi inkluż appoġġ għal attivitajiet lil hinn mid-deskrizzjonijiet stipulati hawn taht, fejn dan ikun iġġustifikat bil-mod dovut sabiex jiġi indirizzati l-iżviluppi ewlenin, il-htigijiet ta' politika jew il-ġrajniet mhux previsti.

L-attivitajiet appoġġati taht il-Partijiet differenti u l-oġettivi speċifiċi tagħhom għandhom jiġu implimentati b'tali mod li jiżgura l-komplementarjetà u l-konsistenza fosthom, kif adatt.

I

1.2. Aċċess għal finanzjament ta' riskju

L-Orizzont 2020 se jgħin lill-kumpaniji u tipi oħrajn ta' organizzazzjoni jiksbu aċċess għal self, garanziji u finanzjament ta' ekwità permezz ta' żewġ facilitajiet.

Il-facilità ta' dejn se tipprovdi self lil benefiċjarji uniċi għal investiment fir-riċerka u l-innovazzjoni; garanziji **lill-intermedjarji** finanzjarji li jagħtu s-self lill-benefiċjarji; kombinazzjonijiet ta'self u garanziji, u garanziji jew kontrogaranziji għal skemi nazzjonali, reġjonali u **lokali** ta' finanzjament tad-dejn. Din se tinkludi tieqa għall-SMEs li timmira għall-SMEs xprunati mir-R&I b'ammonti ta' self li jikkumplementaw il-finanzjament lill-SMEs mill-facilità ta' Garanzija tas-Self taht il-Programm għall-Kompetittività tal-Impriżi u l-SMEs (**COSME**).

Din il-facilità ta' ekwità se tipprovdi kapital ta' riskju u/jew mezzanin lil impriżi individwali fl-istadju bikri (tieqa għal start ups). Il-facilità se jkollha wkoll il-possibbiltà li investimenti fl-istadju ta' espansjoni u tkabbir flimkien mal-facilità ta' Ekwità għat-Tkabbir taht il-Programm għall-Kompetittività tal-Impriżi u l-SMEs (**COSME**), inkluż fil-fondi tal-fondi.

Dawn il-facilitajiet se jkunu ċentrali għall-oġettiv speċifiku "Aċċess għal finanzjament ta' riskju" iżda, fejn rilevanti, jistgħu jintużaw ukoll fost l-oġettivi speċifiċi oħrajn kollha tal-Orizzont 2020.

Il-facilità ta' ekwità u t-tieqa ta' opportunità għall-SMEs tal-facilità ta' dejn se jiġu implimentati bhala parti minn żewġ Strumenti Finanzjarji tal-UE li jipprovdu ekwità u dejn bhala appoġġ għar-R&I u t-tkabbir tal-SMEs, flimkien mal-facilitajiet ta' ekwità u dejn taht il-Programm għall-Kompetittività tal-Impriżi u l-SMEs (**COSME**).

Il-**Hamis 21 ta' Novembru 2013**

1.3. Komunikazzjoni, **sfruttar** u disseminazzjoni

Valur miżjud ewlieni tar-riċerka u l-innovazzjoni ffinanzjati fil-livell tal-Unjoni huwa l-possibbiltà li jiġu ddisseminati, **sfruttati** u kkomunikati r-riżultati fuq skala kontinentali wiesgħa biex jissahħah l-impatt tagħhom. Għaldaqstant, l-Orizzont 2020 se jinkludi, taht l-oġettivi speċifiċi kollha tiegħu, appoġġ dedikat għad-disseminazzjoni (inkluż permezz ta' aċċess miftuh **għall-publikazzjonijiet xjentifiċi**), azzjonijiet ta' komunikazzjoni u djalogu, b'enfasi qawwija fuq il-komunikazzjoni tar-riżultati lill-utenti aħharin, iċ-ċittadini, il-komunità akkademika, l-organizzazzjonijiet tas-socjetà ċivili, l-industrija u dawk li jfasslu l-politika. Għal dan il-għan, l-Orizzont 2020 jista' jagħmel użu minn netwerks stabbiliti għat-trasferiment tal-informazzjoni. Attivitajiet ta' komunikazzjoni mwettqa fil-kuntest tal-Orizzont 2020 se **jippromovvov l-fatt li r-riżultati nkisbu bl-appoġġ tal-finanzjament tal-Unjoni** u se jippruvaw iżidu wkoll il-kuxjenza pubblika dwar l-importanza tar-riċerka u l-innovazzjoni permezz ta' publikazzjonijiet, avvenimenti, repożitorju ta' għarfien, bażijiet ta' data, siti tal-internet jew użu mmirat tal-mezzi tal-midja soċjali.

2. KUMPLEMENTARITAJIET U **KWISTJONIJET** TRASVERSALI U **MIŻURI TA' APPOĠĠ**

L-Orizzont 2020 huwa strutturat madwar l-oġettivi ddefiniti għat-tliet partijiet tagħha: il-generazzjoni ta' xjenza eċċellenti, il-holqien ta' tmexxija industrijali u l-indirizzar tal-isfidi tas-socjetà. Se tingħata attenzjoni partikolari biex tiġi żgurata koordinazzjoni adegwata bejn dawn il-partijiet u l-isfruttar shih tas-sinerġiji iġġenerati bejn l-oġettivi speċifiċi kollha li jimmassimizzaw l-impatt kumplessiv tagħhom fuq l-oġettivi ta' politika tal-Unjoni ta' livell oghla. Għaldaqstant l-oġettivi tal-Orizzont 2020 se jiġu indirizzati permezz ta' enfasi b'sahħitha fuq is-sejba ta' soluzzjonijiet effiċjenti, li tmur lil hinn sew minn approċċ ibbażat sempliċement fuq dixiplini xjentifiċi u teknoloġiċi u setturi ekonomiċi tradizzjonali.

L-azzjonijiet trasversali se jiġu promossi **fil-Parti I 'Xjenza Eċċellenti', il-Parti II 'Tmexxija Industrijali' u l-Parti III 'Sfidi għas-Socjetà'** sabiex jiżviluppaw b'mod kongunt għarfien ġdid, teknoloġiji futuri u emergenti, infrastrutturi tar-riċerka u kompetenzi ewlenin. L-infrastrutturi tar-riċerka se jkunu wkoll promossi għal użu usa' fis-socjetà, pereżempju fis-servizzi pubbliċi, għall-promozzjoni tax-xjenza, is-sigurtà ċivili u l-kultura. Barra minn hekk, l-iffissar tal-prijoritajiet matul l-implimentazzjoni tal-azzjonijiet diretti taċ-Ċentru Kongunt għar-Riċerka u l-attivitajiet tal-Istitut Ewropew tal-Innovazzjoni u t-Teknoloġija (EIT) se jkunu ikkoordinati adegwament ma' partijiet oħra tal-Orizzont 2020.

Barra minn hekk, f'haġna każijiet, il-kontribuzzjoni effettiva għall-oġettivi ta' Ewropa 2020 u l-Unjoni tal-Innovazzjoni se tirrikjedi l-iżvilupp ta' soluzzjonijiet li huma interdixiplinari fin-natura tagħhom u għalhekk jolqtu oġettivi speċifiċi tal-Orizzont 2020. ■ L-Orizzont 2020 jinkludi dispożizzjonijiet speċifiċi biex jincntiva tali azzjonijiet trasversali, inkluż permezz ta' raggruppament effiċjenti tal-baġits. Pereżempju, dan jinkludi wkoll il-possibbiltà għal sfidi tas-socjetà u teknoloġiji abilitanti u industrijali li jagħmlu użu mid-dispożizzjonijiet għal strumenti finanzjarji u l-istrument iddedikat għall-SMEs.

L-azzjonijiet trasversali **se jkunu** wkoll vitali biex jiġu stimulati l-interazzjonijiet bejn l-isfidi tas-socjetà u t-teknoloġiji abilitanti u industrijali meħtieġa biex jiġġeneraw kisbiet teknoloġiċi ewlenin. Eżempji ta' fejn dawn l-interazzjonijiet jistgħu jiġu żviluppati huma: l-isfera tas-sahħa elettronika, il-grilji intelligenti, is-sistemi intelligenti ta' trasport, l-integrazzjoni ta' azzjonijiet favur il-klima, in-nanomedicina, il-materjali avanzati għal vetturi ħfief jew l-iżvilupp ta' proċessi industrijali u prodotti b'bażi bijoloġika. Għaldaqstant se jitrawmu sinerġiji b'sahħithom bejn l-isfidi tas-socjetà u l-iżvilupp ta' teknoloġiji abilitanti u industrijali ġeneriċi. Dan se jitqies esplicitament fl-iżvilupp ta' strateġiji multiannwali u l-iffissar tal-prijoritajiet għal kull wieħed minn dawn l-oġettivi speċifiċi. Dan se jesigi li l-partijiet interessati li jirrappreżentaw il-perspettivi differenti jkunu involuti bis-shih fl-implimentazzjoni u f'haġna każijiet, se jesigi wkoll azzjonijiet li jiġbru flimkien il-finanzjament minn teknoloġiji abilitanti u industrijali u l-isfidi tas-socjetà kkonċernati.

Se tingħata wkoll attenzjoni partikolari għall-koordinazzjoni tal-attivitajiet iffinanzjati permezz tal-Orizzont 2020 ma' dawk appoġġati taht programmi ta' finanzjament oħrajn tal-Unjoni, **bhalma huma dawk tal-Politika** Agrikola Komuni, **u l-Politika** Komuni tas-Sajd, **Life+** jew l-Erasmus għal Kulhadd: il-programm tal-Unjoni għall-Edukazzjoni, it-Taħriġ, iż-Żgħażaġh u l-Isport jew il-Programm Sahħa għat-Tkabir **u l-programmi ta' finanzjament esterni u ta' żvilupp tal-Unjoni**. Din tinkludi artikolazzjoni xierqa mal-fondi ta' politika ta' Koeżjoni **fil-kuntest tal-istrateġiji R&I nazzjonali u regionali għal speċjalizzazzjoni intelligenti**, fejn l-appoġġ għall-bini ta' kapacià għar-riċerka u innovazzjoni fuq livell

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

reġjonali jista' jaġixxi bhala "taraġ għall-eċċellenza", l-istabbiliment ta' ċentri reġjonali ta' eċċellenza jistgħu jgħinu biex tonqos id-differenza fl-innovazzjoni fl-Ewropa jew l-appoġġ għall-proġetti ta' dimostrazzjoni u linja pilota fuq skala kbira jista' jgħin fil-kisba tal-oġġettivi ta' generazzjoni ta' tmexxija industrijali fl-Ewropa.

A. Xjenzi soċjali u l-istudji umanistiċi

Ir-riċerka fix-xjenzi soċjali u l-istudji umanistiċi se jiġu integrati bis-shiħ f'kull wieħed mill-oġġettivi generali tal-Orizzont 2020. Dan se jinkludi bosta opportunitajiet ta' appoġġ għal riċerka bhal din permezz tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka, l-azzjonijiet Marie Skłodowska-Curie jew l-oġġettiv speċifiku tal-Infrastrutturi ta' Riċerka.

Għal dan il-ghan, ix-xjenzi soċjali u l-istudji umanistiċi se jiġu integrati bhala element essenzjali tal-attivitajiet meħtieġa biex tissahħah it-tmexxija industrijali u biex tiġi indirizzata kull wahda mill-isfidi tas-soċjetà. Għal tal-ahħar, dan jinkludi: fehim tad-determinanti tas-sahħa u ottimizzazzjoni tal-effettività tal-ghoti ta' kura tas-sahħa, appoġġ għall-politiki li jagħtu setgħa liż-żoni rurali, riċerka u preservazzjoni tal-wirt u r-rikkezza kulturali tal-Ewropa, promozzjoni ta' għażliet infurmati mill-konsumatur, holqien ta' ekosistema inklużiva bbażata fuq għarfien u informazzjoni, teħid sod ta' deċiżjonijiet dwar il-politika tal-enerġija u fl-iżgurar ta' grilja Ewropea tal-elettriku favur il-konsumatur u tranzizzjoni għal sistema tal-enerġija sostenibbli, appoġġ ta' politika u tbsair tat-trasport ibbażati fuq evidenza ta' sostenn, appoġġ għal strateġiji ta' mitigazzjoni tat-tibdil tal-klima u ta' adattament għalih, inizjattivi ta' użu effiċjenti tar-riżorsi u miżuri lejn ekonomija haħra u sostenibbli, u aspetti kulturali u soċjoekonomiċi ta' kwistjonijiet relatati mas-sigurtà, ir-riskju u l-ġestjoni (inklużi aspetti ġuridiċi u raltati mad-drittijiet u tal-bniedem).

Barra minn hekk, l-oġġettiv speċifiku 'L-Ewropa f'dinja li qed tinbidel: Soċjetajiet inklużivi, innovattivi u siguri' se jappoġġa r-riċerka fix-xjenzi soċjali u l-istudji umanistiċi fi kwistjonijiet ta' natura orizzontali bhall-holqien ta' tkabbir intelliġenti u sostenibbli, trasformazzjonijiet soċjali, kulturali u fl-imġiba fis-soċjetajiet Ewropej, l-innovazzjoni soċjali, l-innovazzjoni fis-settur pubbliku jew il-pożizzjoni tal-Ewropa bhala attur globali.

B. Ix-xjenza u s-soċjetà

Ir-relazzjoni u l-interazzjoni bejn ix-xjenza u s-soċjetà kif ukoll il-promozzjoni ta' Riċerka u Innovazzjoni Responsabbli u l-edukazzjoni xjentifika, il-komunikazzjoni xjentifika u l-kultura għandhom jiġu approfonditi u l-fiduċja tal-pubbliku fix-xjenza u l-innovazzjoni għandha tissahħah permezz ta' aktivitajiet tal-Orizzont 2020 li jiffavorixxu l-involvement infurmat taċ-ċittadini u s-soċjetà ċivili u d-djalogo magħhom fi kwistjonijiet ta' riċerka u innovazzjoni.

C. Is-sessi

Il-promozzjoni tal-ugwaljanza bejn is-sessi fix-xjenza u l-innovazzjoni hija impenn tal-UE. Fl-Orizzont 2020, il-ġeneru għandu jiġi indirizzat bhala kwistjoni trasversali sabiex jiġu rettifikati l-iżbilanċi bejn in-nisa u l-irġiel, u biex tiġi integrata dimensjoni tal-ġeneru fl-ipprogrammar u l-kontenut tar-riċerka u l-innovazzjoni.

D. Impriži żgħar u ta' daqs medju (SMEs)

L-Orizzont 2020 se jinkoraġġixxi u jappoġġa partecipazzjoni akbar mill-SMEs b'mod integrat fl-oġġettivi speċifiċi kollha.

B'segwitu għall-istabbiliment ta' kundizzjonijiet aħjar għall-SMEs biex jieħdu sehem fl-Orizzont 2020, skont l-Artikolu 18 tal-Orizzont 2020, miżuri dedikati kif stabbiliti fl-oġġettiv speċifiku 'Innovazzjoni fl-SMEs' (strument iddedikat għall-SMEs) għandhom jiġu applikati fl-oġġettiv speċifiku 'Tmexxija fit-teknoloġiji abilitanti u industrijali' u l-Parti III 'Sfidi tas-soċjetà'. Dan l-approċċ integrat għandu jwassal għal minimu ta' 20% tal-baġits ikkombinati totali tagħhom li jmorru għall-SMEs.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Għandha tingħata attenzjoni partikolari lir-rappreżentazzjoni adegwata tal-SMEs fi shubijiet pubbliku-privat.

DA. Rotta rapida lejn l-Innovazzjoni (FTI)

Ir-Rotta Rapida lejn l-Innovazzjoni se thaffef b'mod sinifikanti l-hin mill-idea sas-suq u mistennija żżid il-partecipazzjoni tal-industrija fl-Orizzont 2020 u ta' dawk li jkunu qed japplikaw għall-ewwel darba.

Skont l-Artikolu 18a tar-Regolament Qafas Orizzont 2020, ir-Rotta Rapida lejn l-Innovazzjoni se tappoġġa azzjonijiet Qrib is-Suq taht l-objettiv speċifiku "Tmexxija fit-teknoloġiji abilitanti u industrijali" u taht l-isfidi tas-soċjetà, b'loġika mmexxija minn isfel għal fuq abbażi ta' sejha kontinwament miftuħa, u Żmien għall-Għotja li ma jkunx iktar minn sitt xhur. L-FTI se tikkontribwixxi għall-innovazzjoni fl-Ewropa, filwaqt li tirfed il-kompetittività tal-Unjoni.

E. Żieda fil-partecipazzjoni

Il-potenzjal ta' riċerka u innovazzjoni tal-Istati Membri, minkejja xi konvergenza reċenti, għadhom differenti ħafna, b'diskrepanzi kbar bejn il-"mexxejja fl-innovazzjoni" u l-"innovaturi modesti". L-attivitajiet għandhom jgħinu biex jingħalaq id-distakk bejn ir-riċerka u l-innovazzjoni fl-Ewropa billi jiġu promossi sinerġiji mal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (ESI) kif ukoll permezz ta' miżuri speċifiċi li għandhom jittiehdu sabiex jinkiseb il-potenzjal tal-eċċellenza f'reġjuni tar-RŻI bi prestazzjoni baxxa, biex b'hekk tiżdied il-partecipazzjoni fl-Orizzont 2020 u jingħata kontribut għar-realizzazzjoni taż-Żona Ewropea tar-Riċerka.

F. Kooperazzjoni internazzjonali

Il-kooperazzjoni internazzjonali ma' shab f'pajjiżi terzi hija meħtieġa biex tindirizza b' mod effikaċi bosta objettivi speċifiċi definiti fl-Orizzont 2020, partikolarment dawk marbuta mal-politika esterna u ta' żvilupp u mal-impenji internazzjonali tal-Unjoni. Dan huwa l-każ għall-isfidi kollha tas-soċjetà indirizzati mill-Orizzont 2020, li huma tal-istess natura. Il-kooperazzjoni internazzjonali hija wkoll essenzjali għal riċerka fil-fruntiera tal-għarfien u dik bażika biex jinkisbu l-benefiċċji mill-opportunitajiet emergenti tax-xjenza u t-teknoloġija emergenti. Għaldaqstant, il-promozzjoni tar-riċerkaturi u l-mobilità tal-persunal marbut mal-innovazzjoni fuq skala internazzjonali huwa kruċjali sabiex tissaħħaħ din il-koperazzjoni globali. Attivitajiet fil-livell internazzjonali huma ugwalment importanti għat-tishih tal-kompetittività tal-industrija Ewropea billi jippromwov u użu u n-negozjar ta' teknoloġiji godda, pereżempju permezz tal-iżvilupp ta' standards mad-dinja kollha u linji gwida dwar l-interoperabbiltà, u bil-promozzjoni tal-aċċettazzjoni u l-użu ta' soluzzjonijiet Ewropej barra mill-Ewropa. L-attivitajiet internazzjonali kollha għandhom jiġu appoġġati b'qafas ta' trasferiment tal-għarfien effiċjenti u ġust li huwa kritiku għall-innovazzjoni u t-tkabbir.

L-enfasi tal-kooperazzjoni internazzjonali fl-Orizzont 2020 se tkun fuq kooperazzjoni ma' tliet gruppi ewlenin ta' pajjiżi:

- (1) ekonomiji industrijalizzati u emergenti;
- (2) pajjiżi tat-tkabbir u tal-viċinat; u
- (3) pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw.

Fejn xieraq, l-Orizzont 2020 se jippromwovi l-kooperazzjoni fuq livell bireġjonali jew multilaterali. Il-kooperazzjoni internazzjonali fir-riċerka u l-innovazzjoni hija aspett ewlieni tal-impenji globali tal-Unjoni u għandha rwol importanti x'taqdi fis-shubija tal-Unjoni mal-pajjiżi li qed jiżviluppaw, bħall-progress lejn il-kisba tal-Objettivi ta' Żvilupp tal-Millennju.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

L-Artikolu 21 tal-Orizzont 2020 jistabbilixxi l-prinċipji ġenerali għall-partecipazzjoni ta' organizzazzjonijiet minn pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali. Peress li r-riċerka u l-innovazzjoni ġeneralment, fil-biċċa l-kbira tagħhom, jibbenefikaw minn ftuħ lejn pajjiżi terzi, l-Orizzont 2020 se jkompli mal-prinċipju ta' ftuħ ġenerali, filwaqt li jinkoraġġixxi aċċess reċiproku għall-programmi ta' pajjiżi terzi. Fejn adatt, u b'mod partikolari biex jiġi salvagwardjat l-interess Ewropew fir-rigward tal-proprjetà intellettuali, jista' jiġi adottat approċċ aktar kawt.

Barra minn hekk, se tiġi implimentata firxa ta' azzjonijiet immirati billi jittiehed approċċ strateġiku għall-kooperazzjoni internazzjonali abbażi ta' interess komuni, prijoritajiet u benefiċċju reċiproku u l-promozzjoni tal-koordinazzjoni u s-sinerġiji mal-attivitajiet tal-Istati Membri. Dan se jinkludi mekkaniżmu ta' appoġġ għal sejhiet kongunti u l-possibbiltà ta' programmi ta' kofinanzjament flimkien ma' pajjiżi terzi jew organizzazzjonijiet internazzjonali. Se jitfittxu sinerġiji ma' politiki oħra tal-Unjoni.

Se tkompli titfittex konsulenza strateġika mill-Forum Strateġiku għall-Kooperazzjoni xjentifika u teknoloġika Internazzjonali (SFIC).

Mingħajr preġudizzju għal opportunitajiet oħrajn ta' kollaborazzjoni, eżempji ta' oqsma fejn tista' tiġi żviluppata tali kooperazzjoni internazzjonali huma:

- (a) Tkomplija tas- Shubija għall-Provi Kliniċi bejn Pajjiżi Ewropej u Pajjiżi li qed Jiżviluppaw (EDCTP2) dwar provi kliniċi għal interventi mediċi kontra l-HIV, il-malarja, it-tuberkolożi u l-mard itraskurat;
- (b) Appoġġ permezz ta' abbonament annwali għall-Programm tax-Xjenza "Fruentiera Umana" (HSFP) biex l-Istati Membri tal-Unjoni li mhumiex parti mill-G7 ikunu jistgħu jgawdu bis-shiħ mill-finanzjament approvdut mill-HSFP;
- (c) Konsorzju internazzjonali dwar mard rari, ma' għadd ta' Stati Membri tal-Unjoni u pajjiżi terzi. L-għan ta' din l-inizjattiva huwa li sal-2020 jiġu żviluppati testijiet dijanjostiċi għal ħafna mard rari u 200 terapija ġdida għal mard rari;
- (d) Appoġġ lill-attivitajiet tal-Forum Internazzjonali dwar il-Bioekonomija Bbażata fuq l-Għarfien u t-Task Force bejn l-UE u l-Istati Uniti dwar ir-Riċerka tal-Bijoteknoloġija kif ukoll rabtiet ta' kollaborazzjoni ma' organizzazzjonijiet u inizjattivi internazzjonali rilevanti (bħall-alleanzi globali tar-riċerka dwar il-gassijiet serra agrikoli u dwar is-saħħa tal-annimali);
- (e) Kontribuzzjoni għall-proċessi u l-inizjattivi multilaterali, bħalma huma l-Grupp Intergovernattiv ta' Esperti dwar it-Tibdil fil-Klima (IPCC), il-Pjattaforma Intergovernattiva dwar il-Bijodiversità u s-servizzi Ekosistemiċi (IPBES), u l-Grupp dwar l-Osservazzjonijiet tad-Dinja (GEO);
- (f) Id-Djalogi dwar l-Ispazju bejn l-Unjoni u l-Istati Uniti tal-Amerika u r-Russja, iż-żewġ pajjiżi ewlenin b'attivitajiet fl-ispazju, huma estremament importanti u jifformuw il-bażi għall-istabbiliment tas-shubijiet ta' kooperazzjoni strateġika relatati mal-ispazju;
- (g) L-arranġament ta' implimentazzjoni għal attivitajiet ta' kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Uniti tal-Amerika fil-qasam tas-Sikurezza Interna/is-Sigurtà Ċivili/ir-Riċerka, iffirmat fit-18 ta' Novembru 2010;
- (h) Kooperazzjoni ma' pajjiżi li qed jiżviluppaw, inkluż mill-Afrika sub-Saħarjana, fil-qasam tal-produzzjoni deċentralizzata tal-enerġija biex jittaffa l-faqar;
- (i) Tkomplija tal-kollaborazzjoni mal-Brażil dwar generazzjoni ġdida ta' bijofjuwils u użi oħra ta' bijomassa.

Barra minn hekk, se jiġu appoġġati attivitajiet orizzontali ddedikati biex ikun żgurat l-iżvilupp koerenti u effettiv tal-kooperazzjoni internazzjonali fl-Orizzont 2020.

G. Żvilupp sostenibbli u tibdil fil-klima

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

L-Orizzont 2020 se jhegġeġ u jappoġġa attivitajiet għall-isfruttament tat-tmexxija tal-Ewropa fit-tigrija biex jiġu żviluppati proċessi u teknoloġiji godda li jipromwovu l-iżvilupp sostenibbli, f'sens wiesa', u li jiġġieldu t-tibdil fil-klima. Tali approċċ orizzontali, integrat kompletament fil-prijoritajiet kollha tal-Orizzont 2020, se jgħin lill-UE tirnexxi f'dinja b'emissjonijiet baxxi ta' karbonju u ristretta minn riżorsi limitati filwaqt li tibni ekonomija effiċjenti fl-użu tar-riżorsi, sostenibbli u kompetittiva.

H. Il-pont li jwassal mill-iskoperta għall-applikazzjoni fis-suq

L-azzjonijiet ta' kollegament fl-Orizzont 2020 kollu huma mmirati biex iwasslu l-iskoperta għall-applikazzjoni fis-suq, u biex iwasslu għall-isfruttar u l-kummerċjalizzazzjoni tal-ideat kull meta jkun adattat. L-azzjonijiet għandhom ikunu bbażati fuq kuncett wiesa' ta' innovazzjoni u jstimulaw l-innovazzjoni transsettorjali.

I Miżuri ta' appoġġ trasversali

Il-kwistjonijiet trasversali se jiġu appoġġati minn għadd ta' miżuri ta' appoġġ trasversali, inkluż appoġġ: biex il-professjoni tar-riċerka ssir aktar attraenti, inklużi l-prinċipji ġenerali tal-Karta Ewropea għar-riċerkaturi; biex tissaħħah il-baži ta' evidenza u l-iżvilupp ta' u l-appoġġ għaž-ŻER (inklużi l-hames inizjattivi taž-ŻER) u l-Unjoni tal-Innovazzjoni; biex jiġu rikonoxxuti l-benefiċjarji u l-proġetti tal-Orizzont 2020 bl-aqwa prestazzjoni fl-oqsma differenti permezz ta' premijiet simbolici; biex jitjiebu l-kundizzjonijiet qafas b'appoġġ għall-Unjoni tal-Innovazzjoni, inklużi l-prinċipji tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar il-ġestjoni ta' proprjetà intellettuali⁽¹⁾ u l-esplorazzjoni tal-possibbiltà li jiġi stabbilit strument ta' valorizzazzjoni tad-Drittijiet Ewropej tal-Proprjetà Intellettuali; għall-amministrazzjoni u l-koordinazzjoni ta' networks internazzjonali għar-riċerkaturi u l-innovaturi ta' eċċellenza (bhalma hi l-COST).

3. SHUBIJA

Sabiex jintlaħaq tkabbir sostenibbli fl-Ewropa, il-kontribuzzjoni tal-atturi pubbliċi u privati għandha tiġi ottimizzata. Dan huwa essenzjali biex tiġi kkonsolidata ż-Żona Ewropea tar-Riċerka u għat-tweqqi tal-għanijiet tal-Unjoni ta' Innovazzjoni, l-Aġenda Diġitali u inizjattivi ewlenin oħrajn tal-Ewropa 2020. Barra minn hekk, riċerka u innovazzjoni responsabbli jesigu li l-aħjar soluzzjonijiet jiġu derivati minn interazzjonijiet bejn is-shab li għandhom diversi perspettivi izda interessi komuni.

L-Orizzont 2020 jinkludi ambitu u sett ċar ta' kriterji għall-istabbiliment ta' shubijiet pubbliċi u dawk privati pubbliċi. Shubijiet privati pubbliċi jistgħu jkunu bbażati fuq arrangament kuntrattwali bejn atturi pubbliċi u privati u jistgħu, f'każijiet limitati, jkunu shubijiet privati pubbliċi istituzzjonalizzati (bhal Inizjattivi Teknoloġiċi Kongunti u Imprizi Kongunti oħrajn).

Is-shubijiet pubbliċi-pubbliċi u dawk pubbliċi-privati eżistenti jistgħu jirċievu appoġġ mill-Orizzont 2020, sakemm dawn jindirizzaw l-oġettivi tal-Orizzont 2020, **jikkontribwixxu għat-tweqqi taž-ŻER**, jissodisfaw il-kriterji stabbiliti fl-Orizzont 2020 u juru li għamlu progress sinifikanti taht is-Seba' Programm Kwadru għar-Riċerka, l-Iżvilupp Teknoloġiku u d-Dimostrazzjoni (FP7).

Inizjattivi skont l-Artikolu 185 tat-Trattat appoġġati fl-ambitu tal-FP6 u/jew FP7 li għalihom jista' jiġi pprovdut appoġġ ulterjuri skont il-kundizzjonijiet ta' hawn fuq jinkludu: is-Shubija għall-Provi Klinici bejn Pajjiżi Ewropej u Pajjiżi li qed Jiżviluppaw (EDCTP), Ghajxien Meghjun Kontestwalment (AAL), il-Programm ta' Riċerka u Żvilupp dwar il-Bahar Baltiku (BONUS), Eurostars u tl-Programm Ewropew għar-Riċerka tal-Metroloġija. Aktar appoġġ jista' jiġi pprovdut lill-Alleanza Ewropea għar-Riċerka dwar l-Energija (EERA) stabbilita taht il-Pjan Strateġiku għat-Teknoloġija tal-Energija (Pjan SET). **L-Inizjattivi ta' Programmar Kongunt jistgħu jiġu appoġġati mill-Orizzont 2020 permezz tal-istrumenti msemmija fl-Artikolu 20 ta' [Regolament Qafas], fost l-oħrajn permezz ta' inizjattivi skont l-Artikolu 185 tat-Trattat.**

⁽¹⁾ Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar il-ġestjoni ta' proprjetà intellettuali f'attivitajiet għat-trasferiment ta' għarfien u Kodiċi ta' Prattika għal universitajiet u organizzazzjonijiet ta' riċerka pubbliċi oħrajn (C(2008)1329, ta' 10.4.2008).

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

L-Imprizi Kongunti stabbiliti fl-FP7 skont l-Artikolu 187 tat-Trattat, li għalihom jista' jingħata aktar appoġġ skont il-kundizzjonijiet ta' hawn fuq huma: l-Inizjattiva tal-Mediċini Innovattivi (IMI), Clean Sky, Riċerka dwar il-Ġestjoni tat-Traffiku bl-Ajru tal-Ajru Uniku Ewropew (SESAR), Ċelloli tal-Fjuwil u Idroġenu (FCH), u Sistemi Inkorporati tal-Kompjuter (ARTEMIS) u n-Nanoelettronika (ENIAC). L-aħhar tnejn jistgħu jiġu kkombinati finizjattiva unika.

Shubbijiet privati pubbliċi oħrajn appoġġati taħt l-FP7 li għalihom jista' jiġi pprovdut appoġġ ulterjuri skont il-kundizzjonijiet ta' hawn fuq huma: Fabbriki tal-futur, Bini Effiċjenti fl-Energija, l-Inizjattiva Ewropea tal-Karozzi Ekoloġiċi, l-Internet Futur. Aktar appoġġ jista' jiġi pprovdut ukoll lill-Inizjattivi Industrijali Ewropej (EIS) stabbiliti taħt il-Pjan SET.

Aktar shubbijiet pubbliċi u shubbijiet pubbliċi privati jistgħu jiġu varati taħt l-inizjattiva Orizzont 2020 meta jissodisfaw il-kriterji ddefiniti. ■

PARTI I

XJENZA EĊCELLENTI

1. IL-KUNSILL EWROPEW GHAR-RIĊERKA

Il-Kunsill Ewropew għar-Riċerka (ERC) se jipromwovi l-aħjar riċerka fil-fruntieri tal-għarfien. Ir-riċerka fil-fruntieri u lil hinn mill-fehim kurrenti hija ta' importanza kritika għall-benessri ekonomiku u soċjali, u hija inizjattiva intrinsikament riskjuża, li tawvanza l-oqsma godda ta' riċerka u li joffru l-akbar sfida u kkaratterizzata mill-assenza ta' konfini dixiplinari.

Sabiex jiġu stimulati avvanzi sostanzjali fil-fruntieri tal-għarfien, l-ERC se jappoġġa lill-gruppi individwali sabiex iwettqu riċerka fi kwalunkwe qasam tar-riċerka xjentifika u teknoloġika bazika li taqa' fl-ambitu tal-Orizzont 2020, inklużi l-inginerija, ix-xjenzi soċjoekonomiċi u l-istudji umanistiċi. Kif xieraq, ■ il-gruppi destinatari speċifiċi (eż. ir-riċerkaturi **li jkunu għadhom kif bdew**/timijiet emergenti) jistgħu jiġu kkunsidrati, b'segwitu għall-objettivi tal-ERC u l-htigijiet għall-implimentazzjoni effiċjenti. Għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-oqsma emergenti u li qed jikbru b'rata mgħagħla fil-fruntiera tal-għarfien, u fl-interfaċċja bejn id-dixiplini.

Ir-riċerkaturi indipendenti ta' kwalunkwe età **u sess**, inklużi r-riċerkaturi li għadhom jibdew, li jagħmlu t-tranzizzjoni sabiex ikunu mexxejja indipendenti tar-riċerka individwalment, minn kwalukwe pajjiż fid-dinja se jkun appoġġati sabiex iwettqu r-riċerka tagħhom fl-Ewropa.

L-ERC għandu jagħti prijorità partikolari biex jassisti lill-aħjar riċerkaturi li jkun qad jibdew li jkollhom ideat eċċellenti biex jagħmlu t-tranzizzjoni lejn l-indipendenza billi jipprovdilhom appoġġ adegwat fl-istadju kritiku li fih dawn ikunu qad jistabbilixxu jew jikkonsolidaw it-tim jew il-programm ta' riċerka tagħhom. L-ERC se jkompli jipprovdwi wkoll livelli adatti ta' appoġġ għal riċerkaturi stabbiliti.

Se jiġi segwit l-approċċ investigattiv. Dan ifisser illi l-ERC għandu jappoġġa l-proġetti mwettqa mir-riċerkaturi dwar suġġetti tal-għażla tagħhom fl-ambitu tas-sejha għall-proposti. Il-proposti se jiġu evalwati skont il-kriterju uniku ta' eċċellenza kif iġġudikat minn riezami *inter pares*, filwaqt li titqies l-eċċellenza fil-gruppi l-godda, ir-riċerkaturi **li jkun għadhom jibdew**, kif ukoll timijiet stabbiliti, u b'attenzjoni partikolari għall-proposti ferm pijuniera u li korrispondentement jinvolvu riskji xjentifiċi għolja.

L-ERC se jopera bħala korp **awtonomu** ta' finanzjament immexxi mix-xjenza magħmul minn Kunsill Xjentifiku indipendenti, appoġġat minn struttura ddedikata għall-implimentazzjoni li hija hafifa u kosteffettiva.

Il-Kunsill Xjentifiku tal-ERC se jistabbilixxi l-istrategija xjentifika globali u se jkollu l-awtorità shiha fuq deċizzjonijiet dwar it-tip ta' riċerka li se tiġi ffinanzjata.

Il-Kunsill Xjentifiku se jistabbilixxi l-programm ta' hidma biex jintlahqu l-objettivi tal-ERC abbażi tal-istrategija xjentifika tiegħu kif deskritt hawn taħt. Dan għandu jstabbilixxi l-inizjattivi ta' kooperazzjoni internazzjonali meħtieġa skont l-istrategija xjentifika tiegħu, inklużi l-attivitatiet ta' komunikazzjoni sabiex tiżdied il-viżibbiltà tal-ERC għall-aħjar riċerkaturi minn madwar id-dinja.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Il-Kunsill Xjentifiku se jissorvelja kontinwament l-operazzjoni tal-ERC u l-proċeduri ta' evalwazzjoni tiegħu u jikkunsidra kif l-aħjar jikseb l-oġġetti usa' tiegħu. Dan se jiżviluppa t-tahlita ta' miżuri ta' appoġġ tal-ERC kif meħtieġ sabiex jirrispondi għall-htigijiet emergenti.

L-ERC se jimmira għall-eċċellenza fl-operazzjonijiet tiegħu stess. L-ispejjeż amministrattivi u tal-persunal għall-ERC fir-rigward tal-Kunsill Xjentifiku u l-istruttura ta' implimentazzjoni ddedikata se jkunu konsistenti ma' ġestjoni effiċjenti u kosteffettiva. In-nefqa amministrattiva se tinżamm baxxa kemm jista' jkun, konsistenti mal-iżgurar tal-aħjar implimentazzjoni possibbli tar-riżorsi necessarji, sabiex jiġi mmassimizzat il-finanzjament tar-riċerka fil-fruntieri tal-għarfien.

Il-premijiet u l-ghotijiet tal-ERC se jingħataw u jiġu operati rispettivament skont proċeduri sempliċi u **trasparenti** li jzommu l-attenzjoni fuq l-eċċellenza, jinkoraġġixxu l-inizjattivi u jikkombinaw il-flessibbiltà u r-responsabbiltà. L-ERC għandu jhares kontinwament lejn modi ulterjuri sabiex jissimplifika u jtejjeb il-proċeduri sabiex ikun żgurat li dawn il-prinċipji jiġu ssodisfati.

Minhabba l-istruttura unika u r-rwol tal-ERC bhala korp tal-finanzjament immexxi mix-xjenza, l-implimentazzjoni u l-ġestjoni tal-attivitajiet tal-ERC għandhom jiġu riveduti u evalwati fuq bażi kontinwa bl-involvement shih tal-Kunsill Xjentifiku sabiex jevalwa l-kisbiet tiegħu u jaġġusta u jtejjeb il-proċeduri u l-istrutturi abbażi tal-esperjenza.

1.1. Il-Kunsill Xjentifiku

Sabiex iwettaq il-kompiti tiegħu, kif stipulat fl-Artikolu 7, il-Kunsill Xjentifiku se:

(1) Strategija xjentifika:

- jistabbilixxi l-strategija xjentifika globali għall-ERC, fid-dawl tal-opportunitajiet xjentifiċi u l-htigijiet xjentifiċi Ewropej;
- jiżgura fuq bażi permanenti, f'konformità mal-istrategija xjentifika, l-istabbiliment tal-programm ta' hidma u l-modifiki necessarji, inklużi s-sejhiet għall-proposti u l-kriterji u, skont il-htieġa, id-definizzjoni ta' gruppi fil-mira speċifiċi (eż. timijiet li jkunu għandhom kif jibdew/emergenti);

(2) Ġestjoni, monitoraġġ u kontroll tal-kwalità xjentifiċi:

- jistabbilixxi, kif xieraq, minn perspettiva xjentifika, pożizzjonijiet dwar l-implimentazzjoni u l-ġestjoni tas-sejhiet għall-proposti, il-kriterji ta' evalwazzjoni, il-proċessi ta' analiżi *inter pares* inklużi l-għażla tal-esperti, il-metodi tal-analiżi *inter pares* u l-evalwazzjoni tal-proposta u r-regoli ta' implimentazzjoni u linji gwida necessarji li, abbażi tagħhom, il-proposta li għandha tiġi ffinanzjata tiġi determinata taht is-supervizzjoni tal-Kunsill Xjentifiku; kif ukoll kwalunwke kwistjoni ohra li taffettwa l-kisbiet u l-impatt tal-attivitajiet tal-ERC, u l-kwalità tar-riċerka mwettqa, inklużi d-dispożizzjonijiet prinċipali tal-Mudell tal-Ftehim ta' Ghotja tal-ERC;
- jimmonitorja l-kwalità tal-operazzjonijiet u jevalwa l-implimentazzjoni u l-kisbiet u jagħmel rakkomandazzjonijiet għall-azzjonijiet ta' korrezzjoni jew futuri.

(3) Komunikazzjoni u disseminazzjoni:

- jiżgura **t-trasparenza fil-komunikazzjoni** mal-komunità xjentifika, il-partijiet interessati ewlenin u **l-pubbliku ġenerali** dwar l-attivitajiet u l-kisbiet tal-ERC;
- jirrapporta b'mod regolari lill-Kummissjoni dwar l-attivitajiet tiegħu.

Il-Kunsill Xjentifiku għandu l-awtorità shiha fuq decizjonijiet dwar it-tip ta' riċerka li għandha tiġi ffinanzjata u huwa l-garanti tal-kwalità tal-attività mill-perspettiva xjentifika.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Fejn adatt, il-Kunsill Xjentifiku għandu jikkonsulta mal-Komunità xjentifika, tal-inginerija u akkademika, ***l-agenziji ta' finanzjament tar-riċerka reġjonali u nazzjonali u partijiet interessati oħrajn.***

Il-membri tal-Kunsill Xjentifiku għandhom ikunu kkompensati tal-kompiti li jwettqu permezz ta' onorarja u, fejn xieraq, irrimborz tal-ispejjeż għall-ivvjaġġar u għall-manteniment.

Il-President tal-ERC se jirrisjedi fi Brussell għat-tul ta' żmien tal-hatra u se jiddedika l-bicċa l-kbira tal-hin tiegħu ⁽¹⁾ għall-hidma tal-ERC. Hu se jkun irrimunerat f'livell kumparabbli mal-manigment għoli tal-Kummissjoni.

Il-Kunsill Xjentifiku għandu jeleggi minn fost il-membri tiegħu tliet Viċi Presidenti li għandhom jassistu lill-President fir-rappreżentanza tiegħu u fl-organizzazzjoni tal-hidma tiegħu. Iż-żewġ Viċi Presidenti jista' jkollhom ukoll it-titolu ta' Viċi President tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka.

Se jiġi pprovdut appoġġ lit-tliet Viċi Presidenti sabiex tiġi żgurata assistenza amministrattiva lokali adegwata fl-istituti ta' oriġini tagħhom.

1.2. Struttura ddedikata għall-implimentazzjoni

L-istruttura ddedikata għall-implimentazzjoni għandha tkun responsabbli għall-aspetti kollha tal-implimentazzjoni amministrattiva u l-eżekuzzjoni tal-programm, kif previst fil-programm ta' hidma. Din se timplimenta, b'mod partikolari, il-proċedura ta' evalwazzjoni, l-analiżi *inter pares* u l-proċess tal-għażla skont l-istrategija stabbilita mill-Kunsill Xjentifiku u għandha tiżgura l-ġestjoni finanzjarja u xjentifika tal-ghotjiet.

L-istruttura ddedikata għall-implimentazzjoni għandha tappoġġa l-Kunsill Xjentifiku fit-tweqqif tal-kompiti kollha tiegħu stipulati hawn fuq, tipprovdi aċċess għad-dokumenti neċessarji u d-dejta fil-pussess tagħha, u żżomm lill-Kunsill Xjentifiku infurmat dwar l-attivitajiet tagħha.

Sabiex tiġi żgurata kollaborazzjoni effettiva mal-istruttura ddedikata għall-implimentazzjoni dwar kwistjonijiet ta' strategija u operattivi, it-tmexxija tal-Kunsill Xjentifiku u d-Direttur tal-istruttura ddedikata għall-implimentazzjoni għandhom jagħmlu laqgħat regolari ta' koordinazzjoni.

Il-ġestjoni tal-ERC se titwettaq minn persunal reklutat għal dak l-għan, inklużi, fejn mehtieg, uffiċjali tal-istituzzjonijiet tal-UE u se tkopri biss il-htigijiet amministrattivi reali sabiex tiġi żgurata l-istabbiltà u l-kontinwità neċessarji għal amministrazzjoni effettiva.

1.3. Rwol tal-Kummissjoni

Sabiex jiġu ssodisfati r-responsabilitajiet tagħha, kif stabbiliti fl-Artikoli 6, 7 u 8, il-Kummissjoni għandha:

- tahtar il-President tal-ERC, tiżgura l-kontinwità u t-tiġdid tal-Kunsill Xjentifiku u tipprovdi appoġġ għal Kumitat ta' Identifikazzjoni permanenti għall-identifikazzjoni tal-membri futuri tal-Kunsill Xjentifiku;
- tiżgura l-kontinwità tal-istruttura ddedikata għall-implimentazzjoni u d-delega ta' kompiti u responsabilitajiet għaliha, filwaqt li jitqiesu l-opinjoni tal-Kunsill Xjentifiku;
- tahtar id-Direttur u l-Persunal Superjuri tal-istruttura ddedikata għall-implimentazzjoni, filwaqt li jitqiesu l-opinjoni tal-Kunsill Xjentifiku;
- tiżgura l-adozzjoni f'waqtha tal-programm ta' hidma, il-pożizzjonijiet fir-rigward tal-metodoloġija ta' implimentazzjoni u r-regoli neċessarji ta' implimentazzjoni kif previst fir-Regoli ta' Sottomissjoni tal-ERC u l-Mudell tal-Ftehim ta' Għotja tal-ERC, filwaqt li jitqiesu l-pożizzjonijiet tal-Kunsill Xjentifiku;
- tinforma **u tikkonsulta** b'mod regolari mal-kumitat tal-programm dwar l-implimentazzjoni tal-attivitajiet tal-ERC.

⁽¹⁾ Fil-prinċipju mill-inqas 80 %

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013**2. TEKNOĠIJI FUTURI U EMERĠENTI**

L-attivitajiet tat-Teknoloġiji Futuri u Emerġenti (FET) se jikkonkretizzaw it-tipi differenti ta' loġika ta' intervent, minn dik kompletament miftuha għal dik ta' gradi li jvarjaw ta' strutturar ta' suġġetti, komunitajiet u finanzjament, strutturati madwar tliet **fergħat – FET Miftuhin, FET Proattivi u FET Ewlenin.**

2.1. FET Miftuhin: trawwim ta' ideat godda

L-appoġġ għal sett kbir ta' proġetti ta' riċerka kollaborattiva **fi stadju bikri**, ta' xjenza u teknoloġija viżjonarja b'riskju għoli huwa neċessarju għall-esplorazzjoni ta' suċċess ta' sisien godda għal teknoloġiji **xjentifiċi** futuri radikalment godda. Din l-attività, peress li hija esplicitament mhux topika u mhux preskritta, tippermetti ideat godda kull meta dawn jitfaċċaw u minn kull fejn jiġu, fi hdan l-ispettru l-aktar wiesa' ta' temi u dixxiplini **u tistimula attivament il-hsieb kreattiv u innovattiv.** It-trawwim ta' tali ideat fragli jesigi approċċ ta' riċerka veloċi, li jipproteġi mir-riskju u b'interdixxiplinarjetà għolja, li jmur lil hinn sew mill-isferi stretti tat-teknoloġija. L-attirar u l-istimular tal-partecipazzjoni ta' atturi godda b'potenzjal għoli fir-riċerka u l-innovazzjoni, bħal pereżempju riċerkaturi żgħażaġh u SMEs b'teknoloġija għolja huma wkoll importanti għat-trawwim tal-mexxejja xjentifiċi u industrijali tal-futur.

2.2. FET Proattivi: trawwim ta' temi u komunitajiet emergenti

Oqsma u temi godda jehtiegu li jiġu mmaturati, permezz tal-hidma lejn l-istrutturar ta' komunitajiet emergenti u l-appoġġ għat-tfassil u żvilupp ta' temi trasformattivi ta' riċerka. Il-benefiċċji prinċipali ta' dan l-approċċ ta' strutturar, iżda esplorattiv, huma l-oqsma emergenti godda li għadhom mhux lesti għall-inkluzjoni fil-pjan direzzjonali tar-riċerka industrijali, u l-bini u l-istrutturar ta' komunitajiet ta' riċerka madwarhom. Dan iwettaq il-pass minn kollaborazzjonijiet bejn għadd żgħir ta' riċerkaturi, għal raggruppament ta' proġetti li kull wiehed minnhom jindirizza aspetti ta' tema ta' riċerka u jaqsam ir-riżultati. **Dan se jsir f'assoċjazzjoni eqreb mal-isfidi tas-socjetà u t-temi tat-tmexxija industrijali.**

2.3. FET Ewlenin: insegwiment tal-isfidi interdixxiplinari kbar tax-xjenza u t-teknoloġija

L-inizjattivi ta' riċerka fi hdan din l-isfida huma mmexxija mix-xjenza **u t-teknoloġija**, fuq skala kbira, multidixxiplinari u msejsa fuq objettiv viżjonarju li jgħaqqad. Dawn jindirizzaw l-isfidi l-kbar tax-xjenza u t-teknoloġija li jesigu kooperazzjoni fost firxa ta' dixxiplini, komunitajiet u programmi. Il-progress xjentifiku **u teknoloġiku** għandu jipprovdi bażi b'saħħitha u wiesgħa għall-innovazzjoni **u futura** u l-isfruttar ekonomiku, kif ukoll benefiċċji godda għas-socjetà **b'potenzjal ta' impatt għoli.** In-natura u d-daqs generali jimplikaw li jistgħu biss jiġu realizzati permezz ta' sforz **u sostnut, kollaborattiv u fit-tul.**

L-attivitajiet fit-tliet **fergħat** tal-FET huma kkomplementati **u b'attivitajiet ta' netwerking** u bbażati fuq il-komunità għall-holqien ta' bażi Ewropea fertili u vibranti għal riċerka mmexxija mix-xjenza lejn teknoloġiji futuri. Dawn għandhom jappoġġaw l-iżviluppi futuri tal-attivitajiet tal-FET, irawwmu d-dibattitu dwar l-implikazzjonijiet ta' teknoloġiji godda, u jaċċelleraw l-impatt.

2.4. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

Bord Konsultattiv tal-FET, **inkluzi xjentisti u inginiera tal-ogħla reputazzjoni u kompetenza**, se jipprovdi l-kontribuzzjoni tal-partijiet interessati dwar l-istrategija xjentifika **u teknoloġika** globali, inkluzi **konsulenza dwar id-definizzjoni** tal-programm ta' hidma.

L-FET se jkomplu jkunu mmexxija mix-xjenza **u t-teknoloġija** b'appoġġ minn struttura ta' implimentazzjoni hafifa u effiċjenti. Proċeduri amministrattivi sempliċi se jiġu adottati sabiex iżommu l-iffukar fuq l-eċċellenza fl-innovazzjoni teknoloġika mmexxija mix-xjenza, jinkoraġixxu l-inizjattiva u jikkombinaw **ir-rapidità fit-teħid tad-deċiżjonijiet u l-flessibiltà mar-responsabbiltà** L-aktar approċċi xierqa se jintużaw biex jiġi eżaminat ix-xenarju tar-riċerka tal-FET (eż. **u analiżi tal-portafoll**) u biex jinvolvu komunitajiet ta' partijiet interessati (eż. **u konsultazzjonijiet**). L-għan se jkun it-titjib kontinwu, u t-tiftixa għal modi ulterjuri biex jiġu ssimplifikati u mtejbja proċeduri sabiex jiġi żgurat li dawn il-prinċipji huma ssodisfati. Se jitwettqu valutazzjoniet tal-effettività u l-impatt tal-attivitajiet FET, li jikkomplimentaw daww fuq livell ta' programm.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Minhabba l-missjoni tagħhom ta' trawwim ta' riċerka mmexxija mix-xjenza lejn teknoloġiji futuri, l-FET jippruvaw jiġbru flimkien l-atturi mix-xjenza, it-teknoloġija u l-innovazzjoni, **fejn adatt inklużi l-utenti, u safejn possibbli, kemm mis-settur pubbliku kif ukoll minn dak privat.** L-FET għandhom għalhekk ikollhom rwol attiv u katalittiku fl-istimular ta' mentalità ġdida, prattiki ġodda u kollaborazzjonijiet ġodda.

Attivitajiet tal-gruppi tal-FET miftuħa għat-tiftix komplet minn isfel għal fuq għal ideat ġodda promettenti. Ir-riskju għoli implikat minn tali idea huwa indirizzat permezz tal-esplorazzjoni ta' hafna minnhom. L-effiċjenza f'termini ta' hin u riżorsi, l-ispiża baxxa tal-opportunità għall-proponenti, u l-ftuħ mhux disputat għall-ideat mhux konvenzjonali u interdixiplinari huma l-karatteristiċi prinċipali ta' dawn l-attivitajiet. Skemi ta' sottomissjoni hfiel u rapidi u kontinwament miftuħin se jfittxu ideat ġodda ta' riċerka promettenti b'riskju għoli u se jinkludu binarji għal atturi tal-innovazzjoni ġodda u b'potenzjal qawwi, bħal pereżempju riċerkaturi żgħażaġh u SMEs b'teknoloġija avvanzata. **Sabiex jikkomplementaw l-attivitajiet b'FET miftuħin, l-attivitajiet taht il-prijoritajiet tat-Tmexxija Industrijali u l-Isfidi għas-Socjetà jistgħu jrawmu użu radikalment ġdid tal-għarfien u t-teknoloġiji.**

L-attività **proattiva tal-FET** se tiftaħ regolarment sejhiet dwar diversi temi b'riskju għoli u b'potenzjal innovattiv qawwi, iffinanzjati f'tali livell li jistgħu jintgħażlu diversi proġetti. Dawn il-proġetti se jkollhom l-appoġġ tal-azzjonijiet ta' bini tal-komunità li jrawmu l-attivitajiet bħall-avvenimenti kongunti, żvilupp ta' kurrikula u pjanijiet direzzjonali ta' riċerka ġodda. L-għażla tat-temi se tqis l-eċċellenza fir-riċerka mmexxija mix-xjenza lejn teknoloġiji futuri, il-potenzjal għall-holqien ta' massa kritika u l-impatt fuq ix-xjenza u teknoloġija.

Għadd ta' inizjattivi ffukati fuq skala kbira (FET Ewlenin) **jistgħu** jiġu implimentati **soġġett għall-eżitu pożittiv tal-proġetti preparatorji tal-FET.** Huma **għandhom ikunu** bbażati fuq shubijiet **miftuħa** li jippermettu **li jingħaqdu flimkien b'mod volontarju l-kontributi** tal-UE, daww nazzjonali u daww privati, b'governanza bbilancjata li tippermetti lis-sidien tal-programmi li jkollhom influwenza adatta, kif ukoll grad għoli ta' awtonomija u flessibilità fl-implimentazzjoni, li jippermettu li l-inizjattiva ewlenija ssegwi mill-qrib pjan direzzjonali ta' riċerka appoġġat b'mod wiesa'. L-għażla **tas-suġġetti li għandhom jiġu implimentati bhala Inizjattivi Ewlenin se tkun ibbażata fuq eċċellenza xjentifika u teknoloġika** u se tqis l-għan li jgħaqqad, l-impatt **potenzjali**, l-integrazzjoni tal-partijiet interessati u r-riżorsi taht pjan direzzjonali koeżiv ta' riċerka u, **fejn adatt**, l-appoġġ mill-partijiet interessati u l-programmi ta' riċerka nazzjonali/regionali. **Dawn l-attivitajiet għandhom jitwettqu permezz tal-istrumenti ta' finanzjament eżistenti.**

3. AZZ JONIJIET MARIE SKŁODOWSKA-CURIE

3.1. Trawwim ta' hiliel ġodda permezz ta' tahrig inizjali eċċellenti tar-riċerkaturi

L-Ewropa għandha bżonn bażi ta' riżorsi umani b'saħħitha u kreattiva, mobbli fost il-pajjiżi u setturi b'kombinazzjoni tajba ta' hiliel biex ikun hemm innovazzjoni u biex jiġu kkonvertiti l-għarfien u l-ideat fi prodotti u servizzi għall-benefiċċju ekonomiku u soċjali.

Dan se jinkiseb b'mod partikolari permezz tal-istrutturar tal-eċċellenza u eċċellenza akbar f'sehem sostanzjali tat-tahrig inizjali ta' kwalità għolja tar-riċerkaturi fl-istadju bikri u kandidati għad-dottorat fost l-Istati Membri u l-pajjiżi assoċjati **inkluża, fejn adatt, il-partecipazzjoni mill-pajjiżi terzi.** Billi r-riċerkaturi jiġu mghammra, fl-istadju bikri, b'diversità ta' hiliel li se jippermettuhom jaffrontaw l-isfidi kurrenti u futuri, il-ġenerazzjoni li jmiss ta' riċerkaturi se tibbenefika mill-prospetti mtejbja ta' karriera kemm fis-setturi pubbliċi kfi ukoll daww privati, biex b'hekk ukoll tiżdied l-inċentiva għaż-żgħażaġh sabiex jagħzlu karrieri fir-riċerka.

L-azzjoni se tiġi implimentata permezz tal-appoġġ għall-programmi ta' riċerka relatati mat-tahrig magħżula b'mod kompetittiv madwar l-Unjoni u implimentati minn shubijiet ta' universitajiet, **istituzzjonijiet ta' riċerka**, infrastrutturi tar-riċerka, negozji, SMEs u atturi soċjoekonomiċi oħra minn pajjiżi differenti madwar l-Ewropa u lil hinn minnha. Istituzzjonijiet individwali li huma kapaċi jipprovdu l-istess ambjent ta' tishih għandhom jiġu appoġġati. Il-flessibilità fl-implimentazzjoni tal-obiettivi se tkun żgurata sabiex jiġu indirizzati l-htigijiet differenti. Normalment is-shubijiet ta' suċċess se jieħdu l-għamla ta' netwerks ta' tahrig ta' riċerka **li jistgħu joffru tipi innovattivi ta' tahrig bħal pereżempju dottorati kongunti u multipli** jew dottorati industrijali filwaqt li l-istituzzjonijiet individwali se jkun normalment involuti fil-programmi dottorali innovattivi. **Id-dottorati industrijali huma element importanti biex jitravwem spirtu innovattiv fost ir-riċerkaturi u jinholqu rabtiet aktar mill-qrib bejn l-industrija u d-dinja akkademika.** F'dan il-qafas, l-appoġġ huwa previst għall-aħjar riċerkaturi fl-istadju bikri minn kwalunkwe pajjiż sabiex jingħaqdu f'dawn il-programmi eċċellenti, **li jistgħu jinkludu fost l-oħrajn, mentoring biex jiġu trasferiti l-għarfien u l-esperjenza.**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Dawn il-programmi ta' tahrig se jindirizzaw l-iżvilupp u t-twessigh tal-kompetenzi bażiċi ta' riċerka, filwaqt li r-riċerkaturi jinghataw tahrig għal moħħ kreattiv, perspettiva intraprenditorjali u hiliet ta' innovazzjoni li jikkorrispondu għall-htigijiet futuri tas-suq tax-xogħol. Il-programmi se jipprovdu wkoll tahrig f'kompetenzi li jistgħu jiġu trasferiti, bħax-xogħol f'tim, it-teħid ta' riskji, il-ġestjoni ta' proġetti, l-istandardizzazzjoni, l-intraprenditorija, l-etika, id-dritt ta' proprjetà intellettwali, il-komunikazzjoni ġenerali u l-komunikazzjoni fis-soċjetà li huma essenzjali għall-ġenerazzjoni, l-iżvilupp, il-kummerċjalizzazzjoni u d-diffużjoni tal-innovazzjoni.

3.2. Trawwim tal-eċċellenza permezz ta' mobbiltà transkonfinali u transsettorjali

L-Ewropa għandha tkun attraenti għall-aħjar riċerkaturi, kemm dawk Ewropej kif ukoll dawk mhux Ewropej. Dan se jinkiseb b'mod partikolari permezz ta' appoġġ għal opportunitajiet ta' karriera attraenti għar-riċerkaturi b'esperjenza fis-setturi pubbliċi u privati, u billi jiġu mhegġa li jiċċaqalqu bejn il-pajjiżi, setturi u dixxiplini sabiex iżidu l-potenzjal kreattiv u innovattiv tagħhom.

Il-finanzjament għandu jsir lill-aħjar riċerkaturi u dawk l-iktar promettenti, irrispettivament min-nazzjonalità tagħhom, li jixtiequ jiżviluppaw il-hiliet tagħhom permezz ta' esperjenza ta' mobbiltà transnazzjonali jew internazzjonali. Dawn jistgħu jkunu appoġġati matul l-istadji differenti tal-karriera tagħhom, inklużi dawk l-iktar subalterni eżatt wara l-grad dottorali tagħhom jew esperjenza ekwivalenti. Dawn ir-riċerkaturi se jirċievu fondi bil-kundizzjoni li huma jiċċaqilqu minn pajjiż għall-iehor sabiex iwessgħu jew japprofondixxu l-kompetenzi tagħhom fl-universitajiet, l-istituzzjonijiet ta' riċerka, **l-infrastrutturi tar-riċerka**, in-negozji, l-SMEs jew atturi soċjoekonomiċi oħra tal-ghażla tagħhom (eż. **organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili**), li jahdmu fuq proġetti ta' riċerka u innovazzjoni li jaqblu mal-htigijiet u l-interessi personali tagħhom. Dawn se jkunu mhegġa jiċċaqilqu mis-settur pubbliku għal dak privat jew viċiversa permezz tal-appoġġ ta' postijiet ta' impjeg temporanju. **Dan għandu jtejjeb l-innovazzjoni tas-settur privat u jppromwovi l-mobbiltà transsettorjali.** L-opportunitajiet part-time li jippermettu pożizzjonijiet kombinati kemm fis-setturi pubbliċi u dawk privati se jkunu wkoll appoġġati sabiex jiddied it-trasferiment ta' għarfien bejn is-setturi u jiġi mhegġeġ ukoll il-holqien ta' bidu ta' negozji. Tali opportunitajiet ta' riċerka mfasla apposta se jgħinu lil riċerkaturi promettenti jsiru kompletament indipendenti u jiffaċilitaw iċ-ċaqliq bejn is-setturi pubbliċi u privati.

Sabiex jiġi sfruttat bis-shih il-potenzjal eżistenti tar-riċerkaturi, ser jiġu appoġġati wkoll possibiltajiet **ta' tahrig u l-akkwist ta' għarfien ġdid f'istituzzjoni ta' riċerka ta' livell għoli ta' pajjiż terz**, għall-bidu mill-ġdid ta' karriera ta' riċerka wara waqfa **u biex ir-riċerkaturi jiġu integrati (mill-ġdid) f'pożizzjoni ta' riċerka aktar fit-tul fl-Ewropa, inkluż fil-pajjiż ta' oriġini tagħhom, wara esperjenza ta' mobbiltà transnazzjonali/internazzjonali li tkopri aspetti ta' ritorn u integrazzjoni.**

3.3. Stimular tal-innovazzjoni permezz tad-dakkir reċiproku tal-għarfien

L-isfidi tas-soċjetà qed isiru iktar u iktar globali u transkonfinali u kollaborazzjonijiet transsettorjali huma kruċjali sabiex dawn jiġu affrontati b'suċċess. Il-kondiviżjoni ta' għarfien u ideat mir-riċerka għas-suq (**u viċiversa**) huwa għalhekk vitali u jista' jinkiseb biss permezz tal-konnessjoni tal-persuni. Dan se jkun promoss permezz ta' appoġġ għal skambji flessibbli ta' persunal, ta' hiliet għolja fir-riċerka u l-innovazzjoni, bejn is-setturi, pajjiżi u dixxiplini.

Il-finanzjament Ewropew se jappoġġa l-iskambji tal-persunal involut fir-riċerka u l-innovazzjoni fi hdan l-ishubijiet tal-universitajiet, **l-istituzzjonijiet ta' riċerka**, l-infrastrutturi tar-riċerka, in-negozji, l-SMEs u atturi soċjoekonomiċi oħrajn madwar l-Ewropa, kif ukoll bejn l-Ewropa u l-pajjiżi terzi sabiex tiġi rinfurzata l-kooperazzjoni internazzjonali. Dan se jkun miġfuh għall-persunal tar-riċerka u l-innovazzjoni fil-livelli kollha ta' karriera, mill-aktar subaltern (postuniversitarju) għall-aktar superjuri (manigment), inkluż ukoll il-persunal amministrattiv u tekniku.

3.4. Żieda tal-impatt strutturali permezz tal-kofinanzjament tal-attivitajiet

L-istimular tal-programmi reġjonali, nazzjonali jew internazzjonali sabiex titrawwem l-eċċellenza u jinfirxu l-aħjar prattiki tal-Azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** f'termini ta' possibiltajiet ta' mobbiltà madwar l-Ewropa għat-tahrig tar-riċerkaturi, l-iżvilupp tal-karriera u l-iskambju ta' persunal se jzid l-impatt numeriku u strutturali tal-Azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie**. Dan se jzid ukoll l-għibda ta' ċentri ta' eċċellenza madwar l-Ewropa.

Dan se jinkiseb permezz tal-kofinanzjament ta' programmi reġjonali, nazzjonali, privati u internazzjonali, ġodda jew eżistenti, sabiex jinfethu u jipprovdu tahrig ta' riċerka internazzjonali, intersettorjali u interdixxiplinari, kif ukoll il-mobbiltà tar-riċerkaturi u l-persunal tal-innovazzjoni transkonfinali u intrasettorjali u fl-istadji kollha tal-karriera tagħhom.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Dan se jippermetti l-isfruttar ta' sinerġiji bejn l-azzjonijiet tal-UE u dawk fil-livell reġjonali u nazzjonali, billi tiġi migġielda l-frammentazzjoni f'termini ta' oġettivi, metodi ta' evalwazzjoni u kundizzjonijiet tax-xogħol tar-riċerkaturi. **Fil-qafas tal-attivitajiet ta' kofinanzjament, l-użu tal-kuntratti ta' impjeg se jiġi promoss hafna.**

3.5. Appoġġ u azzjonijiet speċifiċi ta' politika

Sabiex tintlaqa' l-isfida b'mod effiċjenti se jkun essenzjali li jiġi mmonitorjat il-progress. Il-programm se jappoġġa l-iżvilupp ta' indikaturi u l-analiżi tad-dejta relatata mal-mobbiltà, il-hiliet u l-karrieri **u l-ugwaljanza bejn is-sessi** tar-riċerkaturi bl-ghan li jikkontribwixxu għall-identifikazzjoni ta' distakki **u ostakoli** fl-azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** u t-titjib tal-impatt ta' dawn l-azzjonijiet. Dawn l-attivitajiet se jiġu implimentati bit-tiftix tas-sinerġiji u koordinazzjoni mill-qrib mal-azzjonijiet ta' appoġġ tal-politika fir-rigward tar-riċerkaturi, dawk li jhaddmuhom u jiffinanzjawhom, imwettqa taht **'L-Ewropa f'dinja li qiegħda tinbidel** - Soċjetajiet inkluzivi, innovattivi u **riflessivi**'. L-azzjonijiet speċifiċi se jiġu ffinanzjati b'appoġġ għal inizjattivi ta' sensibilizzazzjoni dwar l-importanza ta' karriera fir-riċerka **li jkopru wkoll aspetti ta' ritorn u integrazzjoni mill-ġdid**, u biex jiġu disseminati r-riżultati tar-riċerka u l-innovazzjoni li joħorġu mill-hidma appoġġata mill-Azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie**.

Sabiex ikompli jiżjed l-impatt tal-azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie**, in-netwerking bejn ir-riċerkaturi Marie **Skłodowska-Curie** (attwali u tal-passat) se jissahha permezz ta' strateġija tas-servizzi tal-alumni. Dawn se jvarjaw mill-appoġġ għal forum ta' kuntatt u skambju bejn ir-riċerkaturi, b'possibiltajiet ta' esplorazzjoni ta' kollaborazzjonijiet u opportunitajiet ta' impjegi, għall-organizzazzjoni ta' avvenimenti kongunti u l-involvement tal-imsieħba fl-attivitajiet ta' komunikazzjoni bhala ambaxxaturi għall-Azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** u għaž-Żona Ewropea tar-riċerka.

3.6. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

L-Azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** se jkunu miftuħa għall-attivitajiet ta' taħriġ u żvilupp tal-karriera fi hdan l-isferi kollha ta' riċerka u innovazzjoni indirizzati taht it-Trattat, minn riċerka bażika sa użu mis-suq u servizzi ta' innovazzjoni. Il-qasam tar-riċerka u l-innovazzjoni kif ukoll is-setturi se jintgħażlu liberament mill-applikanti.

Biex jibbenefikaw mill-baži tal-għarfien dinjija, l-azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** se jkunu miftuħa għar-riċerkaturi u l-persunal tal-innovazzjoni, kif ukoll għall-universitajiet, l-istituzzjonijiet ta' riċerka, **l-infrastrutturi tar-riċerka**, in-negozji u atturi soċjoekonomiċi oħra mill-pajjiżi kollha, inkluż pajjiżi terzi bil-kundizzjonijiet iddefiniti fir-Regolament (UE) XX/2012 (Regoli għall-Parteċipazzjoni).

Matul l-attivitajiet kollha deskritti hawn fuq, se tinghata attenzjoni lill-inkoraġġiment ta' parteċipazzjoni b'sahhitha tal-imprizi, b'mod partikolari l-SMEs, kif ukoll atturi soċjoekonomiċi oħra għall-implimentazzjoni u impatt ta' suċċess tal-azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie**. Il-kollaborazzjoni fit-tul bejn l-edukazzjoni għolja, l-organizzazzjonijiet ta' riċerka u s-settur **pubbliku u dak privat**, li tqis il-protezzjoni tad-drittijiet ta' proprjetà intellettwali, hija promossa matul l-azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** kollha.

L-azzjonijiet Marie Skłodowska-Curie se jiġu żviluppati f'sinerġija mill-qrib ma' programmi oħra li jappoġġaw dawn l-oġettivi ta' politika, inkluż il-programm Erasmus għal Kulhadd u l-Komunitajiet tal-Għarfien u l-Innovazzjoni tal-EIT.

Tinzamm il-possibiltà, jekk ikun hemm il-htieġa speċifika, li jiġu mmirati ċerti attivitajiet taht il-programm fir-rigward ta' sfidi tas-soċjetà, tipi ta' istituzzjonijiet ta' riċerka u innovazzjoni, jew postijiet ġeografiċi speċifiċi sabiex jirreagixxu għall-evoluzzjoni tar-rekwiżiti tal-Ewropa f'termini ta' hiliet, taħriġ fir-riċerka, żvilupp tal-karriera u kondivizzjoni tal-għarfien.

Sabiex ikunu miftuħin għas-sorsi kollha ta' talent, se jkunu żgurati miżuri ġenerali biex tingheleb kwalunkwe distorsjoni fl-aċċess għall-ghotjiet pereżempju, billi jiġu mhegga opportunitajiet ugwali **għar-riċerkaturi rġiel u nisa** fl-azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** kollha u permezz ta' parametri relatati mal-parteċipazzjoni skont il-ġens. Barra minn hekk, l-azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** se jappoġġaw ir-riċerkaturi biex jiġu stabbiliti f'karriera iktar stabbli u jiżguraw li dawn ikunu jistgħu jiksbu l-bilanċ xieraq bejn ix-xogħol u l-hajja privata, filwaqt li titqies is-sitwazzjoni familjari tagħhom, u jikkontribwixxu sabiex tiġi ffaċilitata t-tkomplija ta' karriera fir-riċerka wara żmien ta' waqfien. Il-prinċipji tal-Karta Ewropea tar-riċerkaturi u l-Kodiċi ta' Kondotta għar-Reklutaġġ ta' Riċerkaturi li jippromwovu rekultaġġ miftuħ u kundizzjonijiet ta' xogħol attraenti **huma rrakkomandati** li jiġu approvati u applikati mill-parteċipanti ffinanzjati kollha.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Sabiex ikompli jissahhu d-disseminazzjoni u l-involvement pubbliku, il-benefiċjarji tal-azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie jistgħu** jkunu mehtieġa jippjanaw attivitajiet ta' komunikazzjoni xierqa għall-pubbliku generali. Dan il-pjan se jkun iavalutat matul il-proċess ta' evalwazzjoni kif ukoll matul is-segwitu tal-proġett.

4. INFRASTRUTTURI TA' RIĊERKA

L-attivitajiet se jkollhom l-għan li jiżviluppaw infrastrutturi tar-riċerka Ewropej **ecċellenti** għall-2020 u lil hinn, irawmu l-potenzjal ta' innovazzjoni u **r-riżorsi umani** tagħhom u jirrinforzaw il-politika Ewropea. Il-koordinazzjoni mas-sorsi ta' iffianzjar ta' koeżjoni se jkunu indirizzati sabiex jiġu żgurati sinerġiji u approċċ koerenti għall-iżvilupp tal-infrastrutturi ta' riċerka. **Se jiġu mhegġa sinerġiji mal-azzjonijiet Marie Skłodowska-Curie.**

4.1. L-iżvilupp tal-infrastrutturi Ewropej tar-riċerka għall-2020 u wara**4.1.1. Żvilupp ta' infrastrutturi tar-riċerka mill-aqwa**

L-għan huwa li jiġu **ffacilitati u appoġġati t-thejjija**, l-implimentazzjoni, is-sostenibbiltà fit-tul u t-thaddim effiċjenti tal-infrastrutturi tar-riċerka identifikati mill-Forum Strateġiku Ewropew għall-Infrastrutturi tar-Riċerka (ESFRI) u infrastrutturi tar-riċerka mill-aqwa oħrajn, li se jgħinu lill-Ewropa twieġeb għall-isfidi l-kbar fix-xjenza, l-industrija u s-soċjetà. Dan l-oġġettiv se jindirizza speċifikament dawk l-infrastrutturi li qed **jippjanaw li jistabbilixxu, qegħdin** jistabbilixxu jew stabbilixxew il-governanza tagħhom, pereżempju abbażi tal-Konsorzju Ewropew għal Infrastruttura ta' Riċerka (ERIC) jew kwalunkwe struttura ekwivalenti fuq livell Ewropew jew internazzjonali.

Il-fondi tal-UE se jikkontribwixxu, kif xieraq:

- (a) **għall-fażi preparatorja** tal-infrastrutturi futuri (eż. pjanijiet dettaljati ta' kostruzzjoni, arrangamenti legali, pjanar pluriennali, **l-involvement bikri tal-industrija**);
- (b) **għall-fażi ta' implimentazzjoni** (eż. riċerka u żvilupp u xogħol ta' inginerija b'mod kongunt mal-industrija u l-utenti, l-iżvilupp ta' faċilitajiet reġjonali tal-imsieħba ⁽¹⁾ bl-għan ta' żvilupp aktar ibbilanċjat taż-Żona Ewropea tar-Riċerka); u/jew
- (c) **għall-fażi ta' operazzjoni** (eż. aċċess, immanigjar tad-dejta, attivitajiet ta' komunikazzjoni, taħriġ u ta' kooperazzjoni internazzjonali).

Din l-attività se tappoġġa wkoll *l-istudji ta' tfassil* għall-infrastrutturi ta' riċerka godda b'approċċ minn isfel għal fuq.

4.1.2. Integrazzjoni u ftuħ ta' infrastrutturi tar-riċerka nazzjonali u reġjonali eżistenti ta' interess Ewropew

L-għan huwa li, **fejn adatt**, l-infrastrutturi tar-riċerka nazzjonali u reġjonali prinċipali jinfethu għar-riċerkaturi Ewropej kollha, kemm mid-dinja akkademika kif ukoll mill-industrija, u li jiġi żgurat l-użu ottimali u l-iżvilupp kongunt tagħhom.

L-Unjoni se tappoġġa n-netwerks u **r-raggruppamenti** li jgħaqqdu u jintegraw, fuq skala Ewropea, l-infrastrutturi tar-riċerka nazzjonali prinċipali. L-iffianzjar se jiġi pprovdut, b'mod partikolari bhala appoġġ għall-aċċess transnazzjonali u virtwali tar-riċerkaturi u l-armonizzazzjoni u t-titjib tas-servizzi li jipprovdu l-infrastrutturi. ■

⁽¹⁾ Il-Facilità Reġjonali għall-Imsieħba (RPF – Regional Partner Facility) hi infrastruttura tar-riċerka ta' importanza nazzjonali jew reġjonali f'termini ta' gwadann soċjoekonomiku, taħriġ jew l-attirar ta' riċerkaturi u persuni teknici, li hija rikonoxxuta bhala sieħba fir-rigward ta' infrastruttura ESFRI pan-Ewropea jew xi infrastruttura tar-riċerka oħra mill-aqwa. Il-kwalità tal-RPF inkluż il-livell tas-servizz xjentifiku, il-ġestjoni u l-politika ta' aċċess tagħha għandha tissodisfa l-istess standards mehtieġa għall-infrastrutturi tar-riċerka pan-Ewropej.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

4.1.3. Żvilupp, użu u thaddim ta' infrastrutturi elettronici bbażati fuq l-ICT ⁽¹⁾

L-ghan huwa li sal-2020 **tinkiseb kapaċità fost l-aktar avvanzata fid-dinja fin-netwerking, fl-informatika u fid-data xjentifika fi** spazju Ewropew uniku u miftuh ghar-riċerka onlajn fejn ir-riċerkaturi u l-komunitajiet tagħhom igawdu minn servizzi affidabbli, li jinsabu kullimkien u mill-aktar avvanzati għan-netwerking u l-komputazzjoni, u aċċess bla xkiel u miftuh għall-ambjenti tax-Xjenza elektronika u riżorsi tad-dejta globali.

Sabiex jintlaħaq dan l-ghan, se jingħata appoġġ lil: netwerks globali ta' riċerka u edukazzjoni li jipprovdu servizzi fuq talba bejn id-dominji, li huma avvanzati, standardizzati u li jistgħu jiġu adattati; infrastrutturi tan-netwerk u infrastrutturi cloud li jipprovdu kapaċità komputerrazzjonali u tal-ipproċessar tad-data virtwalment mingħajr limiti; ekosistema ta' faċilitajiet għas-superkomputazzjoni, li tavanza lejn l-iskala exa; infrastruttura għal softwer u servizzi, pereżempju daww għas-simulazzjoni u l-viżwalizzazzjoni; għodod ta' kollaborazzjoni f'hin reali; u infrastruttura tad-dejta xjentifika interoperabbli, miftuha u affidabbli.

4.2. Trawwim tal-potenzjal ta' innovazzjoni ta' infrastrutturi tar-riċerka u r-riżorsi umani tagħhom

4.2.1. Sfruttar tal-potenzjal ta' innovazzjoni tal-infrastrutturi għar-riċerka:

L-ghan huwa li tiġi stimolata l-innovazzjoni kemm fl-infrastrutturi innifishom kif ukoll fl-industriji, **bhall-industrija** tal-fornitur u tal-utent.

Għal dan il-ghan, għandu jkun hemm appoġġ

- (a) għas-shubijiet tar-R&Ż mal-industrija biex jiżviluppaw il-kapaċitajiet tal-Unjoni u l-provvista industrijali fl-oqsma ta' teknoloġija għolja bhall-istrumentazzjoni xjentifika jew l-ICT;
- (b) għall-akkwist prekommerċjali minn atturi tal-infrastruttura tar-riċerka sabiex imexxu 'l quddiem l-innovazzjoni u jkun minn tal-ewwel li jadottaw **jew jiżviluppaw** teknoloġiji **l-aktar avvanzati**;
- (c) għall-istimular tal-użu ta' infrastrutturi ta' riċerka mill-industrija, pereżempju bhala ċentri ta' ttestjar sperimentali jew ċentri imsejsa fuq l-għarfien; kif ukoll
- (d) għall-inkoraġġiment tal-integrazzjoni tal-infrastrutturi tar-riċerka f'ekosistemi ta' innovazzjoni lokali, reġjonali u globali.

L-azzjonijiet tal-Unjoni se jippromwovu wkoll l-użu tal-infrastrutturi tar-riċerka, partikolarment l-infrastrutturi elettronici, għas-servizzi pubbliċi, l-innovazzjoni soċjali, il-kultura u l-edukazzjoni **u t-taħriġ**.

4.2.2. Tishih tal-kapital uman tal-infrastrutturi tar-riċerka

Il-kumplessità tal-infrastrutturi tar-riċerka u l-isfruttar tal-potenzjal shih tagħhom jesigū hiliet adegwati għall-manijers, inġiniera u tekniki tagħhom, kif ukoll l-utenti.

Il-finanzjament tal-Unjoni se jappoġġa t-taħriġ tal-persunal li jimmanigġja u jopera infrastrutturi ta' riċerka ta' interess pan-Ewropew, l-iskambju ta' persunal u l-aħjar prattiki fost dawn il-faċilitajiet, u l-provvista adegwata ta' riżorsi umani fid-dixxiplini prinċipali, inkluż il-holqien ta' kurrikula edukattivi speċifiċi. **Sinergiji mal-azzjonijiet Marie Skłodowska-Curie se jiġu mhegġa.**

4.3. Rinfurzar tal-politika Ewropea dwar l-infrastruttura tar-riċerka u tal-kooperazzjoni internazzjonali

4.3.1. Rinfurzar tal-politika Ewropea dwar l-infrastrutturi tar-riċerka.

⁽¹⁾ **Hekk kif ir-riċerka kollha ssir intensiva mil-lat tal-kompjuters u d-dejta, l-aċċess għall-infrastrutturi elettronici avvanzati sar essenzjali għar-riċerkaturi kollha. Pereżempju, GEANT tikkonnettja 40 miljun utent fiktur minn 8,000 istituzzjoni madwar 40 pajjiż, filwaqt li l-infrastruttura tal-grilja Ewropea hija l-iktar infrastruttura informatika distribwita fid-dinja b'iktar minn 290 sit f'50 pajjiż. Il-progress li ma jieqaf qatt fl-ICT u l-bżonnijiet dejjem akbar tax-xjenza għall-komputazzjoni u pproċessar ta' ammonti massivi ta' dejta jipprezentaw sfidi kbar ta' finanzjament u ta' organizzazzjoni għall-iżgurar ta' servizzi mingħajr xkiel għar-riċerkaturi.**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

L-ghanijiet huma li jiġu sfruttati s-sinerġiji bejn l-inizjattivi nazzjonali u tal-Unjoni permezz tal-istabbiliment ta' shubijiet bejn dawk li jfasslu l-politika, il-korpi ta' finanzjament **jew il-gruppi konsultattivi** (eż. l-ESFRI, il-Grupp ta' Riflessjoni dwar l-Infrastruttura elettronika (e-IRG), l-organizzazzjonijiet tal-EIROForum, l-awtoritajiet pubbliċi nazzjonali), kif ukoll l-iżvilupp ta' komplementarjetajiet u kooperazzjoni bejn l-infrastrutturi tar-riċerka u attivitajiet li jimplimentaw politiki oħrajn tal-Unjoni, (bhall-politika reġjonali, ta' koeżjoni, industrijali, tas-sahha, **ambjentali**, tal-impjiegi jew tal-iżvilupp), u li jiżguraw l-koordinazzjoni bejn is-sorsi ta' finanzjament differenti tal-Unjoni. L-azzjonijiet tal-Unjoni ukoll se jappoġġaw l-istharriġ, monitoraġġ u valutazzjoni tal-infrastrutturi ta' riċerka fuq livell ta' Unjoni, kif ukoll l-istudji tal-politika u kompiti ta' komunikazzjoni oħra rilevanti.

L-Orizzont 2020 se jiffacilita l-isforzi tal-Istati Membri biex itejbu bl-aħjar mod il-facilitajiet ta' riċerka tagħhom permezz ta' appoġġ għal bażi tad-dejta aġġornata għall-UE kollha dwar infrastrutturi tar-riċerka apertament aċċessibbli fl-Ewropa.

4.3.2. Iffacilitar tal-kooperazzjoni internazzjonali strateġika

L-ghan huwa li jiġi ffacilitat l-iżvilupp tal-infrastrutturi globali tar-riċerka, jiġifieri l-infrastrutturi ta' riċerka li jesigū finanzjament u ftehimiet fuq skala globali. L-ghan huwa wkoll li tiġi ffacilitata l-kooperazzjoni tal-infrastrutturi Ewropej ta' riċerka mal-kontropartijiet mhux Ewropej tagħhom, billi tiġi żgurata l-interoperabbiltà u l-kopertura globali tagħhom, u jinkisbu ftehimiet internazzjonali dwar l-użu, ftuħ jew kofinanzjament reċiproku tal-infrastrutturi. F'dan ir-rigward se jitqiesu r-rakkomandazzjonijiet tal-Grupp Carnegie ta' Uffiċjali Superjuri dwar Infrastrutturi Globali tar-Riċerka. Se tinghata wkoll attenzjoni sabiex tiġi żgurata l-partecipazzjoni xierqa tal-Unjoni fil-koordinazzjoni mal-korpi internazzjonali bħan-NU jew l-OECD.

4.4. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

Waqt l-implimentazzjoni se jiġu kkonsultati gruppi konsultattivi ta' esperti indipendenti, kif ukoll partijiet interessati u korpi konsultattivi, bħall-ESFRI u l-e-IRG.

L-implimentazzjoni se ssegwi approċċ fuq tliet binarji: minn isfel għal fuq fejn il-kontenut preċiż u l-išhubija ta' proġetti mhumiex magħrufa; immirata fejn l-infrastrutturi tar-riċerka speċifiċi u/jew il-komunitajiet indirizzati huma definiti sew; u benefiċjarji msemmija, pereżempju fejn kontribuzzjoni għall-ispejjeż ta' thaddim hija provduta lill-(konsorzju ta') operatur (i) tal-infrastruttura.

L-ghanijiet tal-linji ta' attività stabbiliti taħt it-taqsimiet 4.2 u 4.3 għandhom jinkisbu permezz ta' azzjonijiet iddedikati, kif ukoll fi hdan l-azzjonijiet żviluppanti taħt it-taqsimi 4.1, fejn adatt.

PARTI II

TMEXXIJA INDUSTRIJALI

1. TMEXXIJA F'TEKNOLOĠIJI ABILITANTI U INDUSTRIJALI

Ġenerali

Is-suċċess fil-ksib, **l-integrazzjoni** u l-użu ta' teknoloġiji abilitanti mill-industrija Ewropea huwa fattur ewlieni biex jissahhu l-produttività u l-kapaċità tal-innovazzjoni tal-Ewropa u biex jiġi żgurat li l-Ewropa għandha ekonomija avvanzata, sostenibbli u kompetittiva, tmexxija globali fis-setturi tal-applikazzjonijiet teknoloġiċi avvanzati u hila biex tiżviluppa soluzzjonijiet **effettivi u sostenibbli** għall-isfidi tas-soċjetà **b'kunsiderazzjoni, fost l-oħrajn, tal-htigijiet tal-utent**. L-attivitajiet ta' innovazzjoni se jinghaqdu mar-riċerka u l-iżvilupp bhala parti integrali mill-finanzjament.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Approċċ integrat għal Teknoloġiji Abilitanti Ewlenin

Komponent ewleni fi 'Tmexxija fit-Teknoloġiji Abilitanti u Industrijali' huwa t-Teknoloġiji Abilitanti Essenzjali (KETs), definiti bhala mikro u nanoelettronika, fotonika, nanoteknoloġija, bijoteknoloġija, materjali avvanzati u sistemi ta' manifattura avvanzata¹. Hafna prodotti innovattivi jinkorporaw diversi minn dawn it-teknoloġiji b'mod simultanju, bhala partijiet uniċi jew integrati. Filwaqt li kull teknoloġija toffri innovazzjoni teknoloġika, il-benefiċċju akkumulat **min-numru kbir ta' interazzjonijiet tal-KETs u teknoloġiji industrijali abilitanti oħrajn u l-kombinazzjonijiet tagħhom**, jista' wkoll iwassal għal progress teknoloġiku kbir. L-isfruttar tat-teknoloġiji abilitanti essenzjali trasversali jsahhah il-kompetittività u l-impatt tal-prodotti **u jstimula t-tkabbir u l-impjegi u jipprovdi opportunitajiet godda biex jiġu ttrattati l-isfidi għas-soċjetà**. Għaldaqstant, se jiġu sfruttati l-interazzjonijiet numerużi ta' dawn it-teknoloġiji. Se jingħata appoġġ dedikat għal proġetti ta' linji pilota u dimostrazzjoni ta' skala ikbar **biex jiġu implimentati f'diversi ambjenti u kundizzjonijiet**.

Dan se jinkludi l-attivitajiet **ta' KETs u KETs** trasversali (**multi KETs**) li jgħaqqdu u jintegraw diversi teknoloġiji individwali, li jirriżultaw fil-validazzjoni ta' teknoloġiji ġewwa ambjent industrijali għal sistema kompluta u kwalifikata, lesta għas-suq **jew qrib li tidhol fiha**. L-involviment qawwi tas-settur privat ftali attivitajiet **u d-dimostrazzjoni ta' kif iriżultati tal-proġett se jikkontribwixxu għall-valur tas-suq għall-UE** se jkunu prerekwiziti u għalhekk l-implimentazzjoni **tista' tiegħu l-forma ta' shubijiet** pubbliċi-privati. Għal dan il-għan u permezz tal-istruttura **ta' implimentazzjoni tal-Orizzont 2020**, se jiġi żviluppat programm kongunt ta' hidma għall-attivitajiet trasversali tal-KETs. Filwaqt li jqis il-ħtiġijiet tas-suq u r-rekwiziti tal-isfidi tas-soċjetà, il-programm se jkollu l-għan li jipprovdi moduli ġeneriċi tal-KETs **u l-multi-KETs** għall-oqsma differenti ta' applikazzjoni, inklużi l-isfidi tas-soċjetà. **Barra minn hekk, se jitfittxu sinerġiji, fejn adatt, bejn attivitajiet tal-KET u l-attivitajiet taħt il-qafas tal-Politika ta' Koeżjoni fil-kuntest tal-istrateġiji R&I nazzjonali u reġjonali għal speċjalizzazzjoni intelliġenti, kif ukoll mal-Istitut Ewropew tal-Innovazzjoni u t-Teknoloġija (EIT), il-Bank Ewropew tal-Investment u, fejn adatt, mal-attivitajiet imħaddma mill-Istati Membri fl-ambitu tal-Inizjattivi tal-Ipprogrammar Kongunt**.

Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

L-attivitajiet ta' innovazzjoni se jinkludu l-integrazzjoni tat-teknoloġiji individwali; dimostrazzjonijiet tal-kapaċitajiet li johlqu u jipprovdu prodotti, **sistemi, proċessi** u servizzi innovattivi; piloti tal-utenti u l-klijenti li jagħtu prova tal-fattibbiltà u l-valur miżjud; u dimostraturi fuq skala kbira biex tiġi ffaċilitata l-penetrazzjoni fis-suq tar-riżultati tar-riċerka. **Se tingħata attenzjoni adegwata lil proġetti ta' skala żgħira u medja. Barra minn hekk, l-implimentazzjoni taħt din il-Parti se tinkoraġġixxi l-involviment ta' timijiet ta' riċerka żgħira u ta' daqs medju, li jikkontribwixxi għal partecipazzjoni aktar attiva mill-SMEs.**

Se jiġu integrati teknoloġiji individwali varji, li jirriżultaw fvalidazzjoni tat-teknoloġija f'ambjent industrijali għal sistema kwalifikata u kompleta, lesta għas-suq. L-involviment qawwi tas-settur privat ftali attivitajiet se jkun prerekwizit, **inklużi s-shubijiet** pubbliċi-privati.

Azzjonijiet orjentati lejn is-suq se jikkomplementaw l-ispinta teknoloġika tal-inizjattivi ta' riċerka u ta' innovazzjoni. Dawn jinkludu l-aħjar użu ta' akkwist pubbliku tal-innovazzjoni; l-iżvilupp ta' standards tekniċi adatti **u attivitajiet tekniċi b'appoġġ għall-istandardizzazzjoni u r-regolazzjoni**; domanda privata u involviment tal-utenti għall-holqien ta' swieq aktar miftuħa għall-innovazzjoni.

Għan-nanoteknoloġija u l-bijoteknoloġija b'mod partikolari, l-involviment ta' partijiet interessati u tal-pubbliku ġenerali se jkollhom l-għan li jqajmu kuxjenza dwar il-benefiċċji u r-riskji. Il-valutazzjoni tas-sikurezza u l-ġestjoni tar-riskji globali fl-iskjerament ta' dawn it-teknoloġiji se tkun indirizzata sistematikament. **Fejn adatt, ix-xjenzi soċjali u l-umanitajiet se jikkontribwixxu biex jittiehed kont tal-preferenzi u l-aċċettazzjoni tal-ħtiġijiet tal-utent kif ukoll biex jiġu żgurati l-impenn tas-soċjetà u l-għażla infurmata tal-konsumaturi.**

L-attivitajiet **appoġġati taħt din il-Parti** se jikkomplementaw l-appoġġ għar-riċerka u l-innovazzjoni f'teknoloġiji abilitanti, li jistgħu jiġu pprovdu mill-awtoritajiet nazzjonali jew reġjonali taħt il-fondi tal-Politika ta' Koeżjoni, fil-qafas tal-istrateġiji ta' speċjalizzazzjoni intelliġenti.

Dan il-programm bhala parti mill-funzjonament ta' azzjonijiet, għandu jappoġġa wkoll l-attivitajiet ta' trasferiment tat-teknoloġija (kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll f'dak reġjonali), inkluż l-iżvilupp tar-raggruppamenti internazzjonali u reġjonali tal-innovazzjoni, għall-promozzjoni ta' rabtiet aktar effettivi bejn l-universitajiet u l-industrija.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

L-inizjattivi strateġiċi ta' kooperazzjoni internazzjonali se jiġu indirizzati fl-oqsma ta' interess u benefiċċju reċiproku mal-pajjiżi insieħba prinċipali. Ta' interess partikolari, iżda mhux esklużiv, għat-teknoloġiji abilitanti u industrijali huma:

- ***l-aċċess għall-aqwa kompetenza xjentifika u teknoloġika fid-dinja;***
- l-iżvilupp ta' standards globali;
- it-tnehhija ta' kongestjonijiet fl-isfruttar industrijali, ***il-kollaborazzjoni fl-R&Ż*** u l-kundizzjonijiet għall-kummerċ;
- is-sikurezza tal-prodotti bbażati fuq in-nanoteknoloġija u l-bijoteknoloġija ***u l-impatt fit-tul tal-użu tagħhom;***
- l-iżvilupp ta' materjali u metodi sabiex jitnaqqas il-konsum ta' enerġija u riżorsi;
- inizjattivi kollaborattivi internazzjonali mmexxija mill-industrija fi ħdan il-komunità tal-manifattura; kif ukoll
- l-interoperabbiltà tas-sistemi.

1.1. Teknoloġiji tal-Informatika u tal-Komunikazzjoni (ICT)

Għadd ta' linji ta' attivitajiet se jimmiraw għall-isfidi ta' tmexxija industrijali u teknoloġika tal-ICT fil-katina kollha ta' valur u jkopru l-aġendi generiċi tar-riċerka u innovazzjoni fl-ICT, inklużi notevolment:

1.1.1. Ġenerazzjoni ġdida ta' komponenti u sistemi: Inġinerija ta' komponenti u sistemi inkorporati avvanzati ***u effiċjenti fl-użu tal-enerġija u r-riżorsi***

L-objettiv huwa li tinzamm u tissahħah it-tmexxija Ewropea fit-teknoloġiji marbuta mal-komponenti u s-sistemi ***avvanzati, inkorporati, effiċjenti fl-użu tal-enerġija u r-riżorsi u robusti.*** Dan jinkludi wkoll mikro-nano-bijosistemi, l-elettronika organika, it-teknoloġiji sottostanti l-integrazzjoni għall-Internet tal-Affarijiet (IoT) ⁽¹⁾, inklużi pjattaformi bhala appoġġ għall-forniment ta' servizzi avvanzati, ***sensuri,*** sistemi integrati intelliġenti, sistemi ***inkorporati u*** distribwiti, sistemi ta' sistemi u sistemi kumplessi tal-inġinerija.

1.1.2. Informatika tal-ġenerazzjoni li jmiss: Sistemi u teknoloġiji tal-informatika avvanzati ***u siguri, inkluż il-cloud computing***

L-objettiv huwa li jiġu mmobilizzati assi Ewropej fl-arkitettura tal-ipproċessar u tas-sistema, teknoloġiji ta' interkonnessioni u lokalizzazzjoni tad-dejta, cloud computing, informatika parallela, ***mudellar*** u softwer tas-simulazzjoni għas-segmenti kollha tas-suq tal-informatika, ***inklużi applikazzjonijiet tal-inġinerija (bħal pereżempju, fost l-oħrajn, kwantifikazzjoni tal-incertezza, analiżi tar-riskju u deċiżjonijiet dwar l-inġinerija).***

1.1.3. Internet Futur: ***Softwer, hardwer,*** infrastrutturi, teknoloġiji u servizzi;

L-objettiv huwa li tiġi rinfurzata l-kompetittività tal-industrija Ewropea fl-iżvilupp, il-kontroll u l-iffurmar tal-Internet tal-ġenerazzjoni li jmiss li gradwalment se jissostitwixxi u jissupera l-Web attwali, in-netwerks fissi u mobbli u l-infrastrutturi ta' servizz attwali, u li tkun possibbli l-interkonnessioni ta' triljuni ta' apparati (IoT) fost operaturi u dominji multipli li se jbiddu l-mod ta' kif nikkomunikaw, naċċessaw u nużaw l-għarfien. Dan jinkludi riċerka u innovazzjoni (R&I) fuq netwerks, softwer, proċessi u servizzi, ċibersigurtà, privatezza, ***affidabbiltà u fiduċja*** ⁽²⁾, komunikazzjoni mingħajr wajers u n-netwerks ottiċi kollha, multimedja interattiva immersiva u fuq l-impriza kkollegata tal-futur.

⁽¹⁾ L-Internet tal-oġġetti se jkun ikkoordinat bhala kwistjoni trasversali.

⁽²⁾ Inklużi netwerks ibbażati fl-ispażju.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

1.1.4. Teknoloġiji tal-kontenut u l-ġestjoni tal-informazzjoni: ICT għal kontenut diġitali, **industriji kulturali u kreattivi**

L-obbettiv huwa li **tissahħah il-pożizzjoni tal-Ewropa bhala fornitur ta' prodotti u servizzi bbażati fuq il-kreattività individwali u kummerċjali. Huwa se jagħmel dan billi jagħti lill-professjonisti u liċ-ċittadini** għodod godda sabiex joħolqu, **jaċċessaw**, jisfruttaw, jippreżervaw u **jużaw mill-ġdid** il-forom kollha ta' kontenut diġitali fi kwalunkwe lingwa u sabiex jimmudellaw, janalizzaw u jivviżwalizzaw l-ammonti vasti ta' dejta (**big data**), inkluża d-dejta kkollegata. Dan jinkludi teknoloġiji godda **għall-arti, il-lingwa**, it-tagħlim, l-interazzjoni, il-preżervazzjoni diġitali, **id-disinn tal-web**, l-aċċess għall-kontenut, l-analitika u **l-mezzi ta' komunikazzjoni**; sistemi intelliġenti u **li jadattaw ruhhom** ta' ġestjoni tal-informazzjoni bbażati fuq estrazzjoni avvanzata tad-dejta, tagħlim awtomatiku, analiżi statistika u teknoloġiji viżwali tal-informatika.

1.1.5. Interfaċċji avvanzati u robots: Robotika u spazji intelliġenti

L-obbettiv huwa li tiġi rinfurzata t-tmexxija xjentifika u industrijali Ewropea fir-robotika industrijali u tas-servizzi, sistemi konjittivi u **komunikattivi**, interfaċċji avvanzati u spazji intelliġenti, u magni senzjenti, li jibnu fuq iż-żidiet fil-prestazzjoni tal-informatika u n-netwerking u progress fil-kapaċità li **jifasslu u jinfexxi** sistemi li jistgħu jtagħallmu, **jimmontaw lilhom infushom**, jadattaw u jirreagixxu **jew li jottimizzaw l-interazzjonijiet bejn il-bnedmin u l-magni. Fejn xieraq, is-sistemi żviluppanti u l-avvanzi minn ta' quddiem nett għandhom jiġu vvalidati f'ambjenti tad-dinja reali.**

1.1.6. Mikro u nanoelettronika u fotonika: **Teknoloġiji ewlenin abilitanti relatati mal-mikro u n-nanoelettronika u l-fotonika li jkopru t-teknoloġiji quantum ukoll.**

L-obbettiv huwa tiġi sfruttata l-eċċellenza tal-Ewropa **f'dawn it-teknoloġiji** abilitanti essenzjali u biex tiġi appoġġata u **tkompli tittejjeb il-kompetittività** u t-tmexxija tas-suq tal-industrija tagħha. L-attivitajiet se jinkludu wkoll l-innovazzjoni u r-riċerka dwar id-disinn, proċessi avvanzati, linji pilota għall-manifattura, teknoloġiji ta' produzzjoni relatati u azzjonijiet ta' dimostrazzjoni li jivvalidaw żviluppi teknoloġiċi u mudelli kummerċjali innovattivi **kif ukoll teknoloġiji sottostanti tal-ġenerazzjoni li jmiss li jużaw l-avvanzi fil-fiżika kwantum.**

Dawn is-sitt linji ta' attività ewlenin huma mistennija li jkopru l-firxa shiha tal-htigijiet, **b'kont meħud tal-kompetittività tal-industrija Ewropea fuq skala globali.** Dawn jistgħu jinkludu t-tmexxija industrijali f'soluzzjonijiet, prodotti u servizzi generiċi ibbażati fuq l-ICT, meħtieġa biex jiġu indirizzati l-isfidi tas-soċjetà ewlenin kif ukoll riċerka fl-ICT xprunata mill-applikazzjoni u aġendi tal-innovazzjoni li se jiġu appoġġati flimkien mas-sfida rilevanti tas-soċjetà. **Fid-dawl tal-avvanz dejjem akbar tat-teknoloġija fl-oqsma kollha tal-hajja, l-interazzjoni bejn il-bnedmin u t-teknoloġija se tkun importanti f'dan ir-rigward, u parti mir-riċerka fl-ICT xprunata mill-applikazzjoni msemmija hawn fuq. Ir-riċerka b'perspettiva ffukata fuq l-utent se tikkontribwixxi għall-iżvilupp ta' soluzzjonijiet kompetittivi.**

Inklużi taht kull waħda mis-sitt linji kbar ta' attività huma wkoll **l-infrastrutturi tar-riċerka speċifiċi għall-ICT** bhal-laboratorji hajjin **għall-isperimentazzjoni** u **infrastrutturi għat-teknoloġiji abilitanti essenzjali sottostanti** u l-integrazzjoni tagħhom fi prodotti avvanzati u sistemi intelliġenti innovattivi, inkluż it-tagħmir, għodod, servizzi ta' appoġġ, swali nodfa u aċċess għall-funderiji għall-holqien tal-prototipi.

Dan għandu jiġi implimentat b'mod li jiżgura komplimentarjetà u konsistenza mal-ħidma dwar l-Infrastrutturi tar-Riċerka appoġġati taht il-pilastru "Xjenza Eċċellenti".

L-attivitajiet se jappoġġaw ir-riċerka u l-iżvilupp ta' sistemi b'rispett shiħ lejn id-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tal-persuni fiżiċi u b'mod partikolari d-dritt tagħhom għall-privatezza.

1.2. Nanoteknoloġiji

1.2.1. Żvilupp ta' nanomaterjali, nanoapparati u nanosistemi tal-ġenerazzjoni li jmiss

L-iżvilupp u l-integrazzjoni tal-għarfien **ta' fenomeni ta' nanoskala** f'salib it-toroq ta' dixxiplini xjentifiċi differenti, li jimmiraw għal prodotti u **sistemi** fundamentalment godda li jippermettu soluzzjonijiet sostenibbli fuq firxa wiesgħa ta' setturi.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 20131.2.2. Żgurar tal-iżvilupp u l-applikazzjoni siguri **u sostenibbli** tan-nanoteknoloġiji

L-avvanzar tal-gharfien xjentifiku dwar l-impatt potenzjali tagħhom fuq is-saħha jew fuq l-ambjent għal governanza proattiva, ibbażata fuq ix-xjenza, tan-nanoteknoloġiji, u l-forniment ta' għodod, **metodi** u pjattaformi xjentifiċi vvalidati għall-valutazzjoni u ġestjoni tal-periklu, l-esponiment u r-riskju matul iċ-ċiklu kollu tal-hajja tan-nanomaterjali u nanosistemi, **li jinkludi kwistjonijiet ta' standardizzazzjoni**.

1.2.3. Żvilupp tad-dimensjoni tas-socjeta' fir-rigward tan-nanoteknoloġija

L-indirizzar tal-htigijiet **umani u fiżiċi** tal-użu tan-nanoteknoloġija u l-iffokar fuq il-governanza tan-nanoteknoloġija għall-benefiċċju tas-socjeta' **u l-ambjent, li jinkludi strateġiji ta' komunikazzjoni biex jiżguraw impenn soċjali**.

1.2.4. Sintezi u manifattura effiċjenti **u sostenibbli** ta' nanomaterjali, komponenti u sistemi

Iffokar fuq operazzjonijiet godda, flessibbli, skalabbli u repetibbli, integrazzjoni intelligenti ta' proċessi godda u eżistenti, **inkluża konvergenza teknoloġika bħan-nanobijoteknoloġija**, kif ukoll titjib **biex ikun hemm produzzjoni sostenibbli fuq skala kbira u bi preċiżjoni kbira** ta' prodotti u impjanti għal hafna skopijiet li jiżgura t-trasferiment effiċjenti tal-gharfien f'innovazzjoni industrijali.

1.2.5. Żvilupp **u standardizzazzjoni** ta' tekniki li jtejbu l-kapaċità, metodi u tagħmir ta' kejl

L-iffokar fuq it-teknoloġiji sottostanti, li jappoġġaw l-iżvilupp u l-introduzzjoni fis-suq ta' nanomaterjali u nanosistemi **sikuri u kumplessi, inkluż in-nanometroloġija, il-karatterizzazzjoni** u l-manipulazzjoni tal-materja fuq in-nanoskala, l-immudellar, id-disinn fuq kompjuter u l-inġinerija avvanzata fuq livell atomiku.

1.3. Materjali avvanzati

1.3.1. Teknoloġiji ta' materjali trasversali u abilitanti

Ricerka **dwar materjali ddisinjati**, materjali funzjonali, materjali multifunzjonali **b'kontenut oġhla ta' għarfien, funzjonalitajiet godda u prestazzjoni mtejba**, bħalma huma materjali ta' awtotiswija jew bijokompatibbli, **materjali awtorigeneranti, materjali manjetiċi godda** u materjali strutturali, għal innovazzjoni fis-setturi kollha industrijali b'mod partikolari għal swieq ta' valur għoli **u inkluži l-industriji kreattivi**.

1.3.2. Żvilupp u trasformazzjoni tal-materjali

Ricerka u żvilupp sabiex jiġi żgurat **żvilupp u skalar** 'il fuq effiċjenti, **sikur** u sostenibbli li jippermetti l-manifattura industrijali ta' prodotti futuri **bbażati fuq disinn lejn ġestjoni "mingħajr skart" tal-materjali fl-Ewropa** eż. fl-industriji tal-metall, kimiċi **jew** bijoteknoloġiċi, **u biex jitjieb l-gharfien dwar il-mekkaniżmi tad-degradazzjoni tal-materjali (xedd, korrużjoni, affidabbiltà mekkanika)**.

1.3.3. Ġestjoni tal-komponenti tal-materjali

Ricerka u żvilupp għal tekniki u sistemi godda u innovattivi **għall-materjali, il-komponenti u a-sistemi**, it-tagħqid, l-adeżjoni, is-separazzjoni, l-assemblaġġ, l-awtoassemblaġġ u ż-żarmar, id-dekompożizzjoni u d-dekostruzzjoni **ta' komponenti ta' materjali, u l-ġestjoni tal-ispejjeż tul il-ċiklu tal-hajja u l-impatti ambjentali permezz tal-użu għid ta' teknoloġija ta' materjali avvanzati**.

1.3.4. Materjali għal industrija sostenibbli, **effiċjenti fl-użu tar-riżorsi u b'emissjonijiet baxxi**

L-iżvilupp ta' prodotti u applikazzjonijiet godda, **mudelli kummerċjali** u mgħiba **responsabbli** tal-konsumatur li **jżidu l-użu tar-riżorsi rinnovabbli għal applikazzjonijiet sostenibbli**, inaqqsu d-domanda għall-enerġija **fiċ-ċiklu shiħ tal-hajja tal-prodott** u jiffacilitaw il-produzzjoni b'livell baxx ta' emissjonijiet, kif ukoll l-intensifikazzjoni tal-proċessi, ir-riċiklaġġ, id-dekontaminazzjoni, **il-materjali għall-ħażna tal-enerġija u l-materjali b'potenzjali għal** valur miżjud għoli mill-iskart u l-manifattura mill-ġdid.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

1.3.5. **Materjali għal industriji kreattivi, inkluż il-patrimonju**

L-applikazzjoni ta' disinni u l-iżvilupp ta' teknoloġiji li jikkonverġu biex jinholqu opportunitajiet kummerċjali godda, u dan jinkludi l-preservazzjoni **u r-restawr tal-wirt u l-materjali b'valur storiku jew kulturali, kif ukoll materjali godda.**

1.3.6. Metroloġija, karatterizzazzjoni, standardizzazzjoni u kontroll tal-kwalità

Il-promozzjoni ta' teknoloġiji bhall-karatterizzazzjoni, l-evalwazzjoni mhux distruttiva, **il-valutazzjoni u l-monitoraġġ kontinwi** u l-immudellar tal-prestazzjoni mbassra għal progress **u l-impatt** fix-xjenza u l-inġinerija tal-materjali.

1.3.7. Ottimizzazzjoni tal-użu tal-materjali

Ir-riċerka u l-iżvilupp biex jiġu investigati **sostituzzjoni u** alternattivi għall-użu ta' materjali, **inkluż l-indirizzar tal-isfida tal-materja prima permezz ta' materjali magħmulin apposta jew is-sostituzzjoni ta' materjali skarsi, kritiċi jew perikolużi**, u approċċi ta' mudelli kummerċjali innovattivi **u l-identifikazzjoni ta' riżorsi kritiċi.**

1.4. Bijoteknoloġija

1.4.1. Tingħata spinta lill-bijoteknoloġiji l-aktar avvanzati bħala katalizzatur tal-innovazzjoni fil-futur

L-oġġettiv huwa li jitqiegħdu s-sisien għall-industrija Ewropea sabiex tkun fuq quddiem fl-innovazzjoni, anke fuq perjodu medju taż-żmien kif ukoll fil-tul. Dan jinkludi l-iżvilupp ta' **oqsma teknoloġiċi** emergenti bħalma hi l-bijoloġija sintetika, il-bijoinformatika **u l-bijoloġija** tas-sistemi, **kif ukoll** l-isfruttar tal-konverġenza ma' teknoloġiji abilitanti oħra bħannanoteknoloġija (eż. il-bijonanoteknoloġija) u l-ICT (eż. il-bijoelettronika) **u t-teknoloġija tal-inġinerija.** Dawn u oqsma mill-aktar avvanzati oħra jisthoqqlhom il-miżuri xierqa f'termini ta' riċerka u żvilupp sabiex jiffaċilitaw it-trasferiment u l-implimentazzjoni effettiva f'applikazzjonijiet godda ■ .

1.4.2. **Prodotti u** proċessi industrijali bbażati fuq il-bijoteknoloġija

L-oġġettiv huwa maqsum fi tnejn: fuq naha, li l-industrija Ewropea (eż. dik tas-sustanzi kimiċi, is-sahha, it-thaffir ta' minjieri, l-enerġija, il-polpa u karta, **il-prodotti u l-injam ibbażati fuq fibra**, tessuti, lamtu, l-ipproċessar tal-ikel) tkun tista' tiżviluppa prodotti u proċessi godda li jissodisfaw id-domanda industrijali u tas-soċjetà **preferibbilment bl-użu ta' metodi ta' produzzjoni favur l-ambjent u sostenibbli**; u alternattivi bbażati fuq il-bijoteknoloġija li huma kompetittivi u msahha sabiex jissostitwixxu dawk stabbiliti; min-naha l-oħra, jiġi sfruttat il-potenzjal tal-bijoteknoloġija għall-kxif, il-monitoraġġ, il-prevenzjoni u t-tnehhija tat-tniġġis. Huwa jinkludi r-riċerka u l-innovazzjoni fuq **enzimi godda b'funzjonijiet bijokatalitiċi ottimizzati**, perkorsi enzimatiċi u metabolici, disinn ta' bijoproċessi **fuq skala industrijali, integrazzjoni ta' bijoproċessi fi proċessi ta' produzzjoni industrijali**, fermentazzjoni avvanzata, l-ipproċessar fil-bidu u fl-ahhar, kisba tal-għarfen dwar id-dinamika tal-komunitajiet mikrobiċi. Jinkludi wkoll l-iżvilupp ta' prototipi għall-valutazzjoni tal-fattibilità teknoekonomika **kif ukoll is-sostenibbiltà** tal-prodotti u proċessi żviluppati.

1.4.3. Teknoloġiji tal-pjattaforma innovattivi u kompetittivi

L-oġġettiv huwa li jiġu żviluppati teknoloġiji pjattaforma (pereżempju ġenomika, metaġenomika, proteomatika, **metabolomika**, għodod molekulari, **sistemi ta' espressjoni, pjattaformi ta' fenotipa u pjattaformi bbażati fuq iċ-ċelloli**) li jwasslu għal tmexxija u vantaġġ kompetittiv f'għadd wiesa' ta' setturi **li għandhom impatt ekonomiku.** Huwa jinkludi aspetti bhas-sostenn tal-iżvilupp ta' bijoriżorsi bi proprjetajiet ottimizzati u applikazzjonijiet lil hinn mill-alternattivi konvenzjonali; li jippermettu l-esplorazzjoni, il-fehim u l-isfruttar b'mod sostenibbli tal-bijodiversità terrestri u marina għall-applikazzjonijiet godda, **prodotti u proċessi b'bażi bijoloġika**; u s-sostenn tal-iżvilupp ta' soluzzjonijiet ta' kura tas-sahha bbażati fuq il-bijoteknoloġija (pereżempju apparat dijanjostiku, bijoloġiku u bijomediku).

1.5. Manifatturar u Pproċessar Avvanzati

1.5.1. Teknoloġiji għall-Fabbriki tal-Futur

Il-promozzjoni ta' tkabbir sostenibbli u industrijali permezz tal-faċilitazzjoni ta' bidla strateġika fl-Ewropa minn manifattura bbażata fuq l-ispiza għal approċċ ibbażat fuq il-holqien ta' **prodotti** b'valur miżjud għoli **u manifattura ta' prestazzjoni oghla, intelligenti u abilitata bl-ICT f'sistema integrata.** Dan jesigi l-indirizzar tal-isfida ta' iktar produzzjoni,

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

filwaqt li jiġi konsumat inqas materjal, bl-użu ta' inqas enerġija u **b'inqas generazzjoni ta'** skart u tniġġis **bl-għan ta' effiċjenza ekoloġika għolja**. L-attenzjoni se tkun fuq l-iżvilupp u l-integrazzjoni tas-sistemi adattivi ta' produzzjoni tal-futur, b'enfazi partikolari fuq il-htigijiet ta' SMEs Ewropej, sabiex jinkisbu sistemi u proċessi ta' manifattura avvanzata u sostenibbli. **Għandha tingħata attenzjoni wkoll għall-metodoloġiji għat-tishih tal-produzzjoni flessibbli, sigura u intelliġenti fejn f'ambjenti favorevoli għall-haddiema jiġu applikati livelli adegwati ta' awtomatizzazzjoni.**

1.5.2. Teknoloġiji li jiffacilitaw bini u sistemi b'użu effiċjenti tal-Enerġija u impatt ambjentali baxx

It-tnaqqis tal-konsum tal-enerġija u emissjonijiet ta' CO₂ permezz tal-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' teknoloġiji u sistemi ta' kostruzzjoni sostenibbli, l-implimentazzjoni u r-replika ta' miżuri għal aktar użu ta' sistemi u materjali effiċjenti fl-enerġija f'bini ġdid, rinovat u mghammar b'sistemi godda u effiċjenti fl-użu tal-enerġija (retrofit). Il-knsiderazzjonijiet taċ-ċiklu tal-hajja u l-importanza dejjem tikber ta' kunċetti ta' disinn-bini-operat se jkunu elementi prinċipali fl-indirizzar tal-isfidi ta' tranżizzjoni, sal-2020, għal bini li ma jahli kważi l-ebda enerġija fl-Ewropa u r-realizzazzjoni ta' distretti effiċjenti fl-enerġija permezz tal-involviment tal-komunità wiesa' tal-partijiet interessati.

1.5.3. Teknoloġiji sostenibbli, effiċjenti fl-użu tar-riżorsi u b'livell baxx ta' karbonju f'industriji ta' pproċessar b'użu intensiv ta' enerġija

Iż-zieda tal-kompetittività tal-industriji tal-ipproċessar, bhall-kimika, **siment**, polpa u karta, hġieg, **minerali** jew metalli mhux tal-hadid u azzar, billi jittejjbu drastikament l-effiċjenzi fir-riżorsi u l-enerġija u jonqos l-impatt ambjentali ta' dawn l-attivitajiet industrijali. L-attenzjoni se tkun fuq l-iżvilupp, u l-validazzjoni ta' teknoloġiji abilitanti għal sustanzi, materjali u soluzzjonijiet teknoloġiċi innovattivi għal prodotti b'użu baxx ta' karbonju u proċessi u servizzi inqas intensivi fl-enerġija matul il-katina ta' valur, kif ukoll **fuq** l-adozzjoni ta' teknoloġiji u tekniki ta' produzzjoni b'użu baxx immens ta' karbonju sabiex jinkiseb tnaqqis speċifiku fl-intensità tal-emissjonijiet ta' gassijiet serra.

1.5.4. Mudelli kummerċjali sostenibbli godda

Il-kooperazzjoni transettorjali f'kunċetti u metodoloġiji għall-produzzjoni speċjalizzata "bbażata fuq l-għarfien" tista' tagħti spinta **lit-tagħlim**, il-kreattività u l-innovazzjoni **organizzattivi** b'attenzjoni fuq mudelli kummerċjali f'approċċi li jistgħu jiġu adattati għall-htigijiet ta' katini ta' valur u ta' networks globalizzati, swieq li jinbidlu, u industriji emergenti u futuri. **Dan jinkludi l-indirizzar ta' mudelli kummerċjali sostenibbli billi jkun kopert iċ-ċiklu tal-hajja sħiħ tal-prodott u l-proċess.**

1.6. Spazju

Fil-kamp tar-riċerka spazjali, l-azzjoni fuq il-livell tal-Unjoni se titwettaq flimkien mal-attivitajiet ta' riċerka spazjali tal-Istati Membri u l-Aġenzija Spazjali Ewropea (ESA), bl-għan li tinbena l-komplementarjetà fost l-atturi differenti.

1.6.1. Iffacilitar tal-kompetittività Ewropea, in-nondipendenza u l-innovazzjoni tas-settur spazjali Ewropew

L-objettiv huwa li jinżamm rwol ta' tmexxija globali fl-ispażju billi tiġi salvagwardjata u **tkompli tiġi** żviluppata industrija (**inkluż SMEs**) u komunità tar-riċerka spazjali **kosteffettivi**, kompetittivi u **innovattivi** billi titrawwem l-innovazzjoni bbażata fuq l-ispażju.

1.6.1.1. Nissalvagwardjaw u nkomplu niżviluppaw industrija u komunità tar-riċerka spazjali kompetittivi, sostenibbli u imprenditorjali u nsahhu l-awtonomija Ewropea fis-sistemi spazjali

L-Ewropa għandha rwol prinċipali fir-riċerka spazjali u fl-iżvilupp ta' teknoloġiji spazjali, u **qed tiżviluppa kontinwament** l-infrastrutturi spazjali **operattivi** proprji tagħha (eż. Galileo, **Copernicus**). Filfatt, l-industrija Ewropea stabbilixxiet lilha nnifisha bhala esportatur tal-prima klassi ta' satelliti u **teknoloġiji oħrajn relatati mal-ispażju**. Madankollu, **din il-pożizzjoni qiegħda ssib sfida mill-kompetizzjoni** minn potenzi spazjali ewlenin **oħrajn**. **L-objettiv ta' din il-miżura hu** l-iżvilupp ta' bażi ta' riċerka billi tiġi pprovduta kontinwità fil-programmi ta' riċerka u **innovazzjoni** spazjali, pereżempju b'sekwenza ta' proġetti iżgħar u iktar frekwenti ta' dimostrazzjoni fl-ispażju. Dan se jippermetti lill-Ewropa tiżviluppa l-baży industrijali u l-komunità tar-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku spazjali tagħha, u b'hekk tikkontribwixxi **għal teknoloġiji li**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

jmorru lil hinn mill-istat attwalment l-aktar avvanzat u għall-awtonomija tagħha mill-importazzjoni ta' teknoloġiji kritiċi.

Għandu jingħata appoġġ lill-istandardizzazzjoni biex jitjiebu bl-aħjar mod l-investimenti u jiġi żviluppat l-aċċess għas-suq.

1.6.1.2. Spinta lill-innovazzjoni bejn is-setturi spazjali u dawk mhux spazjali

Għadd ta' sfidi fit-teknoloġiji spazjali għandhom aspetti paralleli mal-isfidi terrestri, pereżempju fl-oqsma **tal-aeronawtika**, l-enerġija, **l-ambjent**, it-telekomunikazzjoni **u l-ICTs**, esplorazzjoni tar-riżorsi naturali, **sensuri**, robotika, **materjali avvanzati**, sigurtà, u saħħa. Dawn l-aspetti komuni joffru opportunitajiet għal kożvilupp bikri, b'mod partikolari minn SMEs, ta' teknoloġiji fost komunitajiet spazjali u mhux spazjali **inklużi industriji mhux spazjali**, li potenzjalment jirriżultaw f'innovazzjonijiet rivoluzzjonarji aktar malajr milli permezz ta' żviluppi sekondarji fi stadju iktar tard. L-isfruttar tal-infrastruttura spazjali eżistenti Ewropea għandu jkun stimulat bil-promozzjoni tal-iżvilupp ta' prodotti u servizzi innovattivi bbażati fuq it-telerilevament, ġeopożizzjonar **jew tipi oħra ta' dejta abilitata bis-satellita**. Barra minn hekk, l-Ewropa għandha ssaħħah, **fejn adatt**, b'miżuri mmirati tajjeb, l-iżvilupp li qed jinbeda ta' settur imprenditorjali spazjali, **inkluż bl-appoġġ għal inizjattivi għat-trasferiment tat-teknoloġija spazjali**.

1.6.2. Avvanzi fit-teknoloġiji spazjali

L-objettiv huwa **l-iżvilupp ta' teknoloġiji spazjali u kuncetti operattivi avvanzati u abilitanti mill-idea sad-dimostrazzjoni fl-ispazju**.

Il-kapaċità ta' aċċess għall-ispazju u **tal-iżvilupp**, il-manutenzjoni u t-thaddim ta' sistemi spazjali **forbita** madwar id-dinja u lil hinn, huma vitali għall-futur tas-soċjetà Ewropea. Il-kapaċitajiet neċessarji jesigū investimenti **ta' riċerka u innovazzjoni** f'multitudni ta' teknoloġiji spazjali (eż. **għal** pjattaformi tal-varar **u vetturi oħrajn**, satelliti, robotika, strumenti u sensuri), u f'kuncetti operattivi mill-idea sad-dimostrazzjoni fl-ispazju. Bhalissa, l-Ewropa hija wahda mit-tliet potenzi spazjali ewlenin **prinċipalment immexxija mill-investimenti mill-Istati Membri permezz tal-ESA u ta' programmi nazzjonali**, iżda meta mqabbel mal-livell ta' investiment fir-riċerka u żvilupp spazjali fl-Istati Uniti tal-Amerika (eż. madwar 20 % tal-baġit totali tan-NASA), **il-fokus** Ewropew **fit-teknoloġiji spazjali u applikazzjonijiet** futuri għandu bżonn jissahħah tul il-katina kollha:

- (a) riċerka **b'livell baxx ta' preparazzjoni tat-teknoloġija (TRL)**, li spiss tiddependi hafna mit-teknoloġiji abilitanti essenzjali, bil-potenzjal ta' ġenerazzjoni ta' teknoloġiji rivoluzzjonarji b'applikazzjonijiet terrestri;
- (b) titjib tat-teknoloġiji eżistenti, pereżempju minn minjaturizzazzjoni, effiċjenza oghla fl-enerġija, u sensitività sensorjali oghla;
- (c) dimostrazzjoni u validazzjoni ta' teknoloġiji u kuncetti godda fl-ambjenti analogi spazjali u terrestri;
- (d) kuntest tal-missjoni, eż. analiżi tal-ambjent spazjali, stazzjonijiet fuq l-art, protezzjoni tas-sistemi **u l-infrastruttura spazjali kontra l-hsara jew distruzzjoni** minhabba kollizzjoni ma' fdalijiet **jew oġġetti oħra spazjali, kif ukoll l-effetti tal-avvenimenti tat-temp spazjali inklużi eruzzjonijiet** solari (Għarfien tas-Sitwazzjoni Spazjali, SSA), trawwim ta' **għbir u trażmissjoni ta' dejta** innovattiva u l-infrastruttura għall-arkivjar ta' kampjuni;
- (e) **Komunikazzjoni bis-satellita**, navigazzjoni avvanzata u teknoloġiji ta' telerilevament, li jkopru r-riċerka essenzjali għall-ġenerazzjonijiet futuri ta' sistemi spazjali tal-Unjoni (eż. Galileo u **Copernicus**).

1.6.3. Sfruttar tad-dejta spazjali

L-objettiv huwa li jiġi żgurat użu iktar estensiv tad-dejta spazjali mill-missjonijiet Ewropej eżistenti, **arkivjati** u futuri fl-isfera xjentifika, pubblika u kummerċjali.

Is-sistemi spazjali jipproduċu informazzjoni li ta' spiss ma tkunx tista' tinkiseb bl-ebda mod iehor. Minkejja l-missjonijiet Ewropej ta' prima klassi, ċifri ppubblikati juru li hemm probabilità iżgħar li tintuza d-dejta mill-missjonijiet Ewropej meta mqabbla ma' dik mill-missjonijiet tal-US. **Jista'** jinkiseb sfruttar konsiderevolment ikbar ta' dejta **minn satelliti Ewropej**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

(*xjentifika, pubblika jew kummerċjali*) jekk isir **aktar** sforz **għall-ipproċessar, l-arkivjar**, il-validazzjoni, l-istandardizzazzjoni u **d-disponibbiltà sostenibbli** ta' dejta spazjali minn missjonijiet Ewropej **kif ukoll biex ikun appoġġat l-iżvilupp ta' prodotti u servizzi godda ta' informazzjoni b'riżultat ta' dik id-dejta u, fejn meħtieġ, flimkien mad-dejta minn osservazzjonijiet ibbażati fuq l-art**. L-innovazzjonijiet fil-kisba u l-ipproċessar ta' dejta, il-fużjoni tad-dejta u d-disseminazzjoni ta' dejta u **l-interoperabilità, b'mod partikolari l-promozzjoni tal-aċċess għal dejta u l-metadejta dwar ix-xjenza tad-dinja u l-iskambju tagħha**, bl-użu wkoll ta' forom ta' kollaborazzjoni ffaċilitati bl-ICT, jistgħu jiżguraw redditu oghla fuq l-investment tal-infrastruttura spazjali u **jikkontribwixxu għall-indirizzar tal-sfidi tas-soċjetà**. L-ikkalibrar u l-validazzjoni tad-dejta spazjali (għal strumenti individwali, bejn strumenti u missjonijiet, u fir-rigward ta' oġġetti fil-post) huma importanti għall-użu effiċjenti tad-dejta spazjali fl-isferi kollha u **jeħtieġ titjeb** l-istandardizzazzjoni ta' dejta u oqfsa ta' referenza miġbura mill-ispazju. L-aċċess għad-dejta u l-isfruttar ta' missjonijiet spazjali hija kwistjoni li tesigi koordinazzjoni globali. Għad-dejta mill-osservazzjoni tad-dinja, l-approċċi armonizzati u l-aħjar prattiki jinkisbu parzjalment bil-koordinazzjoni mal-organizzazzjoni intergovernattiva, Grupp dwar l-Osservazzjoni tad-Dinja (**GEO**), li timmira biex issostni Netwerk Globali tas-Sistemi ta' Osservazzjoni tad-Dinja (**GEOSS**), li fiha tipparteċipa l-UE, **jiġifieri l-isfruttar komplet tal-programm Copernicus. Introduzzjoni rapida ta' dawn l-innovazzjonijiet fl-applikazzjoni u fil-proċessi tat-teħid ta' deċiżjonijiet rilevanti se tiġi appoġġata. Dan jinkludi wkoll l-isfruttar ta' dejta għal aktar investigazzjoni xjentifika.**

1.6.4. Riċerka Ewropea bhala appoġġ għal shubijiet spazjali internazzjonali

L-objettiv huwa li tiġi appoġġata l-kontribuzzjoni Ewropea fir-riċerka u l-innovazzjoni għall-ishubijiet spazjali internazzjonali fit-tul.

Minkejja li l-informazzjoni spazjali tippovdi benefiċċji lokali kbar, l-impriżi spazjali għandhom karattru fundamentament globali. Dan huwa partikolarment ċar għat-theddida kożmika fuq is-sistemi spazjali u tad-Dinja. It-telf ta' satelliti minhabba t-temp spazjali u l-fdalijiet spazjali hu stmat li **jiswa** madwar EUR 100 miljun fis-sena. Ugwalment globali huma **bosta proġetti tax-xjenza u l-esplorazzjoni** spazjali. L-iżvilupp tat-teknoloġija spazjali ta' fuq quddiem nett qiegħed kulma jmur isehh fi **shubijiet** internazzjonali bħal dawn, li jrendi l-aċċess għal dawn il-proġetti internazzjonali fattur importanti għas-suċċess tar-riċerkaturi u l-industrija Ewropej. Il-kontribut tal-Unjoni għal attivitajiet spazjali globali bħal dawn jeħtieġ ikun definit fi pjanijiet direzzjonali strateġiċi fit-tul (10 snin u iktar), b'allinjament mal-prioritajiet tal-politika spazjali tal-Unjoni, u b'koordinazzjoni **mal-Istati Membri u** ma' shab interni Ewropej, bħall-ESA u **l-Aġenziji Spazjali Nazzjonali u f'każijiet rilevanti** ma' shab internazzjonali u mal-aġenziji spazjali ta' nazzjonijiet b'attivitajiet spazjali .

1.6.5. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

L-implimentazzjoni tal-prijoritajiet tar-riċerka u l-innovazzjoni spazjali taħt l-Orizzont 2020 huma skont il-prijoritajiet tal-politika spazjali tal-Unjoni kif iddefiniti mill-Kunsill Spazjali u l-Komunikazzjoni *Lejn strateġija tal-ispazju tal-Unjoni Ewropea għas-servizz taċ-ċittadini. Fejn adatt*, l-implimentazzjoni se **tkun bbażata fuq aġendi strateġiċi ta' riċerka** żviluppata f'konsultazzjoni **mal-Istati Membri u l-Aġenziji Spazjali Nazzjonali, l-ESA, il-partijiet** interessati mill-industrija spazjali Ewropea (**inkluż** l-SMEs), il-korpi akkademiċi, l-istituti teknoloġiċi u l-Grupp Konsultattiv dwar l-Ispazju . Fir-rigward tal-partecipazzjoni f'impriżi internazzjonali, l-aġenda tar-riċerka u l-innovazzjoni se tiġi ddefinita f'kollaborazzjoni **mal-partijiet interessati Ewropej u** mal-ishab internazzjonali (eż. in-NASA, ROSCOSMOS, JAXA).

L-applikazzjoni ta' teknoloġiji spazjali għandha tiġi appoġġata permezz tal-Isfidi għas-Soċjetà rispettivi, fejn adatt.

2. AĊĊESS GĦAL FINANZJAMENT TA' RISKJU

L-Orizzont 2020 se jistabbilixxi żewġ faċilitajiet (il-“Faċilità ta' ekwità” u l-“Faċilità ta' dejn”) magħmula minn partijiet differenti. Il-Faċilità ta' ekwità u t-taqsimha tal-SMEs tal-Faċilità ta' dejn se jiġu implimentati **b'interdipendenza mal-COSME**, bhala parti minn żewġ Strumenti Finanzjarji tal-UE li jipprovdu ekwità u dejn b'appoġġ lir-R&I u tkabbir tal-SMEs.

Il-Faċilità ta' ekwità u l-Faċilità ta' dejn jistgħu, fejn xieraq, jippermettu r-aggruppament tar-riżorsi finanzjari mal-Istati Membri **jew ir-regġuni** li lesti jikkontribwixxu parti mill-Fondi **Ewropew** Strutturali u ta' **Investiment** allokati lilhom, skont l-Artikolu 33(1)(a) tar-Regolament tal-Kunsill dwar il-Fondi **Ewropew** Strutturali u ta' **Investiment** .

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Minflok jingħataw self, garanziji jew ekwità, eċċ, direttament lil benefiċjarji finali, il-Kummissjoni se tiddelega lil istituzzjonijiet finanzjarji sabiex jipprovdu appoġġ, b'mod partikolari, permezz ta' kondivizjoni tar-riskju, skemi ta' garanzija u investimenti ta' ekwità u kważi ekwità.

2.1. Faċilità ta' dejn

Il-Faċilità ta' dejn se tipprovdi self lill-benefiċjarji uniċi għall-investiment fir-Riċerka u l-Innovazzjoni; (**kontro**) garanziji lill-intermedjarji finanzjarji li jagħtu s-self lill-benefiċjarji; kombinazzjonijiet ta' self u (**kontro**) garanziji; u garanziji u/jew kontrogaranziji għall-iskemi nazzjonali jew reġjonali tal-iffinanzjar tad-dejn. Il-Faċilità ta' Dejn se twettaq attivitajiet ta' tishih tal-maturità, u se tappoġġa l-Istrument iddedikat għall-SMEs, **soġġetta għal-livell tad-domanda** (ara Parti II, taqsima 3. ta' dan l-Anness: 'Innovazzjoni fl-SMEs'). Kontribuzzjonijiet mill-faċilità ta' dejn jistgħu jiġu kkombinati, biż-żieda possibbli ta' għotjiet (inklużi somom f'daqqa), b'kontribuzzjonijiet mill-istrument finanzjarju ta' ekwità fi skema integrata waħda jew iktar. Huwa wkoll possibbli self b'imghax baxx, self konvertibbli, **self subordinat, self partecipanti, self relatat ma' kiri u titolizzazzjoni**.

Flimkien mal-ghoti ta' self u garanziji abbażi tal-prinċipju li jinqeda minn jiġi l-ewwel u li jkun mmexxija mis-suq, il-faċilità ta' dejn se timmira, taht serje ta' kompartimenti, politiki u setturi partikolari. Kontribuzzjonijiet baġitarji separati għal dan il-ghan jistgħu, **fejn adatt**, jiġu minn:

- (a) Partijiet oħra tal-Orizzont 2020, partikolarment il-Parti III 'Sfidi tas-Socjeta';
- (b) Oqfsa, programmi u intestaturi tal-baġit oħra fil-baġit tal-UE;
- (c) Reġjuni partikolari u Stati Membri li jixtiequ jikkontribwixxu bir-riżorsi disponibbli mill-fondi tal-Politika ta' Koeżjoni;
- (d) Entitajiet (bhal **█** Inizjattivi Teknoloġici Kongunti) jew inizjattivi speċifiċi.

Tali kontribuzzjonijiet baġitarji jistgħu jsiru jew jiġu kkumplementati fi kwalunkwe hin waqt l-Orizzont 2020.

Kondivizjoni tar-riskju u parametri oħra jistgħu jvarjaw fi hdan il-kompartimenti tal-politika jew setturi, sakemm il-valuri jew stati tagħhom huma konformi mar-regoli komuni għall-istrumenti tad-dejn. Barra minn hekk, il-kompartimenti jistgħu jkollhom strateġiji speċifiċi ta' komunikazzjoni fi hdan il-kampanja promozzjonali ġenerali għall-Faċilità ta' Dejn. Barra minn hekk, l-intermedjarji speċjalisti fuq livell nazzjonali jistgħu jintużaw jekk l-kompetenza speċifika hija meħtieġa sabiex jiġi evalwat is-self prospettiv fl-isfera ta' kompartiment partikolari.

It-tieqas tal-SMEs taht il-Faċilità ta' Dejn għandha timmira għall-SMEs xprunati mir-R&I u l-imprizi b'kapitali zġhar jew medji b'ammont ta' self li jaqbeż l-EUR 150 000, u b'hekk tikkumplementa l-finanzjament lill-SMEs mill-Faċilità ta' Garanzija tas-Self taht il-Programm għall-Kompetittività tal-Imprizi u l-SMEs. **It-taqsima għall-SMEs tal-Faċilità ta' Dejn għandha tkopri wkoll self ta' inqas minn EUR 150 000 għal SMEs xprunati mir-R&I u l-imprizi b'kapitali zġhar jew medji.**

L-ingranaġġ tal-Faċilità ta' Dejn – iddefinit bhala l-finanzjament totali (jiġifieri l-finanzjament tal-Unjoni flimkien mal-kontribuzzjoni minn istituzzjonijiet finanzjarji oħra) diviż bil-kontribuzzjoni finanzjarja tal-UE – huwa mistenni li jvarja minn medja ta' 1,5 sa 6,5, skont it-tip ta' operazzjonijiet involuti (livell ta' riskju, benefiċjarji mmirati, u l-faċilità partikolari tal-istrument finanzjarju tad-dejn ikkonċernat). L-effett multiplikatur – iddefinit bhala t-total tal-investimenti mwettqa minn benefiċjarji appoġġati diviż bil-kontribuzzjoni finanzjarja tal-UE – huwa mistenni li jkun 5 sa 20, mill-ġdid skont it-tip ta' operazzjonijiet involuti.

2.2. Faċilità ta' ekwità

Il-Faċilità ta' ekwità se tiffoka fuq fondi ta' kapital ta' riskju ta' stadju bikri **u fondi tal-fondi pubbliċi u privati** li jipprovdu kapital ta' riskju u/jew kapital mezzanin lil imprizi individwali. Barra minn hekk, dawn l-imprizi jistgħu jfittxu l-finanzjament tad-dejn minn intermedjarji finanzjarji li jimplimentaw l-istrument finanzjarju tad-dejn. **Barra minn hekk, il-Faċilità ta' Ekwità se tesplora wkoll possibbiltajiet li jappoġġaw "business angels" u għejjun oħra potenzjali ta' finanzjament ta' ekwità. Din tista' tinkludi wkoll appoġġ fl-istadju tal-fażi 3 tal-istrument tal-SME soġġett għal-livell tad-domanda, kif ukoll għat-trasferiment tat-teknoloġija (inkluż it-trasferiment tar-riżultati tar-riċerka u l-**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

invenzzjonijiet li jirrizultaw mill-isfera tar-riċerka pubblika għas-settur produttiv, eż. permezz tal-prova tal-kuncett).

Il-facilità se jkollha wkoll il-possibbiltà li tagħmel investimenti fi stadju ta' espansjoni u tkabbir flimkien mal-Facilità ta' Ekwità għat-Tkabbir (EFG) taħt il-Programm għall-Kompetittività tal-Imprizi u l-SMEs (dan jinkludi investimenti fil-fondi ta' fondi b'bażi wiesa' ta' investituri u jinkludi investituri istituzzjonali u strateġiċi privati kif ukoll istituzzjonijiet finanzjarji pubbliċi u semipubbliċi. Fil-każ ta' dan tal-aħhar, l-investment mill-Facilità ta' Ekwità tal-Orizzont 2020 ma għandux jissupera l-20 % tal-investimenti tal-UE għajr f'każijiet ta' fondi ta' hafna stadji, fejn il-finanzjament mill-EFG u l-facilità ta' ekwità għar-RŻI se jiġi pprovdut fuq bażi pro rata, abbażi tal-politika ta' investment tal-fondi. Bħall-EFG, il-Facilità ta' Ekwità għandha tevita l-kapital ta' akkwizizzjoni jew sostituzzjoni intenzjonat għall-iżmantellar ta' impriza akkwistata. Il-Kummissjoni tista' tiddeċiedi li temenda l-limitu ta' 20 % fid-dawl tal-kundizzjonijiet tas-suq li qed jinbidlu.

L-Istrument Finanzjarju ta' Ekwità tal-UE għar-R&I u t-Tkabbir tal-SMEs imsemmi fl-ewwel paragrafu tat-Taqsima 2 għandu jkun ta' daqs u skala adatti biex jirfed kumpaniji innovattivi mill-ewwel stadju nett sat-tkabbir u l-espansjoni, b'approċċ integrat.

Il-parametri ta' investment se jkunu stabbiliti b'tali mod li l-oġġettivi speċifiċi tal-politika, inkluż l-identifikazzjoni ta' gruppi partikolari ta' benefiċjarji potenzjali, jistgħu jinkisbu filwaqt li jiġi ppreżervat l-approċċ ta' dan l-strument orjentat lejn is-suq u mmexxi mid-domanda .

Il-Facilità ta' ekwità tista' tkun appoġġata minn kontribuzzjonijiet baġitarji minn partijiet ohra tal-Orizzont 2020; oqfsa, programmi u intestaturi tal-baġit ohra fil-baġit tal-UE; reġjuni partikolari u Stati Membri; u entitajiet u inizjattivi speċifiċi.

L-ingranaġġ tal-Facilità ta' Ekwità – iddefinit bħala l-finanzjament totali (jiġifieri, il-finanzjament tal-Unjoni flimkien mal-kontribuzzjoni tal-istituzzjonijiet finanzjarji ohra) diviż bil-kontribuzzjoni finanzjarja tal-UE – huwa mistenni li jkun madwar 6, skont l-ispeċifikazzjonijiet tas-suq, b'effett multiplikatur previst – iddefinit bħala t-total tal-investimenti mwettqa minn benefiċjarji appoġġati diviż bil-kontribuzzjoni finanzjarja tal-UE – b'medja ta' 18.

2.3. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

L-implimentazzjoni taż-żewġ facilitajiet se tkun ddelegata lill-Grupp tal-Bank Ewropew tal-Investment (EIB, EIF) u/jew lil istituzzjonijiet finanzjarji, li jistgħu jiġu fdati bl-implimentazzjoni tal-istrumenti finanzjarji li huma konformi mar-Regolament Finanzjarju. Id-disinn u l-implimentazzjoni tagħhom se jiġu allinjati mad-dispożizzjonijiet ġenerali għal strumenti finanzjarji stabbiliti fir-Regolament Finanzjarju u b'aktar rekwiżiti operattivi speċifiċi biex jiġu stabbiliti fil-gwida tal-Kummissjoni. **Jeħtieġ li l-użu ta' strumenti finanzjarji jkollu valur miżjud Ewropew ċar u għandu jipprovdi ingranaġġ u jiffunzjona biex jikkomplementa l-istrumenti nazzjonali.**

L-intermedjarji finanzjarji, magħżulin minn entitajiet fdati għall-implimentazzjoni tal-istrumenti finanzjarji skont l-Artikolu 139(4) tar-Regolament (UE, Euratom) Nru 966/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2012 dwar ir-regoli finanzjarji applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Unjoni ⁽¹⁾ abbażi ta' proċeduri mistuħa, trasparenti, proporzjonati u non-diskriminatorji, jistgħu jinkludu istituzzjonijiet finanzjarji privati kif ukoll istituzzjonijiet finanzjarji governattivi u semigovernattivi, banek pubbliċi nazzjonali u reġjonali kif ukoll banek tal-investment nazzjonali u reġjonali.

L-elementi tagħhom jistgħu jkunu kombinati, biż-żieda possibbli ta' għotjiet (inklużi somom f'daqqa), fi skema waħda jew iktar li jappoġġaw kategoriji partikolari ta' benefiċjarju jew proġett bi skop speċjali, bħall-SMEs u imprizi b'kapitali medji b'potenzjal ta' tkabbir, jew dimostrazzjoni fuq skala kbira ta' teknoloġiji innovattivi.

L-implimentazzjoni tagħhom se tkun appoġġata minn gabra ta' miżuri ta' akkumpanjament. Dawn jistgħu jinkludu, fost oħrajn, miżuri, assistenza teknika għall-intermedjarji finanzjarji involuti fil-valutazzjoni tal-eligibiltà ta' applikazzjonijiet ta' self jew l-valur ta' assi ta' għarfien; skemi ta' prontezza ta' investment li jkopru l-inkubazzjoni, l-ikkowċjar u l-iggwidar tal-SMEs u t-trawwim tal-interazzjoni tagħhom mal-investituri potenzjali; miżuri li jżidu l-kuxjenza ta' kumpaniji ta' kapital ta' riskju u l-business angels dwar il-potenzjal ta' tkabbir tal-SMEs innovattivi involuti f'programmi ta' finanzjament tal-Unjoni; skemi li jattiraw investituri privati biex jappoġġaw it-tkabbir ta' SMEs innovattivi u imprizi b'kapital medju; **azzjonijiet li**

⁽¹⁾ ĠU L 298, 26.10.2012, p. 1.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

jtejbu l-finanzjament ta' dejn u ekwità transkonfinali u f'diversi pajjiżi; skemi għall-inkoraġġiment ta' fundazzjonijiet filantropiċi u individwi biex jappoġġaw ir-Riċerka u l-Innovazzjoni; u skemi biex jitrawmu r-riskji korporattivi u jinkoraġġixxu l-uffiċċji ta' familji u business angels.

Il-korpi bħall-awtoritajiet reġjonali, l-assocjazzjonijiet tal-SMEs, il-kmamar tal-kummerċ u l-intermedjarji finanzjarji rilevanti, jistgħu jiġu kkonsultati, fejn adatt, fir-rigward tal-ipprogrammar u l-implimentazzjoni ta' dawn l-attivitajiet.

Il-kumplimentarjetà se tiġi żgurata bil-facilitajiet tal-Programm għall-Kompetittività tal-Imprizi u l-SMEs (COSME).

3. INNOVAZZJONI FL-SMES

3.1. L-integrazzjoni tal-appoġġ għall-SMEs, speċjalment permezz ta' strument dedikat

L-SMEs se jkunu appoġġati tul l-Orizzont 2020. Għal dan il-ghan, **għandhom jiġu stabbiliti kundizzjonijiet ahjar għall-SMEs biex dawn jipparteċipaw fl-Orizzont 2020. Barra minn hekk**, strument iddedikat għall-SMEs huwa mmirat għat-tipi kollha ta' SMEs innovattivi li juru ambizzjoni qawwija li jiżviluppaw, jikbru u jinternazzjonalizzaw ruhhom. Dan se jiġi pprovdut għat-tipi kollha ta' innovazzjoni, inkluż innovazzjonijiet mhux teknoloġiċi, **soċjali** u ta' servizz, **sakemm kull attività jkollha valur miżjud Ewropew ċar**. L-objettiv huwa li dan jgħin biex jimtela d-distakk fil-finanzjament għar-riċerka u innovazzjoni ta' stadju bikri b'riskju għoli, jstimula l-innovazzjonijiet rivoluzzjonarji u jżid il-kummerċjalizzazzjoni fis-settur privat tar-riżultati ta' riċerka.

L-isfidi tas-soċjetà u t-teknoloġiji abilitanti u industrijali għandhom kollha japplikaw l-istrument iddedikat għall-SMEs u jallokaw ammont **adatt** lilu, **biex tintlaħaq il-mira minima ta' 20 % tal-baġits kombinati totali għall-objettivi speċifiċi kollha dwar l-isfidi tas-soċjetà u l-objettiv speċifiku "Tmexxija fit-teknoloġiji abilitanti u industrijali" ddedikat għall-SMEs**.

L-SMEs biss għandhom ikunu permessi li japplikaw għall-finanzjament u appoġġ. Dawn jistgħu jiffurmaw kollaborazzjonijiet skont il-htigijiet tagħhom, inkluż għas-sottokuntrattar tax-xogħol ta' riċerka u żvilupp. Il-proġetti jehtieġu jkunu ta' interess u benefiċċju potenzjali ċar għall-SMEs u jkollhom dimensjoni Ewropea **ċara**.

L-istrument tal-SME għandu jkopri l-oqsma kollha ta' xjenza, teknoloġija u innovazzjoni f'approċċ minn isfel għal fuq fi hdan l-isfida tas-soċjetà kkonċernata jew teknoloġija abilitanti sabiex jithalla spazju suffiċjenti għat-tipi kollha ta' ideat promettenti, notevolment proġetti trasversali u interdixiplinari, li għandhom ikunu ffinanzjati.

L-istrument tal-SME għandu jipprovdri appoġġ simplifikat u fi stadji. It-tliet fażijiet għandhom ikopru ċ-ċiklu kollu ta' innovazzjoni. It-tranzizzjoni minn fażi wahda għal li jmiss se tkun bla xkiel, sakemm ikun gie pruvat li l-proġett imissu finanzjament ulterjuri waqt il-faži preċedenti. **M'hemm l-ebda obbligu għall-applikanti biex b'mod sekwenzjali jkopru t-tliet fażijiet kollha**. Fl-istess hin kull faži għandha tkun miftuha għall-SMEs kollha:

— Fażi 1: Valutazzjoni tal-kuncett u fattibilità:

L-SMEs għandhom jirċievu finanzjament sabiex jesploraw il-fattibilità xjentifika jew teknika u l-potenzjal kummerċjali ta' idea ġdida (prova tal-kuncett) sabiex jiżviluppaw proġett innovattiv. Riżultat pożittiv ta' din il-valutazzjoni, **li fiha r-rabta bejn il-proġett-suġġett u l-htigijiet tal-utenti/xerrejja potenzjali hija kwistjoni importanti**, se jippermetti finanzjament taht il-faži(jiet) segwenti.

— Fażi 2: R & Ż, dimostrazzjoni, replika tas-suq:

B'attenzjoni xierqa għall-kuncett tal-vawċer tal-innovazzjoni, r-riċerka u l-iżvilupp se jkunu appoġġati b'attenzjoni partikolari fuq attivitajiet ta' dimostrazzjoni (ittestjar, prototip, studji ta' skalar 'il fuq, disinn, pilotaġġ ta' proċessi, prodotti u servizzi innovattivi, validazzjoni, verifika tal-prestazzjoni, eċċ) u replikar fis-suq **li jinkoraġġixxi l-involviment tal-utenti finali jew ta' klijenti potenzjali. Il-vawċers tal-innovazzjoni se jippromwovu l-partecipazzjoni ta' imprendituri żgħażaġh**.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

— Fazi 3: Kummerċjalizzazzjoni:

Din il-fazi mhux se tippovdi finanzjament dirett għajr attivitajiet ta' appoġġ, iżda timmira għall-iffaċilitar tal-aċċess għall-kapital privat u ambjenti miftuħa għall-innovazzjoni. Huma previsti rabtiet mal-istrumenti finanzjarji (ara l-Parti II, taqsima 2 'Aċċess għal Finanzjament ta' Riskju' ta' dan l-Anness), pereżempju billi tinghata prijorità lil SMEs li lestew b'suċċess il-fazi 1 u/jew 2 fi hdan il-volum separat ta' riżorsi finanzjarji. L-SMEs għandhom ukoll jibbenefikaw minn miżuri ta' appoġġ bħan-netwerking, tahrig, ikkowċjar u parir. Barra minn hekk, din il-parti tista' torbot ma' miżuri li jippromwovu l-akkwist prekkummerċjali u l-akkwist ta' soluzzjonijiet innovattivi.

Il-promozzjoni, implimentazzjoni u monitoraġġ uniformi tal-istrument tal-SME tul l-Orizzont 2020 se jiżguraw aċċess faċli għall-SMEs. B'dipendenza fuq netwerks ezistenti ta' appoġġ għall-SMEs, **bħalma huma in-Netwerk Ewropa għall-Intrapriża u fornituri oħra tas-servizzi għall-innovazzjoni**, għandha tiġi stabbilita skema ta' konsulenza għall-SMEs benefiċjarji sabiex jithaffef l-impatt mill-appoġġ ipprovdut. **Barra minn hekk, se jiġu esplorati rabtiet mal-intermedjarji nazzjonali u/jew reġjonali rilevanti biex jiżguraw implimentazzjoni effiċjenti tal-iskema ta' konsulenza.**

Korp iddedikat ta' partijiet interessanti u esperti fir-riċerka u innovazzjoni tal-SME għandu jiġi fformat bil-hsieb li jipromwovi u jakkumpanja l-miżuri speċifiċi tal-SMEs tal-Orizzont 2020.

3.2. Appoġġ speċifiku

3.2.1. Appoġġ għall-SMEs ta' riċerka intensiva

Azzjoni speċifika se tippromwovi l-innovazzjoni **transnazzjonali** orjentata lejn is-suq tal-SMEs li jwettqu riċerka u żvilupp. Hija timmira għall-SMEs ta' riċerka intensiva **fi kwalunkwe settur** li wkoll jehtieg juri l-hila tiegħu li jisfrutta kummerċjalment ir-riżultati tal-proġetti.

L-azzjoni se tkopri l-qasam kollu tax-xjenza u t-teknoloġija b'approċċ minn isfel 'il fuq sabiex tissodisfa **l-htieġa** tal-SMEs li jwettqu riċerka u żvilupp.

L-azzjoni se tkun implimentata minn inizjattiva skont l-Artikolu 185 TFUE msejsa fuq il-Programm Kongunt **Eurostars** u l-orjentazzjoni mill-ġdid tiegħu tul il-linji ddikjarati fl-evalwazzjoni interim tagħha.

3.2.2. Tishih tal-kapaċità ta' innovazzjoni tal-SMEs

Se jkunu appoġġati **l-attivitajiet transnazzjonali** li jassistu l-implimentazzjoni u l-ikkumplimentar tal-miżuri speċifiċi għall-SMEs tul l-Orizzont 2020, b'mod partikolari biex tissahhaħ il-kapaċità innovattiva tal-SMEs. L-attivitajiet jistgħu jinkludu t-tkattir tal-kuxjenza, informazzjoni u disseminazzjoni, attivitajiet ta' tahrig u mobbiltà, netwerking u skambju tal-aħjar Prattiki, żvilupp ta' mekkaniżmi u servizzi ta' appoġġ għall-innovazzjoni ta' kwalità għolja b'valur miżjud b'sahħtu mill-Unjoni għall-SMEs (pereżempju, ġestjoni tal-proprjetà intellettuali u l-innovazzjoni, it-trasferiment tal-għarfien, l-użu innovattiv tal-ICT u l-hiliet elettronici fl-SMEs), kif ukoll assistenza lill-SMEs biex jikkonnettjaw mal-imsieħba ta' riċerka u innovazzjoni madwar l-Unjoni, li jippermettulhom li jiġbdu lejhom it-teknoloġija u jiżviluppaw il-kapaċità tagħhom ta' innovazzjoni. Organizzazzjonijiet intermedjarji li jirrapprezentaw gruppi ta' SMEs innovattivi għandhom jiġu mistiedna jwettqu attivitajiet transreġjonali u transsettorjali ta' innovazzjoni mal-SMEs li għandhom kompetenzi reċiproki ta' rinfurzar, sabiex jiżviluppaw ktajjen ġodda ta' valur industrijali.

Dawn l-attivitajiet għandhom ikunu koordinati ma' miżuri nazzjonali simili meta jkun xieraq. Hija prevista kooperazzjoni mill-qrib man-Netwerk ta' Punti ta' Kuntatt Nazzjonali. Is-sinerġiji mal-politika ta' koeżjoni tal-UE se jiġu segwiti fil-kuntest tal-istrategġiji nazzjonali u reġjonali ta' innovazzjoni għall-ispeċjalizzazzjoni intelligenti.

Hija prevista rabta rinfurzata man-Netwerk Ewropew tal-Imprizi (taħt il-Programm għall-Kompetittività tal-Imprizi u l-SMEs) **li tiżgura l-koordinazzjoni tiegħu mal-Punti ta' Kuntatt Nazzjonali.** L-appoġġ jista' jvarja minn informazzjoni mteġba u servizzi konsultattivi permezz ta' attivitajiet ta' gwida, ikkowċjar u tiftix għall-imsieħba għall-SMEs li jixtiequ jiżviluppaw proġetti ta' innovazzjoni transkonfinali, sal-provvista ta' servizzi ta' appoġġ għall-innovazzjoni. Dan se jikkonsolida l-approċċ ta' "one stop shop" tan-Netwerk Ewropew tal-Imprizi għall-appoġġ tal-SMEs, flimkien ma' preżenza qawwija reġjonali u lokali tan-netwerk.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

3.2.3. Appoġġ għall-innovazzjoni mmexxija mis-suq

Se jinghata appoġġ għall-innovazzjoni **transnazzjonali** mmexxija mis-suq bil-ghan li tiżdied il-kapaċità innovattiva **tal-SMEs** billi jitjiebu l-kundizzjonijiet ta' qafas għall-innovazzjoni kif ukoll billi jiġu indirizzati l-ostakli speċifiċi li jimpedixxu t-tkabbir **tal-SMEs innovattivi** b'potenzjal għal tkabbir rapidu. Appoġġ speċjalizzat għall-innovazzjoni (pereżempju sfruttar tal-Proprietà Intellektwali, netwerks ta' akkwirenti, appoġġ lil uffiċċji għat-trasferiment tat-teknoloġija, disinn strategiku) u analiżi tal-politiki pubbliċi marbuta mal-innovazzjoni għandhom jiġu appoġġati.

PARTI III

SFIDI TAS-SOĊJETÀ

1. SAHHA, BIDLA DEMOGRAFIKA U BENESSERI

Il-promozzjoni effettiva tas-sahha, appoġġata minn bażi ta' evidenza robusta, tipprevjeni l-mard, **u tikkontribwixxi għall-benesseri u għall-kontroll tal-ispejjeż**. Il-promozzjoni tas-sahha, **it-tixjijeh attiv, il-benesseri u l-prevenzjoni tal-mard** jiddependu wkoll minn fehim tad-determinanti tas-sahha, minn għodod preventivi effettivi, bħat-tilqim, minn sorveljanza u thejjija effettivi fir-rigward tas-sahha u l-mard, u minn programmi effettivi ta' screening.

L-isforzi b'suċċess għall-prevenzjoni, **l-iskoperta bikrija**, il-ġestjoni, it-trattament u l-kura ta' mard, diżabilità, **il-fragilità** u funzjonalità mnaqqsa huma sostnuti mill-fehim fundamentali tal-kawżi, il-proċessi u l-impatti tagħhom, kif ukoll minn fatturi sottostanti għas-sahha u l-benesseri. **Fehim aħjar tas-sahha u l-mard jirrikjedi rabta mill-qrib bejn riċerka fundamentali, klinika, epidemjoloġika u soċjoekonomika**. It-tqassim effettiv tad-dejta u r-rabta ta' din id-dejta mal-istudji ta' koorti ta' skala kbira tad-dinja reali huwa wkoll essenzjali, kif inhi t-traduzzjoni tar-riżultati tar-riċerka fil-klinika, b'mod partikolari mill-imġiba tal-provi kliniċi.

Hija sfida tas-soċjetà li taġġusta għal domandi ulterjuri fis-setturi tas-sahha u l-kura **minhabba l-popolazzjoni li qed tixjieh**. Biex is-sahha u l-kura jinżammu effettivi għall-etajiet kollha, huma meħtieġa sforzi biex jittejjeb **u jithaffef** it-tehid ta' deċiżjonijiet fil-forniment ta' prevenzjoni u trattament, biex tiġi identifikata u appoġġata d-disseminazzjoni tal-aħjar prattika fis-settur tal-kura tas-sahha, **titqajjem kuxjenza u tiġi appoġġata l-kura integrata**. **Fehim aħjar tal-proċessi tax-xjuħija u l-prevenzjoni ta' mard relatat mal-età huma l-baži biex iċ-ċittadini Ewropej jibqgħu b'sahħithom u attivi tul ħajjithom kollha**. **Daqstant importanti hija l-adozzjoni wiesgħa** ta' innovazzjonijiet teknoloġiċi, organizzattivi u soċjali li jagħtu s-sahha lill-persuni akbar fl-età, **persuni b'mard kroniku kif ukoll persuni b'diżabbiltà** li jibqgħu attivi u indipendenti. Jekk dan isir, ikun se jikkontribwixxi għaż-żieda fit-tul ta' żmien tal-perjodu tal-benesseri fiżiku, soċjali u mentali.

Il-programm għandu jindirizza, fl-attivitajiet rilevanti, kundizzjonijiet u mard kroniċi li jinkludu iżda mhumiex limitati għal: mard kardjovaskulari (CVD), kanċer, mard metaboliku u fatturi ta' riskju inklużi dijabete, uġiħ kroniku, is-sahha newroloġika, newrodeġenerattiva u mentali u diżordnijiet relatati mal-użu ta' sustanza, mard rari, il-piż żejjed u l-obesità, mard awtoimmuni, diżordnijiet rewmatiċi u muskuloskeletalni u diversi mard li jaffettwa organi differenti kif ukoll kundizzjonijiet akuti u diversi limitazzjonijiet funzjonali. Bl-istess mod għandhom jiġu indirizzati l-mard infettiv li jinkludi iżda mhux limitat għall-HIV/AIDS, it-tuberkulożi u l-malarja, mard li ġie traskurat u mard relatat mal-faqar u mard li jingarr mill-annimali, epidemiji emergenti kif ukoll it-theddida taż-żieda tar-resistenza kontra l-mikrobi u mard okkupazzjonali u diżordnijiet relatati max-xogħol.

Għandha tiġi żviluppata medicina personalizzata biex tkun adatta għal approċċi preventivi u terapewtiċi skont il-ħtiġijiet tal-pazjent, u teħtieġ tkun sostnuta mill-identifikazzjoni bikrija tal-mard.

Dawn l-attivitajiet kollha se jitwettqu b'tali mod li jipprovdu l-appoġġ tul iċ-ċiklu tar-riċerka u innovazzjoni, li jsahhu l-kompetittività tal-industriji bbażati fl-Ewropa u l-iżvilupp ta' opportunitajiet godda tas-suq. **Se jinghata appoġġ għal approċċi transnazzjonali li jintegraw diversi passi tal-proċess ta' innovazzjoni fl-industrija tal-kura tas-sahha.**

L-attivitajiet speċifiċi huma deskritti hawn taht.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013**1.1. Fehim tas-saħħa, il-benesseri u l-mard****1.1.1. Fehim tad-determinanti tas-saħħa, titjib tal-promozzjoni tas-saħħa u prevenzjoni tal-mard**

Fehim aħjar tad-determinanti tas-saħħa huwa meħtieġ sabiex tiġi provduta evidenza għall-promozzjoni effettiva tas-saħħa u l-prevenzjoni tal-mard, u għandu jippermetti wkoll l-iżvilupp ta' indikaturi komprensivi tas-saħħa u l-benesseri fl-Unjoni **abbazi ta' sorsi ta' dejta eżistenti u sistemi ta' indikaturi**. Se jiġu studjati fatturi ambjentali, tal-imġiba (inkluż l-istil ta' hajja), **psikoloġiċi, organizzazzjonali, kulturali**, soċjoekonomiċi, **bijoloġiċi** u ġenetiċi, fis-sensi l-aktar wiesa' tagħhom. L-approċċi se jinkludu studju fit-tul tal-koorti u tar-rabta tagħhom mad-data migbura mir-riċerka "omika", **il-bijomedicina tas-sistemi inklużi applikazzjonijiet rilevanti tal-bijoloġija tas-sistemi** u metodi oħrajn.

B'mod partikolari, il-fehim aħjar tal-ambjent bhala determinant tas-saħħa se jirrikjedi **approċċ interdixiplinari li jintegra fost oħrajn**, l-approċċi bijoloġiċi molekulari, epidemjoloġiċi u tossikoloġiċi **rilevanti għall-bnedmin u d-dejta li tirriżulta mill-istudju** tal-modi ta' azzjoni ta' **diversi** kimiċi, ta' esponiment ikkombinat għal inkwinanti u ta' fatturi oħra li jagħmlu pressjoni fuq l-ambjent u l-klima; **għat-twettiq tal-ittestjar** tossikoloġiku integrat u **t-tfittix ta'** alternattivi għall-ittestjar fuq animali. Approċċi innovattivi għall-valutazzjoni tal-esponiment huma meħtieġa bl-użu ta' bijomarkaturi tal-generazzjoni ġdida bbażata fuq l-'omika' u l-epigenetika, bijomonitoraġġ uman, valutazzjonijiet tal-esponiment personali u mmudellar għall-fehim ta' esponimenti kkombinati, kumulattivi u emergenti, li jintegraw fatturi soċjoekonomiċi, **kulturali, okkupazzjonali, psikoloġiċi** u ta' imġiba. Rabtiet imtejba mad-dejta ambjentali bl-użu tas-sistemi tal-informazzjoni avvanzati se jkun appoġġati.

B'dan il-mod, il-politiki u l-programmi eżistenti u ppjanati jistgħu jiġu vvalutati u jiġi pprovdut l-appoġġ għall-politika. Bl-istess mod, jistgħu jiġu żviluppati interventi ta' imġiba mtejba, programmi ta' prevenzjoni u edukattivi, inklużi dawk li jappartjenu għal-litteriżmu tas-saħħa fin-nutrizzjoni, **l-attività fiżika**, it-tilqim u interventi tal-kura primarja oħrajn.

1.1.2. Fehim tal-mard

Hemm bżonn ta' fehim imtejjeb tas-saħħa u l-mard, **matul iċ-ċiklu kollu tal-hajja tal-bniedem**, sabiex ikunu jistgħu jiġu żviluppati miżuri godda u aħjar ta' prevenzjoni, dijanjosi, trattament u miżuri ta' riabilitazzjoni. Ir-riċerka interdixiplinari, **bażika** u ta' traduzzjoni dwar il-patofizjoloġija tal-mard hija essenzjali sabiex jitjeb il-fehim tal-aspetti kollha tal-proċessi tal-mard, inkluża r-riklassifikazzjoni tal-varjazzjoni normali u mard ibbażat fuq data molekulari, u sabiex tivvalida u tuża r-riżultati tar-riċerka f'appikazzjonijiet kliniċi.

Ir-riċerka sottostanti se tinkludi u tinkoraġġixxi l-iżvilupp u l-użu ta' għodod u approċċi godda għall-generazzjoni ta' data bijomedika u tinkludi **l-bijoimmaġni**, l-"omika", approċċi mediċinali ta' fluss għoli u abbazi tas-sistemi. Dawn l-attivitajiet se jesigū rabta mill-qrib bejn ir-riċerka fundamentali u klinika u studji ta' koorti fit-tul (u l-isferi ta' riċerka korrispondenti) kif deskritt hawn fuq. Rabtiet mill-qrib mal-infrastrutturi ta' riċerka u dawk mediċinali (bażijiet tad-dejta, bijobanek, eċċ) se jkun wkoll meħtieġa għall-istandardizzazzjoni, hżin, tqassim u aċċess għad-dejta, li huma kollha essenzjali għall-immassimizzar tal-utilità tad-dejta għall-istimular ta' iktar modi innovattivi u effettivi ta' analizzar u kkombinar ta' settijiet tad-dejta.

1.1.3. Titjib tas-sorveljanza u prontezza

Popolazzjonijiet ta' bnedmin huma mhedda minn infezzjonijiet godda u emergenti, inkluż ta' origini zoonotika, kif ukoll dawk li jirriżultaw minn resistenza għad-droga għal patoġeni eżistenti u minn konsegwenzi oħra diretti u indiretti tat-tibdil fil-klima u mill-moviment internazzjonali tan-nies. Metodi godda jew imtejba għal sorveljanza, dijanjosi, netwerks ta' twissija bikrija, organizzazzjoni tas-servizz tas-saħħa u kampanji ta' thejjija huma meħtieġa għall-immudellar tal-epidemiji, għal rispons effettiv għall-pandemiċi, kif inhuma l-isforzi sabiex jinżammu u jissahħu l-kapaċitajiet li jiġġieldu l-mard infettiv li huwa reżistenti għad-droga.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

1.2. Prevenzjoni ta' mard

1.2.1. Żvilupp ta' programmi ta' prevenzjoni u ta' screening effettivi u titjib tal-valutazzjoni tas-suxxettibbiltà għall-mard

L-iżvilupp ta' programmi ta' prevenzjoni u ta' screening jiddependi mill-identifikazzjoni ta' **bijomarkaturi** (inkluż dawk funzjonali u tal-imġiba) ta' riskji u ta' **tfaċċar ta' mard**, u t-tfassil tagħhom għandu jkun informat minn kriterji aċċettati internazzjonalment. L-iskjerament tagħhom jiddependi mill-ittestjar u l-validazzjoni ta' **metodi u programmi ta' screening**. L-għarfien għandu jiġi **gġenerat u għandhom jiġu żviluppati metodi għall-identifikazzjoni ta' individwi u popolazzjonijiet li huma f'riskju akbar ta' mard klinikament rilevanti**. L-Identifikazzjoni ta' individwi u popolazzjonijiet f'riskju għoli ta' mard se twassal għal **strategiji personalizzati, stratifikati u kollettivi biex jiġu żviluppati prevenzjoni għall-mard effettiva u kosteffettiva**.

1.2.2. Titjib tad-dijanjsi u l-pronjsi

Fehim imtejjeb tas-saħha, il-mard u l-proċessi tal-mard **matul iċ-ċiklu kollu tal-ħajja** huwa meħtieġ għall-iżvilupp ta' dijanjostika u **teranostika** godda u aktar effettivi. Se jiġu żviluppati **metodi**, teknoloġiji u **ghodod** innovattivi u eżistenti bil-ghan li jittejjbu b'mod sinifikanti r-riżultati tal-mard permezz ta' dijanjsi u **pronjsi** aktar bikrija u **preċiżi** u billi jkun possibbli aktar trattament **aċċessibbli u adattat** għall-pazjent.

1.2.3. Żvilupp ta' tilqim preventiv u terapewtiku aħjar

Huma meħtieġa interventi u tilqim preventivi u terapewtiċi aktar effettivi u skemi ta' tilqim ibbażati fuq evidenza għal firxa usa' ta' mard, inkluż mard relatat mal-faqar bħall-HIV/AIDS, it-tuberkulozi, il-malarja u mard infettiv li ġie traskurat kif ukoll għal mard ewlieni iehor. Din tiddependi fuq fehim aħjar tal-mard u proċessi tal-mard u l-epidemiċi konsegwenti tagħhom, u li jsiru l-provi kliniċi u studji assoċjati.

1.3. Trattament u ġestjoni tal-mard

1.3.1. Trattament tal-mard, inkluż l-iżvilupp ta' medicina riġenerattiva

Meħtieġ li jiġi appoġġat it-titjib ta' teknoloġiji trasversali ta' appoġġ għad-drogi, **il-bijoterapiji**, it-tilqim u approċċi terapewtiċi ohra, inkluż it-trapjant, **il-kirurgija**, it-terapija tal-ġene u taċ-ċelloli u **l-medicina nukleari**; sabiex jiżjed is-suċċess fil-proċess ta' żvilupp ta' drogi u vaccini (inklużi metodi alternattivi li jissostitwixxu l-ittestjar klassiku tas-sikurezza u l-effettività, eż. l-iżvilupp ta' metodi godda); biex jiġu żviluppati approċċi ta' medicina riġenerattiva, inklużi l-approċċi bbażati fuq iċ-ċelloli staminali; biex jiġu żviluppati **bijofarmaċewtiċi godda, inklużi tilqimiet terapewtiċi; biex jiġu żviluppati** apparat u sistemi mediċinali u assistivi; **biex jitjiebu t-terapiji paljattivi**; biex tinżamm u tiġi msahha l-kapaċità tagħna li niġġieldu l-mard u nnettqu interventi mediċi li jiddependu mid-disponibbiltà ta' drogi antimikrobjali effettivi u **siguri**; u biex jiġu żviluppati approċċi komprensivi li jittrattaw komorbożitajiet fl-etajiet kollha u tiġi evitata l-polifarmaċija. Dan it-titjib għandu jiffaċilita l-iżvilupp ta' trattamenti godda, iktar effiċjenti, effettivi, sostenibbli u **personalizzati** għall-mard u għall-ġestjoni tad-diżabbiltà u **l-fragilità, inklużi t-terapiji avvanzati u t-terapiji ċellulari għat-trattament tal-mard kroniku**.

1.3.2. Trasferiment tal-għarfien għall-prattika klinika u azzjonijiet ta' innovazzjoni li jistgħu jiġu adattati

Il-provi kliniċi huma **mezz importanti għat-trasferiment** tal-għarfien bijomediku għal applikazzjoni fil-pazjenti u se jiġi pprovdut appoġġ għal dawn, kif ukoll għat-titjib tal-prattika tagħhom. L-eżempji jinkludu l-iżvilupp ta' metodoloġiji aħjar li jippermettu lill-provi jiffukaw fuq il-gruppi ta' popolazzjoni rilevanti, inklużi dawk li jbatu minn mard iehor konkomitanti u/jew li diġà għaddejjin bit-trattament, id-determinazzjoni ta' effettività komparattiva ta' interventi u soluzzjonijiet, kif ukoll it-tishih tal-użu ta' bank ta' dejta u rekords elettronici tas-saħha bhala sorsi ta' dejta għall-provi u trasferiment tal-għarfien. **L-iżvilupp kliniku u/jew prekliniku tal-medicini orfni nominati se jiġi appoġġat**. B'mod simili, se jingħata l-appoġġ għat-trasferiment ta' tipi ohra ta' interventi bħal dawk relatati mal-għajxien indipendenti fl-ambjenti tad-dinja reali.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

1.4. Tixjiġ attiv u l-awtoġestjoni tas-saħħa

1.4.1. Tixjiġ attiv, għajxien indipendenti u assistit

Riċerka u innovazzjoni multidixxiplinari avvanzati u applikati flimkien ma' xjenzi **soċjoekonomiċi, ta' imġiba, ġerontologiċi, digitali u oħrajn huma meħtieġa għal soluzzjonijiet aċċessibbli għall-utenti u kosteffettivi għal għajxien ta' kuljum attiv (fid-dar, fuq il-post tax-xogħol, **fi spazji pubbliċi, eċċ**) indipendenti u assistit tal-popolazzjoni li qed tixjiegħ u l-persuni b'diżabilità **b'kont meħud tad-differenzi bejn is-sessi**. Dan japplika f'varjetà ta' ambjenti u għal teknoloġiji u sistemi u servizzi li jtejbju l-kwalità tal-hajja u l-funzjonalità tal-bniedem inklużi l-mobbiltà, teknoloġiji ta'assistenza intelligenti u personalizzata robotika ta' servizz soċjali u ambjenti ta' assistenza. Il-piloti ta' riċerka u innovazzjoni se jiġu appoġġati biex jivvalutaw l-implimentazzjoni u l-adozzjoni wiesa' tas-soluzzjonijiet. **Se jiġi enfasizzat l-involviment tal-utenti finali, komunitajiet ta' utenti u persuni li jindukraw b'mod formali/informali.****

1.4.2. Sensibilizzazzjoni u għoti ta' setgħa individwali għall-awtoġestjoni tas-saħħa

L-għoti tas-setgħa lill-individwi biex itejbu u jimmanigjaw is-saħħa tagħhom matul hajjithom se jirriżulta **f'sistemi ta' kura tas-saħħa aktar kosteffettivi** billi jippermetti l-ġestjoni ta' mard kroniku barra l-istituzzjonijiet u jtejjeb ir-riżultati tas-saħħa. Dan jesigħi riċerka dwar **fatturi soċjoekonomiċi u valuri kulturali**, fil-mudelli komportamentali u soċjali, attitudnijiet u aspirazzjonijiet **fir-rigward tat-teknoloġiji tas-saħħa personalizzati, għodod mobbli u/jew portabbli, dijanjostika ġdida, sensuri u tagħmir ta' monitoraġġ** u servizzi personalizzati **inklużi iżda mhux limitati għal għodod ibbażati fuq nanomedicina** li jipromwovu stil ta' hajja b'saħħitha, benesseri, **saħħa mentali**, kura personali, interazzjoni professjonali taċ-cittadin/kura tas-saħħa mtejba, programmi ppersonalizzati għall-ġestjoni tal-mard u d-diżabilità **biex, fost affarijiet oħra, tissaħħah l-awtonomija tal-pazjenti**, kif ukoll appoġġ għall-infrastrutturi tal-gharfien. **Se jiġu żviluppati u ttestjati soluzzjonijiet bl-użu ta' pjattaformi ta' innovazzjoni miftuħa bħal dimostraruri fuq skala kbira għal innovazzjoni soċjali u ta' servizz.**

1.5. Metodi u data

1.5.1. Titjib ta' informazzjoni dwar is-saħħa u użu ahjar ta' dejta dwar is-saħħa

L-integrazzjoni ta' infrastrutturi u strutturi u sorsi ta' informazzjoni (inklużi dawk derivati minn studji ta' koorti, protokoll, ġbir tad-dejta, indikaturi, **stharrig ta' eżami tas-saħħa, eċċ.**) kif ukoll l-istandardizzazzjoni, l-interoperabbiltà, il-hżin, il-kondiviżjoni ta' dejta u l-aċċess għaliha, se jkun appoġġati sabiex jippermettu li tali dejta tkun **sostenibbli fit-tul u tkun tista' tiġi** sfruttata sew. Għandha tingħata attenzjoni lill-ipproċessar tad-dejta, il-ġestjoni ta' għarfien, l-immudellar, il-viżwalizzazzjoni, **is-sigurtà tal-ICT u l-kwistjonijiet relatati mal-privatezza. B'mod partikolari għandu jkun hemm titjib fid-disponibbiltà tal-informazzjoni u d-data dwar riżultati negattivi u effetti negattivi ta' trattament.**

1.5.2. Titjib ta' għodod xjentifiċi u metodi sabiex jiġu appoġġati l-holqien tal-politika u l-htigijiet regolatorji

Jinħtieġ appoġġ għar-riċerka, l-iżvilupp, l-integrazzjoni u għall-użu ta' għodod, metodi u statistika xjentifiċi għal valutazzjoni rapida, preċiża u prevedibbli dwar is-sikurezza, l-effikaċja u l-kwalità ta' interventi u teknoloġiji tas-saħħa, inklużi drogi, bijoloġika, terapiji avvanzati u apparat mediku ġodda. Dan huwa partikolarment rilevanti għal żviluppi ġodda fi sferi li jinkludu dawk li jirrigwardaw il-bijofarmaceutiċi, it-tilqim, l-antimikrobiċi, it-terapiji ta' ċelloli/tessut u ġene, l-organi u t-trapjant, il-manifatturar speċjalizzat, il-bijobanek, l-apparat mediku ġdid, prodotti ta' kombinazzjoni, il-proċeduri dijanjostiċi/ta' trattament, l-ittejtjar ġenetiku, l-interoperabbiltà u s-saħħa elettronika, inklużi l-aspetti ta' privatezza. B'mod simili, huwa meħtieġ appoġġ għal metodoloġiji mtejba ta' valutazzjoni tar-riskju, oqfsa ta' konformità, approċċi tal-ittejtjar u strateġiji relatati mal-ambjent u s-saħħa. Hemm ukoll bżonn ta' appoġġ għall-iżvilupp ta' metodi rilevanti għall-assistenza tal-valutazzjoni ta' aspetti etiċi tal-isferi msemmija hawn fuq.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

1.5.3. Użu tal-medicina in-silico għat-titjib tal-ġestjoni u tat-tbassir tal-mard

Is-simulazzjoni bil-kompjuter bl-użu ta' dejta speċifika tal-pazjent u msejsa fuq approċċi mediċinali skont is-sistema u l-immudellar fiżjoloġiku tista' tintuża għat-tbassir tas-suxxettibilità għall-mard, l-evoluzzjoni tal-mard u s-success probabbli ta' trattamenti mediċi. Is-simulazzjoni bbażata fuq mudell tista' tintuża sabiex issostni l-provi kliniċi, l- prevedibilità tar-reazzjoni għat-trattament, u l-personalizzazzjoni u l-ottimizzazzjoni tat-trattament.

1.6. Forniment ta' kura tas-saħħa u kura integrata

1.6.1. Promozzjoni tal-kura integrata

L-appoġġ għall-ġestjoni ta' mard kroniku barra l-istituzzjonijiet, **inklużi pazjenti b'diżabbiltà**, jiddependi wkoll minn kooperazzjoni mtejba bejn il-fornituri tal-kura tas-saħħa u l-kura soċjali jew informali. L-applikazzjonijiet ta' riċerka u dawk innovattivi se jkunu appoġġati għat-tehid ta' deċiżjonijiet ibbażat fuq informazzjoni distribwita **li tindirizza kemm is-saħħa fiżika kif ukoll dik mentali**, u għall-forniment ta' evidenza għall-iskjerament fuq skala kbira u l-isfruttar tas-suq ta' soluzzjonijiet godda, inklużi s-servizzi interoperabbli tat-tele-saħħa u t-telekura. **B'mod partikolari fil-kuntest tat-tibdil demografiku, se jiġu appoġġati wkoll** ir-riċerka u l-innovazzjoni sabiex tittejjeb l-organizzazzjoni tal-forniment tal-kura fit-tul **kif ukoll l-innovazzjoni ta' politika u ġestjoni. L-implimentazzjoni ta' soluzzjonijiet godda u integrati tal-kura għandha timmira lejn l-ghoti ta' setgħa personali u t-tishih ta' kapaċitajiet eżistenti kif ukoll tikkonċentra fuq il-kumpens ta' nuqqasijiet.**

1.6.2. Ottimizzar tal-effiċjenza u effettività **tal-forniment** tal-kura tas-saħħa u t-tnaqqis tal-inugwaljanzi permezz ta' tehid ta' deċiżjonijiet u disseminazzjoni tal-aħjar prattiki bbażati fuq l-evidenza, u t-teknoloġiji u approċċi innovattivi

Hemm bżonn li jkun l-appoġġ għall-iżvilupp **ta' approċċ sistemiku għall-valutazzjoni** tat-teknoloġija tas-saħħa u ekonomiji tas-saħħa, kif ukoll tal-ġbir ta' evidenza u disseminazzjoni tal-aħjar prattika u teknoloġiji u approċċi innovattivi fis-settur tal-kura tas-saħħa, inklużi l-applikazzjonijiet tal-ICT u tas-saħħa elettronika. Se tiġi appoġġata l-analiżi komparattiva tar-riforma fis-sistemi tas-saħħa pubblika fl-Ewropa u fil-pajjiżi terzi u l-valutazzjonijiet tal-impatt ekonomiku u soċjali tagħhom fuq perjodu medju ta' żmien u fit-tul. Se tiġi appoġġata l-analiżi tal-htigijiet tal-forza tax-xogħol futura kemm f'termini ta' għadd kif ukoll hilet mehtieġa fir-rigward ta' mudelli godda ta' kura. Se tiġi appoġġata r-riċerka dwar l-evoluzzjoni tal-inugwaljanzi fis-saħħa, tal-interkonnnessjonijiet tagħhom mal-inugwaljanzi ekonomiċi u soċjali oħrajn u dwar l-effettività tal-politiki bl-ghan li jnaqqsuhom fl-Ewropa u lil hinn. Fl-aħharnett, hemm il-htieġa li tiġi appoġġata l-valutazzjoni tas-soluzzjonijiet ta' sikurezza tal-pazjent u s-sistemi ta' assigurazzjoni tal-kwalità, inkluż ir-rwol tal-pazjenti fuq is-sikurezza u l-kwalità tal-kura.

1.7. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

L-implimentazzjoni tal-programm se tinkludi appoġġ għat-trasferiment ta' għarfien u teknoloġija u forom oħra ta' disseminazzjoni, għal azzjonijiet pilota u ta' dimostrazzjoni fuq skala kbira, u għal standardizzazzjoni. B'dan il-mod, se jiġi aċċellerat l-iskjerament ta' prodotti u servizzi fis-suq, u se jiġu vvalidati soluzzjonijiet adattabbli għall-Ewropa u lil hinn minnha. Azzjonijiet bħal dawn mhux biss se jappoġġaw il-kompetittività industrijali Ewropea u l-involviment ta' SMEs innovattivi iżda se jirrikjedu l-involviment attiv tal-partijiet interessati kollha. Se jissegwew programmi u attivitajiet rilevanti oħra, kemm pubbliċi kif ukoll privati fil-livell tal-Unjoni, u fil-livelli nazzjonali u internazzjonali. B'mod partikolari, se jissegwew sinerġiji ma' attivitajiet żviluppanti fil-kuntest tal-Programm Saħħa għat-Tkabbir.

Il-Bord Xjentifiku għas-Saħħa se jkun pjattaforma tal-partijiet interessati mmexxija mix-xjenza li jelabora dwar il-kontribut xjentifiku rigward din l-Isfida tas-Soċjetà. Hu se jipprovi analiżi koerenti ta' riċerka ffukata fuq ix-xjenza u l-ostakoli għall-innovazzjoni u opportunitajiet relatati għal din l-Isfida tas-Soċjetà, jikkontribwixxi għad-definizzjoni tal-prijoritajiet tiegħu għar-riċerka u l-innovazzjoni, ihegġeġ partecipazzjoni xjentifika fih mill-UE kollha. Permezz ta' kooperazzjoni attiva mal-partijiet interessati, hu se jghin biex jinbnew kapaċitajiet u titrawwem il-kondiviżjoni tal-għarfien u kollaborazzjoni aktar b'saħħitha madwar l-Unjoni f'dan il-qasam.

Jista' jiġi kkunsidrat appoġġ għal Inizjattivi għall-Iprogrammar Kongunt (JPI) rilevanti u sħubijiet pubbliċi-pubbliċi u pubbliċi-privati rilevanti.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Se jiġu stabbiliti wkoll rabtiet adatti mal-azzjonijiet tas-Shubijiet Ewropej għall-Innovazzjoni rilevanti u l-aspetti rilevanti tal-aġendi tar-riċerka u l-innovazzjoni ta' Pjattaformi Ewropej għat-Teknoloġija.

2. SIGURTÀ TAL-IKEL, AGRIKOLTURA U FORESTRJA SOSTENIBBLI, RIĊERKA TAL-BAĦAR U MARITTIMA U TAL-ILMIJET INTERNI U L-BIJOEKONIMIJA

2.1. Agrikoltura u foresterija sostenibbli

L-għarfien, għodod, servizzi u innovazzjonijiet xierqa huma neċessarji biex jappoġġaw sistemi ta' agrikoltura u foresterija iktar produttivi u **favur l-ambjent** li jużaw ir-riżorsi b'effiċjenza u reżiljenti li jipprovdu biżżejjeż ikel, għalf, bijomassa u materja prima **oħra u jipprovdu** servizzi tal-ekosistemi **filwaqt li fl-istess hin jipproteġu l-bijodiversità** u jappoġġaw l-iżvilupp ta' għajxien rurali li jrendi. Ir-riċerka u l-innovazzjoni se jipprovdu l-alternattivi għall-integrazzjoni tal-oġġettivi agronomiċi u ambjentali fil-produzzjoni sostenibbli, biex b'hekk: jiżiedu l-produttività u l-effiċjenza tar-riżorsi, **inkluż l-effiċjenza fl-użu tal-ilma**, tal-agrikoltura; **tiżdied is-sikurezza tal-produzzjoni tal-annimali u l-pjanti**. jitnaqqsu l-emissjonijiet tal-gassijiet serra agricoli (GHGs); titnaqqas **il-produzzjoni tal-iskart**; titnaqqas il-lissija tan-nutrijenti **u ta' sustanzi kimiċi oħra** mill-artijiet kultivati f'ambjenti terrestri u akwatiċi; titnaqqas id-dipendenza mill-importazzjonijiet lejn l-Ewropa tal-proteina derivata minn pjanta internazzjonali; jiżdied il-livell **tad-diversità** fis-sistemi ta' produzzjoni primarja u **jitrawwem l-irkupru tad-diversità bijoloġika**.

2.1.1. Żieda fl-effiċjenza tal-produzzjoni u kif wiehed ilahhaq mal-bidla fil-klima, filwaqt li jiġu żgurati s-sostenibbiltà u r-reżiljenza

Attivitajiet li se jsaħhu l-produttività kif ukoll il-kapaċità ta' adattament tal-pjanti, annimali u sistemi ta' produzzjoni biex ilahhaq mal-kundizzjonijiet ambjentali/klimatiċi li qed jinbidlu b'rata mghaġġla u mar-riżorsi naturali dejjem iktar skarsi. L-innovazzjonijiet riżultantisejghinu fiċ-ċaqliq lejn ekonomija b'użu baxx tal-enerġija, emissjonijiet baxxi u livell baxx ta' skart, **u għal tnaqqis fid-domanda għar-riżorsi naturali** matul il-katina kollha tal-provvista tal-ikel u l-għalf. Minbarra l-kontribuzzjoni għas-sigurtà tal-ikel, opportunitajiet godda se jinholqu **għall-użu** tal-bijomassa u prodotti sekondarji mill-agrikoltura u għal firxa wiesgħa ta' applikazzjonijiet industrijali mhux tal-ikel.

L-approċċi multidixxiplinari se jiġu mfittxa sabiex itejbu l-prestazzjoni tal-pjanti, l-annimali u l-mikroorganizmi, filwaqt li jiżguraw l-użu effiċjenti tar-riżorsi (l-ilma, **l-art, il-hamrija**, in-nutrijenti, l-enerġija **u oħrajn**) u l-integrità ekoloġika taż-żoni rurali. L-enfasi se titqiegħed fuq is-sistemi ta' produzzjoni u prattiki agronomiċi integrati u differenti, inkluż l-użu ta' teknoloġiji ta' preċiżjoni u approċċi ta' intensifikazzjoni ekoloġika sabiex tibbenefika kemm l-agrikoltura konvenzjonali kif ukoll dik organika. **Se tiġi promossa wkoll l-ekoloġizzazzjoni urbana, b'forom godda ta' agrikoltura, ortikultura u forestrija f'żoni urbani u peri-urbani. Dawn għandhom jiġu kkunsidrati bl-indirizzar ta' rekwiżiti godda għal karatteristiċi ta' pjanti, metodi ta' kultivazzjoni, teknoloġiji, kummerċjalizzazzjoni u disinn urban, fir-rigward tas-saħħa u l-benesseri tal-bniedem, l-ambjent u t-tibdil fil-klima.** It-tijib ġenetiku tal-pjanti u l-annimali għall-karatteristiċi ta' adattament, **saħħa** u produttività se jesigi l-approċċi kollha **xierqa** ta' tghammir konvenzjonali u modern u **l-preservazzjoni** u l-użu aħjar ta' riżorsi ġenetiċi. Se tinghata attenzjoni **għall-ġestjoni tal-hamrija** u **biex tiżdied il-produttività tal-uċuħ. B'kont meħud tal-oġġettiv ġenerali tal-iżgurar tal-kwalità għolja u l-produzzjoni sana tal-ikel, setiġi promossa s-saħħa tal-annimali u tal-pjanti. L-attivitajiet fil-qasam tas-saħħa tal-pjanti u l-protezzjoni tal-pjantiseiżidu l-għarfien u jappoġġaw l-iżvilupp ta' strateġiji integrati favur l-ambjent għall-ġestjoni ta' pesti, prodotti u għodod għall-prevenzjoni tal-introduzzjoni ta' patoġeni, għall-kontroll ta' pesti u mard u biex jitnaqqas it-telf ta' rendiment fil-livelli ta' qabel u wara l-ħsad. Fil-qasam tas-saħħa tal-annimali, se jiġu promossi strateġiji għall-eradikazzjoni jew il-ġestjoni effettiva tal-mard inkluż iż-żoonosi u r-riċerka dwar ir-resistenza antimikrobjali. Il-kontroll integrat tal-mard, tal-parassiti u tal-pestisejissahħa, minn fehim aħjar tal-interazzjonijiet ta' aġenti patoġeni, sa sorveljanza, dijanjostika u trattament. L-istudju tal-effetti tal-prattiki fuq il-benesseri tal-annimali se jgħin sabiex jiġi indirizzat t-thassib tas-soċjetà. L-oqsma elenkati hawn fuq se jkun sostnuti minn aktar riċerka fundamentali biex tindirizza kwistjonijiet bijoloġiċi rilevanti kif ukoll bhala appoġġ għall-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-politika tal-Unjoni u appoġġati minn valutazzjoni adegwata tal-potenzjal ekonomiku u kummerċjali tagħhom.**

2.1.2. Forniment ta' servizzi tal-ekosistema u beni pubbliċi

L-agrikoltura u l-foresterija huma sistemi uniċi li jqassmu l-prodotti kummerċjali iżda wkoll beni pubbliċi tas-soċjetà usa' (inkluż il-valur kulturali u rikreazzjonali) u servizzi ekoloġiċi importanti bħal bijodiversità funzjonali u fil-post, pollinazzjoni, **ħżin u** regolazzjoni tal-ilma, pajsagg, **funzjonalitajiet tal-hamrija**, tnaqqis tal-erozjoni, **reżiljenza għall-għargħar u n-nixfiet** u s-sekwestru tal-karbonju/mitigazzjoni tal-GHG. L-attivitajiet ta' riċerkasejikkontribwixxu **għal**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

fehmi aħjar ta' interazzjonijiet kumplessi bejn is-sistemi ta' produzzjoni primarja u s-servizzi tal-ekosistemi u se jappoġġaw il-forniment ta' dawn il-beni u servizzi pubbliċi, permezz ta' soluzzjonijiet ta' ġestjoni, għodod li jappoġġaw id-deċiżjonijiet u l-valutazzjoni tal-valur **kummerċjali u mhux kummerċjali tagħhom. Il-kwistjonijiet speċifiċi li għandhom jiġu indirizzati jinkludu l-identifikazzjoni tas-sistemi tal-biedja/foresti **rurali u (peri-)urbani** u l-mudelli tal-pajsaġġ li x'aktarx jiksibu dawn liskopijiet. Ċaqliq fil-ġestjoni attiva tas-sistemi agrikoli – inklużi l-użu tat-teknoloġiji u t-tibdil tal-prattiki – se jżid il-mitigazzjoni tal-GHG u l-kapaċità ta' adattament tas-settur agrikolu **ghall-effetti avversi tat-tibdil fil-klima**.**

2.1.3. Għoti ta' setgħa liż-żoni rurali, appoġġ għall-politiki u innovazzjoni rurali

L-opportunitajiet ta' żvilupp għall-komunitajiet ruralisejiġu mmobilizzati permezz tat-tishih tal-kapaċità tagħhom għall-produzzjoni primarja u t-twassil ta' servizzi tal-ekosistemi, kif ukoll permezz tal-ftuh ta' possibilitajiet għall-produzzjoni ta' prodotti godda u diversifikati (**inkluż** ikel, għalf, materjali, enerġija), li jissodisfaw id-domanda dejjem tikber għal sistemi ta' katina qasira ta' forniment b'livell baxx ta' karbonju. Ir-riċerka soċjoekonomika u **l-istudji tax-xjenza u tas-soċjetà** flimkien mal-iżvilupp ta' kuncetti godda u innovazzjonijiet istituzzjonali huma meħtieġa sabiex jiżguraw il-koeżjoni ta' żoni rurali u jipprevjenu l-marġinalizzazzjoni ekonomika u soċjali, irawwmu d-diversifikazzjoni tal-attivitajiet ekonomiċi (inkluż is-settur tas-servizzi), jiżguraw ir-relazzjonijiet xierqa bejn iż-żoni rurali u urbani, kif ukoll jiffacilitaw l-iskambju tal-għarfien, id-dimostrazzjoni, l-innovazzjoni u d-disseminazzjoni u **irawwmu l-ġestjoni partecipattiva tar-riżorsi**. Minbarra dan, hemm bżonn li wiehed ihares lejn il-modi li bihom il-beni pubbliċi fiż-żoni rurali jistgħu jkunu kkonvertiti f'benefiċċji soċjoekonomiċi lokali/reġjonali. Il-htigijiet tal-innovazzjoni ddefiniti fuq livelli reġjonali u lokali se jkunu kkomplimentati b'azzjonijiet trasversali ta' riċerka fuq livelli interreġjonali, Ewropew u **internazzjonali**. Billi jiġu pprovduti l-għodod analitiċi, indikaturi, mudelli **integrati** u attivitajiet li jharsu 'l quddiem meħtieġa, il-proġetti ta' riċerka se jappoġġaw lil dawk li jfasslu l-politika u atturi oħra fl-implimentazzjoni, il-monitoraġġ u l-valutazzjoni tal-istrategġiji, politiki u legislażzjoni rilevanti, mhux biss għaž-żoni rurali iżda għall-bijekonomija kollha. L-għodod u dejta huma wkoll meħtieġa sabiex jippermettu valutazzjoni kif suppost ta' kompromessi potenzjali bejn it-tipi diversi ta' użu ta' riżorsi (art, ilma, **hamrija, nutrijenti, enerġija** u oħrajn) u prodotti bijoekonomiċi. Se tkun indirizzata l-valutazzjoni soċjoekonomika u komparattiva tas-sistemi ta' biedja/foresti u l-prestazzjoni tas-sostenibbiltà.

2.1.4. Forestrija sostenibbli

L-għan huwa li jiġu prodotti b'mod sostenibbli bijoprodotti, ekosistemi, servizzi (inklużi servizzi relatati mal-ilma u mal-mitigazzjoni tal-klima) u bijomassa suffiċjenti, b'kondisderazzjoni debita tal-aspetti ekonomiċi, ekoloġiċi u soċjali tal-forestrija kif ukoll differenzi reġjonali. B'mod ġenerali, l-attivitajiet fis-settur tal-forestrijaseifittxu li jippromwovu foresti multifunzjonali li jipprovdwu diversi benefiċċji ekoloġiċi, ekonomiċi u soċjali. L-attivitajietsejffokaw fuq l-iżvilupp ulterjuri ta' sistemi ta' forestrija sostenibbli li jistgħu jindirizzaw sfidi u domandi soċjetali, inklużi l-htigijiet tas-sidien ta' foresti, bl-istabbiliment ta' approċċi multifunzjonali li jirrikonċiljaw il-htieġa li jinkiseb tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inklużiv li jieħdu kont tat-tibdil fil-klima. Dawn is-sistemi ta' forestrija sostenibbli huma strutturali fit-tishih tar-reżiljenza tal-foresti u l-protezzjoni tal-bijodiversità u l-htieġa li tiġi sodisfatta d-domanda li qed tikber għall-bijomassa. Dansejheħtieġ li jkun sostnut minn riċerka dwar is-saħħa tas-siġar u dwar il-protezzjoni u l-irkupru tal-foresti li jkunu nħakmu minn nirien.

2.2. Settur agroalimentari sostenibbli u kompetittiv għal dieta sikura u tajba għas-saħħa

Il-htigijiet tal-konsumatur għal ikel sikur, tajjeb għas-saħħa, ta' **kwalità għolja** u affordabbli għandhom bżonn jiġu indirizzati, filwaqt li jitqiesu l-impatti tal-imġiba tal-konsum tal-ikel u tal-produzzjoni tal-ikel u l-għalf fuq is-saħħa tal-bniedem, **l-ambjent** u l-ekosistema **globali**. Se jiġu indirizzati **s-sikurezza u s-sigurtà** tal-ikel u l-għalf, il-kompetittività tal-industrija agroalimentari u s-sostenibbiltà tal-produzzjoni, il-provvista u **l-konsum** tal-ikel, b'kopertura tal-katina kollha tal-ikel u s-servizzi relatati, kemm jekk konvenzjonali jew organiċi, mill-produzzjoni primarja għall-konsum. Dan l-approċċ se jikkontribwixxi għal (a) ksib ta' sikurezza u sigurtà tal-ikel għall-Ewropej kollha u l-eradikazzjoni tal-ġuħ fid-dinja (b) tnaqqis tal-piż tal-mard relatat mal-ikel u dieti billi jkun hemm promozzjoni ta' ċaqliq lejn dieti tajbin għas-saħħa u sostenibbli, permezz tal-edukazzjoni tal-konsumatur u innovazzjonijiet **fl-agrikoltura u fl-industrija** tal-ikel (c) tnaqqis tal-konsum tal-ilma u tal-enerġija fl-ipproċessar tal-ikel, trasport u distribuzzjoni (d) tnaqqis tal-iskart mill-ikel b'50 % sal-2030 u (e) **il-ksib ta' diversità mifruxa ta' ikel tajjeb għas-saħħa, ta' kwalità għolja u sikur għal kulhadd**.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

2.2.1. Ghazliet infurmati tal-konsumatur

Il-preferenzi, attitudnijiet, htigijiet, imġiba, stil ta' hajja, ***l-edukazzjoni u l-komponent kulturali tal-kwalità tal-ikel***, se jiġu indirizzati ***u se tissahhah*** il-komunikazzjoni bejn il-konsumaturi u l-komunità ta' riċerka tal-katina tal-ikel u ***l-partijiet interessati tagħha*** sabiex ***jittejjeb il-fehim pubbliku tal-produzzjoni tal-ikel b'mod ġenerali u l-għażla infurmata, il-konsum sostenibbli u b'saħħtu*** u l-impatti tagħhom fuq il-produzzjoni, ***it-tkabbir inklużiv u fuq il-kwalità tal-hajja, speċjalment tal-gruppi vulnerabbli, ikoll ikunu jistgħu jimmaterjalizzaw***. L-innovazzjoni soċjali se tirrispondi għall-isfidi tas-soċjetà, u l-mudelli u metodoloġiji innovattivi ***ta' t' b'ssair*** fix-xjenza tal-konsumatursejpprovdu data komparabbli u jhejju t-triq għar-reazzjoni għall-htigijiet tal-politika tal-Unjoni.

2.2.2. Ikel u dieti tajbin għas-saħħa u siguri għal kulhadd

Se jkunu indirizzati l-htigijiet nutrizzjonali, ***dieta bilancjata*** u l-impatt tal-ikel fuq il-funzjonijiet fiżjoloġiċi, il-prestazzjoni fiżika u mentali kif ukoll ir-rabtiet bejn id-dieta, ***ix-xejriet demografici (bhat-tixjih) u mard*** u disturb kroniku ***█***. Se jkunu identifikati s-soluzzjonijiet u l-innovazzjonijiet tad-dieti li jwasslu għal titjib fis-saħħa u l-benessri. Il-kontaminazzjoni, ir-riskji u l-esponiment għall-kimika u dawk mikrobjali fuq l-ikel u l-għalf ***kif ukoll l-allergeni*** se jiġu ***analizzati***, i-valutati, immonitorjati, ikkontrollati u ttraċċjati tul il-ktajjen ta' provvista tal-ikel, l-għalf u tal-ilma tax-xorb mill-produzzjoni u l-hżin sal-ipproċessar, l-ippakkjar, id-distribuzzjoni, il-forniment tal-ikel u l-preparazzjoni d-dar. L-innovazzjonijiet fis-sikurezza tal-ikel, ***ghodod għall-kejl tar-riskji meta mqabbla mal-benefiċċji*** u għall-komunikazzjoni tar-riskji ***█*** u l-istandards imtejba dwar is-sikurezza tal-ikel ***li għandhom jiġu implimentati matul il-katina tal-ikel*** se jwasslu għal għal tishih tal-fiduċja tal-konsumatur ***u l-harsien tiegħu*** fl-Ewropa. Standards globali mtejba tas-sikurezza tal-ikel se jgħinu wkoll biex tissahhah il-kompetittività tal-industrija Ewropea tal-ikel.

2.2.3. **Industrija** agroalimentari sostenibbli u **kompetittiva**

Il-htigijiet għall-industrija tal-ikel u l-għalf sabiex ilaħhqu mal-bidla tas-soċjetà, dik ambjentali, klimatika u ekonomika minn livell lokali għal dak globali se jiġu indirizzati fl-istadji kollha tal-katina ta' produzzjoni tal-ikel u l-għalf, inkluż id-disinn tal-ikel, l-ipproċessar, l-ippakkjar, kontroll tal-proċess, tnaqqis tal-iskart, valorizzazzjoni tal-prodotti sekondarji u l-użu jew rimi sikur tal-prodotti sekondarji tal-annimali. Se jiġu ġġenerati ***teknoloġiji u*** proċessi innovattivi u sostenibbli li jużaw ir-riżorsi b'effiċjenza, ***kif ukoll prodotti*** diversifikati, sikuri, affordabbli u ta' kwalità għolja ***li jkunu sostnuti b'evidenza bbażata fuq ix-xjenza***. Dan għandu jsahhah il-potenzjal ta' innovazzjoni tal-katina Ewropea ta' provvista tal-ikel, jtejjeb il-kompetittività tagħha, johloq tkabbir ekonomiku u l-impjiegi u jippermetti lill-industrija Ewropea tal-ikel li tadatta għall-bidliet. Aspetti oħra li għandhom jiġu indirizzati huma t-traċċabilità, il-logistika u s-servizzi, il-fatturi soċjoekonomiċi ***u kulturali, il-benesseri tal-annimali u kwistjonijiet etiċi oħra***, ir-reżiljenza tal-katina tal-ikel kontra r-riskji ambjentali u klimatiċi, u ***█*** l-limitazzjoni tal-impatti negattivi fuq l-attivitajiet tal-katina tal-ikel u ta' dieti li jinbidlu u s-sistemi ta' produzzjoni fuq l-ambjent.

2.3. L-isfruttar tal-potenzjal tar-riżorsi akkwatiċi hajjin

Wahda mill-karatteristiċi prinċipali tar-riżorsi akkwatiċi hajjin hija li dawn huma rinnovabbli u l-isfruttar sostenibbli tagħhom jiddependi fuq għarfien fid-dettall u grad għoli ta' kwalità u produttività tal-ekosistemi akkwatiċi. L-obiettiv ġenerali huwa ***l-ġestjoni tar-riżorsi*** akkwatiċi hajjin sabiex jiġu massimizzati l-benefiċċji/dhul soċjali u ekonomiċi mill-oċeani, l-ibhra ***u l-ilmijiet interni*** tal-Ewropa.

Dan jinkludi l-htieġa li tiġi ottimizzata l-kontribuzzjoni sostenibbli tas-sajd u l-akkwakultura għas-sigurtà tal-ikel fil-kuntest tal-ekonomija globali li titnaqqas id-dipendenza qawwija tal-Unjoni fuq l-importazzjonijiet tal-frott tal-baħar (madwar 60 % tat-total tal-konsum ta' frott tal-baħar Ewropew jiddependi mill-importazzjoni u l-Unjoni hija l-akbar importatriċi fid-dinja ta' prodotti tas-sajd), u li tissahhah ***l-innovazzjoni*** tal-baħar ***u marittima permezz*** tal-bijoteknoloġiji sabiex tinghata spinta lil tkabbir 'blu' ***intelligenti***. Skont l-oqfsa attwali tal-politika, ***b'mod partikolari l-Politika Marittima Integrata u d-Direttiva Qafas dwar l-Istrateġija Marittima***, l-attivitajiet ta' riċerka se jostnu l-approċċ tal-ekosistema għall-ġestjoni u l-isfruttar ta' riżorsi naturali, ***filwaqt li jippermettu l-użu sostenibbli ta' oġġetti u servizzi marittimi***, u l-iżvilupp ekoloġiku tas-setturi involuti. ***█***

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

2.3.1. Żvilupp ta' sajd sostenibbli u li jhares l-ambjent

Il-Politika Komuni tas-Sajd ġdida, id-Direttiva Qafas dwar l-Istrateġija Marittima u l-Istrateġija tal-Unjoni dwar l-Bijodiversità jesigju sajd Ewropew li jkun iktar sostenibbli, kompetittiv, u li jhares l-ambjent. Iċ-ċaqliq lejn approċċ tal-ekosistema għal ġestjoni tas-sajd se jesiggi għarfien dettaljat tal-ekosistemi tal-baħar. Għarfien, għodod u mudelli godda se jiġu żviluppati sabiex itejbu l-fehim dwar dak li jagħmel l-ekosistemi tal-baħar tajbin għas-saħħa u produttivi u sabiex jiġi evalwat u mitigat l-impatt tas-sajd fuq l-ekosistemi tal-baħar (inkluż il-baħar fond). Ser jiġu żviluppati strateġiji **u teknoloġiji** godda tal-hsad li jipprovdu servizzi lis-soċjetà filwaqt li jinżammu ekosistemi tal-baħar b'saħħithom. Se jitkejju l-effetti soċjoekonomiċi tal-alternattivi ta' ġestjoni. L-effetti u l-adattament għat-tibdiliet ambjentali, inkluż it-tibdil fil-klima, se jiġu investigati wkoll flimkien ma' għodod godda **ta' valutazzjoni u** ġestjoni sabiex jiġu indirizzati r-riskji u l-inċertezzi. L-attivitajiet se jappoġġaw ir-riċerka dwar il-bijoloġija, ġenetika u dinamika tal-popolazzjonijiet tal-hut, dwar ir-rwol ta' speċi prinċipali fl-ekosistemi, dwar l-attivitajiet tas-sajd u l-monitoraġġ tagħhom, dwar l-imġiba tas-settur tas-sajd u l-adattament għas-swieq godda, pereżempju l-ekotikkettar fuq l-involviment tal-industrija tas-sajd fit-tfassil tad-deċiżjoni. Se jiġu indirizzati wkoll l-użu maqsum tal-ispazju marittimu ma' attivitajiet oħra, b'mod partikolari ż-żona kostali, u l-impatt soċjoekonomiku tiegħu.

2.3.2. L-iżvilupp ta' akkwakultura Ewropea li hija kompetittiva **u favur l-ambjent**

L-akkwakultura **sostenibbli** għandha potenzjal għall-iżvilupp ta' prodotti sikuri, tajba għas-saħħa u kompetittivi mfassla għall-htigijiet u preferenzi tal-konsumatur kif ukoll għal servizzi ambjentali (bijorimedjazzjoni, ġestjoni tal-art u l-ilma, eċċ) u l-produzzjoni tal-enerġija iżda teħtieġ li tkun realizzata bis-shih ġewwa l-Ewropa. L-għarfien u t-teknoloġijisejissahhu fl-aspetti kollha tad-domestikazzjoni tal-ispeċi stabbiliti u d-diversifikazzjoni għall-ispeċi godda filwaqt li jittiehed kont tal-interazzjonijiet bejn l-akkwakultura u l-ekosistemi akkwatiċi **sabiex jitnaqqas l-impatt tagħha fuq l-ambjent**, u l-effetti tat-tibdil fil-klima u kif is-settur jista' jadatta għalihom. **B'mod partikolari jeħtieġ li jitkomplew l-isforzi ta' riċerka dwar is-saħħa u l-mard ta' organiżmi akwatiċi mrobbija go farm (inklużi għodod u metodi ta' prevenzjoni u mitigazzjoni), dwar kwistjonijiet ta' nutrizzjoni (inkluż l-iżvilupp ta' ingredjenti alternattivi mfasslin apposta u għalf għall-akkwakultura), u dwar ir-riproduzzjoni u t-trobbija li huma fost l-ostakoli prinċipali fl-iżvilupp sostenibbli tal-akkwakultura Ewropea.** Se tiġi promossa wkoll l-innovazzjoni għas-sistemi ta' produzzjoni sostenibbli fiż-żona interna, fuq il-kosta u lil hinn mill-kosta. **Se jitqiesu wkoll l-ispeċifitajiet tal-ultra-periferija Ewropea.** Se ssir enfasi ukoll fuq il-fehim tad-dimensjonijiet soċjali u ekonomiċi tas-settur sabiex tiġi sostnuta l-produzzjoni kosteffiċjenti u effiċjenti fl-użu tal-enerġija li tissodisfa d-domanda tas-suq u tal-konsumatur, filwaqt li jiġu żgurati kompetittività u prospetti attraenti għall-investituri u produtturi.

2.3.3. Spinta lill-innovazzjoni fis-settur tal-baħar **u marittima** permezz tal-bijoteknoloġija

Iktar minn 90 % tal-bijodiversità tal-baħar tibqa' mhux esplorata, u toffri potenzjal enormi għall-iskoperta ta' speċi u applikazzjonijiet godda fil-qasam tal-bijoteknoloġiji tal-baħar, li huwa prevista illi tiġġenera 10 % ta' tkabbir annwali għal dan is-settur. L-appoġġ se jingħata sabiex jiġi esplorat u sfruttat iktar il-potenzjal kbir offrut mill-bijodiversità tal-baħar u l-bijomassa akkwatika sabiex jinholqu proċessi, prodotti u servizzi innovattivi **u sostenibbli** godda fuq is-swieq b'applikazzjonijiet potenzjali f'setturi li jinkludu l-industrija kimiċi u tal-materjali, il-farmaċewtika, is-sajd u l-akkwakultura, il-provvista tal-enerġija u l-kożmetika.

2.4. Industrija b'bażi bijoloġika sostenibbli u kompetittivi **u appoġġ għall-iżvilupp ta' bijoekonomija Ewropea**

L-oġġettiv ġenerali huwa li tiġi aċċellerata l-konverzjoni tal-industrija Ewropej ibbażati fuq il-fossili għal industrija b'livelli baxxi ta' emissjonijiet ta' karbonju, effiċjenti fl-użu tar-riżorsi u sostenibbli. Ir-riċerka u l-innovazzjoni se jipprovdu l-mezzi biex titnaqqas id-dipendenza tal-Unjoni fuq fjuwils fossili u jikkontribwixxu għall-ksib tal-miri tal-politika ta' Enerġija u tat-tibdil fil-klima għall-2020 (10 % tal-fjuwils tat-trasport minn sorsi rinnovabbli u tnaqqis ta' 20 % tal-emissjonijiet tal-gassijiet serra). L-istimi jikkonkludu li ċaqliq favur materja prima bijoloġika u metodi ta' ipproċessar bijoloġiku jistgħu jiffrankaw sal-ekwivalenti ta' 2,5 biljun tunnellata ta' CO₂ kull sena sal-2030, b'żieda qawwija fis-swieq għall-materja prima b'bażi bijoloġika u prodotti godda tal-konsumatur. Il-hsad ta' dawn l-elementi potenzjali jesiggi il-bini ta' bażi ta' għarfien wiesgħa u l-iżvilupp ta' (bijo)teknoloġiji rilevanti, bl-iffukar prinċipalment fuq tliet elementi essenzjali: a) trasformazzjoni tal-proċessi attwali bbażati fuq il-fossili f'dawk ibbażati fuq bijoteknoloġija effiċjenti fl-enerġija; b) stabbiliment ta' ktajjen ta'

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

provvista affidabbli, **sostenibbli** u xierqa ta' flussi ta' bijomassa, **prodotti sekondarji** u skart u netwerk wiesa' ta' bijoraffineriji madwar l-Ewropa; u c) appoġġ għall-iżvilupp tas-suq għal prodotti u proċessi b'bażi bijoloġika, **b'kont meħud tar-riskji u l-benefiċċji assoċjati**. Se jiġu mharsa s-sinerġiji mal-oġġettiv speċifiku tat-*"Tmexxija fit-Teknoloġiji Abilitanti u Industrijali"*.

2.4.1. Trawwim tal-bijoekonomija għall-industriji b'bażi bijoloġika

Il-progress kbir lejn industriji b'livell baxx ta' karbonju, b'użu effiċjenti tar-riżorsi u sostenibblisejġi appoġġat permezz tal-iskoperta u l-isfruttament ta' riżorsi bijoloġiċi terrestri u akkwatiċi, filwaqt li **jiġu minimizzati l-impatti hżiena fuq l-ambjent u l-marka fuq l-ilma, pereżempju l-istabbiliment ta' ċirkuwiti magħluqin ta' nutrijenti, inkluż bejn żoni urbani u rurali**. Għandhom jiġu ezaminati l-kompromessi potenzjali bejn l-użi differenti tal-bijomassa. **L-attivitajiet għandhom jiffukaw fuq il-bijomassa li ma tikkompertix mal-produzzoni tal-ikel u għandhom iqisu wkoll is-sostenibbiltà tas-sistemi relatati tal-użu tal-art**. Se jiġu mmirati l-iżvilupp tal-prodotti b'bażi bijoloġika u l-komposti bijoloġikament attivi għall-industriji u konsumaturi bi kwalitajiet, funzjonalitajiet ġodda u sostenibbiltà mtejba. Il-valur ekonomiku tar-riżorsi rinnovabbli, il-bijoskart u l-prodotti sekondarjisejġu massimizzati permezz ta' proċessi ġodda u effiċjenti fl-użu tar-riżorsi, **inkluża t-trasformazzjoni tal-iskart bijoloġiku f'nutrijenti agrikoli**.

2.4.2. L-iżvilupp ta' bijoraffineriji integrati

L-attivitajiet se jiġu appoġġati biex tinghata spinta lil prodotti b'bażi bijoloġika, l-intermedji u l-bjoenerġija/bijofjuwils, li jiffukaw fil-biċċa l-kbira fuq approċċ kaskata, bi prijoritizzazzjoni lill-ġenerazzjoni ta' prodotti ta' valur miżjud għoli. Se jiġu żviluppati strateġiji u teknoloġiji li jiżguraw provvista tal-materja prima. It-titjib tad-diversi tipi tal-bijomassa għall-użu fit-tieni u t-tielet ġenerazzjoni ta' bijoraffineriji, inkluża l-forestrija, il-bijoskart u prodotti industrijali sekondarji, se jgħinu jevitaw kunflitti tal-ikel/fjuwil u jappoġġa l-iżvilupp ekonomiku **u favur l-ambjent** ta' oqsma rurali u kostali fl-Unjoni.

2.4.3. L-appoġġ għall-iżvilupp tas-suq għall-prodotti u proċessi b'bażi bijoloġika

Miżuri orjentati lejn id-domanda se jifitru swieq ġodda għall-innovazzjoni bijoteknoloġija. L-istandardizzazzjoni **u ċ-ċertifikazzjoni** fil-livell tal-Unjoni u dak internazzjonali huma meħtieġa, fost oħrajn, għad-determinazzjoni ta' kontenut b'bażi bijoloġika u l-funzjonalitajiet u l-bijodegradabbiltà tal-prodott. Il-metodoloġiji u l-approċċi għall-analiżi taċ-ċiklu tal-hajja jeħtieġu li jiġu żviluppati aktar u jiġu kontinwament adattati għall-avvanzi xjentifiċi u industrijali. L-attivitajiet ta' riċerka li jappoġġaw l-istandardizzazzjoni tal-prodott u l-proċess (**inkluża l-armonizzazzjoni ta' standards internazzjonali**) u l-attivitajiet regolatorji fil-qasam tal-bijoteknoloġija huma meqjusa essenzjali għall-appoġġ tal-holqien ta' swieq ġodda u t-tweġiq ta' opportunitajiet kummerċjali.

2.5. Riċerka tal-baħar u marittima trasversali

L-għan huwa li **jiżdied l-impatt tal-ibhra u l-oċeani tal-UE fuq is-socjetà u t-tkabbir ekonomiku permezz tal-isfruttament tar-riżorsi tal-baħar kif ukoll l-użu ta' sorsi differenti ta' enerġija tal-baħar u l-firxa wiesgħa ta' użi differenti relatati mal-ibhra**. L-attivitajiet għandhom jiffukaw fuq sfidi trasversali tal-baħar u marittimi xjentifiċi u teknoloġiċi bil-ħsieb tar-rilaxx tal-potenzjal tal-ibhra u l-ilmijiet interni mal-firxa tal-industriji tal-baħar u marittimi, filwaqt li jiġi protett l-ambjent u jsir adattament għat-tibdil fil-klima. Dan l-approċċ strateġiku koordinat għar-riċerka tal-baħar u marittima tul l-isfidi u l-pilastru kollha ta' **Orizzont 2020 se jappoġġja wkoll l-implimentazzjoni tal-politiki tal-Unjoni rilevanti biex jgħin iwassal l-oġġettivi ewlenin tat-tkabbir blu**.

Minħabba n-natura multidixxiplinari tar-riċerka tal-baħar u dik marittima, il-koordinazzjoni mill-qrib u attivitajiet kongunti ma' partijiet oħra ta' Orizzont 2020, speċjalment l-Isfida Soċjali 5, se jiġu segwiti.

2.5.1. Impatt tat-tibdil fil-klima fuq l-ekosistemi tal-baħar u l-ekonomija marittima

Ikunu appoġġati attivitajiet biex jiżdied l-għarfien attwali tal-funzjonament tal-ekosistemi tal-baħar u tal-interazzjonijiet bejn l-oċeani u l-atmosfera. Dan iżid l-abbiltà li jiġi vvalutat ir-rwol tal-oċeani fil-klima u l-impatt tat-tibdil fil-klima u tal-aċidifikazzjoni tal-oċeani fuq l-ekosistemi tal-baħar u ż-żoni kostali.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

2.5.2. Żvilupp tal-potenzjal tar-riżorsi tal-baħar permezz ta' approċċ integrat

Il-promozzjoni ta' tkabbir marittimu sostenibbli u fit-tul u l-holqien ta' sinerġiji fis-setturi marittimi kollha jehtieġu approċċ integrat. L-attivitajiet ta' riċerka se jiffukaw fuq il-harsien tal-ambjent tal-baħar kif ukoll fuq l-impatt tal-attivitajiet u l-prodotti marittimi fuq is-setturi mhux marittimi. Dan jippermetti avvanzi fil-qasam tal-ekoinnovazzjoni bħal prodotti u proċessi godda u l-applikazzjoni ta' kuncetti, għodda u miżuri ta' ġestjoni biex jiġi vvalutat u mitigat l-impatt tal-pressjonijiet eżerċitati mill-bniedem fuq l-ambjent tal-baħar sabiex navvanzaw lejn ġestjoni sostenibbli tal-attivitajiet marittimi.

2.5.3. Kuncetti u teknoloġiji trasversali li jippermettu tkabbir marittimu

L-avvanzi fit-teknoloġiji trasversali (eż. ICT, elettronika, nanomaterjali, ligi, bijoteknoloġiji, eċċ.) u żviluppi u kuncetti godda fl-inġinerija jkomplu jippermettu t-tkabbir. L-attivitajiet jippermettu li jsiru avvanzi kbar fil-qasam tar-riċerka marittima u tal-baħar u l-osservazzjoni tal-oċeani (eż. riċerka fl-ibhra fondi, sistemi ta' osservazzjoni), sensuri, sistemi awtomatiċi għall-monitoraġġ tal-attivitajiet u s-sorveljanza, skrinjar tal-bijodiversità tal-baħar u tal-ġeoperikli, Vetturi Mhaddma b'mod Remot, eċċ.). L-għan huwa li jitnaqqas l-impatt fuq l-ambjent tal-baħar (eż. l-istorbju taħt l-ilma, l-introduzzjoni ta' speċijiet invażivi u sustanzi li jniġġsu mill-baħar u mill-art, eċċ.) u biex titnaqqas kemm jista' jkun l-impronta tal-karbonju tal-attivitajiet tal-bniedem. It-teknoloġiji trasversali jappoġġaw l-implimentazzjoni ta' politiki marittimi u tal-baħar tal-Unjoni.

2.6. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

Lil hinn mis-sorsi generali tal-parir estern, se jintlabu konsultazzjonijiet speċifiċi mill-Kumitat Permanenti dwar ir-Riċerka Agrikola (SCAR) dwar firxa ta' kwistjonijiet, inklużi l-aspetti strateġiċi permezz tal-attivitajiet ta' anticipazzjoni tiegħu kif ukoll ir-riċerka agrikola bejn il-livelli nazzjonali u tal-Unjoni. Se jiġu stabbiliti **wkoll** rabtiet xierqa mal-azzjonijiet **tas-Shubijiet** Ewropej għall-Innovazzjoni **relevanti u l-aspetti rilevanti tal-aġendi tar-riċerka u l-innovazzjoni ta' Pjattaformi Ewropej għat-Teknoloġija**.

L-impatt u d-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka se jkunu appoġġati b'mod attiv permezz ta' azzjonijiet speċifiċi dwar il-komunikazzjoni, l-iskambju ta' għarfien u l-involvement ta' atturi varja tul il-proġetti. L-implimentazzjoni se tikkombina sensiela wiesgħa ta' attivitajiet, inklużi attivitajiet sostanzjali ta' dimostrazzjoni u pilota. Se jitrawwem l-aċċess faċli u miftuħ għar-riżultati ta' riċerka u l-aqwa prattiki ■ .

Permezz ta' appoġġ speċifiku lill-SMEssetkun possibbli partecipazzjoni akbar ta' azjendi agrikoli, sajjeda u tipi ohra ta' **SMEs** fl-attivitajiet ta' riċerka u dimostrazzjoni. Se jitiqesu l-htigijiet speċifiċi tas-settur tal-produzzjoni primarja għas-servizzi ta' appoġġ għall-innovazzjoni u l-istrutturi ta' komunikazzjoni. L-implimentazzjoni se tikkombina sensiela wiesgħa ta' attivitajiet, **inklużi azzjonijiet tal-iskambju ta' għarfien fejn l-involvement tal-bdiewa jew produtturi primarji ohra u tal-intermedjarji se jkun żgurat b'mod attiv bl-għan li jingabru fil-qosor il-htigijiet ta' riċerka tal-utenti finali**. Se jitrawwem l-aċċess faċli u miftuħ għar-riżultati ta' riċerka u l-aqwa prattiki, fejn xieraq permezz ta' bażijiet tad-dejta.

L-appoġġ **għall-istandardizzazzjoni u l-aspetti regolatorji** se jintuza biex jgħin it-thaffif tal-iskjerament fis-suq ta' oġġetti u servizzi b'bażi bijoloġika.

Jista' jitqies l-appoġġ għal Inizjattivi għal Programmar Kongunt (JPI) **rilevanti, u shubiji pubbliċi-pubbliċi u pubbliċi-privati rilevanti**.

Se jiġu mfittxa sinerġiji ma' fondi ohra tal-Unjoni, u l-iskjerament ulterjuri tagħhom, li huma relatati ma' din l-isfida tas-socjetà, bħall-Fondi għall-Iżvilupp Rurali u l-Fondi tas-Sajd.

Se jitwettqu attivitajiet li jharsu 'l quddiem fost is-setturi tal-bijoeconomija, inkluż l-iżvilupp ta' bażijiet tad-dejta, indikaturi u mudelli li jindirizzaw dimensjonijiet globali, Ewropej, nazzjonali u reġjonali. Se jiġi żvilupp osservatorju Ewropew tal-bijoeconomija għall-immappjar u l-monitoraġġ tal-attivitajiet tar-riċerka u l-innovazzjoni globali tal-Unjoni u dawk globali **inkluża l-valutazzjoni tat-teknoloġija**, billi jiġu żviluppati indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni, u l-monitoraġġ tal-politiki ta' innovazzjoni fil-bijoeconomija.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013**3. ENERĠIJA, SIGURA, NADIFA U EFFIĊJENTI****3.1. Tnaqqis fil-konsum tal-enerġija u l-marka tal-karbonju permezz ta' użu intelligenti u sostenibbli**

Is-sorsi tal-Enerġija u x-xejriet ta' konsum tal-industriji, **is-sistemi** ta' trasport, il-bini, **id-distretti**, l-irhula u l-bliet tal-Ewropa, ġeneralment mhumiex sostenibbli u jwasslu għal impatti ambjentali u tibdil fil-klima sinifikanti. **Il-ġestjoni tal-enerġija fi żmien reali ta' bini ġdid u eżistenti bi ftit li xejn emissjonijiet, bini li ftit li xejn jikkonsma l-enerġija u bini rikonfigurati kif ukoll bini attiv**, industriji effiċjenti hafna u użu massiv ta' approċċi li huma effiċjenti fl-użu tal-enerġija minn kumpanniji, individwi, komunitajiet, bliet u **distrettisejirrikjedu** mhux biss avvanzi teknoloġiċi, iżda wkoll soluzzjonijiet mhux teknoloġiċi bħal servizzi ġodda konsultattivi, finanzjarji u li jiġġestixxu d-domanda u **kontribut mix-xjenza komportamentali u dik soċjali filwaqt li fl-istess hin jittiehed kont tal-kwistjonijiet ta' aċċettazzjoni pubblika**. B'dan il-mod, **effiċjenza mtejba** fl-użu tal-enerġija tista' tipprovdi wiehed mill-aktar modi kosteffettivi sabiex titnaqqas il-domanda għall-enerġija, b'hekk tissahhah is-sigurtà tal-provvista tal-enerġija, bit-tnaqqis tal-impatti ambjentali u klimatiki u tissahhah il-kompetittività. **Biex jintlahqu dawn l-isfidi l-iżvilupp ulterjuri tal-enerġiji rinnovabbli u l-użu tal-potenzjali tal-effiċjenza tal-enerġija huma importanti**.

3.1.1. Jinġiebu lis-suq tal-massa teknoloġiji u servizzi għal użu intelligenti u effiċjenti tal-enerġija

It-tnaqqis tal-konsum tal-enerġija u l-eliminazzjoni tal-hela tal-enerġija, filwaqt li jiġu pprovduti s-servizzi meħtieġa mis-soċjetà u l-ekonomija, jeħtieġu mhux biss li jinġiebu fis-suq tal-massa aktar **tagħmir**, prodotti u servizzi effiċjenti, kostkompetittivi, li jħarsu l-ambjent u aktar intelligenti iżda wkoll li jiġu integrati komponenti u apparat b'tali mod li dawn jikkoooperaw biex jottimizzaw l-użu globali tal-enerġija mill-bini, is-servizzi u l-industrija.

Sabiex jiġu żgurati l-adozzjoni u l-benefiċċji sħaħ għall-konsumaturi (inkluża l-possibbiltà għalihom li jimmonitorja il-konsum tagħhom stess), il-prestazzjoni tal-enerġija ta' dawn it-teknoloġiji u servizzi għandha bżonn tkun addattata u ottimizata għall-ambjenti ta' applikazzjoni tagħhom u fihom. Dan jeħtieġ **riċerka, żvilupp u ttestjar ta' Teknoloġiji tal-Infurmazzjoni u tal-Komunikazzjoni (ICT)** innovattivi u tekniki ta' monitoraġġ u kontroll **kif ukoll** proġetti ta' dimostrazzjoni u attivitajiet ta' skjerament prekkummerċjali sabiex jiġu żgurati l-interoperabbiltà u l-iskalabbiltà. Tali proġetti għandhom jimmiraw **li jikkontribwixxu għal tnaqqis jew ottimizazzjoni sinifikanti tal-konsum generali tal-enerġija u tal-ispejjeż tal-enerġija bl-iżvilupp** ta' proċeduri komuni għall-ġbir, it-tqabbil u l-analiżi tad-dejta dwar il-konsum u l-emissjonijiet tal-enerġija u l-emissjonijiet sabiex isir titjib fil-kejl, it-trasparenza, l-aċċettabbiltà **pubblika**, l-ippjanar u l-viżibbiltà tal-użu tal-enerġija u fl-impatti ambjentali. **F'dawn il-proċessi għandhom jiġu ssalvagwardjati s-sigurtà u l-privatezza mid-disinn għall-protezzjoni ta' tekniki ta' monitoraġġ u kontroll. L-iżvilupp ta' pjattaformi u l-applikazzjoni tagħhom għall-verifika tal-istabbiltà ta' sistemi bħal dawnsejgħinu biex tiġi żgurata l-affidabbiltà**.

3.1.2. Sfruttar tal-potenzjal ta' sistemi ta' tishin tkessih effiċjenti u rinnovabbli

Parti sostanzjali tal-enerġija hija kkonsumata għal finijiet ta' tishin jew tkessih madwar l-Unjoni u l-iżvilupp ta' teknoloġiji kosteffettivi u effiċjenti, tekniki ta' integrazzjoni tassistemi, pereżempju konnettività tan-netwerk bil-lingwi u servizzi standardizzati f'dan il-qasam, jistgħu jkollhom impatt kbir fuq it-tnaqqis tad-domanda għall-enerġija. Dan jeħtieġ riċerka u dimostrazzjoni **ta' tekniki ta' disinn u sistemi** u komponenti ġodda għall-applikazzjonijiet industrijali, **kummerċjali u residenzjali**, pereżempju fil-provvista decentralizzata u distrettwali tal-ilma sħun u t-tishin u tkessih tal-ispazju. Dan għandu jinkludi teknoloġiji differenti: pompi termali solari, ġeotermali, tal-bijomassa u tat-tishin, shana u enerġija kombinata, **l-irkupru ta' enerġija skartata**, eċċ, u jissodisfa r-rekwiżiti ta' bini u distretti bi kważi l-ebda enerġija u **jappoġġa bini intelligenti**. Skoperti rivoluzzjonarji oħrajn huma meħtieġa, b'mod partikolari, **fil-ħżin tal-enerġija** termali minn sorsi ta' enerġija rinnovabbli u biex jitrawwem l-iżvilupp u l-iskjerament ta' kombinazzjonijiet effiċjenti ta' tishin ibridi u sistemi ta' tkessih, għal applikazzjonijiet centralizzati u dawk decentralizzati.

3.1.3. Trawwim ta' Bliet u Komunitajiet Ewropej intelligenti

Iż-żoni urbani huma wiehed mill-akbar konsumaturi ta' enerġija fl-Unjoni u jemettu parti kbira korrispondenti ta' gassijiet serra, filwaqt li jiġġeneraw ammont sostanzjali ta' sustanzi li jniġġsu l-arja. Fl-istess hin, iż-żoni urbani huma affettwati mit-tnaqqis fil-kwalità tal-arja u t-tibdil fil-klima u għandhom jiżviluppaw l-istrategiji ta' mitgazzjoni u adattament tagħhom

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

stess. Is-sejba ta' soluzzjonijiet ta' enerġija innovattivi (*eż. effiċjenza tal-enerġija, sistemi ta' provvista tal-elettriku u tat-tishin u t-tkessiġ, u l-integrazzjoni tal-enerġiji rinnovabbli fl-ambjent tal-edifiċi*), integrati ma' *sistemi* tat-trasport, soluzzjonijiet intelliġenti ta' kostruzzjoni u ppjanar urban, l-iskart u t-trattament tal-ilma, kif ukoll soluzzjonijiet tal-ICT għall-ambjent urban huma għalhekk kruċjali fit-trasformazzjoni lejn soċjetà b'livell baxx ta' karbonju. Inizjattivi immirati bhala appoġġ għall-konvergenza tal-ktajjen ta' valur industrijali tal-enerġija, trasport u s-settur tal-ICT għal applikazzjonijiet urbani intelliġenti għandhom jiġu previsti. Fl-istess hin, ipplanar u mudelli kummerċjali teknoloġiċi, organizzattivi godda jesigū li jkunu żviluppanti u ttestjati fuq skala shiġha skont il-htigijiet u l-mezzi tal-ibliet u tal-komunitajiet. **u taċ-ċittadini tagħhom.** Ir-riċerka hija wkoll meħtieġa sabiex jinfteħmu l-kwistjonijiet soċjali, **ambjentali**, ekonomiċi u kulturali li huma involuti f'din it-trasformazzjoni.

3.2. Provvista ta' elettiku bi spiza baxxa u b'livell baxx ta' karbonju

L-elettriku se jkollu rwol ċentrali fl-istabiliment ta' ekonomija ambjentalment sostenibbli b'livell baxxi ta' karbonju. **Is-sorsi ta' enerġija rinnovabbli jinsabu fil-qalba ta' dan l-iżvilupp.** L-adozzjoni tal-ġenerazzjoni ta' elettiku b'livell baxx ta' karbonju qed isseħħ bil-mod wisq minhabba l-ispejjeż kbar involuti. Hemm b'żonn urġenti li jinstabu soluzzjonijiet li jnaqqsu l-ispejjeż b'mod sinifikati, bi prestazzjoni u sostenibilità u **aċċettazzjoni pubblika** msaħħa, sabiex jiġi aċċellerat l-iskjerament fis-suq tal-ġenerazzjoni tal-elettriku b'livell baxx ta' karbonju. **L-attivitajiet għandhom jiffokaw fuq ir-riċerka, l-iżvilupp u dimostrazzjoni fuq skala shiġha ta' riżorsi rinnovabbli innovattivi, impjanti tal-enerġija li jahdmu b'karburanti fossilli effiċjenti u flessibbli (inklużi dawk li jużaw gass naturali) u ta' qbid u ħzin ta' diossidu tal-karbonju, jew ta' teknoloġiji li jergħu jużaw is-CO₂.**

3.2.1. Żvilupp tal-potenzjal shiġ tal-Enerġija li ġejja mir-riħ

L-obiettiv għall-enerġija li ġejja mir-riħ huwa li titnaqqas l-ispiża tal-produzzjoni tal-elettriku ta' riħ fuq l-art u lil hinn mill-kosta sa madwar 20 % sal-2020 meta mqabbla mal-2010, favur dejjem aktar il-produzzjoni lil hinn mill-kosta, u li tiġi permessa l-integrazzjoni xierqa fil-grilja tal-elettriku. L-attenzjonisetkun fuq l-iżvilupp, l-ittestjar u d-dimostrazzjoni tas-sistemi ta' konverżjoni tal-enerġija mir-riħ tal-ġenerazzjoni li jmiss ta' skala ikbar (**inklużi sistemi inovattivi ta' ħzin ta' enerġija**), effiċjenzi oġhla fil-konverżjoni u disponibilitajiet oġhla għas-sistemi fuq l-art u dawk lil hinn mill-kosta (inklużi l-postijiet remoti u ambjenti b'temp ostili) kif ukoll proċessi godda ta' manifatturar tas-serje. **Ser jittiehed kont tal-aspetti ambjentali u tal-biodiversità tal-iżvilupp tal-enerġija mir-riħ.**

3.2.2. Żvilupp ta' sistemi tal-enerġija solari effiċjenti, affidabbli u kostkompetittivi

L-ispiża tal-enerġija solari, li tkopri l-fotovoltajċi (PV) u l-koncentrazzjoni tal-enerġija solari (CSP), għandha titnaqqas binofs sal-2020 meta mqabbla mal-2010, **sabiex iżżid b'mod sostanzjali** s-sehem tagħha fis-suq tal-elettriku.

Għall-PV, dansejhejtieg **aktar** riċerka dwar, **fost affarijijiet oħra**, il-kunċetti u s-sistemi godda **kif ukoll** id-dimostrazzjoni u l-ittestjar tal-produzzjoni tal-massa bl-għan li jkun hemm skjerament **u integrazzjoni ta' bini tal-PV** fuq skala kbira.

Għas-CSP, l-enfasi se tkun fuq l-iżvilupp ta' metodi biex tiżdied l-effiċjenza filwaqt li jitnaqqsu l-ispejjeż u l-impatt ambjentali, li jippermettu skalar industrijali 'il fuq tat-teknoloġiji dimostrati bil-bini ta' impjanti tal-enerġija bla precedent. Se jiġu ttestjati soluzzjonijiet li jikkombinaw b'mod effiċjenti l-produzzjoni tal-elettriku solari mad-desalinizzazzjoni tal-ilma.

3.2.3. Żvilupp ta' teknoloġiji kompetittivi u ambjentalment sikuri għall-qbid, it-trasport, l-ħzin u l-użu mill-ġdid ta' CO₂

Il-qbid u ħzin tal-karbonju (CCS) huma alternattiva ewlenija li għandha tkun użata b'mod wiesa' fuq skala kummerċjali flivell globali sabiex jilqgħu l-isfida ta' ġenerazzjoni ta' enerġija dekarbonizzata u industrija b'livell baxx ta' karbonju sal-2050. L-obiettiv huwa li tiġi minimizzata l-ispiża żejda tas-CCS fis-settur tal-enerġija għall-impjanti mhaddma bil-faħam, bil-gass **u bix-shale bituminuż** meta mqabbla ma' impjanti ekwivalenti mingħajr CCS u installazzjonijiet industrijali li huma intensivi fl-enerġija.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Se jinghata appoġġ, b'mod partikolari, sabiex juri l-katina kollha tas-CCS għal portafoll rappreżentattiv ta' alternattivi teknoloġiċi differenti ta' qbid, trasport, ħzin **u użu mill-ġdid**. Dan se jkun akkumpanjat minn riċerka biex dawn it-teknoloġiji jiġu żviluppatti aktar u biex jitwasslu teknoloġiji ta' qbid aktar kompetittivi, komponenti mtejba, sistemi u proċessi integrati, ħzin ġeoloġiku sikur u soluzzjonijiet razzjonali **u aċċettazzjoni pubblika** għall-użu mill-ġdid ta' CO₂ maqbud sabiex ikun possibbli l-iskjerament kummerċjali ta' teknoloġiji tas-CCS għall-impjanti tal-enerġija mhaddma b'fjuwils fossili u industrijii oħra intensivi fil-karbonju li jkomplu jithaddmu wara l-2020. **Ser jinghata wkoll appoġġ għal teknoloġiji nodfa tal-faħam bħal teknoloġiji komplementari għas-CCS.**

3.2.4. Żvilupp ta' alternattivi ta' enerġija ġeotermali, idro, tal-baħar u rinnovabbli oħrajn

L-enerġija ġeotermali, idro u tal-baħar kif ukoll enerġija rinnovabbli oħra jistgħu jikkontribwixxu għad-dekarbonizzazzjoni tal-provvista Ewropea ta' enerġija filwaqt li jssahħu l-flessibilità tagħha għal produzzjoni u użu varjabbli ta' enerġija. L-oġġettiv huwa **li jiġu żviluppatti aktar u** jitwasslu sal-maturità kummerċjali teknoloġiji kosteffettivi u sostenibbli, u b'hekk jintlaħaq skjerament ta' skala kbira fuq skala industrijali inkluża l-integrazzjoni tal-grilja. **Is-sistemi ġeotermali msahħa huma teknoloġija li għandha tiġi riċerkata, żviluppata u dimostrata aktar notevolment fl-oqsma tal-esplorazzjoni, it-thaffir u l-produzzjoni ta' shana.** L-enerġija tal-oċean bħall-enerġija mill-mareat, kurrenti jew mewġ **u l-enerġija osmotika** joffru enerġija mingħajr emissjonijiet u prevedibbli **u jistgħu wkoll jikkontribwixxu għall-iżvilupp tal-potenzjal sħiħ tal-enerġija mir-riħ lil hinn mill-kosta (kombinazzjoni ta' enerġija tal-baħar).** Attivitàjiet ta' riċerka għandhom jinkludu r-riċerka innovattiva fuq skala ta' laboratorju f'komponenti u materjali affidabbli u ta' spiza baxxa f'ambjent b'livell għoli ta' korruzzjoni u akkumulazzjoni ta' organiżmi bijoloġiċi mhux mixtieqa kif ukoll dimostrarazzjonijiet taht il-kundizzjonijiet varjati li jinsabu fl-ilmijiet Ewropej.

3.3. Fjuwils alternattivi u sorsi mobbli ta' enerġija

Biex jintlaħqu l-miri tal-enerġija u tat-tnaqqis tas-CO₂ tal-Ewropa jehtieg ukoll li jkun hemm żvilupp ta' fjuwils u sorsi mobbli ta' enerġija godda. Dan huwa partikolarment importanti biex tiġi indirizzata l-isfida ta' trasport intelliġenti, ekoloġiku u integrat. Il-ktajjen tal-valur għal dawn it-teknoloġiji u fjuwils alternattivi mhumieq żviluppatti biżżejjed u għandhom ikunu aċċellerati għal skala ta' dimostrarazzjoni.

3.3.1. Biex il-bijoenerġija issir aktar kompetittiva u sostenibbli

L-oġġettiv għall-bijoenerġija huwa li t-teknoloġiji l-iktar promettenti jitwasslu sal-maturità kummerċjali, li twassal għal produzzjoni sostenibbli fuq skala kbira ta' bijofjuwils avvanzati ta' ktajjen ta' valuri differenti **f'approċċ ta' bijoraffineriji għat-trasport bis-superfiċje, dak marittimu u bl-ajru,** u shana u enerġija kombinata u effiċjenti hafna **u green gas** mill-bijomassa **u l-iskart,** inkluż is-CCS. L-għan huwa li tiġi żviluppata u murija t-teknoloġija għal perkorsi differenti tal-bijoenerġija fi skali differenti, billi jitqiesu l-kundizzjonijiet ġeografiċi u klimatiċi differenti u r-restrizzjonijiet loġistiċi, **filwaqt li jiġu minimizzati l-impatti ambjentali u soċjali negattivi marbutin mal-użu tal-art.** Riċerka iktar fit-tul se tappoġġa l-iżvilupp ta' industrija sostenibbli tal-bijoenerġija wara l-2020. Dawn l-attivitàjietsejkkomplimentaw l-attivitàjiet ta' riċerka upstream (**eż.** materjal użat għall-produzzjoni, bijorizzorsi) u downstream (**eż.** integrazzjoni fil-flotot tal-vetturi) imwettqa fi Sfidi tas-Soċjetà oħra rilevanti.

3.3.2. Tnaqqis tal-hin għall-kummerċjalizzazzjoni tat-teknoloġiji tal-idroġenu u ċelloli tal-fjuwil

Ċelloli tal-fjuwils u l-idroġenu għandhom potenzjal kbir sabiex jikkontribwixxu għall-indirizzar tal-isfidi fl-enerġija li l-Ewropa qed taffronta. Biex dawn it-teknoloġiji jaslu għall-kompetittività kummerċjali jehtieg li jkun hemm tnaqqis sinifikanti fil-ispiża. Perezempju l-ispiża tas-sistemi taċ-ċelloli tal-fjuwils għat-trasportazzjoni se jkollhom jitnaqqsu b'fattur ta' 10 matul l-10 snin li ġejjin. Sabiex dan isir, se jinghata appoġġ lil dimostrarazzjonijiet u attivitàjiet ta' skjerament pre-kummerċjali għall-applikazzjonijiet **tat-trasport** portabbli, stazzjonarji **u mikro-stazzjonarji** u s-servizzi relatati, kif ukoll riċerka fit-tul u żvilupp ta' teknoloġija sabiex tinbena katina kompetittiva taċ-ċellola tal-fjuwils u produzzjoni u infrastruttura sostenibbli tal-idroġenu madwar l-Unjoni. Kooperazzjoni nazzjonali u internazzjonali b'sahħitha hija meħtieġa sabiex tippermetti l-iskoperti rivoluzzjonarji tas-suq ta' skala suffiċjenti, inkluż l-iżvilupp ta' standards xierqa.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

3.3.3. Fjuwils alternattivi ġodda

Hemm firxa ta' alternattivi ġodda b'potenzjal fit-tul, b'hal pereżempju fjuwils tal-metall fi trab, fjuwils minn mikroorganismi fotosintetiċi (f'ambjenti tal-ilma u l-art) u minn imitazzjonijiet artifiċjali fotosintetiċi **u fjuwils solari**. Dawn il-perkorsi ġodda **jistgħu** joffru potenzjal għal iktar konverżjoni effiċjenti tal-enerġija **u** iktar teknoloġiji kostkompetittivi u sostenibbli. L-appoġġ se jingħata notevolment sabiex minn skala ta' laboratorju dawn it-teknoloġiji ġodda u oħrajn potenzjali jitwasslu sa skala ta' dimostrazzjoni bl-ghan ta' dimostrazzjoni kummerċjali sal-2020.

3.4. Grilja tal-elettiku Ewropea unika u intelliġenti

In-netwerks tal-elettriku jridu jwieġbu għal tliet sfidi interkonnessi sabiex tiġi permessa sistema tal-elettriku li hija aċċessibbli għall-konsumatur u dejjem aktar dekarbonizzata: il-holqien ta' suq pan-Ewropew; integrazzjoni ta' żieda massiva ta' sorsi ta' enerġija rinnovabbli; u l-immaniġġjar tal-interazzjoni bejn miljuni ta' fornituri u klijenti (fejn id-djar se jkunu, dejjem aktar, it-tnejn), inklużi s-sidien tal-vetturi elettrici. In-netwerks futuri tal-elettriku se jkollhom rwol ewlieni għat-tranzizzjoni għal sistema **tal-enerġija** dekarbonizzata, filwaqt li tipprovdi flessibilità u kostbenefiċċji addizzjonali għall-konsumaturi. L-ghan prevalenti sal-2020 huwa li jiġi trasmess u distribwit madwar 35 %⁽¹⁾ tal-elettriku minn sorsi tal-enerġija rinnovabbli mxerrda u kkonċentrati.

Sforz b'saħħtu ta' riċerka integrata u dimostrazzjonijiet appoġġaw l-iżvilupp ta' komponenti, teknoloġiji, **u proċeduri** ġodda li se jirrispondu għall-partikolaritajiet ta' kemm in-naha tat-tranżmissjoni kif ukoll dik tad-distribuzzjoni tal-grilja, kif ukoll l-ħżin **flessibbli tal-enerġija**.

Għandhom jitqiesu l-alternattivi kollha sabiex jiġu b'bilanċjati b'suċċess il-provvista u d-domanda sabiex jimminimizzaw l-emissjonijiet u l-ispejjeż. **Teknoloġiji tal-grilja tal-enerġija ġodda u intelliġenti, teknoloġiji ta' back-up u ta' bilanċjar li jippermettu aktar flessibilità u effiċjenza, inklużi impjanti tal-enerġija konvenzjonali, komponenti tal-grilja ġodda biex titjeb il-kapaċità u l-kwalità ta' tranżmissjoni kif ukoll l-affidabilità tal-grilji li għad iridu jiġu żviluppati.** Teknoloġiji ġodda tas-sistemi tal-enerġija u infrastruttura ta' komunikazzjoni diġitali bidirezzjonali għandhom ikunu riċerkati u integrati fil-grilja tal-elettriku **u għandhom jintużaw għall-istabbiliment ta' interazzjonijiet intelliġenti ma' grilji oħra tal-enerġija.** Dan se jikkontribwixxi għal ippjanar, monitoraġġ, kontroll u thaddim sigur ahjar tan-netwerks f'kundizzjonijiet normali u ta' emerġenza, kif ukoll sabiex jiġu mmaniġġjati l-interazzjonijiet bejn il-fornituri u l-klijenti u sabiex il-fluss tal-enerġija jkun trasportat, immaniġġjat u negozjat. Għall-iskjerament tal-infrastruttura futura, indikaturi u analiżi tal-benefiċċju tal-ispiza għandhom iqisu l-kunsiderazzjonijiet tas-sistema tal-enerġija kollha. Barra minn hekk, is-sinerġiji bejn il-grilji intelliġenti u n-netwerks ta' telekomunikazzjonijiet ikunu mmassimizzati sabiex tiġi evitata d-duplikazzjoni ta' investimenti, **biex tiżied is-sikurezza** u tithaffet l-adozzjoni tas-servizzi ta' enerġija intelliġenti.

Mezzi **ġodda** ta' ħżin tal-enerġija (**inkluż kemm il-batteriji kif ukoll daww fuq skala kbira b'hal-elettriku għal gass**) u sistemi tas-twassil goddasej jipprovdu l-flessibilità meħtieġa bejn il-produttjoni u d-domanda. Teknoloġiji tal-ICT imtejba se jżidu aktar il-flessibilità tad-domanda għall-elettiku billi l-klijenti (industrijali, kummerċjali u residenzjali) jiġu pprovduti bl-ghodod neċessarji ta' awtomazzjoni. **Hawnhekk is-sigurtà, l-affidabilità u l-privatezza huma kwistjonijiet importanti wkoll.**

It-tfassil ġdid tal-ippjanar, tas-suq u dak regolatorju jeħtieġu li jixprunaw l-effiċjenza generali u l-kosteffettività tal-katina ta' provvista tal-elettriku u l-interoperabbiltà tal-infrastrutturi kif ukoll il-holqien ta' suq miftuh u kompetittiv għat-teknoloġiji tal-grilja, prodotti u servizzi **tal-enerġija** intelliġenti. Il-proġetti ta' dimostrazzjoni ta' skala kbira huma meħtieġa biex jittestjaw u jikkonvalidaw is-soluzzjonijiet u jivvalutaw il-benefiċċji għas-sistema u l-partijiet interessati individwali, qabel ma jintużaw madwar l-Ewropa. Dan għandu ikun akkumpanjat b'riċerka sabiex jinftiehem kif il-konsumaturi u negozji jirreaġixxu għall-inċentivi ekonomiċi, bidliet fl-imġiba, servizzi ta' informazzjoni u opportunitajiet innovattivi oħra pprovduti mill-grilji intelliġenti.

⁽¹⁾ Dokument ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni SEC(2009)1295 li jakkompanja l-Komunikazzjoni dwar "L-Investment fl-Iżvilupp ta' Teknoloġiji b'livell baxx ta' Karbonju (SET-Plan)" COM(2009)0519

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

3.5. Gharfien u teknoloġiji godda

Teknoloġiji godda, iktar effiċjenti u kostkompetittivi **kif ukoll dawk nodfa, sikuri u tal-enerġija sostenibbli** se ikunu mehtieġa fit-tul. Il-progress ghandu jithaffef permezz tar-riċerka multidixxiplinarja biex jinkisbu l-iskoperti rivoluzzjonarji xjentifiċi fil-kunċetti relatati mal-enerġija u teknoloġiji abilitanti (pereżempju nanoxjenza, xjenza tal-materjali, fizika tal-istat solidu, ICT, bijoxjenza, **geoxjenza**, komputazzjoni, spazju); **fejn xieraq, esplorazzjoni u produzzjoni ta' riżorsi tal-gass u taż-żejt mhux konvenzjonali, sikuri u ambjentalment sostenibbli** kif ukoll l-iżvilupp ta' innovazzjonijiet fit-teknoloġiji futuri u emergenti.

Ir-riċerka avvanzata se tkun mehtieġa wkoll sabiex tipprovdi soluzzjonijiet għall-adattament ta' sistemi ta' enerġija għall-kundizzjonijiet klimatiċi li qed jinbidlu. Il-prijoritajiet jistgħu jiġu agġustati għall-htigijiet xjentifiċi u teknoloġiċi godda jew fenomeni osservati godda li jistgħu jindikaw żviluppi promettenti jew riskji għas-soċjetà u li jistgħu johorġu matul l-implimentazzjoni tal-Orizzont 2020.

3.6. Tehid tad-deċizzjonijiet u involviment tal-pubbliku robusti

Ir-riċerka dwar l-enerġija ghandha tappoġġa u tkun allinjata b'mod qawwi mal-politika dwar l-enerġija. L-gharfien estensiv **u r-riċerka dwar l-involviment u l-użu** tat-teknoloġiji u servizzi tal-enerġija, infrastrutturi, swieq (inklużi l-oqfsa regolatorji) u l-imġiba tal-konsumatur huma mehtieġa sabiex jipprovdu analiżi robusta lil dawk li jfasslu l-politika. Ser jingħata appoġġ, b'mod partikolari, fil-qafas tas-Sistema ta' Informazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea tal-Pjan-SET, sabiex jiġu żviluppati **teoriji**, għodod, metodi u mudelli robusti u trasparenti sabiex jiġu vvalutati l-kwistjonijiet ekonomiċi u soċjali prinċipali relatati mal-enerġija; biex jinbnew bażijiet tad-data u xenarji għal Unjoni mkabbra u l-valutazzjoni tal-impatt tal-enerġija u tal-politiki dwar l-enerġija fuq is-sigurtà tal-provvista, **il-konsum**, l-ambjent, **ir-riżorsi naturali**, u t-tibdil fil-klima, is-soċjetà u l-kompetittività tal-industrija tal-enerġija; biex jiwettqu attivitajiet ta' riċerka soċjoekonomika **kif ukoll ix-xjenza tal-istudji soċjali**.

L-isfruttar tal-possibilitajiet offruti mit-teknoloġiji tal-internet u soċjali, l-imġiba tal-konsumatur inkluża dik tal-konsumaturi vulnerabbli bħall-persuni bid-dizabilitajiet u tibdilet komportamentaliseikunu studjati fil-pjattaformi miftuha ta' innovazzjoni bħal pereżempju l-Laboratorji Hajjin u d-dimostraturi ta' skala kbira għall-innovazzjoni tas-servizz **kif ukoll permezz ta' s'tharriġ longitudinali (panel surveys) filwaqt li tiġi żgurata l-privatezza**.

3.7. Użu mis-suq tal-innovazzjoni tal-enerġija

L-adozzjoni tas-suq innovattivi u s-soluzzjonijiet ta' replikazzjoni huma essenzjali sabiex jinharġu teknoloġiji tal-enerġija godda f'waqthom u permezz ta' implimentazzjoni li hija kosteffettiva. Flimkien mar-riċerka u dimostrarazzjoni xprunati mit-teknoloġija, jehtieġu azzjonijiet b'valur miżjud ċar tal-Unjoni bl-għan ta' żvilupp, applikazzjoni, tqassim u replikazzjoni tal-innovazzjonijiet mhux teknoloġiċi b'fattur għoli ta' influwenza fis-swieq tal-enerġija sostenibbli tal-Unjoni fost id-dixxiplini u livelli ta' governanza.

Tali innovazzjonijiet se jiffukaw fuq il-holqien ta' kundizzjonijiet tas-suq favorevoli fuq il-livell regolatorju, amministrattiv u ta' finanzjament għat-teknoloġiji u soluzzjonijiet b'livelli baxxi ta' karbonju, rinnovabbli u effiċjenti fl-użu tal-enerġija. L-appoġġ se jingħata għal miżuri li jiffacilitaw l-implimentazzjoni tal-politika tal-enerġija, li jippreparaw l-isfond għat-tnedija tal-investimenti, li jappoġġaw il-bini ta' kapaċità u li jaġixxu fuq l-aċċettazzjoni pubblika. **Se tingħata attenzjoni wkoll lill-innovazzjoni għall-użu intelligenti u sostenibbli tat-teknoloġiji eżistenti**.

Ir-riċerka u l-analiżi ripetutament jikkonfermaw ir-rwol kruċjali tal-fattur uman fis-suċċess u falliment tal-politiki ta' enerġija sostenibbli. L-istrutturi organizzattivi innovattivi, id-disseminazzjoni u l-iskambju ta' prattiki tajbin u taħriġ speċifiku u bini tal-kapaċità se jkun mhegġa

3.8. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

L-iffissar tal-prijoritajiet għall-implimentazzjoni tal-attivitajiet f'din l-isfida hija xprunata mill-bżonn li tissahħah **ir-riċerka** u l-innovazzjoni fl-enerġija **fil-livell Ewropew**. Għan ewlieni se jkun l-appoġġ għall-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' riċerka u innovazzjoni tal-Pjan Stategiku Ewropew tat-Teknoloġija tal-Enerġija (Pjan SET) ⁽¹⁾ sabiex jintlahqu l-oġettivi tal-politika dwar l-Enerġija u t-tibdil fil-klima tal-Unjoni. Għaldaqstant il-pjanijiet direzzjonali u l-pjanijiet ta' implimentazzjoni tal-Pjan

(1) COM(2007)0723

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

SET se jipprovdu kontribuzzjoni ta' valur għall-formulazzjoni tal-programmi ta' hidma. L-istruttura ta' governanza tal-Pjan SET se tkun użata bħala bażi ta' prinċipji għall-iffissar tal-prijoritajiet strateġiċi u l-koordinazzjoni tar-Riċerka u l-Innovazzjoni fl-Enerġija madwar l-Unjoni.

L-Aġenda mhux teknoloġika se tkun iggwidata mill-politika u l-legizlazzjoni dwar l-enerġija tal-Unjoni. Se jiġi appoġġat l-ambjent li jippermetti skjerament ta' massa ta' soluzzjonijiet teknoloġiċi u ta' servizz murija, proċessi u inizjattivi ta' politika għal teknoloġiji b'livell baxx ta' karbonju u l-effiċjenza fl-użu tal-enerġija madwar l-Unjoni. Dan jista' jinvolvi appoġġ għall-assistenza teknika għall-iskjerament u l-introduzzjoni i ta' investimenti fl-effiċjenza fl-użu tal-enerġija u fl-enerġija rinnovabbli.

Fil-qasam tal-użu mis-suq, l-attivitajiet għandhom jibnu wkoll fuq l-esperjenza tal-inizjattiva Enerġija Intelliġenti – Ewropa (IEE).

Shubija mal-partijiet interessati Ewropej se tkun importanti għat-tqassim tar-riżorsi u l-implimentazzjoni kongunta. Jista' jkun previst, abbażi ta' każijiet individwali, li l-Inizjattivi Industrijali Ewropej ewlenin tal-Pjan SET jinqalbu fi shubijiet privati pubbliċi formalizzati, jekk jitqies xieraq, sabiex jiżiedu l-livell u l-koerenza tal-finanzjament u jġu stimulat azzjonijiet kongunti ta' riċerka u innovazzjoni kemm fost **il-partijiet interessati pubbliċi kif ukoll dawk privati**. Se jitqies l-ghoti ta' appoġġ, inkluż ma' Stati Membri, lill-alleanzi tal-atturi ta' riċerka pubblika, partikolarment, l-Alleanza Ewropea għar-Riċerka fl-Enerġija stabbilita taht il-Pjan SET sabiex jġu raggruppati riżorsi u infrastrutturi pubbliċi tar-riċerka biex jġu indirizzati oqsma kritiċi ta' interess Ewropej. Azzjonijiet ta' koordinazzjoni internazzjonali għandhom jappoġġaw il-prijoritajiet tal-pjan SET skont il-prinċipju ta' geometrija varjabbli, filwaqt li jitqiesu l-kapaċitajiet u speċifitàjiet tal-pajjiżi. **Se jiġu stabbiliti wkoll rabtiet mal-azzjonijiet tas-Shubijiet Ewropej għall-Innovazzjoni rilevanti u mal-aspetti rilevanti tal-aġendi tar-riċerka u l-innovazzjoni ta' Pjattaformi Ewropej għat-Teknoloġija.**

Jista' jiġi kkunsidrat appoġġ għal Inizjattivi għall-Iprogrammar Kongunt (JPI) rilevanti u shubijiet pubbliċi-pubbliċi u pubbliċi-privati rilevanti. L-attivitajiet għandhom jikkonċentraw ukoll biex iżidu l-appoġġ u l-promozzjoni tal-involvement tal-SMEs.

Is-Sistema ta' Informazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea sistema tal-Pjan SET (**SETIS**) setiġi mmobilizzata biex tiżviluppa, flimkien mal-partijiet interessati, indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni (KPIs) li jimmonitorjaw il-progress tal-implimentazzjoni u lisetiġi riveduta fuq bażi regolari sabiex jitqiesu l-aħħar żviluppi. Fuq livell aktar ġenerali, l-implimentazzjoni taht din l-Isfida se tipprowa ttejjeb l-koordinazzjoni tal-Programmi, inizjattivi u politiki rilevanti tal-Unjoni, bħall-Politika ta' Koeżjoni, partikolarment permezz ta' strateġiji nazzjonali u reġjonali għall-ispeċjalizzazzjoni intelliġenti, u l-mekkanizmi tal-Iskema tan-Negożjar tal-Kwoti tal-Emissjonijiet, pereżempju fir-rigward tal-appoġġ għal proġetti ta' dimostrazzjoni.

4. TRASPORT INTELLIĠENTI, EKOLOĠIKU U INTEGRAT

4.1. Trasport li juża r-riżorsi b'effiċjenza u li jhares l-ambjent

L-Ewropa stabbiliet mira ta' politika li jinkiseb tnaqqis ta' 60 % ta' CO₂ sal-2050 **meta mqabbel mal-livelli tal-1990**. L-għan tagħha huwa li l-użu ta' karozzi bi "fjuwil konvenzjonali" fl-ibliet jitnaqqas bin-nofs u tinkiseb loġistika fl-ibliet li hija hielsa mis-CO₂-fiċ-ċentri urbani ewlenin sal-2030. Fjuwils b'livelli baxxi ta' karbonju fl-avjazzjoni għandhom ilaħħqu l-40 % sal-2050, u l-emissjonijiet ta' CO₂ mill-fjuwils tal-bunkers marittimi għandhom jitnaqqsu b'40 % sal-2050 ⁽¹⁾ **meta mqabbel mal-livelli tal-2005**.

Huwa essenzjali li jitnaqqas dan l-impatt ambjentali permezz ta' titjib teknoloġiku mmirat, b'kunsiderazzjoni li kull mod ta' trasport jiffaċċja sfidi varji u huwa karatterizzat minn ċikli speċifiċi ta' integrazzjoni teknoloġika.

Ir-riċerka u l-innovazzjonisejikkontribwixxu sostanzjalment għall-iżvilupp u l-adozzjoni tas-soluzzjonijiet neċessarji għall-modi kollha tat-trasport, liseinaqqsu drastikament l-emissjonijiet tat-trasport li huma ta' hsara għall-ambjent (bħal pereżempju CO₂, NO_x, SO_x **u l-istorbju**), inaqqsu d-dipendenza tiegħu fuq il-fjuwils fossili, u b'hekk inaqqsu l-impatt tat-trasport fuq l-bijodiversità u t-tibdil fil-klima u jħarsu r-riżorsi naturali.

⁽¹⁾ White Paper tal-Kummissjoni dwar "Pjan direzzjonali għal Żona Unika Ewropea tat-Trasport — Lejn sistema tat-trasport kompetittiva u li tuża r-riżorsi b'mod effiċjenti" COM(2011)0144.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Dan se jsir permezz tal-hidma fuq l-attivitajiet speċifiċi li ġejjin:

4.1.1. Inġenji tal-ajru, vetturi u bastimenti iktar nodfa u inqas storbjużi se jtejbu l-prestazzjoni ambjentali u jnaqqwu l-istorbju u vibrazzjoni perċepiti.

L-attivitajiet f'din l-isfera se jiffukaw fuq il-prodotti ahharin, iżda wkoll jindirizzaw id-disinn hafif u ekoloġiku tal-proċessi ta' manifattura, **b'kunsiderazzjoni għall-proċess taċ-ċiklu tal-hajja kollu u b'kapacità ta' riciklaġġ integrata fil-fażi ta' disinn. L-attivitajietseikopru wkoll l-aġġornar tal-prodotti u s-servizzi eżistenti permezz tal-integrazzjoni ta' teknoloġiji godda.**

- (a) L-iżvilupp u l-aċċelerazzjoni tal-involvement ta' teknoloġiji ta' propulsjoni iktar nodfa **u silenzjużi** huma importanti sabiex jitnaqqsu jew jiġu eliminati **l-impatti fuq il-klima u s-saħħa taċ-ċittadini Ewropej eż. CO₂, l-istorbju** u t-tniġġis mit-trasport. Soluzzjonijiet godda u innovattivi huma neċessarji, imsejsa fuq magni u batteriji elettrici, **l-idroġenu u ċ-ċelloli tal-fjuwil, magni li jahdmu bil-gass, arkitetturi u teknoloġiji avvanzati fil-magni** jew propulsjoni ibrida. L-iskoperti rivoluzzjonarji teknoloġicisejghinu wkoll fit-titjib tal-prestazzjoni ambjentali tas-sistemi ta' propulsjoni tradizzjonali **u dawk godda.**
- (b) L-esplorazzjoni tal-alternattivi għall-użu ta' enerġija alternattivi b'emissjonijiet baxxi se jgħinu fit-tnaqqis tal-konsum ta' fjuwils fossili. Dan jinkludi l-użu ta' fjuwils u elettriku sostenibbli mis-sorsi ta' enerġija rinnovabbli fil-modi kollha ta' trasport, inkluż l-avjazzjoni, it-tnaqqis tal-konsum tal-fjuwil permess tal-hsad ta' enerġija jew provvista diversifikata ta' enerġija u soluzzjonijiet innovattivi oħra. Approċċi holistiċi goddaseikunu segwiti u jinkludu l-vetturi, hżin tal-enerġija, provvista tal-enerġija, infrastruttura **għall-provvista tal-fjuwil u l-iċċarġjar**, inklużi l-interfaċċji tal-mezz ta' twassil għall-grilja u s-soluzzjonijiet innovattivi għall-użu ta' fjuwils alternattivi.
- (c) **Titjib fil-prestazzjoni ġenerali** tal-inġenji tal-ajru, il-bastimenti u l-vetturi **permezz tat-tnaqqis tal-piż tagħhom** u r-reżistenza aerodinamika idrodinamika jew għad-dawrien bl-użu ta' materjali eħfef, strutturi eħfef u disinn innovattiv, sejkkontribwixxu għal inqas konsum ta' fjuwil.

4.1.2. Żvilupp ta' tagħmir, infrastrutturi u servizzi intelligenti

Dan se jgħin fl-ottimizzazzjoni tal-operazzjonijiet tat-trasport u fit-tnaqqis tal-konsum tar-riżorsi. L-attenzjonisetkun fuq **soluzzjonijiet għall-ippjanar, it-tfassil**, l-użu u l-ġestjoni effiċjenti tal-ajruporti, portijiet, pjattaformi loġistiċi u infrastrutturi ta' trasport bis-superfiċje, kif ukoll fuq sistemi ta' manutenzjoni, **monitoraġġ** u spezzjoni awtonomi u effiċjenti. **Se jiġu adottati politiki, mudelli ta' negozju, kuncetti, teknoloġiji u soluzzjonijiet tal-IT godda biex tiżdied il-kapacità.** Attenzjoni partikolarisetingħata lir-reżiljenza kontra l-klima **tat-tagħmir u** tal-infrastrutturi, soluzzjonijiet kosteffiċjenti bbażati fuq approċċ taċ-ċiklu tal-hajja, u adozzjoni usa' ta' materjali godda **u teknoloġiji** li jippermettu manutenzjoni iktar effiċjenti u spejjeż iktar baxxi. Ser tingħata attenzjoni wkoll lill-aċċessibbiltà, **il-faċilità tal-użu mill-utenti** u l-inkluzività soċjali.

4.1.3. Titjib tat-trasport u l-mobbiltà fiż-żoni urbani

Dan se jibbenefika minn sehem kbir li qiegħed dejjem jikber tal-popolazzjoni li tgħix u taħdem fl-ibliet jew li tużahom għas-servizzi u divertiment. Kuncetti ta' mobbiltà, organizzazzjoni tat-trasport, **mudelli għall-aċċessibbiltà multimodali**, loġistika, **il-forniment ta' vetturi innovattivi u servizzi pubbliċi urbani** u soluzzjonijiet ta' ppjanar godda jeħtieġu jiġu żviluppati u ttestjati, lisejkkontribwixxu għat-tnaqqis **tal-kongestjoni**, it-tniġġis fl-arja u l-istorbju, u jtejbu l-effiċjenza tat-trasport **urban**. Għandhom jiġu żviluppati trasport pubbliku u mhux motorizzat kif ukoll alternattivi oħra ta' trasport effiċjenti fir-riżorsi **għall-passiġġieri u l-merkanzija** bhala alternattiva reali għall-użu tal-vetturi privati bil-mutur, appoġġati minn użu ikbar tas-sistemi ta' trasport intelligenti kif ukoll minn ġestjoni innovattiva **tal-provvista u tad-domanda. Għandha tingħata enfasi fuq l-interazzjoni bejn is-sistema ta' trasport u sistemi urbani oħra.**

4.2. Mobbiltà aħjar, inqas kongestjoni, iktar sikurezza u sigurtà

Il-miri rilevanti tal-politika Ewropea għat-trasport għandhom l-għan li jottimizzaw il-prestazzjoni u l-effiċjenza fid-dawl tad-domanda dejjem akbar għall-mobbiltà, sabiex l-Ewropa issir l-iktar reġjun sikur għall-avjazzjoni, **il-ferroviji u trasport fuq l-ilma** u tersaq lejn il-mira ta' żero fatalitajiet fit-trasport fit-triq sal-2050 **u tnaqqas bin-nofs l-imwiet fit-toroq sal-2020.** Sal-2030, 30 % tat-trasport tal-merkanzija bit-triq ta' iktar minn 300 kilometru għandu jaqleb għal trasport bil-ferrovija jew fuq l-ilma. Trasport pan-Ewropew **kontinwu, aċċessibbli, bi prezz raġonevoli, orjentat lejn l-utent** u effiċjenti

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

ghan-nies u l-oġġetti, li jinternalizza wkoll l-ispejjeż esterni, jehtieg ġestjoni, informazzjoni u sistema ta' pagament tat-trasport multimodali Ewropew, **kif ukoll interfaċċi effiċjenti bejn networks fuq distanza twila u dawk ta' mobbiltà urbana.**

Sistema ta' trasport Ewropew ahjarsetikkontribwixxi għal użu aktar effiċjenti ta' trasport u se ttejjeb il-kwalità tal-ħajja taċ-ċittadini.

Ir-riċerka u l-innovazzjoni se jagħmlu kontribuzzjonijiet importanti lejn dawn il-miri ambizzjużi tal-politika, permezz ta' attivitajiet fl-attivitajiet speċifiċi li ġejjin:

4.2.1. Tnaqqis sostanzjali tal-kongestjoni tat-traffiku

Dan jista' jinkiseb permezz tal-implimentazzjoni ta' sistema ta' trasport **intelligenti, multimodali u** kompletament intermodali "minn bieb għal bieb" u permezz tal-evitar ta' użu mhux mehtieg tat-trasport. Dan ifisser promozzjoni ta' iktar integrazzjoni bejn il-modi ta' trasport, l-ottimizzazzjoni tal-ktajjen ta' trasport u **operazzjonijiet u** servizzi ta' trasport integrati ahjar. Tali soluzzjonijiet innovattivisejiffacilitaw ukoll l-aċċessibbiltà u **l-għażliet tal-passiġġieri**, inkluż għall-popolazzjoni li qed tixxjeh u l-utenti vulnerabbli **u jipprovdur opportunitajiet biex titnaqqas il-kongestjoni billi tittejjeb il-ġestjoni tal-incidenti u l-iżvilupp ta' skemi għall-ottimizzazzjoni tat-traffiku.**

4.2.2. Ttitjib sostanzjali fil-mobbiltà tan-nies u tal-merkanzija

Dan jista' jinkiseb permezz tal-iżvilupp, **it-turija** u l-użu mifrux ta' applikazzjonijiet u sistemi ta' ġestjoni intelligenti tat-trasport. Dan jesigi: ippjanar **ta' analiżi u** ġestjoni tad-domanda, sistemi ta' informazzjoni u hlas li huma interoperabbli madwar l-Ewropa; u l-integrazzjoni shiha tal-flussi ta'informazzjoni, sistemi ta' ġestjoni, networks tal-infrastruttura u servizzi ta' mobbiltà fqafas multimodali komuni ġdid imsejjes fuq pjattaformi miftuha. Dansejżgura wkoll flessibbiltà u reazzjonijiet rapidi għall-ġrajjet ta' kriżi u kundizzjonijiet estremi tat-temp billi jiġi kkonfigurati mill-ġdid l-ivjaġġar **u t-trasport** tul il-modi. Applikazzjonijiet ġodda ta' pożizzjonament, navigazzjoni u tal-hin, li huma possibbli permezz tas-sistemi ta' navigazzjoni bis-satellita Galileo u EGNOS, se jkunu strumentali fil-kisba ta' dan l-oġġettiv.

- a) It-teknoloġiji innovattivi tal-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru se jikkontribwixxu għal avvanz fis-sikurezza u effiċjenza b'domanda, dejjem akbar, għall-puntwalità, sabiex jitnaqqas il-hin mohli f'proceduri relatati mal-ivvjaġġar fl-ajruporti u sabiex tinkiseb reżiljenza fis-sistema tat-trasport bl-ajru. L-implimentazzjoni u l-iżvilupp ulterjuri tal-'Ajru Uniku Ewropew'seikunu appoġġati b'attivitajiet ta' **riċerka u innovazzjoni li jipprovdur** soluzzjonijiet għal awtomazzjoni u awtonomija akbar fil-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru **u l-operazzjoni** u l-kontroll tal-inġenji tal-ajru, integrazzjoni ahjar tal-komponenti tal-ajru u l-art, u soluzzjonijiet ġodda għall-immaniġġar effiċjenti u kontinwu tal-passiġġieri u l-merkanzija tul is-sistema ta' trasport.
- (b) Għat-trasport bl-ilma, l-ippjanar u teknoloġiji ta' ġestjoni mtejjba u integrati se jikkontribwixxu għall-holqien ta' 'Ċinturin Blu' fl-ibhra madwar l-Ewropa, sabiex jittejjbu l-operazzjonijiet fil-port, għal qafas xieraq għall-passaġġi tal-ilma fuq l-art.
- (c) Għall-ferroviji u t-trasport bit-triq, l-ottimizzazzjoni tal-ġestjoni **u l-interoperabbiltà** tan-netwerk se ttejjeb l-użu effiċjenti tal-infrastruttura u tagħmel l-operazzjonijiet transkonfinali iktar faċli. Ġestjoni tat-traffiku fit-triq u sistemi ta' informazzjoni kooperattivi u komprensivi se jiġu żviluppati, billi jkunu msejsa fuq il-komunikazzjoni minn vettura għal vettura u minn vettura għall-infrastruttura.

4.2.3. L-iżvilupp ta' kuncetti ġodda tat-trasport tal-merkanzija u l-loġistika

Dan jista' jnaqqas mill-pessjoni fuq is-sistema ta' trasport **u l-ambjent**, u jtejjeb is-sikurezza u l-kapaċità tal-merkanzija. Dawn jistgħu, pereżempju, jikkombinaw il-vetturi ta' prestazzjoni għolja u impatt ambjentali baxx b'sistemi intelligenti, siguri abbord u bbażati fuq l-infrastruttura **u**. **Dan għandu jkun ibbażat fuq approċċ integrat tal-loġistika fil-qasam tat-trasport.** L-attivitajiet se jappoġġaw ukoll l-iżvilupp tal-viżjoni tal-Merkanzija-e ta' proċess ta' trasport tal-merkanzija mingħajr karti, fejn il-flussi ta' informazzjoni elettronika, servizzi u pagamenti huma marbuta mal-flussi fiżiċi tal-merkanzija tul il-modi ta' trasport.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

4.2.4. Tnaqqis tar-rati ta' incidenti, *fatalitajiet u mwiet* u titjib tas-sigurtà

Dan se jinkiseb permezz ta' indirizzar tal-aspetti inerenti għall-organizzazzjoni, ġestjoni u monitoraġġ tal-prestazzjoni u riskju tas-sistemi ta' trasport; u permezz ta' ffukar fuq it-tfassil, *il-manifatturar* u l-operazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru, vetturi u bastimenti, infrastrutturi u terminali. L-attenzjonisetkun fuq is-sikurezza passiva u attiva, sikurezza preventiva, u proċessi ta' awtomazzjoni u taħriġ imsaħħa biex jitnaqqas *ir-riskju u l-impatt tal-iżbalji umani*. Sabiex jiġi anticipat, evalwat u mitigat ahjar l-impatt tat-temp, il-perikli naturali *u sitwazzjonijiet oħra ta' kriżi* se jkunu mfassla għodod u tekniki speċjali. L-attivitajietsejffukaw ukoll fuq l-integrazzjoni tal-aspetti ta' sigurtà fl-ippjanar u ġestjoni tal-flussi tal-passiġġieri u l-merkanzija, fuq il-konċepiment tal-ajruplani, vetturi u bastimenti, fuq il-ġestjoni tat-traffiku u tas-sistema u fuq it-tfassil *ta' infrastrutturi tat-trasport u tat-terminali tal-merkanzija u l-passiġġieri. It-trasport intelligenti u l-applikazzjonijiet tal-konnettività jistgħu jipprovdwu wkoll għodod utli għal sigurtà mtejba. L-attivitajietsej jiffukaw ukoll fuq it-titjib tas-sigurtà tal-utenti kollha tat-triq speċjalment dawk fl-akbar riskju, partikolarment f'żoni urbani.*

-{}-

4.3. Tmexxija globali għall-industrija Ewropea tat-trasport

Billi jkunu fuq quddiem *fl-iżvilupp teknoloġiku u fit-titjib tal-kompetittività* ta' proċessi ta' manifattura eżistenti, ir-riċerka u l-innovazzjonisejkkontribwixxu għat-*tkabbir* u impjegji ta' hiliet għolja fl-industrija Ewropea tat-trasport, fid-dawl tal-kompetizzjoni dejjem akbar. Friskju huwa *l-iżvilupp ulterjuri* tal-kompetittività ta' settur ekonomiku kbir li jirrappreżenta direttament 6,3% tal-PDG tal-Unjoni u li jhaddem 13-il miljun ruh fl-Ewropa. Obiettivi speċifiċi jinkludu l-iżvilupp ta' mezzji ta' trasport innovattivi tal-ġenerazzjoni li jmiss u ta' trasport *li ma jagħmlux ħsara lill-ambjent, fl-ajru, it-trasport fuq l-ilma u dak bl-art, li jiżgura manifatturar sostenibbli ta' sistemi innovattivi u tagħmir u thejjija* tal-bażi *għall-mezzi tat-trasport futuri*, permezz tal-hidma fuq *teknoloġiji*, kuncetti u disinni godda, sistemi ta' kontroll intelligenti, proċessi *ta' żvilupp* u produzzjoni effiċjenti, *servizzi innovattivi u proċeduri ta' ċertifikazzjoni*. L-Ewropa għandha l-ghan li ssir il-mexxej dinji fl-effiċjenza, *il-prestazzjoni ambjentali* u s-sigurtà fil-modi kollha ta' trasport *u li ssahħah it-tmexxija tagħha fis-swieq globali kemm għall-prodotti ahħarin kif ukoll għas-sottosistemi.*

Ir-riċerka u l-innovazzjoni għandhom jiffukaw fuq l-attivitajiet speċifiċi li ġejjin:

4.3.1. L-iżvilupp tal-mezzi ta' trasport tal-ġenerazzjoni li jmiss bhala l-mezz ta' kif jiġi żgurat is-sehem tas-suq fil-futur.

Dansejghin fit-tishih tat-tmexxija Ewropea fl-oqsma tal-inġenji tal-ajru, ferroviji ta' veloċità għolja, trasport tal-ferrovija *konvenzjonali u* (sub)urban, vetturi tat-triq, elettromobbiltà, vapuri tal-passiġieri, laneċ tal-passiġieri u vapuri b'teknoloġija għolja u pjattaformi *marittimi*. Dan se jstimula wkoll il-kompetittività tal-industrija Ewropej fit-teknoloġiji u sistemi li jmiss u jappoġġa d-diversifikazzjoni tagħhom lejn is-swieq godda, inkluż fis-setturi oħra għajr dawk tat-trasport. Dan jinkludi l-iżvilupp ta' inġenji tal-ajru, vetturi u bastimenti innovattivi, sikuri *u li ma jagħmlux ħsara lill-ambjent* u li jinkorporaw sistemi effiċjenti ta' propulsjoni, prestazzjoni għolja u sistemi ta' *operazzjoni u* kontroll intelligenti.

4.3.2. Sistemi ta' kontroll abbord u intelligenti

Dawn huma meħtieġa sabiex jiġu rrealizzati livelli oghla ta' prestazzjoni u integrazzjoni tas-sistemi fit-trasport. L-interfaċċji xierqa għall-komunikazzjonijiet bejn l-inġenji tal-ajru, vetturi u infrastrutturi fil-kombinazzjonijiet kollha rilevanti se jiġu żviluppati, *b'kont meħud tal-impatti tal-kampijiet elettromanjetiċi*, bil-hsieb li jiġu definiti standards operattivi komuni. *Dawn jistgħu jinkludu it-twassil ta' informazzjoni dwar il-ġestjoni tat-traffiku u l-utenti direttament lit-tagħmir fil-vetturi, appoġġati minn data dwar it-traffiku f'ħin reali dwar il-kondizzjonijiet u l-konġestjoni fit-toroq mill-istess tagħmir.*

4.3.3. Proċessi ta' produzzjoni avvanzati

Dawnsejippermettu l-addattar, spiża taċ-ċiklu tal-ħajja u hin għall-iżvilupp iktar baxxi u l-iffaċilitar tal-istandardizzazzjoni u ċ-*ċertifikazzjoni* tal-inġenji tal-ajru, vetturi u bastimenti *kif ukoll il-komponenti tagħhom, tagħmir* u infrastruttura relatata. L-attivitajiet f'dan il-qasam se jiżviluppaw disinn u tekniki ta' manifattura mghaġġla u kosteffiċjenti, inkluż l-assemblaġġ, kostruzzjoni, manutenzjoni u reċiklaġġ, permezz tal-għodod u awtomazzjoni diġitali, u kapaċità li jiġu integrati s-sistemi kumplessi. Danseirawwem ktajjen ta' provvista kompetittivi li huma kapaċi li jfornu lis-suq fi żmien qasir u b'inqas spejjeż *mingħajr ma jikkompromettu s-sikurezza u s-sigurtà operattiva. L-applikazzjonijiet tat-trasport ta'*

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

materjali innovattivi huma wkoll prijorità kemm għall-oġġettivi ambjentali u kompetittivi kif ukoll għal aktar sikurezza u sigurtà.

4.3.4. Esplorazzjoni ta' kuncetti ta' trasport kompletament ġodda

Dan se jghin biex jissahhah il-vantaġġ kompetittiv Ewropew f'perspettiva fit-tul. Ir-riċerka **multidixxiplinari** strateġika u l-attivitajiet tal-prova kuncettwali għandhom jindirizzaw **soluzzjonijiet** ta' trasport innovattivi. **Dansejinkludi** tipi kompletament awtomatizzati u tipi oħrajn ġodda ta' inġenji tal-ajru, vetturi u bastimenti b'potenzjal fit-tul u **prestazzjoni ambjentali għolja kif ukoll servizzi ġodda.**

4.4. **Riċerka soċjoekonomika** u komportamentali **u** **attivitajiet għall-ġejjieni għat-tfassil tal-politika**

Azzjonijiet għall-appoġġ tal-analiżi u l-iżvilupp tal-politika inkluż **il-ġbir ta' evidenza dwar il-kawżalità biex wiehed jifhem l-imġiba dwar** l-aspetti **spatjali**, soċjoekonomiċi **u soċjetali aktar usa'** tat-trasport huma neċessarji għall-promozzjoni tal-innovazzjoni u **għall-holqien ta' bażi ta' evidenza kondiviża biex** jintlahqu l-isfidi mqajma mit-trasport. L-attivitajiet se jimmiraw għall-iżvilupp u l-implimentazzjoni tar-riċerka u innovazzjoni tal-politiki Ewropej għat-trasport **u għall-mobbiltà**, studji prospettivi u antiċipazzjoni teknoloġika, u lejn it-tishih taż-Żona Ewropea għar-Riċerka.

L-intendiment **tal-ispeċifitàjiet lokali u reġjonali**, l-imġiba **u l-perċezzjonijiet** tal-utenti, l-aċċettazzjoni soċjali, l-impatt tal-miżuri tal-politika, il-mobbiltà, **htigijiet u** xejriet **li jinbidlu**, **l-evoluzzjoni tad-domanda futura**, mudelli tan-negozju huma ta' importanza vitali għall-evoluzzjoni tas-sistema Ewropea tat-trasport. Ser jitwettaq żvilupp tax-xenarji li jqisu x-xejriet soċjetali, **evidenza dwar l-imwiet**, oġġettivi tal-politika u antiċipazzjoni teknoloġika f'perspettiva tal-2050. Fid-dawl tal-intendiment ahjar tar-rabtiet bejn l-iżvilupp territorjali, **il-koeżjoni soċjali** u s-sistema Ewropea tat-trasport, hemm bżonn ta' mudelli robusti li fuqhom jistgħu jittiehdu deċizzjonijiet tal-politika sodi.

Ir-riċerkasetiffoka fuq kif għandhom **jonqsu** l-inugwaljanzi soċjali **u territorjali** fl-aċċess għall-mobbiltà, u kif għandha titjeb il-pożizzjoni tal-utenti **tat-trasport** vulnerabbli. Il-kwistjonijiet ekonomiċi għandhom ukoll ikunu indirizzati, bl-iffukar tal-modi ta' internalizzazzjoni tal-esternalitajiet tat-trasport fost il-modi, kif ukoll il-mudelli ta' tassazzjoni u pprezzar. Hija meħtieġa riċerka prospettiva biex tivvaluta r-rekwiziti futuri għall-hiliet u impjegji, **l-iżvilupp u l-adattament tar-riċerka u l-innovazzjoni kif ukoll il-kooperazzjoni transnazzjonali.**

4.5. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

L-attivitajietsejġu organizzati b'mod li jiġi permess approċċ integrat u speċifiku għal kull mezz kif adatt. Ser tkun meħtieġa viżibbiltà u kontinwità multiannwali sabiex jittiehed kont tal-ispeċifitàjiet ta' kull mezz ta' trasport u n-natura olistika tal-isfidi kif ukoll aspetti rilevanti tal-aġendi ta' riċerka u innovazzjoni strateġiċi tal-Pjattaformi Ewropej tat-Teknoloġija.

Jista' jiġi kkunsidrat appoġġ għal Inizjattivi ta' Ipprogrammar Kongunt (JPI) rilevanti u l-ishubijiet pubbliċi-pubbliċi u pubbliċi-privati rilevanti. Ser jiġu stabbilit wkoll rabtiet adegwati mal-azzjonijiet tas-Shubija Ewropea għall-Innovazzjoni rilevanti. L-attivitajiet għandhom jikkoncentraw ukoll biex iżidu l-appoġġ u l-promozzjoni tal-involvement tal-SMEs.

5. AZZJONI DWAR IL-KLIMA, **L-AMBJENT**, L-UŻU EFFIĊJENTI TAR-RIŻORSI U TAL-MATERJA PRIMA

5.1. Il-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima u l-adattar għalih

Il-koncentrazzjonijiet attwali ta' CO₂ fl-atmosfera huma kważi 40 % oghla minn dawk fil-bidu tar-rivoluzzjoni industrijali u fl-oghla livelli esperjenzati fl-aħħar 2 miljun sena. Gassijiet serra mhux ta' CO₂ jikkontribwixxu wkoll għat-tibdil fil-klima u għandhom rwol sinifikanti li qiegħed dejjem jikber. Minghajr azzjoni deċiżiva, it-tibdil fil-klima jista' jisw lid-dinja mill-inqas 5 % tal-PDG kull sena; u sa 20 % taħt ċerti xenarji. B'kuntrast ma' dan, b'azzjoni bikrija u effettiva, l-ispejjeż netti jistgħu jkunu limitati għal madwar 1 % tal-PDG kull sena. Li tintlahaq il-mira ta' 2 °C u l-evitar tal-agħar impatti tat-tibdil fil-klima se jesigū li l-pajjiżi żviluppatti jaqtgħu l-emissjonijiet tal-gassijiet serra sa 80-95 % sal-2050 meta mqabbla mal-livelli tal-1990.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Ghalhekk, l-ghan ta' din l-attività huwa li jiġu żviluppatti u vvalutati miżuri **u strateġiji** innovattivi, kosteffettivi u sostenibbli ta' adattament u ta' mitigazzjoni, li jindirizzaw kemm il-gassijiet serra b'CO₂ kif ukoll dawk minghajr CO₂ **u aerosols**, u jenfasizzaw kemm soluzzjonijiet ekoloġiċi teknoloġiċi u dawk li mhumiex, permezz tal-generazzjoni ta' evidenza għal azzjoni infurmata, bikrija u effettiva u n-netwerking tal-kompetenzi mehtieġa.

Sabiex jintlahaq dan, ir-riċerka u l-innovazzjoni għandha tiffoka fuq dan li ġej:

5.1.1. Titjib tal-fehim tat-tibdil fil-klima u l-ghoti ta' projezzjonijiet tal-klima li huma affidabbli

Intendiment aħjar tal-kawżi u l-evoluzzjoni tat-tibdil fil-klima u projezzjonijiet klimatiċi iktar preċiżi huma kruċjali sabiex is-soċjeta' tiproteġi l-hajjiet, oġġetti u infrastrutturi u tiżgura t-tehid effettiv ta' deċizzjonijiet **u alternattivi adegwati ta' mitigazzjoni u adattament**. Huwa essenzjali li titjeb iktar il-baži ta' għarfien xjentifiku tal-katalizzaturi klimatiċi, proċessi, mekkaniżmi, reazzjonijiet **u limiti** assoċjati mal-iffunzjonar **tal-ekosistemi** terrestri, **tal-baħar u polari** u l-atmosfera. **Intendiment aħjar se jippermetti ukoll li ssir identifikazzjoni aktar preċiża tat-tibdil fil-klima u l-attribuzzjoni għal fatturi naturali u antropoġeniċi kawżali. L-affidabbiltà mtejba tal-previżjonijiet u tbassir klimatiċi fuq skali temporali u spazjali pertinentiseikunu appoġġati permezz tat-titjib fil-kalkoli u permezz tal-iżvilupp ta' xenarji u mudelli aktar preċiżi, inkluż mudelli tas-sistema tad-Dinja akkoppjati kompletament b'kont meħud tal-istorja tal-paleoklima.**

5.1.2. Valutazzjoni tal-impatti, l-vulnerabbiltajiet u l-iżvilupp ta' miżuri ta' adattament u ta' prevenzjoni u ġestjoni tar-riskju innovattivi u kosteffettivi

Hemm għarfien mhux komplut dwar l-kapaċità tas-soċjeta', l-ekonomija u l-ekosistemi li jadattaw għat-tibdil fil-klima. Hemm għarfien mhux komplut dwar l-kapaċità tas-soċjeta', l-ekonomija u l-ekosistemi li jadattaw għat-tibdil fil-klima. Miżuri effettivi, ġusti u soċjalment aċċettabbli lejn ambjent, ekonomija u soċjeta' reżiljenti għall-klima jesigū analiżi integrata tal-impatti, vulnerabbiltajiet, esponiment tal-popolazzjoni, riskji u l-ġestjoni tagħom, effetti sekondarji bħall-migrazzjoni u l-kunflitti, spejjeż u opportunitajiet assoċjati mat-tibdil u varjabbiltà fil-klima, filwaqt li jitqiesu l-avvenimenti estremi u perikli ikkaġunati mill-klima u r-rikorrenza tagħhom. Din l-analiżi setkun żviluppata ukoll fuq l-impatti avversi tat-tibdil fil-klima fuq il-bijodiversità, ekosistemi u servizzi tal-ekosistema, riżorsi tal-ilma, infrastrutturi u assi ekonomiċi u naturali. Se jkun hemm enfasi fuq l-ekosistemi naturali tal-iktar valur u ambjenti mibnija, kif ukoll setturi soċjali, kulturali u ekonomiċi ewlenin madwar l-Ewropa. L-azzjonijiet se jinvestigaw l-impatti u r-riskji dejjem jibkru għas-saħħa tal-bniedem li jirriżultaw mit-tibdil fil-klima, il-perikli li jiġu mill-klima u l-koncentrazzjonijiet miżjuda tal-gassijiet serra fl-atmosfera. Ir-riċerka se tevalwa it-tweġibiet innovattivi, distribwiti b'mod ġust u kosteffettivi ta' adattament għat-tibdil fil-klima, inkluż il-protezzjoni u l-adattament ta' riżorsi naturali u ekosistemi, u effetti relatati, sabiex tinforma u tappoġġa l-iżvilupp tagħhom u l-implimentazzjoni fuq il-livelli u skali kollha. Dan ukoll se jinkludi l-impatti, spejjeż, riskji u benefiċċji potenzjali, ta' alternattivi ta' ġeoinġinerija. L-interkonnessjonijiet, kunflitti u sinerġiji kumplessi ta' alternattivi ta' adattament u ta' politiki ta' prevenzjoni tar-riskju ma' politiki tal-klima u settorjali oħra se jkunu investigati, inklużi l-impatti fuq l-impjegji u l-istandards ta' għajxein ta' gruppi vulnerabbli.

5.1.3. Appoġġ ta' politiki ta' mitigazzjoni, inkluż studji li jiffukaw fuq l-impatt minn politiki settorjali oħrajn

It-tranzizzjoni tal-Unjoni għal ekonomija u soċjeta' kompetittivi, li jużaw ir-riżorsi b'effiċjenza u reżiljenti għat-tibdil fil-klima sal-2050 tesigū id-disinn ta' strateġiji effettivi, fit-tul, b'emissjonijiet baxxi u avvanzi ewlenin fil-hila tagħna li ninnovaw. Ir-riċerka se tivvaluta r-riskji ambjentali u soċjoekonomiċi, l-opportunitajiet u l-impatti tal-alternattivi tal-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima. **Hijasetivvaluta wkoll l-impatt fuq politiki settorjali oħra.** Ir-riċerka se tappoġġa l-iżvilupp u l-validazzjoni ta' mudelli godda ta' klima-enerġija-ekonomija, filwaqt li tqis l-istrumenti ekonomiċi u esternalitajiet rilevanti, bl-ghan li jiġu ttestjati l-alternattivi ta' politika ta' mitigazzjoni u perkorsi ta' teknoloġija b'livell baxx ta' karbonju fi skali differenti u għas-setturi ekonomiċi u soċjali ewlenin fil-livell tal-Unjoni u dak globali. L-azzjonijiet se jiffacilitaw l-innovazzjoni teknoloġika, istituzzjonali soċjoekonomika billi jitjebu r-rabtiet bejn ir-riċerka u l-applijazzjoni u bejn l-intraprendituri, utenti aħharin, riċerkaturi, dawk li jfasslu l-politika u istituzzjonijiet ta' għarfien.

5.2. Protezzjoni tal-ambjent, ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi naturali, l-ilma, il-bijodiversità u l-ekosistemi

Is-soċjetajiet jaffrontaw sfida ewlenija biex jistabbilixxu bilanċ sostenibbli bejn il-htigijiet tal-bniedem u l-ambjent. Ir-riżorsi ambjentali, inkluż l-ilma, l-arja, il-bijomassa, il-hamrija fertili, il-bijodiversità, l-ekosistemi u s-servizzi li dawn jipprovdu,

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

isostnu l-iffunzjonar tal-ekonomija Ewropea u globali u l-kwalità tal-hajja. L-opportunitajiet kummerċjali globali relatati mar-riżorsi naturali huma mistennija li jammontaw għal iktar minn EUR 2 triljun sal-2050 ⁽¹⁾. Minkejja dan, l-ekosistemi fl-Ewropa u globalment, qed jiġu degradati lil hinn mill-kapaċità naturali li jiġu rigenerati u r-riżorsi ambjentali qed jiġu sfruttati iżżejjed **u saħansitra distrutti**. Perezempju, 1 000 km² ta' whud mill-iktar hamrija fertili u ekosistemi ta' valur jintilfu kull sena fl-Unjoni, filwaqt li jintilef kwart tal-ilma. Il-kontinwazzjoni ta' dawn il-mudelli mhijiex alternattiva. Ir-riċerka għandha tikkontribwixxi sabiex jinqelbu x-xejriet li jagħmlu hsara lill-ambjent u sabiex jiġi żgurat li l-ekosistemi jkomplu jipprovdu riżorsi, oġġetti u servizzi li huma essenzjali għall-benesseri u prosperità ekonomika **u l-iżvilupp sostenibbli**.

Għalhekk, il-mira ta' din l-attività hija li jiġu pprovduti għarfien **u għodod** għall-ġestjoni **u l-protezzjoni** tar-riżorsi naturali li jkseb bilanċ sostenibbli bejn ir-riżorsi limitati u l-htigijiet **tal-preżent u tal-futur** tas-soċjetà u l-ekonomija.

Sabiex jintlaħaq dan, ir-riċerka u l-innovazzjoni għandha tiffoka fuq dan li ġej:

5.2.1. Insaħhu l-fehim tagħna dwar **il-bijodiversità** u l-iffunzjonar tal-ekosistemi, l-interazzjonijiet tagħhom mas-sistemi soċjali u r-rwol tagħhom fis-sostenn għall-ekonomija u l-benesseri tal-bniedem.;

L-azzjonijiet tas-soċjetà jirriskjaw li permezz tagħhom jiskattaw il-bidliet fl-ambjent li huma irriversibbli u li jbiddu l-karattru tal-ekosistemi **u tal-bijodiversità tagħhom**. Huwa vitali li dawn ir-riskji jiġu antiċipati permezz tal-valutazzjoni, monitoraġġ u tbassir tal-impatt tal-attivitàjiet tal-bniedem, **inkluż il-bdil fl-użu tal-art**, u l-bidliet ambjentali fuq il-benesseri tal-bniedem. Ir-riċerka dwar l-ekosistemi tal-baħar (miż-żoni kostali għall-baħar fond **inkluża s-sostenibbiltà tar-riżorsi tal-baħar**), **polari**, tal-ilma helu, terrestri u urbani, inkluż l-ekosistemi dipendenti fuq l-ilma ta' taht l-art, sejttejjeb l-intendiment tagħna tal-interazzjonijiet kumplessi bejn ir-riżorsi naturali u s-sistemi soċjali, ekonomiċi u ekoloġiċi, inklużi l-punti kritiċi naturali, u r-reżiljenza, jew fraġilità, tas-sistemi umani u bijoloġiċi. Dansejżamina kif **il-bijodiversità u l-ekosistemi jiffunzjonaw** u jirreaġixxu għall-impatti antropoġeniċi, kif dawn jistgħu jiġu rrestawrati, u kif dansejaffettwa l-ekonomija u l-benesseri tal-bniedem. Dansejinvestiga wkoll soluzzjonijiet għall-indirizzar tal-isfidi għar-riżorsi **fil-kuntest Ewropew u internazzjonali**. Dansejikkontribwixxi għall-politiki u prattiki li jiżguraw li l-attivitàjiet soċjali u ekonomiċi joperaw fi hdan il-limiti tas-sostenibbiltà u l-adattabilità tal-ekosistemi u bijodiversità

5.2.2. **L-iżvilupp ta' approċċi integrati li jindirizzaw l-isfidi relatati mal-ilma u t-tranzizzjoni għall-ġestjoni sostenibbli u l-użu ta' riżorsi u servizzi tal-ilma**

Id-disponibbiltà u l-kwalità tal-ilma helu saru kwistjonijiet globali b'implikazzjonijiet ekonomiċi u soċjali ta' portata kbira. Bid-domanda dejjem tikber għal uzi differenti u ta' spiss konfliġġenti (eż. l-industrija agrikola, l-attivitàjiet rekreazzjonali, is-servizzi pubbliċi, l-ekosistemi u l-manteniment tal-pajsaġġ, ir-ristawr u t-titjib ambjentali), il-vulnerabbiltà akbar tar-riżorsi aggravata bit-tibdil tal-klima u dak globali, l-urbanizzazzjoni, it-tniġġis u l-isfruttament eċċessiv tar-riżorsi ta' ilma helu, il-manteniment u t-titjib tal-kwalità u d-disponibbiltà tal-ilma, u t-tnaqqis tal-impatt tal-attivitàjiet tal-bniedem fuq l-ekosistemi tal-ilma helu qed issir sfida kritika għall-utenti tal-ilma f'diversi setturi kif ukoll għall-ekosistemi akkwatiċi.

Ir-riċerka u l-innovazzjoni se tindirizza dawn il-pressjonijiet u se tipprovdi strateġiji integrati, għodod, teknoloġiji u soluzzjonijiet innovattivi biex tlaħhaq mal-bżonnijiet attwali u futuri. Hija mmirata biex tiżviluppa strateġiji ta' ġestjoni tal-ilma xierqa, ittejjeb il-kwalità tal-ilma, tindirizza l-iżbilanci bejn id-domanda għall-ilma u d-disponibbiltà jew il-provvista fl-livelli u skali differenti, tagħlaq il-ċiklu tal-ilma, tippromwovi mġiba sostenibbli tal-utent finali u r-riskji relatati mal-ilma filwaqt li ssostni l-integrità, l-istruttura u l-funzjonament tal-ekosistemi akkwatiċi f'konformità mal-politiki prevalenti tal-UE.

5.2.3. Jiġu pprovduti għarfien u għodod għat-tehid ta' deċizzjonijiet u involviment pubbliku effettivi

Sistemi soċjali ekonomiċi u ta' governanza għad iridu jindirizzaw l-ezawriment tar-riżorsi u l-hsara lill-ekosistemi. Ir-riċerka u l-innovazzjoni se jsostnu d-deċizzjonijiet tal-politika meħtieġa sabiex jiġu mmaniġġjati r-riżorsi naturali u l-ekosistemi

⁽¹⁾ L-istimi żviluppatti minn PricewaterhouseCoopers għall-"opportunitajiet kummerċjali globali relatati mas-sostenibbiltà tar-riżorsi naturali (inkluż l-enerġija, foresterija, ikel u agrikultura, ilma u metalli)" u WBCSD (2010) Viżjoni 2050: L-Aġenda Ġdida għall-Kummerċ, Kunsill Kummerċjali Dinji għall-Iżvilupp Sostenibbli: Ginevra, URL: http://www.wbcsd.org/web/projects/BZrole/Vision2050-FullReport_Final.pdf

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

sabiex jevitaw, jew jadattaw għal tibdil klimatiku u ambjentali ta' sfrattu u sabiex jippromwovu l-bidla istituzzjonali, ekonomika, komportamentali u teknoloġika li tiżgura s-sostenibbiltà. **Għalhekk ir-riċerkaseissostni l-iżvilupp ta' sistemi li jagħtu valur lill-bijodiversità u s-servizzi tal-ekosistemi, inkluż l-intendiment tal-istokk ta' kapital naturali u l-fluss tas-servizzi tal-ekosistemi.** Ser titqiegħed enfasi fuq l-ekosistemi u s-servizzi tal-ekosistema kritiċi rilevanti għall-politika, bħall-ilma helu, l-ibhra u l-oċeani (**inklużi ż-żoni kostali**), **il-foresti, ir-reġjuni polari**, il-kwalità tal-arja, il-bijodiversità, l-użu tal-art u l-ħamrija. Ir-reżiljenza tas-soċjetajiet u l-ekosistemi **ghas-sustanzi li jniġġsu u l-patoġeni** u għall-avvenimenti katastrofiċi, inklużi l-perikli naturali (**bħall-perikli siżmiċi u volkaniċi, l-ghargħar u n-nixfa**) u **n-nirien tal-foresti**, se jkun appoġġati permezz tat-titjib tal-kapaċitajiet għat-tbassir, avvizz bikri u valutazzjoni tal-vulnerabbiltajiet u l-impatti, inkluża d-dimensjoni ta' bosta riskji. B'hekk ir-riċerka u l-innovazzjoni se jipprovdu appoġġ għall-politiki ambjentali u tal-użu effiċjenti tar-riżorsi, u l-alternattivi għal governanza effettiva bbażata fuq l-evidenza fi ħdan il-limiti ta' operat sikur. Se jiġu żviluppati modi innovattivi sabiex tiżdied il-koerenza tal-politika, jissolvew il-kompromessi u jiġu mmaniġġjati l-interessi kunfligġenti, u titjeb il-kuxjenza pubblika dwar ir-riżultati tar-riċerka u l-parteeċipazzjoni taċ-ċittadini fit-tehid tad-deċiżjonijiet.

5.3. Żgurar ta' provvista sostenibbli ta' materja prima mhux tal-enerġija u mhux agrikola

Is-setturi bħal dawk tal-kostruzzjoni, kimika, vetturi, aerospazju, makkinarju u tagħmir, li għandhom valur miżjud kkombinat ta' iktar minn EUR 1,000 biljun u jipprovdu impjeg għal madwar 30 miljun persuna, kollha jiddependu fuq l-aċċess għall-materja prima. L-Unjoni hija awtosuffiċjenti fil-minerali ta' kostruzzjoni. Madankollu, filwaqt li l-Unjoni hija wahda mill-ikbar manifatturi tad-dinja ta' ċerti minerali industrijali, tibqa' importatriċi netta ta' ħafna minnhom. Minbarra dan, l-UE hija dipendenti ħafna fuq l-importazzjoni ta' minerali metalliċi u hija totalment dipendenti fuq l-importazzjoni ta' ċerta materja prima kritika.

Ix-xejriet riċenti jindikaw li d-domanda għall-materja prima se tkun xprunata mill-iżvilupp ta' ekonomiji emergenti u minn diffużjoni rapida ta' teknoloġiji abilitanti ewlenin. L-Ewropa trid tiżgura ġestjoni sostenibbli u tassigura provvista sostenibbli ta' materja prima minn ġewwa u barra l-konfini tagħha għas-setturi kollha li jiddependu fuq l-aċċess għall-materja prima. Il-miri tal-politika għall-materja prima kritika huma deskritti fl-Inizjattiva tal-Kummissjoni dwar il-Materja Prima⁽¹⁾.

Għalhekk l-għan ta' din l-attività huwa t-titjib tal-baži ta' għarfien dwar il-materja prima u jiġu żviluppati soluzzjonijiet innovattivi għall-esplorazzjoni, estrazzjoni, ipproċessar, **użu mill-ġdid**, riċiklaġġ u rkupru kosteffettivi, u li jħarsu l-ambjent, tal-materja prima u għas-sostituzzjoni tagħhom b'alternattivi ekonomikament attraenti **u ambjentalment sostenibbli** b'inqas impatt ambjentali.

Sabiex jintlaħaq dan, ir-riċerka u l-innovazzjoni għandha tiffoka fuq dan li ġej:

5.3.1. Titjib tal-baži ta' għarfien dwar id-disponibbiltà tal-materja prima

Se tittejjeb il-valutazzjoni tad-disponibbiltà fit-tul tar-riżorsi globali u tal-Unjoni, inkluż l-aċċess għall-minjieri urbani (skart li ġej mill-miżbla u mill-minjieri), riżorsi **tal-baħar kostali u** tal-fond tal-baħar (pereżempju t-thaffir f'qiegħ il-baħar għal minerali tal-art rari) u l-inċertezzi assoċjati. Dan l-għarfien se jgħin is-soċjetà tilhaq użu, reċiklaġġ u użu mill-ġdid iktar effiċjenti ta' materja prima skarsa jew li tagħmel ħsara lill-ambjent. Dan se jiżviluppa wkoll regoli, prattiki u standards globali li jirregolaw l-esplorazzjoni, estrazzjoni u ipproċessar ekonomikament vijabbli, ambjentalment sodi u soċjalment aċċettabbli, inklużi l-prattiki fl-użu tal-art u l-ippjanar spazjali fil-baħar **abbaži ta' approċċ tal-ekosistemi.**

5.3.2. Promozzjoni tal-provvista u l-użu sostenibbli tal-materja prima, inkluż ir-riżorsi minerali, mill-art u l-baħar, li jkopru l-esplorazzjoni, l-estrazzjoni, l-ipproċessar, l-użu mill-ġdid, ir-riċiklaġġ u l-irkupru

Ir-riċerka u l-innovazzjoni huma meħtieġa tul iċ-ċiklu kollu tal-hajja tal-materjali, sabiex tiġi żgurata provvista u ġestjoni affordabbli, affidabbli u sostenibbli tal-materja prima li hija essenzjali għall-industrija tal-UE. L-iżvilupp u l-użu ta' teknoloġiji tal-esplorazzjoni, estrazzjoni u ipproċessar ekonomikament vijabbli, soċjalment aċċettabbli u li jħarsu l-ambjent se jagħtu spinta lill-użu effiċjenti tar-riżorsi. Dan **se jinkludi r-riżorsi minerali, mill-art u l-baħar, u** se jisfrutta wkoll il-

⁽¹⁾ COM(2008)0699

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

potenzjal tal-minjieri urbani. Teknoloġiji godda, ekonomikament vijabbli **u effiċjenti fl-użu tar-riżorsi**, ta' riċiklaġġ u ta' rkupru ta' materjali, kif ukoll mudelli u proċessi kummerċjali, **inklużi proċessi u sistemi ta' ċirkwit magħluq**, se jikkontribwixxu wkoll għat-tnaqqis tad-dipendenza tal-Unjoni fuq il-provvista ta' materja prima primarja. Dan se jinkludi l-bżonn ta' użu itwal, reċiklaġġ u rkupru ta' kwalità oghla, u l-bżonn li titnaqqas drastikament il-hela tar-riżorsi. Se jiġi applikat approċċ taċ-ċiklu tal-hajja shih, mill-provvista ta' materja prima disponibbli sa tmiem iċ-ċiklu, li jirrikjedi użu minimu tal-enerġija u r-riżorsi.

5.3.3. Insibu alternattivi għall-materja prima kritika

B'antiċipazzjoni tat-tnaqqis possibbli tad-disponibbiltà globali ta' ċerti materji, minhabba pereżempju restrizzjonijiet kummerċjali, se jkunu investigati u żviluppatti sostituti u alternattivi sostenibbli għall-materja prima kritika, bi prestazzjoni funzjonali simili. Dan għandu jnaqqas id-dipendenza tal-Unjoni fuq il-materja prima primarja u jtejjeb l-impatt fuq l-ambjent.

5.3.4. Jitjiebu l-kuxjenza u l-hiliet tas-Socjetà dwar il-materja prima

Il-qalba mehtieġa għal ekonomija iktar awtodipendenti u li tuża r-riżorsi b'effiċjenza se tesiġi bidla kulturali, fl-imġiba, soċjoekonomika, **sistemika** u istituzzjonali. Sabiex tiġi indirizzata l-problema dejjem akbar tan-nuqqas ta' hiliet fis-settur tal-materja prima fl-Unjoni (inkluża l-industrija Ewropea tal-minjieri), se jiġu mhegġa aktar shubijiet effettivi bejn l-universitajiet, l-istituti ta' studju ġeoloġiku, l-industrija **u partijiet interessati oħra**. Dan ukoll se jkun essenzjali biex jappoġġa l-iżvilupp ta' hiliet innovattivi "hodor". Flimkien ma' dan il-kuxjenza pubblika dwar l-importanza tal-materja prima lokali għall-ekonomija Ewropea għadha limitata. Sabiex jiġu ffacilitati l-bidliet strutturali mehtieġa, ir-riċerka u l-innovazzjoni se jkollhom l-għan li jagħtu s-setgħa liċ-ċittadini, lil dawk li jfasslu l-politika, lill-professjonisti u l-istituzzjonijiet.

5.4. It-tweqqiq tat-transizzjoni lejn ekonomija **u soċjetà** hodur permezz tal-ekoinnovazzjoni

L-Unjoni ma tistax tirnexxi f'dinja ta' konsum ta' riżorsi, degradazzjoni ambjentali u telf tal-bijodiversità dejjem jikbru. Id-diżakkoppjament tat-tkabbir mill-użu tar-riżorsi naturali jesiggi bidliet strutturali ta' kif tali riżorsi jiġu użati, użati mill-ġdid u mmaniġġjati, filwaqt li jiġi salvagwardjat l-ambjent tagħna. L-ekoinnovazzjonijiet se jippermettulna nnaqqsu l-pressjoni fuq l-ambjent, inżidu l-effiċjenza fl-użu tar-riżorsi, u nqiegħdu l-Unjoni fit-triq lejn ekonomija li tuża r-riżorsi u l-enerġija b'effiċjenza. L-ekoinnovazzjoni tohloq ukoll opportunitajiet ewlenin għat-tkabbir u l-impjiegi, u żżid il-kompetittività Ewropea fi hdan is-suq globali, li huwa stmat li jikber għal suq ta' triljun euro wara l-2015⁽¹⁾. 45 % tal-kumpaniji diġà introduċew xi tip ta' ekoinnovazzjoni. Huwa stmat li madwar 4 % tal-ekoinnovazzjonijiet wasslu għal tnaqqis ta' iktar minn 40 % fl-użu materjali għal kull unità ta' output⁽²⁾, u dan jenfasizza l-potenzjal kbir għall-futur. **Madankollu, mhix haġa rari li teknoloġiji, proċessi, servizzi u prodotti ekoinnovattivi li jipromettu hafna u jkunu teknikament avvanzati ma jidhrux fis-suq minhabba sfidi ta' qabel il-kummerċjalizzazzjoni u ma jilhqax il-potenzjal ambjentali u ekonomiku shih tagħhom għax l-investituri privati jqisu ż-żieda fl-iskala kif ukoll l-introduzzjoni tagħhom fis-suq bħala riskju kbir wisq.**

Għaldaqstant l-għan ta' din l-attività huwa li jitrawwmu l-forom kollha tal-ekoinnovazzjoni li jippermettu t-tranzizzjoni għal ekonomija hadra.

Sabiex jintlaħaq dan, ir-riċerka u l-innovazzjoni għandhom jiffokaw fuq dan li ġej:

5.4.1. It-tishih tat-teknoloġiji, proċessi, servizzi u prodotti ekoinnovattivi **inkluż li jiġu studjati mezzi biex jitnaqqsu l-kwanitajiet ta' materja prima fil-produzzjoni u l-konsum, u biex jingħelbu l-ostakoli f'dan il-kuntest** u tinghata -ispinta għall-adozzjoni tagħhom fis-suq

Se jkunu appoġġati l-forom kollha ta' **ekoinnovazzjoni**, kemm inkrementali kif ukoll radikali, li jikkombinaw l-innovazzjoni teknoloġika, organizzattiva, tas-soċjetà, komportamentali, kummerċjali u politika, u li jsahhu l-partecipazzjoni tas-soċjetà civili. Dan se jsostni ekonomija aktar ċirkolari, filwaqt li jitnaqqsu l-impatti ambjentali, **tizdied ir-reżiljenza ambjentali**

⁽¹⁾ Dipartiment tal-Politika Ekonomika u Xjentifika tal-Parlament Ewropew: "L-Ekoinnovazzjoni – Inpoġġu l-UE fit-triq lejn ekonomija li tuża r-riżorsi u l-enerġija b'effiċjenza, Studju u noti ta' informazzjoni", Marzu 2009.

⁽²⁾ Osservatorju tal-Ekoinnovazzjoni "The Eco-Innovation Challenge – Pathways to a resource-efficient Europe – Annual Report 2010", Mejju 2011.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

u jitqiesu l-effetti ta' reazzjoni fuq l-ambjent **u potenzjalment fuq setturi oħra**. Dan se jinkludi **innovazzjoni orjentata lejn l-utenti**, mudelli kummerċjali, simbjożi industrijali, sistemi ta' servizz tal-prodott, disinn tal-prodott, approċi taċ-ċiklu tal-hajja shih u ta' minn nieqa sa nieqa **kif ukoll li jiġu studjati mezz għat-tnaqqis tal-kwantitajiet ta' materja prima fil-produzzjoni u l-konsum, u biex jingħelbu l-ostakoli f'dan il-kuntest. Se jiġi indirizzat il-potenzjal li ssir qalba għal xejriet ta' konsum aktar sostenibbli**. L-għan se ikun it-titjib tal-effiċjenza fl-użu ta' riżorsi billi jitnaqqsu, f'termini assoluti, il-fatturi ta' produzzjoni, l-iskart u r-rilaxx ta' sustanzi ta' ħsara (**pereżempju dawk indikati fir-Regolament tar-REACH⁽¹⁾ u oħarjn**) tul il-katina ta' valur u jitrawwem l-użu mill-ġdid, reċiklaġġ u s-sostituzzjoni tar-riżorsi. Se tinghata attenzjoni lill-iffaċilitar tat-transizzjoni mir-riċerka għas-suq, bl-involvement tal-industrija u b'mod partikulari **l-istart-ups u l-SMEs innovattivi, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-utenti aħharin**, mill-iżvilupp ta' prototipi u **d-dimostrazzjoni tal-prestazzjoni teknika, soċjali u ambjentali, sal-ewwel applikazzjoni u r-replikazzjoni fis-suq ta' tekniki, prodotti, servizzi jew prattiki ekoinnovattivi ta' rilevanza għall-Unjoni. L-azzjonijiet għandhom jikkontribwixxu biex inehħu l-ostakoli għall-iżvilupp u l-applikazzjoni fil-wisa' tal-ekoinnovazzjoni, johlqu jew ikabbru swieq għas-soluzzjonijiet ikkonċernati u jtejbu l-kompetittività tal-intrapriżi tal-Unjoni, l-aktar SMEs, fis-swieq dinjin**. In-netwerking fost l-ekoinnovaturi se jfittex ukoll li jtejjeb id-disseminazzjoni **u l-isfruttament** tal-għarfien u jorbot b'mod aħjar il-provvista mad-domanda.

5.4.2. Appoġġ għall-politiki innovattivi u bidliet tas-soċjetà

Il-bidliet strutturali u istituzzjonali huma meħtieġa biex jippermettu t-tranzizzjoni lejn ekonomija **u soċjetà** hodor. Ir-riċerka u l-innovazzjoni se jinidriżaw l-ostakli ewlenin għall-bidla tas-soċjetà u tas-suq u se jimmiraw għall-ġoti tas-geħha lill-konsumaturi, mexxejja kummerċjali u dawk li jfasslu l-politika biex jadottaw imġiba innovattiva u sostenibbli, **b'kontributi mix-Xjenzi Soċjali u l-Istudji Umanistiċi**. Se jkunu żviluppati għodod, metodi u mudelli robusti u trasparenti li jivvalutaw u jwasslu għall-bidliet ekonomiċi, soċjetali, **kulturali** u istituzzjonali ewlenin meħtieġa sabiex tinkiseb bidla fundamentali lejn ekonomija **u soċjetà** hodor. Ir-riċerka se tesplora kif għandhom jiġu promossi **l-istili ta' hajja u l-mudelli ta' konsum sostenibbli, bl-inkluzjoni tar-riċerka soċjoekonomika, ix-xjenza komportamentali, l-involvement tal-utent u l-aċċettazzjoni pubblika tal-innovazzjoni, kif ukoll attivitajiet li jtejbu l-komunikazzjoni u l-kuxjenza pubblika**. Se jsir użu shih mill-azzjonijiet ta' dimostrazzjoni.

5.4.3. Kejl u valutazzjoni tal-progress lejn ekonomija hadra

Jeħtieġ li jiġu żviluppati indikaturi robusti fl-iskali spazjali kollha xierqa li huma kumplementari għall-PDG, metodi u sistemi li jappoġġaw u jivvalutaw it-tranzizzjoni lejn ekonomija hadra u l-effettività tal-alternattivi tal-politika rilevanti. Xprunati minn approċ taċ-ċiklu tal-hajja, ir-riċerka u l-innovazzjoni se jtejbu l-kwalità u l-disponibbiltà tad-dejta, metodi u sistemi ta' kejl rilevanti għall-użu effiċjenti tar-riżorsi u l-ekoinnovazzjoni u jiffaċilitaw l-iżvilupp ta' skemi ta' kumpens innovattivi. Ir-riċerka soċjoekonomika se tipprovdi fehim aħjar tal-kawżi primarji tal-imġiba tal-manifattur u konsumatur u b'hekk tikkontribwixxi għad-disinn ta' iktar strumenti ta' politika effettivi sabiex jiffaċilitaw it-tranzizzjoni għal ekonomija li tuża riżorsi b'effiċjenza u reżiljenti għat-tibdil fil-klima. Minbarra dan, il-metodoloġiji ta' valutazzjoni tat-teknoloġija u l-immudellar integrat se jkunu żviluppati biex jappoġġaw il-politiki tal-użu effiċjenti tar-riżorsi u ekoinnovazzjoni fil-livelli kollha, filwaqt li tiżdied il-politika ta' koerenza u jissolvew il-kompromessi. Ir-riżultati se jippermettu l-monitoraġġ, il-valutazzjoni u t-tnaqqis fil-flussi ta' materjal u enerġija involvuti fil-produzzjoni u l-konsum, u se jippermettu lil dawk li jfasslu l-politika u lin-negozji jintegraw l-ispejjeż ambjentali u l-esternalitajiet fl-azzjonijiet u deċiżjonijiet tagħhom.

5.4.4. It-trawwim tal-użu effiċjenti tar-riżorsi permezz tas-sistemi diġitali:

L-innovazzjonijiet fit-teknoloġiji tal-informazzjoni u komunikazzjoni jistgħu jikkostitwixxu għodda prinċipali għall-appoġġ tal-użu effiċjenti tar-riżorsi. Sabiex jintlaħaq dan l-oġġettiv, ICT moderna u innovattiva se tikkontribwixxi għal gwadann sinifikanti ta' effiċjenza fil-produttività, notevolment permezz tal-proċessi awtomatizzati, monitoraġġ fil-hin reali u sistemi ta' appoġġ għad-deċiżjoni. L-użu tal-ICT se jipprova jaċċellera d-dimaterjalizzazzjoni progressiva tal-ekonomija, billi tiżdied il-qalba lejn servizzi diġitali, u sabiex jiffaċilita l-bidliet ta' imġiba tfil-konsum u mudelli kummerċjali permezz tal-użu tal-

⁽¹⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 1907/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Diċembru 2006,

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

ICT tal-futur.

5.5. L-iżvilupp ta' sistemi komprensivi u sostnuti ta' osservazzjoni u informazzjoni ambjentali fuq livell dinji

L-osservazzjoni ambjentali komprensiva u s-sistemi ta' informazzjoni huma essenzjali sabiex jiżguraw il-forniment tad-dejta u l-informazzjoni fit-tul meħtieġa sabiex tiġi indirizzata din l-isfida. Dawn is-sistemi se jintużaw sabiex jiġu **ssorveljati**, ivvalutati u mbassra l-kondizzjoni, l-istatus u x-xejriet tal-klima, ir-riżorsi naturali inkluża l-materja prima, l-ekosistemi **terrestri u tal-baħar (miż-żoni kostali sal-baħar fond)** u s-servizzi tal-ekosistema, kif ukoll sabiex jevalwaw politiki u alternattivi għat-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-karbonju, ta' mitigazzjoni u ta' adattament għat-tibdil fil-klima, fis-setturi kollha tal-ekonomija. L-informazzjoni u l-għarfien miksub bis-sahħa ta' dawn is-sistemi se jintużaw sabiex jistimulaw l-użu intelligenti tar-riżorsi strateġiċi; sabiex jappoġġaw l-iżvilupp tal-politiki bbażati fuq l-evidenza; sabiex irawwmu servizzi ambjentali u klimatiċi godda; u sabiex jiżviluppaw opportunitajiet godda fis-swieq globali.

Il-kapaċitajiet, teknoloġiji, u infrastrutturi tad-dejta għall-osservazzjoni u l-monitoraġġ tad-dinja għandhom ikunu msejsa fuq l-avvanzi fl-ICT, teknoloġiji tal-ispazju u netwerks abilitanti, osservazzjonijiet b'sensuri remoti, sensuri godda fil-post, servizzi mobbli, netwerks ta' komunikazzjoni, għodod partecipatorji tas-servizz tal-web u informatika u infrastruttura tal-immudellar mtejba, bil-ghan li kontinwament tiġi provduta informazzjoni, previzjonijiet u projezzjonijiet fil-mument opportun u preċiżi. Se jiġi mhegġeġ l-aċċess liberu, miġtuħ u minghajr restrizzjonijiet għad-dejta u informazzjoni interoperabbli, kif ukoll il-hżin, il-ġestjoni u d-disseminazzjoni effettivi u – **jekk meħtieġ – siguri**, tar-riżultati tar-riċerka. **L-attivitatiet se jghinu biex jiġu ddefiniti attivitatiet operattivi futuri tal-Programm Ewropew ta' Monitoraġġ tad-Dinja (Copernicus) u jittejjeb l-użu ta' dejta tal-Copernicus għal attivitatiet ta' riċerka.**

5.6. Il-wirt kulturali

Il-beni tal-wirt kulturali huma uniċi u ma jistgħux jiġu sostitwiti fil-forma tangibbli tagħhom kif ukoll fil-valur intangibbli, l-importanza kulturali u s-sinifikat tagħhom. Dawn huma mutur importanti tal-koeżjoni soċjetali, tal-identità u tal-benesseri kif ukoll jikkontribwixxu b'mod sinifikanti għat-ktabbir sostenibbli u l-holqien tal-impjegi. Madankollu, il-wirt kulturali Ewropew huwa soġġett għad-deterjorament u hsara, u huwa aggravat ulterjorment mill-esponiment dejjem jidied għall-attivitatiet tal-bredmin (eż. it-turiżmu) u eventi estremi ta' maltemp li jirriżultaw mit-tibdil fil-klima kif ukoll minhabba perikli u diżastri naturali oħrajn.

L-ghan ta' din l-attività huwa li tipprovdni tagħrif u soluzzjonijiet innovattivi, permezz ta' strateġiji, metodoloġiji, teknoloġiji, prodotti u servizzi ta' adattament u mitigazzjoni għall-preservazzjoni u l-ġestjoni tal-wirt kulturali tangibbli fl-Ewropa li jinsab fil-periklu minhabba t-tibdil fil-klima.

Sabiex jintlahaq dan, ir-riċerka u l-innovazzjoni multidixxiplinarji se jiffokaw fuq dan li ġej:

5.6.1. L-identifikazzjoni tal-livelli ta' reżiljenza permezz ta' osservazzjonijiet, monitoraġġ u mmudellar

Se jiġu żviluppati tekniki godda u mtejba għall-valutazzjoni, il-monitoraġġ u l-immudellar tal-hsara biex tittejjeb il-baži ta' għarfien xjentifiku tal-impatt fuq il-wirt kulturali tat-tibdil fil-klima u fatturi oħra ambjentali u umani tar-riskju. L-għarfien u l-fehim iġġenerati bl-għajjnuna ta' xenarji, mudelli u strumenti, fosthom l-analiżi tal-perċezzjoni tal-valur, se jghinu biex tinghata baži xjentifika solida għall-iżvilupp ta' strateġiji, politiki u standards ta' reżiljenza, f'qafas koerenti għall-valutazzjoni tar-riskji u l-ġestjoni tal-beni tal-wirt kulturali.

5.6.2 Għarfien aħjar ta' kif il-komunitajiet jipperċepixxu u jirreaġixxu għat-tibdil fil-klima u l-perikli siżmiċi u volkaniċi

Ir-riċerka u l-innovazzjoni, permezz ta' approċċi integrati, se jiżviluppaw soluzzjonijiet effiċjenti fl-użu tar-riżorsi għall-prevenzjoni, l-adattament u l-mitigazzjoni, li jinvolvu metodoloġiji, teknoloġiji, prodotti u servizzi innovattivi għall-preservazzjoni tal-beni tal-wirt kulturali, pajsaggi kulturali u habitats storiċi

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013**5.7. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni**

L-attivitajiet għandhom isahhu l-partecipazzjoni tal-UE fil-proċessi multilaterali u inizjattivi u l-kontribuzzjoni finanzjarja lejhom, bħall-Grupp Intergovernattiv ta' Esperti dwar il-Tibdil fil-Klima (IPCC), il-Pjattaforma Intergovernattiva dwar is-Servizzi tal-Bijodiversità u l-Ekosistema (IPBES), u l-Grupp dwar l-Osservazzjonijiet tad-Dinja (GEO). Il-kooperazzjoni mal-finanzjaturi pubbliċi u privati tar-riċerka ewlenin **kif ukoll man-networks ta' riċerka ewlenin** se ttejjeb l-effiċjenza tar-riċerka globali u Ewropea u tikkontribwixxi għall-governanza tar-riċerka globali.

Il-kooperazzjoni fix-Xjenza u t-teknoloġija għandha tikkontribwixxi lill-mekkanizmu ta' teknoloġija globali tal-UNFCCC u tiffaċilita l-iżvilupp tat-teknoloġija, innovazzjoni u trasferiment bhala appoġġ għall-adattament tal-klima u l-mitigazzjoni tal-gassijiet serra.

Għandu jiġi esplorat mekkanizmu, imsejjes fuq ir-riżultati tal-Konferenza tal-NU RIO+20, li b'mod sistematiku jiġbor, iqabbel u janalizza l-għarfien xjentifiku u teknoloġiku dwar il-kwistjonijiet ewlenin ta' żvilupp sostenibbli u l-ekonomija ekoloġika, li għandu jinkludi qafas għall-kejl tal-progress. Dan għandu jikkomplimenta l-gruppi u korpi xjentifiċi ezistenti u jfittex is-sinerġiji magħhom.

L-azzjonijiet ta' riċerka taht din l-isfida se jikkontribwixxu għas-servizzi operattivi **tal-Programm Ewropew ta' Monitoraġġ tad-Dinja (Copernicus)** billi tiġi provduta bażi ta' għarfien ta' żvilupp **għall-Copernicus. Jista' jiġi kkunsidrat appoġġ għal Inizjattivi għall-Ipprogrammar Kongunt (JPI) rilevanti u shubijiet pubbliċi-pubbliċi u pubbliċi-privati rilevanti.**

Se jiġu stabbiliti wkoll rabtiet xierqa mal-azzjonijiet tas-Shubijiet Ewropej għall-Innovazzjoni rilevanti u l-aspetti rilevanti tal-aġendi tar-riċerka u l-innovazzjoni tal-Pjattaformi Ewropej għat-Teknoloġija.

Miżuri speċifiċi se jiżguraw li r-riżultati mir-riċerka u l-innovazzjoni fl-oqsma tal-klima, l-użu effiċjenti tar-riżorsi u l-materja prima jkunu użati b'mod mifruq minn programmi oħrajn tal-Unjoni, bħal pereżempju l-programm LIFE+, il-fondi strutturali **u ta' innovazzjoni Ewropew**, u programmi ta' kooperazzjoni esterna.

Fost l-oħrajn, l-attivitajiet se jibnu wkoll fuq daww imwettqin fil-Programm ta' Ekoinnovazzjoni u jsahhuhom.

L-azzjonijiet se jipprovdu wkoll: l-analizi kontinwa tal-progress xjentifiku u teknoloġiku fl-Unjoni u l-pajjiżi u reġjuni shab tagħha; investigazzjoni bikrija tal-opportunitajiet tas-suq għat-teknoloġija u prattiki ambjentali; kif ukoll it-tbassir fir-rigward tar-riċerka u l-innovazzjoni u l-politika.

6. L-EWROPA F'DINJA LI QED TINBIDEL – SOĊJETAJIET INKLUŻIVI, INNOVATTIVI U RIFLESSIVI

Din it-taqsima tinkludi attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni li jikkontribwixxu biex is-soċjetajiet isiru aktar inklużivi, innovattivi u riflessivi, u wkoll għal miżuri speċifiċi li jappoġġaw kwistjonijiet trasversali partikolari msemmija f' din il-parti Sfida għas-Soċjeta' ⁽¹⁾.

6.1. Soċjetajiet inklużivi

Ix-xejriet attwali prezenti fis-soċjetajiet Ewropej iġibu magħhom opportunitajiet għal Ewropa iktar magħquda iżda ukoll riskji **u sfidi**. Dawn l-opportunitajiet, riskji **u sfidi** jehtieġu li jkun mifhuma u antiċipati sabiex l-Ewropa tevolvi bis-solidarjetà u l-kooperazzjoni adegwati fuq livelli soċjali, ekonomiċi, politiċi, **edukattivi** u kulturali, filwaqt li titqies id-dinja dejjem aktar interkonnessa **u interdipendenti**.

F'dan il-kuntest, l-oġettiv huwa li **nifhmu, nanalizzaw u niżviluppaw** l-inkluzjoni soċjali, ekonomika u politika, **kif ukoll is-swieq tax-xogħol aktar inklużivi**, jiġu miġġielda l-faqar **u l-marginalizzazzjoni**, jissahhu d-drittijiet tal-bniedem, l-inkluzività diġitali, l-ugwaljanza, is-solidarjetà u d-dinamiċi interkulturali permezz tal-appoġġ **għax-xjenza mill-aktar avvanzata, ir-riċerka interdixxiplinarja, l-iżvilupp ta' indikaturi, l-avvanzi teknoloġiċi, l-innovazzjonijiet** organizzattivi, **l-iżvilupp ta' raggruppamenti reġjonali tal-innovazzjoni** u forom ġodda ta' kollaborazzjoni u kokreazzjoni. Ir-riċerka u attivitajiet oħra għandhom jappoġġaw l-implimentazzjoni tal-istrateġija Ewropa 2020, kif ukoll politiċi **oħra rilevanti** tal-Unjoni. Ir-riċerka **fix-Xjenzi Soċjali** u fl-Umanistika **għandha rwol prinċipali** f'dan il-kuntest. L-ispeċifikazzjoni, il-monitoraġġ, **il-valutazzjoni u l-indirizzar** tal-oġettivi tal-istrateġija u l-politiki Ewropej se jesigju riċerka ffukata **li tippermetti** lil daww li jfasslu l-politika li **janalizzaw u jivvalutaw** l-impatt u l-effettività tal-miżuri previsti, partikolarment daww favur l-inkluzjoni soċjali. **Għal dan il-għan, l-inkluzjoni u l-partecipazzjoni soċjetali shiha għandhom jinkludu l-oqsma kollha tal-hajja u l-etajiet kollha.**

⁽¹⁾ Mingħajr preġudizzju għall-baġit allokati għal din l-Isfida Soċjetali.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Se jiġu segwiti l-oġettivi speċifiċi li ġejjin **biex wiehed jifhem u jrawwem jew jimplementa:**

6.1.1. **Il-mekkaniżmi biex jiġi promoss** tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inkluziv

L-Ewropa żviluppat kombinazzjoni speċifika u pjuttost unika ta' progress ekonomiku, politiki soċjali mmirati lejn livell għoli ta' koeżjoni soċjali, valuri kulturali u umanistiċi kondivizi li jhaddnu d-demokrazija u l-istat tad-dritt komuni għal kulhadd, id-drittijiet tal-bniedem, ir-rispett u l-konservazzjoni tad-diversità, kif ukoll il-promozzjoni tal-edukazzjoni u x-xjenzi, l-arti u d-dixxiplini umanistiċi bħala muturi fundamentali tal-progress u tal-benessri soċjali u ekonomiku. It-tiftixa kostanti għal tkabbir ekonomiku iġġorr għadd ta' spejjeż umani, soċjali, ambjentali u ekonomiċi importanti. Tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inkluziv fl-Ewropa jimplika bidliet sostanzjali fil-mod kif it-tkabbir u l-benessri **soċjetali** huma ddefiniti, imkejla (anke permezz tal-kejl tal-progress lil hinn mill-indikatur tal-PDG użat normalment), iġġenerati u sostnuti biż-żmien.

Ir-riċerka se tanalizza l-iżvilupp **tal-partecipazzjoni taċ-ċittadini**, stili ta' hajja sostenibbli, **fehim kulturali u** imġiba u valuri soċjoekonomiċi u kif dawn jirrelataw mal-paradigmi, politiki u funzjonament ta' istituzzjonijiet, **komunitajiet**, swieq, ditti, sistemi ta' governanza u twemmin fl-Ewropa u **r-relazzjonijiet tagħhom ma' reġjuni u ekonomiji oħrajn.** Din se tiżviluppa għodod għal valutazzjoni aħjar tal-impatti kurrentwali u reċiproki ta' tali evoluzzjonijiet, **tqabbal il-politiki pubbliċi mad-diversità tal-isfidi fl-Ewropa kollha**, u tanalizza alternattivi ta' politika u **mekkaniżmi tat-teħid tad-deċiżjonijiet** f'oqsma bhall-impjeggi, tassazzjoni, inugwaljanzi, faqar, inkluzjoni soċjali, edukazzjoni u hilet, żvilupp tal-komunità, kompetittività u s-Suq Intern **bil-għan li jiġu mifhuma l-kundizzjonijiet u l-opportunitajiet il-godda għal integrazzjoni Ewropea akbar u r-rwol tal-elementi u s-sinerġiji soċjali, kulturali, xjentifiċi u ekonomiċi tiegħu bħala ghejun ta' vantaġġi komparattivi tal-Unjoni f'livell dinji.**

Se jiġu analizzati l-implikazzjonijiet għat-tkabbir, is-suq tax-xogħol u l-benessri tat-tibdil demografiku minhabba soċjetajiet li qed jixxjeħu u movimenti migratorji. F'dan il-kuntest, sabiex l-isfida tat-tkabbir futur tkun tista' tiġi affrontata, huwa importanti li jitqiesu l-komponenti differenti tat-għarfien, billi r-riċerka tiffoka fuq kwistjonijiet ta' tagħlim, ta' edukazzjoni u ta' taħriġ, jew fuq ir-rwol u l-post taż-żgħażaġh fis-soċjetà. Ir-riċerka se tiżviluppa wkoll strumenti aħjar għall-valutazzjoni tal-impatti għas-sostenibbiltà tal-linji ta' politika ekonomiċi differenti. Din se tanalizza wkoll kif jevolvu l-ekonomiji nazzjonali u liema forum ta' governanza fuq livell Ewropew u internazzjonali jistgħu jgħinu sabiex jiġu evitati l-iżbilanċi makroekonomiċi, id-diffikultajiet monetarji, il-kompetizzjoni fiskali, il-qgħad u l-problemi ta' impjeggi u forum oħra ta' dizordni **soċjetali**, ekonomiku u finanzjarju. Din se tqis l-interdipendenzi dejjem jikkbru bejn l-ekonomiji, is-swieq u s-sistemi finanzjarji tal-UE u daww globali u **l-isfidi li jirriżultaw għall-iżvilupp istituzzjonali u l-amministrazzjoni pubblika. Fl-isfond tal-kriżi tad-dejn pubbliku Ewropew, se jkun hemm enfasi fuq ir-riċerka sabiex tiddefinixxi l-kundizzjonijiet għal qafas biex ikun hemm sistemi finanzjarji u ekonomiċi Ewropej stabbli.**

6.1.2. **Organizzazzjonijiet affidabbli, Prattiki, servizzi u linji politiċi li huma neċessarji biex jinbnew** soċjetajiet reżiljenti, inkluzivi, **partecipatorji, miftuħa u kreattivi** fl-Ewropa, **b'mod partikolari billi jitqiesu l-migrazzjoni, l-integrazzjoni u t-tibdil demografiku**

Il-fehim tat-trasformazzjonijiet soċjali, **kulturali u politiċi** fl-Ewropa jesigi l-analiżi ta' prattiki demokratiċi u aspettattivi li qed jinbidlu, kif ukoll l-evoluzzjoni storika tal-identitajiet, id-diversità, it-territorji, ir-religjonijiet, il-kulturi, **il-lingwi** u l-valuri. Dan jinkludi fehim tajjeb tal-istorja tal-integrazzjoni Ewropea. **Ir-riċerka se tidentifika** l-modi sabiex jiġu adattati u mtejbja s-sistemi tal-welfare, servizzi pubbliċi u dimensjoni usa' tas-sigurtà soċjali tal-politiki sabiex tinkiseb koeżjoni, **l-ugwaljanza bejn is-sessi, jitravmu soċjetajiet partecipatorji, miftuħin u kreattivi** u tiġi promossa iktar ugwaljanza soċjali u ekonomika u solidarjetà intergenerazzjonali. Ir-riċerka se tanalizza kif is-soċjetajiet u politiki isiru aktar Ewropej fis-sens wiesa' permezz tal-evoluzzjonijiet tal-identitajiet, kulturi u valuri, iċ-ċirkolazzjoni **tal-għarfien, ideat** u twemmin u kombinazzjoni ta' prinċipji u prattiki ta' reċiproċità, komunalità u ugwaljanza, **b'attenzjoni partikolari għall-migrazzjoni, l-integrazzjoni u t-tibdil demografiku.** Ir-riċerka għandha tanalizza kif il-popolazzjonijiet li huma vulnerabbli (**eż. ir-Roma**) jistgħu jippartecipaw bis-shih **fl-edukazzjoni**, fis-soċjetà u fid-demokrazija, notevolament permezz tal-kisbiet ta' diversi hilet u l-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem. Għaldaqstant, l-analiżi ta' kif jirreagixxu s-sistemi politiċi jew le għal tali evoluzzjonijiet soċjali u kif huma jevolvu għandha tkun ċentrali. Ir-riċerka se tindirizza wkoll l-evoluzzjoni ta'

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

sistemi ewlenin li jipprovdu forum ta' bażi tar-rabtiet **umani u** soċjali, bhall-familja, ix-xogħol, l-edukazzjoni u l-impjiegi u li jgħinu fil-ġlieda kontra **l-inugwaljanzi u l-eskluzjoni soċjali** u l-faqar. **Il-koeżjoni soċjali u l-gustizzja ġusta u prevedibbli, l-edukazzjoni, id-demokrazija, it-tolleranza u d-diversità huma fatturi li jehtieġu jkunu kkunsidrati b'attenzjoni bil-ghan li jiġu identifikati u sfruttati ahjar il-vantaġġi komparattivi Ewropej fuq livell dinji u li jingħata sostenn ahjar u bbażat fuq l-evidenza għall-politiki. Ir-riċerka** għandha tqis l-importanza **tal-mobbiltà u l-migrazzjoni, inklużi l-flussi intra-Ewropej**, u d-demografija fl-iżvilupp futur tal-politiki Ewropej.

Minbarra dan, fehim tad-diffikultajiet u opportunitajiet li jirriżultaw mill-adozzjoni tal-ICT, kemm fuq livelli individwali kif ukoll daww kollettivi, huwa importanti sabiex jinfethu toroq godda ta' innovazzjoni inklużiva. Minhabba l-importanza soċjoekonomika dejjem akbar tal-inklużjoni diġitali, azzjonijiet ta' riċerka u innovazzjoni se jippromwovu soluzzjonijiet tal-ICT inklużivi u l-kisba effettiva tal-hiliet diġitali li jwasslu għall-ghoti ta' setgħa liċ-ċittadini u forza tax-xogħol kompetittiva. L-enfasi se tingħata lill-avvanzi teknoloġiċi godda li jippermettu titjib radikali fil-personalizzazzjoni, faċilità u aċċessibilità għall-utent permezz ta' fehim ahjar tal-imġiba u valuri tal-utenti, taċ-ċittadini u l-konsumaturi, inklużi l-persuni b'diżabilità. Din se tesigħi approċċ ta' riċerka u innovazzjoni bl-"inklużjoni mid-disinn".

6.1.3. **Ir-rwol** tal-Ewropa bħala attur globali, **b'mod partikolari fir-rigward tad-drittijiet tal-bniedem u l-gustizzja globali.**

Is-sistema storika, politika, soċjali u kulturali distinta tal-Ewropa hija dejjem iktar konfrontata mill-impatt tal-bidliet globali. Sabiex tiġi żviluppata iktar l-azzjoni esterna tagħha fil-viċinat tagħha stess u lil hinn kif ukoll ir-rwol tagħha bħala attur globali, l-Ewropa għandha ttejjeb il-kapaċitajiet tagħha ta' definizzjoni, prijoritizzazzjoni, spjegazzjoni, valutazzjoni u promozzjoni tal-oġġettivi ta' politika tagħha **f'interazzjoni** ma' reġjuni tad-dinja u soċjetajiet oħra sabiex ikun hemm aktar kooperazzjoni jew prevenzjoni jew soluzzjoni tal-kunflitti. F'dan ir-rigward, għandha ttejjeb ukoll il-kapaċitajiet tagħha ta' antiċipazzjoni u reazzjoni għall-evoluzzjoni u impatti tal-globalizzazzjoni. Dan jesigħi fehim akbar tal-istorja, kulturi u sistemi politicekonomiċi ta' reġjuni oħrajn tad-dinja, **u li nitgħallmu minnhom**, kif ukoll tar-rwol u l-inflwenza tal-atturi transnazzjonali. Finalment, l-Ewropa għandha wkoll tikkontribwixxi lill-governanza globali **u lill-gustizzja globali**, fi sferi ewlenin bhall-kummerċ, l-iżvilupp, ix-xogħol, il-kooperazzjoni ekonomika, **l-ambjent, l-edukazzjoni, l-ugwaljanza bejn is-sessi** u d-drittijiet tal-bniedem, id-difiża u s-sigurtà. Dan jimplika l-potenzjal li jinbnew kapaċitajiet godda kemm jekk f'termini ta' għodod, **servizzi**, sistemi u strumenti ta' analiżi jew f'termini ta' diplomazija fl-arena internazzjonali formali u informali ma' atturi governattivi u daww mhux governattivi.

6.1.4. **Il-promozzjoni ta' ambjenti sostenibbli u inklużivi permezz ta' ppjanar u disinn spazjali u urban innovattivi.**

80 % taċ-ċittadini tal-UE llum jgħixu fil-bliet u madwarhom u, għaldaqstant, l-ippjanar u d-disinn urban inadegwati jista' jkollhom konsegwenzi tremendi fuq hajjithom. Il-fehim ta' kif jiffunzjonaw għaċ-ċittadini kollha, id-disinn tagħhom, kemm wiehed jista' jgħix kuntent fihom, kemm jistgħu jiġbdu l-investiment u l-hiliet, fost l-oħrajn, huwa kruċjali għas-suċċess tal-Ewropa fil-holqien tat-tkabbir, impjiegi u ta' gejjieni sostenibbli.

Ir-riċerka u l-innovazzjoni Ewropea għandha tipprovdi strumenti u metodi għall-ippjanar u disinn urbani u periurbani aktar sostenibbli, miftuħin, innovattivi u inklużivi; fehim ahjar tad-dinamika tas-soċjetajiet urbani u tat-tibdil soċjali u tar-rabta tal-enerġija, l-ambjent, it-trasport u l-użu tal-art, inkluża l-interazzjoni maż-żoni rurali tal-madwar; fehim ahjar tad-disinn u l-użu tal-ispazju pubbliku fil-bliet ukoll fil-kuntast tal-migrazzjoni sabiex jittejjbu l-inklużjoni soċjali u l-iżvilupp u jonqsu r-riskji urbani u l-kriminalità; metodi godda biex jitnaqqsu l-persjonijiet fuq ir-riżorsi naturali u jstimolaw it-tkabbir ekonomiku sostenibbli filwaqt li jtejjbu l-kwalità tal-hajja taċ-ċittadini urbani Ewropej; viżjoni li thares 'il quddiem fir-rigward tat-tranzizzjoni soċjoekonomika lejn mudell ġdid ta' żvilupp urban li jsaħħaħ il-bliet tal-UE bħala ċentri ta' innovazzjoni u ċentri ta' holqien tal-impjiegi u tal-koeżjoni soċjali.

6.2. Soċjetajiet innovattivi

Is-sehem tal-Unjoni tal-produzzjoni tal-għarfien globali **għadu konsiderevoli, iżda jehtieġ** li l-impatti soċjoekonomiċi tagħha jiġu **mmassimizzati. Se jsiru sforzi biex tiżdied** l-effiċjenza tal-politiki ta' riċerka u innovazzjoni u **tas-sinerġiji** transnazzjonali tal-politiki u l-koerenza **tagħhom**. L-innovazzjoni għandha tkun indirizzata f'sens wiesa', inklużi l-politika,

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

l-innovazzjoni xprunata **mis-soċjetà**, mill-utent u mis-suq ta' skala kbira. **Se jitqiesu l-esperjenza u l-qawwa innovattiva tal-Industriji Kreattivi u Kulturali**. Dawn l-attivitajiet se jappoġġaw l-iżvilupp u l-iffunzjonar taż-Żona Ewropea tar-Riċerka u b'mod partikolari l-inizjattivi Ewlenin tal-istrateġija Ewropa 2020 favur l-"Unjoni tal-Innovazzjoni" u l-"Aġenda Diġitali għall-Ewropa".

Se jiġu indirizzati l-oġġettivi li ġejjin:

6.2.1. **It-tishih** tal-baži ta' evidenza u tal-appoġġ għall-Unjoni tal-Innovazzjoni u ż-Żona Ewropea għar-Riċerka.

Sabiex jiġu vvalutati u prijoritizzati l-investimenti u jissahhu l-Unjoni tal-Innovazzjoni u ż-Żona Ewropea għar-Riċerka, se jiġu appoġġati l-analiżi tal-politiki, is-sistemi u l-atturi tar-riċerka, **l-edukazzjoni** u l-innovazzjoni fl-Ewropa u pajjiżi terzi, kif ukoll l-iżvilupp ta' indikaturi, infrastrutturi ta' dejta u informazzjoni. Jehtieg ukoll li jiġu previsti attivitajiet li jharsu 'l quddiem u inizjattivi pilota, analiżi ekonomika u tal-ġeneru, monitoraġġ tal-politika, tagħlim reċiproku, għodod u attivitajiet ta' koordinazzjoni u l-iżvilupp ta' metodoloġiji għall-istudju u l-valutazzjonijiet tal-impatt, billi jiġu sfruttati r-reazzjonijiet diretti mill-partijiet interessati ■, l-imprizi, l-awtoritajiet pubbliċi, **l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili** u ċ-ċittadini. **Din l-analiżi għandha titwettaq f'koerenza mal-istudji dwar is-sistemi ta' edukazzjoni oghla fl-Ewropa u f'pajjiżi terzi fi hdan l-"Erasmus għal kulhadd"**.

Sabiex jiġi żgurat suq uniku għar-riċerka u innovazzjoni, għandhom jiġu implimentati miżuri biex jincentivaw imġiba kompatibbli mall-ERA. Għandhom ikunu appoġġati l-attivitajiet li jsostnu l-politiki relatati mal-kwalità tat-taħriġ fir-riċerka, il-mobbiltà u l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi, inklużi inizjattivi li jipprovdu għas-servizzi ta' mobbiltà, reklutaġġ miftuh, **il-partecipazzjoni tan-nisa fix-xjenzi**, id-drittijiet tar-riċerkaturi u l-konnessjonijiet mal-komunitajiet ta' riċerkaturi globali. Dawn l-attivitajiet se jkunu implimentati filwaqt li jfittxu sinerġiji u koordinazzjoni mill-qrib mal-Azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** taht ix-"Xjenza eċċellenti". L-istituzzjonijiet li jipprezentaw kuncetti innovattivi għall-implimentazzjoni rapida tal-prinċipji tal-ERA, inkluż il-Karta Ewropea għar-Riċerkaturi u l-Kodiċi ta' Kondotta għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi, **ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar il-ġestjoni tal-proprjetà intellettwali f'attivitajiet ta' trasferiment tal-għarfien u l-Kodiċi ta' Prattika għall-universitajiet u istituzzjonijiet pubbliċi ta' riċerka oħrajn** ⁽¹⁾, se jkunu appoġġati.

Fir-rigward tal-koordinazzjoni tal-politiki, għandha tiġi stabbilita faċilita għall-parir ta' politika sabiex il-parir espert dwar il-politika jkun disponibbli għall-awtoritajiet nazzjonali meta jiġu ddefiniti l-Programmi ta' Riforma Nazzjonali u l-istrateġiji ta' riċerka u innovazzjoni.

Sabiex tiġi implimentata l-inizjattiva tal-Unjoni tal-Innovazzjoni, hemm ukoll il-htieġa ta' appoġġ għall-innovazzjoni xprunata mis-suq, innovazzjoni miftuħa, **innovazzjoni tas-settur pubbliku u soċjali** bl-ghan ta' tishih tal-kapaċità ta' innovazzjoni tad-ditti u t-trawwim tal-kompetittività Ewropea. Dan se jesigi titjib fil-kundizzjonijiet qafas globali għall-innovazzjoni kif ukoll l-indirizzar tal-ostakli speċifiċi li jipprevjenu t-tkabbir ta' kumpaniji innovattivi. Se jkunu appoġġati mekkaniżmi b'sahhithom ta' appoġġ għall-innovazzjoni (pereżempju ġestjoni mtejba tar-raggruppamenti, shubijiet privati-pubbliċi u kooperazzjoni tan-netwerk), servizzi ta' appoġġ għall-innovazzjoni ta' speċjalizzazzjoni għolja (dwar, pereżempju, il-ġestjoni/sfruttar tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali (IPR), **in-netwerking tas-sidien u l-utenti tal-IPR**, il-ġestjoni tal-innovazzjoni, **il-kapaċitajiet intraprenditorjali**, in-netwerks ta' akkwirenti) u analiżi tal-politiki pubbliċi b'konnessjoni mal-innovazzjoni. Kwistjonijiet speċifiċi għall-SMEs se jiġu appoġġati taht l-ghan speċifiku "Innovazzjoni fl-SMEs".

6.2.2. **Jiġu esplorati** forum godda ta' innovazzjoni, **b'enfasi speċjali fuq** l-innovazzjoni soċjali u l-kreattività **u jinftiehem kif kull forma ta' innovazzjoni tiġi żviluppata, tinnexxi jew tfalli**

L-innovazzjoni soċjali tiġġenera oġġetti, servizzi, proċessi u mudelli godda li jissodisfaw il-htigijiet tas-soċjetà u johlqu relazzjonijiet soċjali godda. **Billi l-mezzi ta' innovazzjoni qed jinbidlu kontinwament, tinhtieg aktar riċerka fl-iżvilupp tal-forom kollha ta' innovazzjoni u l-mod kif l-innovazzjoni tissodisfa l-htigijiet tas-soċjetà**. Huwa importanti li jinftiehem kif l-innovazzjoni u l-kreattività soċjali jistgħu jwasslu għal bidla fl-istrutturi, **il-prattiki** u l-politiki eżistenti u kif dawn jistgħu jkunu mheġġa u skalati 'l fuq. **Huwa importanti li ssir valutazzjoni ta' pjattaformi onlajn** li johlqu

(¹) C(2008)1329, 10.4.2008

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

networking bejn iċ-ċittadini **■**. Se jinghata wkoll appoġġ **għall-użu tad-disinn fil-kumpanniji, in-networking** u l-isperimentazzjoni tal-użu tal-ICT biex itejbu l-proċessi tat-tagħlim, kif ukoll għan-networks ta' intraprendituri u innovaturi soċjali. **Ir-riċerka se tiffoka wkoll fuq il-proċessi tal-innovazzjoni u kif dawn jiżviluppaw, jirnexxu jew ifallu (inkluż it-tehíd tar-riskju u r-rwol ta' kuntesti regolatorji differenti).**

Se jkun essenzjali li tiġi promossa l-innovazzjoni sabiex jitrawwmu servizzi pubbliċi effiċjenti, miftuha u li jiffukaw fuq iċ-ċittadin (eż. Gvern elettroniku). Dan se jehtieġ riċerka multidixxiplinari fuq teknoloġiji u innovazzjoni godda fuq skala kbira relatati b'mod partikolari mal-privatezza diġitali, l-interoperabbiltà, l-identifikazzjoni elettronika ippersonifikata, id-dejta miftuha, l-interfaċċji dinamiċi għall-utent, **il-pjattaformi għat-tagħlim tul il-hajja u t-tagħlim informatiku, is-sistemi ta' tagħlim distribwit**, il-konfigurazzjoni, l-integrazzjoni u l-innovazzjoni tas-servizz pubbliku li jiffoka fuq iċ-ċittadin xrpunati mill-utenti, inklużi x-xjenzi soċjali u l-istudji umanistiċi. Tali azzjonijiet se jindirizzaw ukoll id-dinamika tan-network soċjali u l-crowd-sourcing u smart-sourcing għall-koproduzzjoni ta' soluzzjonijiet li jindirizzaw il-problemi soċjali, bbażati, **perezempju**, fuq settijiet ta' dejta miftuha. Dawn se jghinu fl-immaniġġjar tat-tehíd ta' deċiżjonijiet kumplessi, b'mod partikolari l-immaniġġjar u l-analiżi ta' kwantitajiet enormi ta' dejta għall-immudellar kollaborattiv tal-politika, simulazzjoni tat-tehíd tad-deċiżjoni, tekniki ta' viżwalizzazzjoni, immudellar tal-proċess u sistemi partecipatorji, kif ukoll fl-analiżi tar-relazzjonijiet li jinbidlu bejn iċ-ċittadini u s-settur pubbliku.

Se jiġu żviluppati miżuri speċifiċi biex jinvolvu s-settur pubbliku bhala agent għall-innovazzjoni u t-tibdil, fil-livell nazzjonali u tal-UE, b'mod partikolari permezz ta' miżuri ta' appoġġ għall-politika u miżuri transkonfinali ta' innovazzjoni fil-livell ġeografiku l-aktar wiesa' li jippermettu l-użu intelligenti tal-ICT fl-amministrazzjonijiet pubbliċi u minnhom, għal forniment kontinwu ta' servizzi pubbliċi liċ-ċittadini u lin-negozji.

6.2.3. Isir użu mill-potenzjal innovattiv, kreattiv u produttiv tal-ġenerazzjonijiet kollha

L-attivitatiet se jikkontribwixxu biex jiġu esplorati l-opportunitajiet tal-Ewropa li tkun innovattiva f'termini ta' prodotti u teknoloġiji godda, servizzi mtejbja u mudelli ta' negozju u soċjali godda adattati għall-istruttura demografika tas-soċjetà li qed tinbidel. L-attivitatiet se jsaħhu l-isfruttar tal-potenzjal tal-ġenerazzjonijiet kollha billi jrawmu l-iżvilupp ta' politiki intelligenti li jagħmlu t-tixjeh attiv realtà f'kuntest interġenerazzjonali li qed jevolvi u billi jappoġġaw l-integrazzjoni tal-ġenerazzjonijiet taż-żgħażaġh Ewropej fl-oqsmha kollha tal-hajja soċjali, kulturali u ekonomika, billi jtiqiesu, fost l-oħrajn, il-perċezzjoni fil-konfront tal-opportunitajiet għall-innovazzjoni fil-kuntest tal-livell għolja ta' qgħad f'bosta reġjuni tal-UE.

6.2.4. Il-Promozzjoni ta' kooperazzjoni koerenti u effettiva ma' pajjiżi terzi

L-attivitatiet orizzontali se jiżguraw l-iżvilupp strateġiku tal-kooperazzjoni internazzjonali tul l-Orizzont 2020 u jindirizzaw l-oġettivi trasversali tal-politika. L-attivitatiet li jappoġġaw il-djalogi bilaterali, multilaterali u bireġjonali, fir-riċerka u innovazzjoni, ma' pajjiżi terzi, reġjuni, fora internazzjonali u organizzazzjonijiet se jiffacilitaw l-iskambju ta' politika, tagħlim reċiproku u iffissar tal-pijoritajiet, jippromwovu l-aċċess reċiproku għall-programmi u jimmonitorjaw l-impatt tal-kooperazzjoni. L-attivitatiet ta' networking u gemellaġġ se jiffacilitaw l-ishubija ottimali bejn l-atturi tar-riċerka u l-innovazzjoni fuq iż-żewġ naħat u jtejbju l-kompetenzi u l-kapaċità ta' kooperazzjoni f'pajjiżi terzi inqas avvanzati. L-attivitatiet se jippromwovu l-koordinazzjoni ta' politiki u programmi ta' kooperazzjoni tal-Unjoni u daww nazzjonali, kif ukoll azzjonijiet kongunti tal-Istati Membri u Pajjiżi Assoċjati ma' pajjiżi terzi sabiex isaħhu l-impatt ġenerali. Finalment, il-preżenza tar-riċerka u innovazzjoni Ewropea fil-pajjiżi terzi għandha tkun ikkonsolidata u msahha, notevolment **bl-esplorazzjoni** tal-holqien tad-"djar ta' xjenza u innovazzjoni" **virtwali** Ewropej, servizzi lill-organizzazzjonijiet Ewropej li jestendu l-attivitatiet tagħhom f'pajjiżi terzi u l-ftuh ta' ċentri ta' riċerka stabbiliti b'mod kongunt ma' pajjiżi terzi għal organizzazzjonijiet jew riċerkaturi minn Stati Membri oħra u Pajjiżi Assoċjati.

6.3. Soċjetajiet riflessivi – Wirt kulturali u identità Ewropea

L-għan huwa li jsir kontribut għall-fehim tal-baži intellettuali tal-Ewropa: l-istorja tagħha u l-bosta influwenzi Ewropej u mhux Ewropej; bhala ispirazzjoni għall-hajjiet tagħna llum. L-Ewropa hija kkaratterizzata minn varjetà ta' nies (fosthom il-minoranzi u l-popli indiġeni), tradizzjonijiet u identitajiet reġjonali u nazzjonali differenti kif ukoll b'livelli differenti ta' żvilupp ekonomiku u tas-soċjetà. Il-migrazzjoni u l-mobilità, il-meżzi tax-xandir, l-industrija u t-trasport, jikkontribwixxu għad-diversità tal-fehmiet u l-istili tal-hajja. Din id-diversità u l-opportunitajiet tagħha għandhom ikunu rikonoxxuti u kkunsidrati.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Ġabriet Ewropej f'libreriji, inklużi dawk diġitali, arkivji, mużewijiet, galleriji u istituzzjonijiet pubbliċi oħrajn għandhom rikkezza ta' dokumentazzjoni u oġġetti rikki mhux sfruttati għal studju. Dawn ir-riżorsi fl-arkivji, flimkien mal-wirt mhux tanġibbli, jirrappreżentaw l-istorja ta' Stati Membri individwali iżda wkoll il-patrimonju kollettiv ta' Unjoni Ewropea li żviluppat maż-żmien. Tali materjal għandu jsir aċċessibbli, ukoll permezz ta' teknoloġiji godda, għar-riċerkaturi u ċ-ċittadini sabiex wiehed ikun jista' jhares lejn il-futur permezz tal-arkivju tal-passat. L-aċċessibilità u l-preservazzjoni tal-patrimonju kulturali f'dawn il-forom hija meħtieġa għall-vitalità tal-impnenji hajjin fil-kulturi Ewropej u bejn kultura Ewropea u oħra issa u jikkontribwixxu għal tkabbir ekonomiku sostenibbli.

Il-fokus tal-attivitajiet għandu jkun:

6.3.1. L-istudju tal-wirt, il-memorja, l-identità, l-integrazzjoni u l-interazzjoni u t-traduzzjoni kulturali, inkluż ir-rappreżentazzjonijiet tagħha f'kollezzjonijiet, arkivji u mużewijiet kulturali u xjentifiċi, biex il-preżent ikun infurmat u mifhum aħjar b'interpretazzjonijiet aktar rikki tal-imġhoddi.

L-attivitajiet se jikkontribwixxu għal analiżi kritika ta' kif wirt tanġibbli u mhux tanġibbli Ewropew żviluppa tul iż-żmien, inkluż il-lingwi, il-memorji, il-prattiki, l-istituzzjonijiet u l-identitajiet. Dawn se jinkludu studji tal-interpretazzjonijiet u l-prattiki ta' interazzjonijiet, integrazzjoni u esklużjoni kulturali.

Proċess ta' integrazzjoni Ewropea intensifikat issottolija li teżisti sfera usa' ta' identità Ewropea – waħda li tikkomplementa tipi oħra ta' identitajiet fl-Ewropa. Fil-kollezzjonijiet, arkivji, mużewijiet u libreriji xjentifiċi Ewropej u mhux Ewropej u siti ta' partimonju kulturali Ewropej u mhux Ewropej tinsab medda wiesgħa ta' evidenza u testimonjanzi tal-identità Ewropea. Dawn joffru materjali u dokumenti li jippermettu l-fehim aħjar tal-proċessi li jibnu l-identità u li jippermettu riflessjonijiet dwar proċessi soċjali, kulturali jew anki ekonomiċi li jikkontribwixxu għall-forom passati, preżenti u futuri tal-identità Ewropea. L-oġġettiv hu li niżviluppaw innovazzjonijiet u nużaw u nanalizzaw oġġetti u/jew dokumentazzjoni f'kollezzjonijiet kulturali u xjentifiċi, arkivji u mużewijiet biex ntejjbu l-fehim tagħna dwar kif l-identità Ewropea tista' tiġi traċċjata, mibnija jew dibattuta.

Se jiġu esplorati l-kwistjonijiet tal-multilingwiżmu, it-traduzzjoni u ċ-ċirkolazzjoni ta' ideat madwar l-Ewropa u minn u lejn l-Ewropa u kif dawn jiffurmaw parti minn wirt intelletwali Ewropew komuni.

6.3.2. Ir-riċerka fl-istorja, il-letteratura, l-arti, il-filosofija u r-religjonijiet tal-pajjiżi u r-regjuni Ewropej u kif dawn sawru d-diversità Ewropea kontemporanja

Id-diversità kulturali hija aspett importanti li jkkostitwixxi s-singularità Ewropea u li tipprovdi sors ta' qawwa, dinamizmu u kreattività. L-attivitajiet se jindirizzaw id-diversità kontemporanja Ewropea u kif din id-diversità issawret permezz tal-istorja, waqt li se jgħinu wkoll biex issir analiżi dwar kif din id-diversità twassal għal żviluppi interkulturali godda, jew anki tensjonijiet u kunflitti. Ir-rwol tal-arti, il-mezzi ta' komunikazzjoni, l-pajsaġġi, il-litteratura, il-lingwi, il-filosofija u r-religjonijiet, fir-rigward ta' din id-diversità, se jkun ċentrali għaliex huma joffru diversi interpretazzjonijiet tar-realtajiet soċjali, politiċi u kulturali u jinfluwenzaw il-viżjonijiet u l-prattiki tal-individwi u l-atturi soċjali.

6.3.3. Ir-riċerka dwar ir-rwol tal-Ewropa fid-dinja, fuq l-influenza reċiproka u r-rabtiet bejn ir-regjuni tad-dinja, u harsa minn barra lejn il-kulturi Ewropej

L-attivitajiet se jindirizzaw il-kumplessità tar-rabtiet soċjoekonomiċi u kulturali bejn l-Ewropa u r-regjuni l-oħra tad-dinja u jivvalutaw il-potenzjalità għal skambji interkulturali u djalogi mtejbini filwaqt li jqisu l-iżviluppi soċjali, politiċi u ekonomiċi aktar ġenerali. Huma se jgħinu fl-analiżi tal-iżvilupp tal-opinjoni diversi fl-Ewropa dwar ir-regjuni l-oħra tad-dinja u viċi versa.

6.4. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

Sabiex tiġi promossa kombinazzjoni ottimali ta' approċċi, se titwaqqaf kooperazzjoni bejn din l-Isfida Soċjetali u l-pilastru tat-Tmexxija Industrijali fil-forma ta' azzjonijiet trasversali li jolqtu l-qasam tal-interazzjoni bejn il-bnedmin u t-teknoloġija. L-innovazzjoni teknoloġika bbażata fuq l-ICT se jkollha rwol importanti fit-tiħiħ tal-produttività u fl-involvement tal-kreattività taċ-ċittadini mill-ġenerazzjonijiet kollha f'soċjetà innovattiva.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

L-implimentazzjoni taht din l-Isfida se tgawdi wkoll mill-appoġġ tal-amministrazzjoni u l-koordinazzjoni ta' netwerks internazzjonali għal riċerkaturi u innovaturi eċċellenti bħal COST u EURAXESS, u għahekk tikkontribwixxi wkoll għaz-Żona Ewropea tar-Riċerka.

Jista' jiġi kkunsidrat appoġġ għal Inizjattivi għall-Iprogrammar Kongunt (JPI) rilevanti u shubijiet pubbliċi-pubbliċi u pubbliċi-privati rilevanti.

Se jiġu stabbiliti wkoll rabtiet mal-azzjonijiet tas-Shubijiet Ewropej għall-Innovazzjoni rilevanti u mal-aspetti rilevanti tal-aġendi tar-riċerka u l-innovazzjoni ta' Pjattaformi Ewropej għat-Teknoloġija.

L-azzjonijiet ta' riċerka u innovazzjoni taht din l-isfida se jikkontribwixxu għall-implimentazzjoni tal-attivitajiet tal-Unjoni ta' kooperazzjoni internazzjonali fir-riċerka u l-innovazzjoni, billi tinvolvi ruhha b'mod aktar strateġiku fil-kooperazzjoni xjentifika, teknoloġika u ta' innovazzjoni mas-shab prinċipali tagħha fil-pajjiżi terzi. F'dan ir-rigward, il-Forum Strateġiku għall-Kooperazzjoni Xjentifika u Teknoloġika (SFIC) se jkompli jagħti konsulenza strateġika lill-Kunsill u lill-Kummissjoni dwar id-dimensjoni internazzjonali taż-Żona Ewropea tar-Riċerka.

7. SOĊJETAJIET SIGURI - IL-PROTEZZJONI TAL-LIBERTÀ U S-SIGURTÀ TAL-EWROPA U Ċ-ĊITTADINI TAGħHA

L-Unjoni Ewropea, iċ-ċittadini tagħha u s-shab internazzjoni tagħha huma affrontati b'firxa ta' theddid **u sfidi** għas-sigurtà bħall-kriminalità, it-terroriżmu u emerġenzi tal-massa minhabba diżastri kkawżati mill-bniedem jew naturali. **Dawn jistgħu jaqsmu l-fruntieri u jimmiraw** għal oġġettivi fiżiċi jew iċ-ċiberspazju. Pereżempju l-attakki kontra **infrastruttui kritiċi, netwerks** u s-siti tal-Internet tal-awtoritajiet pubbliċi u l-entitajiet privati, mhux biss jimminaw il-fiduċja taċ-ċittadini iżda wkoll jaffettwaw serjament is-setturi essenzjali bħall-enerġija, it-trasport, is-saħħa, il-finanzi u t-telekomunikazzjonijiet.

Sabiex jiġi antiċipat, evitat u mmaniġġat dan it-theddid, jehtieg li jiġu żviluppatti u applikati teknoloġiji, soluzzjonijiet, għodda ta' tbassir u għarfien innovattivi, tiġi stimolata l-kooperazzjoni bejn il-fornituri u l-utenti, jinstabu soluzzjonijiet tas-sigurtà ċivili, tittejjeb il-kompetittività tas-sigurtà, **l-industrija u s-servizzi, inkluż l-ICT**, Ewropej, u jiġi evitat u miġġieled l-abbuż tal-privatezza u l-ksur tad-drittijiet tal-bniedem fuq l-Internet, **u f'postijiet oħra, filwaqt li jiġu żgurati d-drittijiet u l-libertà individwali taċ-ċittadini Ewropej.**

Għaldaqstant il-koordinazzjoni u t-titjib taż-żona ta' riċerka **u innovazzjoni** tas-sigurtà se jkunu element essenzjali u se jgħinu fl-immappjar tal-isforzi ta' riċerka preżenti, inkluż it-tbassir, u jtejbu il-kundizzjonijiet legali u l-proċeduri rilevanti għall-koordinazzjoni, inklużi l-attivitajiet prenormattivi.

L-attivitajiet **f'din l-isfida se jkollhom fokus esklużiv fuq applikazzjonijiet ċivili** li se jsegwu approċċ orjentat lejn il-missjoni, **jippromwov u l-kooperazzjoni effiċjenti tal-utenti finali, l-industrija u r-riċerkaturi**, u jintegraw id-dimensjonijiet soċjetali rilevanti **filwaqt li jikkonformaw ma' prinċipji etiċi**. Huma se jappoġġaw il-politiki tal-Unjoni għas-sigurtà interna u esterna, **inkluża l-Politika Estera u ta' Sigurtà Komuni u l-Politika ta' Sigurtà u ta' Difiza Komuni tagħha, u jtejbu** iċ-ċibersigurtà, il-fiduċja u l-privatezza fis-Suq Diġitali Uniku. **L-attivitajiet se jinkludu fokus fuq ir-riċerka u l-iżvilupp tal-generazzjoni li jmiss ta' soluzzjonijiet innovattivi, permezz tal-ħidma fuq kuncetti u disinni oriġinali, u standards interoperabbli. Dan se jsir billi jiġu żviluppatti teknoloġiji u soluzzjonijiet innovattivi li jindirizzaw il-lakuni fis-sigurtà u jwasslu għal tnaqqis fir-riskju minn theddid għas-sigurtà.**

Se jiġu indirizzati l-oġġettivi li ġejjin:

7.1. Il-ġlieda kontra l-kriminalità, it-traffikar illegali u t-terroriżmu, inkluż il-fehim u l-indirizzar tal-ideat u t-twemmin terroristiċi

Il-ambizzjoni hija kemm li jkunu evitat inċidenti kif ukoll li jkunu mmitigati l-konsegwenzi potenzjali tagħhom. Dan jesigi teknoloġiji u kapacitajiet godda **għall-ġlieda kontra u l-prevenzjoni tal-kriminalità (inkluż iċ-ċiberkriminalità), it-traffikar illegali u t-terroriżmu (inkluż iċ-ċiberterroriżmu), inkluż il-fehim tal-kawżi u l-impatti tar-radikalizzazzjoni u tal-estremiżmu vjolenti, u l-indirizzar tal-ideat u t-twemmin terroristiċi wkoll biex jiġi evitat theddid relatat mal-avjazzjoni.**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

7.2. Il-protezzjoni u t-titjib tar-reżiljenza ta' infrastrutturi kritiċi, ktajjen tal-provvista u mezzi tat-trasport

Teknoloġiji, **proċessi, metodi** u kapaċitajiet dedikati godda se jghinu biex jiġu protetti infrastrutturi (**inklużi f'żoni urbani**), sistemi u servizzi kritiċi **li huma essenzjali għall-funzjonament tajjeb tas-soċjetà u l-ekonomija** (inklużi l-komunikazzjonijiet, it-trasport, **il-finanzi**, is-sahha, l-ikel, l-ilma, l-enerġija, il-logistika u l-katina tal-provvista, u l-ambjent). Dan se jinkludi l-analizzar u l-assigurar tal-infrastrutturi kritiċi pubbliċi u privati b'netwerks u servizzi kontra kwalunkwe tip ta' theddid, inkluż theddid relatat mal-avvazzjoni. **Dan se jinkludi wkoll il-protezzjoni tar-rotot tat-trasport marittimu**

7.3. it-tishih tas-sigurtà permezz ta' mmaniġġjar tal-fruntieri

It-teknoloġiji u kapaċitajiet huma wkoll meħtieġa sabiex isahhu s-sistemi, it-tagħmir, l-ghodod, il-proċessi u l-metodi għall-identifikazzjoni rapida sabiex **jittejbu s-sigurtà u l-immaniġġjar** tal-fruntieri **tal-art, marittimi u daww kostali**, inklużi kemm il-kwistjonijiet ta' kontroll kif ukoll daww ta' sorveljanza, filwaqt li jiġi sfruttat il-potenzjal kollu tal-EUROSUR. Dawn se jiġu żviluppati u ttestjati filwaqt li jitqiesu l-effettività, il-konformita' mal-prinċipji legali u etiċi, il-proporzjonalità, l-aċċettazzjoni soċjali u r-rispett tad-drittijiet fundamentali tagħhom. Ir-riċerka se tappoġġa wkoll it-titjib tal-ġestjoni integrata tal-fruntieri Ewropej, anke permezz ta' iktar kooperazzjoni mal-pajjiżi kandidati, kandidati potenzjali u pajjiżi tal-Politika Ewropea tal-Viċinat.

7.4. Titjib taċ-ċibersigurtà

Iċ-ċibersigurtà hija prerekwizit għan-nies, negozji u servizzi pubbliċi sabiex jibbenefikaw mill-opportunitajiet offruti mill-Internet **jew minn kwalunkwe netwerk iehor addizzjonali tad-dejta u infrastrutturi tal-komunikazzjoni**. Din tesigi li tiġi provduta sigurtà **mtejba** għas-sistemi, netwerks, apparat ta' aċċess u softwer u servizzi, inkluż il-cloud computing, filwaqt li titqies l-interoperabbiltà ta' teknoloġiji multipli. Ir-riċerka **u l-innovazzjoni se jiġu appoġġati biex jghinu fil-prevenzjoni, l-iskoperta u l-ġestjoni ta'** ċiberattakki f'ħin reali madwar id-dominji u ġurisdizzjonijiet multipli, u **jipproteġu** l-infrastrutturi kritiċi tal-ICT. Is-soċjetà diġitali hija fi żvilupp shih b'użi u abbużi, li jinbidlu b'mod kostanti, tal-Internet, modi godda ta' interazzjoni soċjali, servizzi godda mobbli u bbażati fil-post u t-tfaċċar tal-Internet tal-Affarijiet. Dan jesigi tip ta' riċerka għada li għandha tkun attivata mill-applikazzjonijiet u xerriet ta' użu u tas-soċjetà emerġenti. Se jitwettqu inizjattivi ta' riċerka bi pronteza, inkluża r-Riċerka u l-Iżvilupp proattiva sabiex jirreaġixxu malajr għall-iżviluppi komtemporanji godda fil-fiducja u s-sigurtà. **Se tingħata attenzjoni partikolari lill-protezzjoni tat-tfal, għaliex dawn huma ferm vulnerabbli għall-forom emerġenti ta' ċiberkriminalità u ċiberabbuż.**

Il-hidma f'dan il-qasam għandha titwettaq f'koordinazzjoni mill-qrib mal-fergħa tal-ICT tal-pilastru "Tmexxija Industrijali".

7.5. Tizdied ir-reżiljenza tal-Ewropa għall-kriżijiet u d-diżastri

Din tesigi l-iżvilupp ta' teknoloġiji u kapaċitajiet ddedikati li jappoġġaw it-tipi differenti ta' operazzjonijiet ta' ġestjoni ta' emerġenza **f'sitwazzjonijiet ta' kriżi u ta' diżastru** (bhal pereżempju il-protezzjoni ċivili, it-tifi tan-nar, **il-kontaminazzjoni ambjentali**, it-tniġġis tal-baħar, **id-difiza ċivili**, **l-iżvilupp ta' kompiti ta' salvataġġ tal-infrastrutturi ta' informazzjoni medika, il-proċessi ta' rkupru minn diżastru** u l-istabilizzazzjoni ta' wara kriżi), kif ukoll l-infurzar tal-liġi. Ir-riċerka se tkopri l-katina shiha tal-ġestjoni tal-kriżijiet u r-reżiljenza, u tappoġġa t-twaqqif ta' kapaċità Ewropea ta' reazzjoni għall-emerġenzi.

7.6. L-iżgurar tal-privatezza u l-libertà, inkluż fl-Internet u t-tishih tal-fehim legali u etiku tas-soċjetà tal-oqasma kollha tas-sigurtà, tar-riskju u l-ġestjoni

Is-salvagwardja tad-dritt tal-bniedem tal-privatezza **inkluż** fis-soċjetà diġitali tesigi l-iżvilupp ta' oqfsa u teknoloġiji ta' privatezza mid-disinn **biex ikunu ta' pedament għal prodotti** u servizzi **godda**. It-teknoloġiji se jkunu żviluppati biex jippermettu li l-utenti jikkontrollaw id-dejta personali tagħhom u l-użu tagħha minn partijiet terzi; kif ukoll għodod li jiskopru u jimblukaw kontenut illegali u ksur tad-dejta u biex jipproteġu d-drittijiet tal-bniedem onlajn filwaqt li jipprevjenu li l-imġiba tan-nies b'mod individwali jew fi gruppi tkun limitata mit-tiftix u pprofilar illegali.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Kwalunkwe soluzzjoni u teknoloġija ġdida ta' sigurtà għandha bżonn li tkun aċċettabbli għas-soċjetà, tkun konformi mal-liġi tal-UE u dik internazzjonali, tkun effettiva u proporzjonata fl-identifikazzjoni u l-indirizzar tat-theddida għas-sigurtà. Fehim ahjar tad-dimensjonijiet soċjoekonomiċi, kulturali u antropoloġiċi tas-sigurtà, tal-kawżi ta' nuqqas ta' sigurtà, ir-rwol tal-midja u l-komunikazzjoni u l-perċezzjonijiet taċ-ċittadin huma għalhekk essenzjali. Se jiġu indirizzati l-kwistjonijiet etiċi u **legali** u l-protezzjoni tal-valuri umani u d-drittijiet fundamentali, **kif ukoll kwistjonijiet ta' riskju u ta' ġestjoni**.

7.7. Titjib tal-istandardizzazzjoni u l-interoperabbiltà tas-sistemi, inkluż għal finijiet ta' emerġenza.

L-attivitajiet prenormattivi u ta' standardizzazzjoni se jiġu appoġġati fost l-oqsma kollha ta' missjoni. Se tingħata attenzjoni għad-distakki ta' standardizzazzjoni u għall-ġenerazzjoni li jmiss ta' strumenti u teknoloġiji. L-attivitajiet fost l-oqsma kollha ta' missjoni se jindirizzaw ukoll l-integrazzjoni u l-interoperabbiltà tas-sistemi u s-servizzi, inklużi l-aspetti bħall-komunikazzjoni, l-arkitetturi distribwiti u l-fatturi umani, inkluż għal finijiet ta' emerġenza.

7.7a. Appoġġ għall-politiki tas-sigurtà esterni tal-Unjoni inkluż permezz tal-prevenzjoni tal-kunflitti u l-bini tal-paċi

Jinhtieġu teknoloġiji, kapacitajiet u soluzzjonijiet ġodda biex jappoġġjaw il-politiki tas-sigurtà esterni tal-Unjoni f'kompiti ċivili li jvarjaw mill-protezzjoni ċivili għall-ġhajjnuna umanitarja, l-immanigġjar tal-konfini jew il-bini tal-paċi u l-istabilizzazzjoni wara kriżi, inklużi l-prevenzjoni tal-kunflitti, il-bini tal-paċi u l-medjazzjoni. Dan se jirrikjedi riċerka dwar ir-riżoluzzjoni tal-kunflitti u r-restawr tal-paċi u l-ġustizzja, l-identifikazzjoni bikrija ta' fatturi li jwasslu għall-kunflitt u dwar l-impatt ta' proċessi tal-ġustizzja riparatorja .

Dan jesigi ukoll il-promozzjoni tal-interoperabbiltà bejn il-kapacitajiet ċivili u militari fil-kompiti ċivili li jvarjaw mill-protezzjoni ċivili sal-ġhajjnuna umanitarja, il-ġestjoni tal-fruntieri jew iż-żamma tal-paċi. Dan se jinkludi l-iżvilupp teknoloġiku fil-qasam sensitiv tat-teknoloġiji ta' użu duwali sabiex itejjeb l-interoperabbiltà bejn il-protezzjoni ċivili u l-forzi militari u fost il-forzi tal-protezzjoni ċivili madwar id-dinja, kif ukoll l-aspetti ta' affidabbiltà, ta' organizzazzjoni, legali u etiċi, kwistjonijiet kummerċjali, il-protezzjoni tal-kunfidenzjalità u l-integrità tal-informazzjoni u t-traċċabilità tat-tranzazzjonijiet u proċessi kollha. [test imressaq minn dik li kienet it-Taqsima 7.5]

7.8. Aspetti speċifiċi tal-implimentazzjoni

Peress li **l-attivitajiet ta' riċerka u ta' innovazzjoni se jkollhom fokus esklussiv fuq applikazzjonijiet** ċivili, il-koordinazzjoni mal-attivitajiet tal-Aġenzija Ewropea tad-Difiża (EDA) se tkun segwita b'mod attiv sabiex tissahħah il-kooperazzjoni mal-EDA, notevolment permezz tal-Qafas Ewropew ta' Kooperazzjoni diġà stabbilit, u b'hekk ikun rikonoxxut li jeżistu oqsma ta' teknoloġija ta' użu duwali . Il-mekkaniżmi ta' koordinazzjoni mal-aġenziji rilevanti tal-Unjoni, **bħall-FRONTEx**, l-EMSA, **l-ENISA** u l-Europol, se jiġu wkoll msahħa aktar sabiex titjeb il-koordinazzjoni ta' Programmi u politiki tal-Unjoni fil-qasam kemm tas-sigurtà interna kif ukoll dik esterna, u inizjattivi oħra tal-Unjoni.

Filwaqt li titqies in-natura partikolari tas-sigurtà, se jiġu stabbiliti arrangamenti speċifiċi fir-rigward tal-ipprogrammar u governanza, inklużi arrangamenti mal-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 9 ta' din id-Deċiżjoni. L-informazzjoni klassifikata jew sensitiva relatata mas-sigurtà se tkun protetta u rekwiżiti partikolari u kriterji partikolari għal kooperazzjoni internazzjonali jistgħu jkunu speċifikati fi programmi ta' hidma. Dan se jkun rifless ukoll fl-ipprogrammar u l-arrangamenti ta' governanza għal Soċjetajiet Siguri (inklużi aspetti komitoloġiċi).

PARTI IIIa**IT-TIXRID TAL-EĊĊELLENZA U T-TWESSIĠH TAL-PARTEĊIPAZZJONI**

[din it-taqsima kollha giet allinjata mar-Regolament ta' Qafas]

Hemm differenzi sinifikanti madwar l-Ewropa fil-prestazzjoni tar-riċerka u innovazzjoni li jehtieġ li jiġu indirizzati b'miżuri speċifiċi. Dawn il-miżuri se jimmiraw għall-isfruttar tal-eċċellenza u l-innovazzjoni u se jkunu distinti, u fejn xieraq, komplimentari u sinerġistiċi mal-politiki u l-azzjonijiet tal-fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej. Dawn jinkludu:

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

- Li l-istituzzjonijiet ta' riċerka ta' eċċellenza u reġjuni tar-RŻI bi prestazzjoni baxxa jiġu kkombinati: Li l-għanijiet li jinholqu ċentri ta' eċċellenza godda (jew jiġu aġġornati b'mod sinifikanti dawk eżistenti) fl-Istati Membri u firreġjuni tar-RŻI bi prestazzjoni baxxa jiġu kkombinati. Se jkun hemm fokus fuq il-fażi preparatorja għall-istabbiliment jew l-aġġornament u l-immodernizzar ta' dawn l-istituzzjonijiet, li tkun iffacilitata bi proċess ta' kombinament ma' kontroparti ewlenija fl-Ewropa, inkluż l-appoġġ għall-iżvilupp ta' pjan ta' negozju. Huwa mistenni li jittiehed impenn mir-reġjun jew l-Istat Membru riċevitur (pereżempju appoġġ permezz tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej). Soġġett għall-kwalità tal-pjan ta' negozju, il-Kummissjoni tista' ttipprovdi aktar appoġġ finanzjarju għall-ewwel passi tal-implimentazzjoni ta' ċentru. Se jitqiesu l-holqien ta' rabtiet ma' raggruppamenti innovattivi u r-rikonossiment tal-eċċellenza fl-Istati Membri u fir-reġjuni tar-RŻI bi prestazzjoni baxxa, inkluż mill-analiżi inter pares u l-ghoti ta' tikketti ta' eċċellenza lil dawk l-istituzzjonijiet li jissodisfaw l-istandards internazzjonali.
- Il-ġemellaġġ ta' istituzzjonijiet ta' riċerka: Il-ġemellaġġ għandu l-għan li jsaħħah b'mod sinifikanti qasam definit ta' riċerka f'istituzzjoni emergenti permezz ta' rabtiet ma' tal-anqas żewġ istituzzjonijiet mexxejja fuq livell internazzjonali f'qasam definit. Se jkun appoġġat sett komprensiv ta' miżuri li jsaħħu din ir-rabta (pereżempju skambji tal-persunal, żjarat minn esperti, tahrig fuq il-post jew virtwali għal żmien qasir, workshops; attendenza għal konferenzi; organizzazzjoni ta' attivitajiet kongunti tat-tip skolasajf; attivitajiet ta' disseminazzjoni u ta' komunikazzjoni).
- 'Presidenti tal-ERA': L-istabbiliment tal-"Presidenti tal-ERA" sabiex jiġu attirati akkademiċi brillanti lejn istituzzjonijiet b'potenzjal ċar ta' riċerka ta' eċċellenza, sabiex jgħinu lil dawn l-istituzzjonijiet jisfruttaw bis-sħiħ il-potenzjal u għallhekk joholqu kundizzjonijiet ugwali għar-riċerka u l-innovazzjoni fiż-Żona Ewropea tar-Riċerka. Dan se jinkludi appoġġ istituzzjonali għall-holqien ta' ambjent kompetittiv ta' riċerka u l-kundizzjonijiet qafas neċessarji għall-attirar, iż-żamma u l-iżvilupp tal-aħjar talent ta' riċerka fi hdan dawn l-istituzzjonijiet. Sinergiji possibbli b'attivitajiet ERC għandhom jiġu esplorati.
- Facilità ta' Appoġġ tal-Politika (PSF): Din se jkollha l-għan li ttejjeb it-tfassil, l-implimentazzjoni u l-evalwazzjoni tal-politiki ta' riċerka u innovazzjoni nazzjonali/regjonali. Hija se toffri konsulenza esperta lill-awtoritajiet pubbliċi f'livell nazzjonali jew regjonali fuq bażi volontarja, li tkopri l-htigijiet biex isir aċċess għal korp rilevanti ta' għarfien, biex wiehed jibbenefika mill-għarfien ta' esperti internazzjonali, biex jintużaw metodologiji u għodod mill-aktar avvanzati, biex tingħata konsulenza mfassla apposta.
- L-appoġġ għall-aċċess għan-netwerks internazzjonali għal riċerkaturi u innovaturi eċċellenti li neqsin minn involviment suffiċjenti fin-netwerks Ewropej u internazzjonali. Dan għandu jinkludi l-appoġġ provdut permezz tal-COST.
- It-tisħiħ tal-kapaċità amministrattiva u operattiva ta' netwerks transnazzjonali ta' Punti ta' Kuntatt Nazzjonali, inkluż permezz tat-tahrig, appoġġ finanzjarju u tekniku, filwaqt li jittejbu l-qafas għat-thaddim tal-Punti ta' Kuntatt Nazzjonali u l-fluss tal-informazzjoni bejnhom u l-korpi ta' implimentazzjoni tal-Orizzont 2020, sabiex il-Punti ta' Kuntatt Nazzjonali jkunu jistgħu jappoġġjaw aħjar lill-partecipanti potenzjali.

PARTI IIIb

IX-XJENZA MAS-SOĊJETÀ U GĦAS-SOĊJETÀ

[din it-taqsima kollha giet allinjata mar-Regolament ta' Qafas]

L-għan huwa li tinbena kooperazzjoni effettiva bejn ix-xjenza u s-soċjetà, jiġi rekrutat talent għid għax-xjenza u biex l-eċċellenza xjentifika tiġi kkombinata mal-kuxjenza u r-responsabilità soċjali.

Il-qawwa ta' sistema xjentifika u teknoloġika Ewropea tiddependi mill-kapaċità tagħha li tiġbor it-talent u l-ideat kull fejn jeżistu. Dan jista' jinkiseb biss jekk jiġu żviluppati djalogu produttiv u rikk u kooperazzjoni attiva bejn ix-xjenza u s-soċjetà biex jiżguraw xjenza aktar responsabbli u jippermettu l-iżvilupp ta' linji ta' politika aktar rilevanti għaċ-ċittadini. Avvanzi rapidi fir-riċerka xjentifika u l-innovazzjoni kontempranji wasslu biex qamu kwistjonijiet importanti etiċi, legali u soċjali li jaffettwaw ir-relazzjoni bejn ix-xjenza u s-soċjetà.

It-titjib tal-kooperazzjoni bejn ix-xjenza u s-soċjetà biex ikun jista' jitwessa' l-appoġġ soċjali u politiku tax-xjenza u tat-teknoloġija fl-Istati Membri kollha huwa dejjem aktar kwistjoni kruċjali li l-kriżi ekonomika attwali aggravat hafna. L-

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

investment pubbliku fix-xjenza jirrikjedi kostitwenza soċjali u politika vasta li tikkondividi l-valuri tax-xjenza, li tkun edukata u impenjata fil-proċessi tagħha u kapaċi tirrikonoxxi l-kontributi tagħha lill-gharfien, is-soċjetà u l-progress ekonomiku.

Il-fokus tal-attivitajiet għandu jkun:

- (a) Li jagħmlu l-karrieri xjentifiċi u teknoloġiċi attraenti għall-istudenti żgħażaġh, u jrawmu l-interazzjoni sostenibbli bejn l-iskejjel u l-istituzzjonijiet tar-riċerka, l-industrija u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà civili;*
- (b) Li jippromwovu l-ugwaljanza bejn is-sessi, b'mod partikolari permezz tal-appoġġ għall-bidliet fl-organizzazzjoni tal-istituzzjonijiet tar-riċerka u fil-kontenut u disinn tal-attivitajiet ta' riċerka.*
- (c) Li jintegraw is-soċjetà fil-kwistjonijiet tax-xjenza u l-innovazzjoni, politiki u attivitajiet sabiex jintegraw l-interessi u l-valuri taċ-ċittadini u jżidu l-kwalità, ir-rilevanza, l-aċċettabbiltà soċjali u s-sostenibbiltà tal-eżiti tar-riċerka u l-innovazzjoni f'diversi oqsma ta' attività, mill-innovazzjoni soċjali sa oqsma bħall-bijoteknoloġija u nanoteknoloġija;*
- (d) Li jiżviluppaw l-aċċessibilità u l-użu tar-riżultati ta' riċerka ffinanzjata b'mod pubbliku;*
- (e) Li jiżviluppaw il-governanza għall-avvanz tar-riċerka u l-innovazzjoni responsabbli mill-partijiet interessati kollha (ir-riċerkaturi, l-awtoritajiet pubbliċi, l-industrija u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà civili), li hija sensittiva għall-bżonnijiet u t-talbiet tas-soċjetà; u l-promozzjoni ta' qafas ta' etika għar-riċerka u l-innovazzjoni*
- (f) Li jieħdu prekawzzjonijiet debiti u proporzjonali fl-attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni billi jantici paw u jevalwaw l-impatti potenzjali fuq l-ambjent, is-saħħa u s-sigurtà;*
- (g) Li jtejbu l-gharfien dwar il-komunikazzjoni tax-xjenza sabiex itejbu l-kwalità u l-effettività tal-interazzjonijiet bejn ix-xjentisti, il-midja ġenerali u l-pubbliku.*

PARTI IV

AZZJONIJET DIRETTI MHUX NUKLEARI TAĊ-ĊENTRU KONĠUNT TAR-RIĊERKA (JRC)

Iċ-Ċentru Konġunt tar-Riċerka għandu jikkontribwixxi għall-objettivi u l-prijoritajiet ġenerali tal-Orizzont 2020 billi jipprovdi appoġġ xjentifiku u tekniku għall-politiki tal-Unjoni b'kollaborazzjoni mal-partijiet interessati tar-riċerka nazzjonali u reġjonali rilevanti, fejn xieraq. L-attivitajiet tal-JRC se jitwettqu b'kont meħud tal-inizjattivi rilevanti fil-livell tar-reġjuni, l-Istati Membri jew l-UE, fil-perspettiva tat-tfassil taż-Żona Ewropea tar-Riċerka.

1. XJENZA EĊCELLENTI

Il-JRC se jwettaq riċerka biex itejjeb il-bażi tal-evidenza xjentifika għat-tfassil tal-politika u sabiex jeżamina l-oqsma emergenti tax-xjenza u t-teknoloġija, inkluż permezz ta' programm ta' riċerka esploratorja.

2. TMEXXIJA INDUSTRIJALI

Il-JRC se jikkontribwixxi għall-innovazzjoni u l-kompetittività:

- (a) Billi jkompli jikkontribwixxi għall-orjentazzjoni strateġika u l-aġenda tax-xjenza tal-istrumenti rilevanti tar-riċerka indiretta, bħall-Ishubijiet Ewropej għall-Innovazzjoni, kif ukoll l-ishubijiet privati-pubbliċi u shubijiet pubbliċi-pubbliċi.*
- (b) Billi jappoġġa t-trasferiment tal-gharfien u t-teknoloġija permezz tad-definizzjoni tal-oqfsa tad-Drittijiet tal-Proprietà Intelletwali għal strumenti differenti ta' riċerka u innovazzjoni, u l-promozzjoni tal-kooperazzjoni fit-trasferiment tal-gharfien u teknoloġija fost l-organizzazzjonijiet ta' riċerka pubblika kbar.*
- (c) Permezz ta' kontribuzzjonijiet sabiex jiġi ffacilitat l-użu, l-istandardizzazzjoni u validazzjoni tat-teknoloġiji u dejta tal-ispazju, b'mod partikolari sabiex jiġu indirizzati l-isfidi tas-soċjetà.*

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

3. SFIDI TAS-SOĊJETÀ

3.1. Is-saħħa, il-bidla demografika u l-benessri

Il-JRC se jikkontribwixxi għall-armonizzazzjoni ta' metodi, standards u prattiki f'appoġġ għall-legislazzjoni tal-UE li timmira għall-protezzjoni tas-saħħa u tal-konsumatur permezz ta':

- (a) Valutazzjoni tar-riskji u opportunitajiet ta' teknoloġiji u kimiki ġodda, inklużi n-nanomaterjali, fl-ikel, l-għalf u l-prodotti tal-konsumatur; l-iżvilupp u l-validazzjoni tal-kejl armonizzat, metodi ta' identifikazzjoni u kwantifikazzjoni, strateġiji ta' ttestjar integrat u għodod mill-aktar avvanzati għall-valutazzjoni tal-periklu tossikoloġiku, inklużi l-metodi alternattivi għall-ittestjar fuq l-annimali; il-valutazzjoni tal-effetti fuq is-saħħa mit-tniġġis ambjentali.
- (b) L-iżvilupp u l-assigurazzjoni tal-kwalità tal-ittestjar tas-saħħa u prattiki ta' skrinjar inkluż l-ittestjar ġenetiku u l-iskrinjar tal-kanċer.

3.2. ■ Is-sikurezza tal-ikel, l-agrikoltura u l-foresterija sostenibbli, ir-riċerka dwar il-baħar u dik marittima u dwar l-ilmijiet interni u l-bijoeconomija

Il-JRC se jappoġġa l-iżvilupp, l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-politiki ta' agrikoltura u sajd Ewropej, inkluż is-sigurtà tal-ikel u l-iżvilupp tal-bijoeconomija permezz ta':

- (a) L-istabbiliment ta' sistema globali u għodod għat-tbassir tal-uċuħ tar-raba u monitoraġġ tal-produttività tal-uċuħ tar-raba; appoġġ għat-titjib tal-prospetti fuq medda ta' żmien qasir u dak medju għall-komoditajiet agrikoli, inklużi l-effetti mbassra tat-tibdil fil-klima.
- (b) Il-kontribut lill-innovazzjoni bijoteknoloġika u effiċjenza mtejba fl-użu tar-riżorsi sabiex jiġi prodott "ihtar b'inqas" permezz ta' analiżi u mmudellar teknoekonomiċi.
- (c) L-immudellar tax-xenarju għat-tfassil tad-deċiżjoni fil-politiki agrikoli u analiżi tal-impatt tal-politika fuq livelli makro/reġionali/mikro; analiżi tal-impatt tal-"PAK lejn l-2020" fuq l-ekonomiji li qed jiżviluppaw/emergenti.
- (d) L-iżvilupp ulterjuri tal-metodi għall-kontroll tas-sajd u l-infurzar u t-trasċabilità tal-hut u prodotti tal-hut; l-iżvilupp ta' indikaturi robusti tas-saħħa tal-ekosistema u l-immudellar bijoekonomiku sabiex jinftiehem aħjar l-effetti diretti (pereżempju is-sajd) u l-effetti indiretti (tibdil fil-klima) u l-attivitajiet umani fuq d-dinamika tal-stokkijiet tal-hut, l-ambjent tal-baħar u l-impatt soċjoekonomiku tagħhom.

3.3. Energija sigura, nadifa u effiċjenti

Il-JRC se jiffoka fuq il-miri tal-20/20/20 għall-klima u l-energija u t-tranzizzjoni tal-Unjoni lejn ekonomija kompetittiva b'livell baxx ta' karbonju sal-2050 bir-riċerka dwar l-aspetti teknoloġiċi u soċjoekonomiċi ta':

- (a) Sigurtà tal-provvista ta' energija, b'mod partikolari fir-rigward tal-konnessjonijiet u interdipendenzi mal-provvista tal-energija u s-sistemi ta' trażmissjoni extra-Ewropej; l-immappjar ta' sorsi ta' energija indiġeni primarji u esterni infrastrutturi li tiddependi fuqhom l-Ewropa.
- (b) Netwerks ta' trażmissjoni tal-energija/elettriku, b'mod partikolari l-immudellar u s-simulazzjoni tan-netwerks trans-Ewropej ta' energija, l-analiżi tat-teknoloġiji tal-grids intelligenti/super grids, u s-simulazzjoni f'hin reali tas-sistemi tal-energija.
- (c) L-effiċjenza fl-użu tal-energija, b'mod partikolari l-metodoloġiji għall-monitoraġġ u valutazzjoni tal-kisbiet tal-istrumenti tal-politika ta' effiċjenza fl-użu tal-energija, l-analiżi teknoekonomika tal-użu tat-teknoloġiji effiċjenti fl-energija u strumenti u grids intelligenti.
- (d) Teknoloġiji b'livell baxx ta' karbonju (inkluża s-sikurezza tal-energija nukleari fil-programm Euratom), b'mod partikolari l-valutazzjoni tal-prestazzjoni u r-riċerka prenortativa tat-teknoloġiji prospettivi b'livell baxx ta' karbonju; l-analiżi u l-immudellar ta' katalizzaturi u ostakli għall-iżvilupp u l-użu tagħhom; il-valutazzjoni tar-riżorsi rinnovabbli u l-punti ta' kongestjoni, bħal pereżempju l-materja prima kritika, fil-katina tal-provvista tat-teknoloġiji b'livell baxx ta' karbonju; l-iżvilupp kontinwu tas-Sistema ta' Informazzjoni tal-Pjan Strateġiku għat-Teknoloġija tal-Energija (SETIS) u l-attivitajiet relatati.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013**3.4. Trasport intelligenti, ekoloġiku u integrat**

Il-JRC se jappoġġa l-miri tal-2050 ta' sistema tat-trasport kompetittiva, intelligenti, li tuża r-riżorsi b'effiċjenza u integrata ghat-trasport sikur u sigur tan-nies u prodotti permezz tal-istudji tal-laboratorju, immudellar u approċċi ta' monitoraġġ dwar:

- (a) Teknoloġiji strateġiċi tat-trasport b'livell baxx ta' karbonju għall-modi kollha tat-trasport, inkluża l-eletrifikazzjoni tat-trasport bit-triq u inġenji tal-ajru/bastimenti/vetturi imhaddma b'fjuwil alternattiv, u l-iżvilupp ulterjuri taċ-ċentru intern ta' ikklirjar tal-Kummissjoni għall-ġbir u disseminazzjoni tal-informazzjoni dwar it-teknoloġiji rilevanti; id-disponibbiltà u l-kosti tal-fjuwils u sorsi tal-enerġija mhux fossili, inklużi l-impatti tat-trasport tat-triq elettrifikat fuq il-grids tal-elettriku u l-ġenerazzjoni tal-elettriku.
- (b) Vetturi nodfa u effiċjenti, b'mod partikolari d-definizzjoni tal-proċeduri armonizzati ta' testjar u l-valutazzjoni tat-teknoloġiji innovattivi f'termini ta' emissjonijiet, effiċjenza u sikurezza tal-fjuwils konvenzjonali u alternattivi; l-iżvilupp ta' metodoloġiji mtejba għall-kejl tal-emissjoni u kalkoli ta' pressjonijiet ambjentali; il-koordinazzjoni u l-armonizzar tal-attivitajiet ta' inventarji u monitoraġġ tal-emissjonijiet fuq livell Ewropew.
- (c) Sistemi ta' mobbiltà intelligenti sabiex tinkiseb mobbiltà sigura, intelligenti u integrata, inklużi l-valutazzjoni teknoekonomika tas-sistemi u komponenti godda tat-trasport, l-applikazzjonijiet għal ġestjoni mtejba tat-traffiku u l-kontribut ghat-tfassil ta' approċċ integrat għad-domanda u l-ġestjoni tat-trasport.
- (d) Is-sikurezza integrata tat-trasport, b'mod partikolari l-provvista ta' għodod u servizzi għall-ġbir, it-tqassim u l-analizzar tal-informazzjoni dwar l-aċċidenti u l-incidenti fis-setturi tat-trasport tal-avjazzjoni, marittimu u tal-art; it-tishih tal-prevenzjoni tal-incidenti permezz ta' analiżi u tagħlimiet dwar is-sikurezza transmodali filwaqt li jingħata kontribut għall-iffrankar tal-ispejjeż u l-gwadann tal-effiċjenza.

3.5. Azzjoni klimatika, *l-ambjent*, l-effiċjenza tar-riżorsi u l-materja prima

Il-JRC se jikkontribwixxi għal Ewropa aktar ekoloġika, għas-sigurtà tal-provvista tar-riżorsi u ġestjoni sostenibbli globali tar-riżorsi naturali permezz ta':

- (a) L-aċċess għal dejta u informazzjoni ambjentali interoperabbli permezz tal-iżvilupp ulterjuri tal-istandards u arrangamenti tal-interoperabbiltà, għodod ġeospazjali u infrastrutturi innovattivi tat-teknoloġija tal-komunikazzjoni u l-informazzjoni, bħall-Infrastruttura għall-Infomazzjoni Spazjali fl-Unjoni Ewropea (INSPIRE), u inzzjattivi tal-Unjoni u globali ohrajn.
- (b) Il-kejl u monitoraġġ ta' fatturi varjabbli ambjentali ewlenin u l-valutazzjoni tal-istat u l-bidla tar-riżorsi naturali permezz tal-iżvilupp ulterjuri tal-indikaturi u s-sistemi ta' informazzjoni li jikkontribwixxu għall-infrastrutturi ambjentali; il-valutazzjoni tas-servizzi tal-ekosistema, inklużi l-valutazzjoni tagħhom u l-effetti tat-tibdil fil-klima.
- (c) L-iżvilupp ta' qafas integrat tal-immudellar għall-valutazzjoni tas-sostenibbiltà bbażat fuq il-mudelli tematiċi bħall-hamrija, l-użu tal-art, l-ilma, il-kwalità tal-arja, il-bijodiversità, l-emissjonijiet tal-gassijiet serra, il-foresterija, l-agrikultura, l-enerġija u t-trasport, li jindirizza wkoll l-effetti tat-tibdil fil-klima u r-reazzjonijiet għalih.
- (d) L-appoġġ għall-miri tal-politika ta' żvilupp tal-Unjoni permezz tal-promozzjoni tat-trasferiment tat-teknoloġija, il-monitoraġġ tar-riżorsi essenzjali (bħal pereżempju l-foresti, il-hamrija u l-provvista tal-ikel), u riċerka sabiex jiġu limitati l-impatti tat-tibdil fil-klima u l-impatti ambjentali tal-użu tar-riżorsi, u sabiex jiġu riżolti l-kompromessi fil-kompetizzjoni għall-art għall-produzzjoni tal-ikel jew tal-enerġija, b'art għal, pereżempju, il-bijodiversità.
- (e) Il-valutazzjoni integrata relatata mal-politiki tal-produzzjoni u konsum sostenibbli, inkluża s-sigurtà tal-provvista tal-materja prima strateġika, l-użu effiċjenti tar-riżorsi, il-proċessi ta' produzzjoni u t-teknoloġiji b'livell baxx ta' karbonju u nodfa, l-iżvilupp ta' prodotti u servizzi, ix-xejriet tal-konsum u l-kummerċ; żvilupp ulterjuri u integrazzjoni fl-analiżi tal-politika tal-Valutazzjoni taċ-Ċiklu tal-Ħajja.
- (f) L-analiżi integrata tal-impatt tal-alternattivi għall-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u/jew l-adattament ibbażat fuq l-iżvilupp ta' sett kwantitattiv ta' għodod ta' mudelli fuq skala reġjonali u globali, li jvarjaw mil-livell settorjali għal dak makroekonomiku.

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

3.6. L-Ewropa f'dinja li qed tinbidel – Soċjetajiet inkluzivi, innovattivi u riflessivi

Il-JRC se jikkontribwixxi għall-miri tal-Unjoni tal-Innovazzjoni u l-Ewropa Globali permezz tal-attivitajiet li ġejjin:

- (a) Analizzjiet komprensivi tal-katalizzaturi u ostakli għar-riċerka u l-innovazzjoni u l-iżvilupp ta' pjattaforma tal-immudellar għall-valutazzjoni tal-impatti mikro- u makroekonomiċi.
- (b) Kontributi għall-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-Unjoni tal-Innovazzjoni permezz ta' tabelli tar-riżultati, l-iżvilupp ta' indikaturi eċċ. u t-thaddim ta' sistema pubblika ta' informazzjoni u intelligence li tilqa' dejta u informazzjoni rilevanti.
- (c) It-thaddim ta' pjattaforma pubblika ta' informazzjoni u intelligence biex tassisti l-awtoritajiet nazzjonali u reġjonali bi speċjalizzazzjoni intelliġenti; analiżi ekonomika kwantitattiva tal-mudell spazjali tal-attività ekonomika, b'mod partikolari fl-indirizzar tad-differenzi ekonomiċi, soċjali u territorjali u t-tibdiliet fil-mudell bhala reazzjoni għall-iżviluppi teknoloġiċi.
- (d) L-ekonometrika u l-analiżi makroekonomika tar-riforma tas-sistema finanzjarja sabiex jikkontribwixxu għaz-zamma ta' qafas effiċjenti tal-Unjoni għall-ġestjoni tal-krizi finanzjarja; filwaqt li jibqa' jiġi pprovdut appoġġ metodoloġiku għall-monitoraġġ tal-pożizzjonijiet baġitarji tal-Istati Membri fir-rigward tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir.
- (e) Il-monitoraġġ tal-funzjonament taż-Żona Ewropea tar-Riċerka (ERA) u l-analiżi tal-katalizzaturi ta' whud mill-elementi ewlenin tagħha u l-ostakli għaliha (bhall-mobbiltà tar-riċerka, il-ftuh tal-programmi nazzjonali tar-riċerka) u l-proponiment ta' alternattivi rilevanti ta' politika; għad għandhom rwol importanti fl-ERA permezz tan-netwerking, it-taħriġ u l-ftuh tal-facilitajiet u l-bażijiet ta' dejta tagħha lill-utenti fl-Istati Membri u fil-Pajjiżi Kandidati u Assoċjati.
- (f) L-iżvilupp ta' analiżi kwantitattiva ekonomika tal-Ekonomija Diġitali; titwettaq riċerka dwar l-impatt tat-teknoloġiji tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni fuq il-miri tas-Soċjetà Diġitali; isir studju tal-impatt ta' kwistjonijiet sensitivi ta' sigurtà fuq il-ħajja tal-individwi (Għajxien Diġitali).

3.7. Soċjetajiet sikuri – Protezzjoni tal-libertà u s-sigurtà tal-Ewropa u ċ-ċittadini tagħha

Il-JRC se jikkontribwixxi għall-miri tas-Sigurtà u ċ-Ċittadinanza permezz tal-attivitajiet li ġejjin:

- (a) L-iffukar fuq l-identifikazzjoni u l-valutazzjoni tal-vulnerabilità tal-infrastrutturi kritiċi (inklużi s-sistemi ta' navigazzjoni globali, swieq finanzjarji); it-titjib tal-ghodod għall-ġlieda kontra l-frodi tal-baġit tal-Unjoni u għas-sorveljanza marittima; kif ukoll il-valutazzjoni tal-prestazzjoni operazzjonali tat-teknoloġiji għall-identità personali, jew li jaffettwaha (l-identità diġitali).
- (b) It-tiħiħ tal-kapaċità tal-Unjoni għat-tnaqqis tar-riskju ta' diżastru u l-ġestjoni tad-diżastri naturali kkawżati mill-bniedem, l-aktar permezz tal-iżvilupp ta' sistemi ta' informazzjoni globali ta' twissija bikrija ta' perikli multipli u ta' ġestjoni tar-riskji, bl-użu tat-teknoloġiji għall-Osservazzjoni tad-Dinja.
- (c) It-tkomplija tal-provvista ta' għodod għall-valutazzjoni u l-ġestjoni tal-isfidi ta' sigurtà globali, bħat-terroriżmu u n-nonproliferazzjoni (kimika, bijoloġika, radjoloġika u nukleari (fil-programm Euratom)), theddid li jirriżulta mill-instabbiltà soċjopolitika u mard li jittiehed. Oqsma godda li għandhom jiġu indirizzati jinkludu l-vulnerabilità u r-reżiljenza għat-theddid emergenti jew ibridu, pereżempju l-aċċessibilità għall-materja prima, il-piraterija, l-iskarsezza/kompetizzjoni tar-riżorsi u l-effetti tat-tibdil fil-klima fuq l-okkorrenza tad-diżastri naturali.

4. ASPETTI SPECIFICI TAL-IMPLIMENTAZZJONI

Skont il-prioritajiet tal-Ewropa Globali, il-JRC se jsahhah il-kooperazzjoni xjentifika mal-organizzazzjonijiet internazzjonali ewlenin u pajjiżi terzi (pereżempju korpi tan-NU, l-OECD, l-Istati Uniti, il-Ġappun, ir-Russja, iċ-Ċina, il-Brażil, l-Indja) fl-oqsma li għandhom dimensjoni globali qawwija bħat-tibdil fil-klima, is-sigurtà tal-ikel, jew in-nanateknoloġiji. **Din il-kooperazzjoni se tkun ikkoordinata mill-qrib mal-attivitajiet internazzjonali ta' kooperazzjoni tal-Unjoni u l-Istati Membri.**

Sabiex jiġi pprovdut servizz imsahhah għat-tfassil tal-politika, il-JRC se jiżviluppa iktar il-hila tiegħu li janalizza u jipprovdi alternattivi ta' politika transettorjali u jwettaq valutazzjonijiet tal-impatt relatati. Din il-hila għandha tkun appoġġata b'mod partikolari permezz tat-tiħiħ ta':

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

- (a) l-immudellar foqhma ewlenin (pereżempju l-enerġija u t-trasport, l-agrikoltura, il-klima, l-ambjent, l-ekonomija). L-attenzjoni se tkun kemm fuq il-mudelli settorjali kif ukoll dawk integrati (għall-valutazzjonijiet tas-sostenibbiltà), u tkopri l-aspetti xjentifiċi tekniċi kif ukoll dawk ekonomiċi.
- (b) Studji li jharsu 'l quddiem li jipprovdu analiżi tax-xejriet u avvenimenti fix-xjenza, teknoloġija u soċjetà u dwar kif dawn jistgħu jaffetwaw il-politiki pubbliċi, jinfluwenzaw l-innovazzjoni, jirrinforzaw il-kompetittività u t-tkabbir sostenibbli. Dan ikun jista' jista' jippermetti lill-JRC jiġbed l-attenzjoni għal kwistjonijiet li jistgħu jesigū l-intervent ta' politika fil-futur u jantiċipa l-htigijiet tal-konsumaturi.

Il-JRC se jsahha l-appoġġ tiegħu għall-proċess ta' standardizzazzjoni u għall-istandards bhala komponent orizzontali fl-appoġġ għall-kompetittività Ewropea. L-attivitatiet se jinkludu r-riċerka prenormativa, l-iżvilupp ta' materjali u kejl ta' referenza, u l-armonizzazzjoni tal-metodoloġiji. Ġew identifikati hames oqsma ċentrali (l-enerġija, it-trasport; l-Aġenda Diġitali; is-sigurtà u s-sikurezza (inkluż dawk nukleari fil-programm Euratom); il-protezzjoni tal-konsumatur). Minbarra dan, il-JRC għandu jkumpli jippromwovi id-disseminazzjoni tar-riżultati tiegħu u jipprovdi l-appoġġ dwar il-ġestjoni tad-Drittijiet tal-Proprietà Intelletwali lill-istituzzjonijiet u l-korpi tal-Unjoni.

Il-JRC se jistabbilixxi kapaċità fix-xjenzi komportamentali sabiex tkun ta' appoġġ għall-iżvilupp ta' regolamentazzjoni aktar effettiva, komplimentari għall-attivitatiet tal-JRC foqhma magħzula bhall-politiki ta' nutrizzjoni, ta' effiċjenza fl-użu tal-enerġija u dwar il-prodotti.

Ir-riċerka soċjoekonomika se tkun parti mill-attivitatiet fl-oqsma rilevanti bhall-Aġenda Diġitali, il-produzzjoni u l-konsum sostenibbli jew is-sahha pubblika.

Sabiex tintlaħaq il-missjoni tiegħu bhala centru ta' referenza għall-Unjoni, biex ikompli jkollu rwol vitali fl-ERA, u biex jidhol foqhma godda ta' riċerka, huwa essenzjali għall-JRC li jiddisponi minn infrastruttura avvanzata. Il-JRC se jkumpli l-programm ta' rinnovazzjoni u tiġdid sabiex jiżgura l-konformità mar-regolamenti ambjentali u tas-sikurezza u sigurtà applikabbli, u se jinvesti fl-infrastruttura xjentifika, inkluż l-iżvilupp tal-pjattaformi, faċilitajiet tal-immudellar, faċilitajiet għal oqsma godda bhall-ittejtjar ġenetiku, eċċ. Tali investimenti se jkunu mwettqa f'koordinazzjoni mill-qrib mal-pjan direzzjonali tal-Forum Strateġiku Ewropew għall-Infrastrutturi tar-Riċerka (ESFRI) u jitqiesu l-faċilitajiet eżistenti fl-Istati Membri.

ANNEX II

Indikaturi tal-prestazzjoni

It-tabella li ġejja tispeċifika, għall-oġġettivi speċifiċi ta' Orizzont 2020, għadd ta' indikaturi ewlenin għall-valutazzjoni tar-riżultati u l-impatti **li jistgħu jiġu rfinati matul l-implimentazzjoni ta' Orizzont 2020.**

1. PARTI I. PRIJORITÀ 'XJENZA EĊĊELLENTI'

Indikaturi għall-oġġettivi speċifiċi:

Kunsill Ewropew għar-Riċerka

— Sehem tal-pubblikazzjonijiet mill-proġetti ffinanzjati mill-ERC li huma fost l-ewwel 1 % l-aktar ikkwotati **għal kull qasam tax-xjenza**

Teknoloġiji Futuri u Emerġenti

— Publikazzjonijiet fil-ġurnali analizzati inter pares ta' impatt qawwi

— Applikazzjonijiet ta' privattivi **u privattivi miksuba** f'Teknoloġiji Futuri u Emerġenti

Azzjonijiet Marie **Skłodowska-Curie** dwar il-hiliet, it-tahriġ u l-iżvilupp tal-karriera

— Ċirkolazzjoni transettoralji u bejn il-pajjiżi tar-riċerkaturi, inklużi l-kandidati għal Dottorat

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

Infrastrutturi Ewropej għar-riċerka (inkluż l-Infrastrutturi elettronici)

— **L-għadd ta' riċerkaturi li għandhom access għall-infrastrutturi tar-riċerka** permezz tal-appoġġ tal-Unjoni.

2. PARTI II. PRIORITÀ 'TMEXXIJA INDUSTRIJALI'

Indikaturi għall-oġettivi speċifiċi:

Tmexxija fit-teknoloġiji abilitanti u industrijali (ICT, Nanoteknoloġiji, Materjali Avanzati, Bijoteknoloġiji, Manifatturar avvanzat u Spazju)

— L-applikazzjonijiet tal-privattivi **u privattivi miksuba** fit-teknoloġiji abilitanti u industrijali differenti

— **Is-sehem ta' kumpaniji parteċipanti li jintroduċu innovazzjonijiet godda fil-kumpanija jew fis-suq (li jkopru l-perjodu tal-proġett u tliet snin miżjuda miegħu)**

— **L-għadd ta' pubblikazzjonijiet pubbliċi privati kongunti**

L-access għal finanzjament ta' riskju

— L-investimenti totali mmobilizzati minn investimenti permezz tal-finanzjament tad-dejn u l-Kapital ta' Riskju

— **L-għadd ta' organizzazzjonijiet iffinanzjati u l-ammont ta' fondi privati mmobilizzati**

Innovazzjoni fl-SMEs

— Is-sehem tal-SMEs parteċipanti li jintroduċu innovazzjonijiet godda fil-kumpanija jew fis-suq (li jkopru l-perjodu tal-proġett u tliet snin miżjuda miegħu)

— **Tkabbir u holqien ta' impjegi f'SMEs parteċipanti**

3. PARTI III. PRIORITÀ 'SFIDI TAS-SOĊJETÀ'

Indikaturi għall-oġettivi speċifiċi:

Għall-Isfidi kollha tas-Soċjetà:

— Pubblikazzjonijiet f'ġurnali analizzati inter pares ta' impatt qawwi fil-qasam tal-Isfidi differenti tas-Soċjetà.

— Applikazzjonijiet ta' privattivi **u privattivi miksuba** fil-qasam ta' Sfidi differenti tas-Soċjetà Sfidi

— L-għadd ta' **prototipi u attivitajiet ta' ttestjar**

— **L-għadd ta' pubblikazzjonijiet pubbliċi-privati kongunti**

Barra minn dan, għal kull waħda mill-isfidi, għandu jiġi vvalutat il-progress meta mqabbel mal-kontribut għall-oġettivi speċifiċi li huma ddettaljati fl-Anness I tar-Regolament (UE) Nru XX/2012 [Orizzont 2020].

4. PARTI IV. AZZJONIJET DIRETTI MHUX NUKLEARI TAĊ-ĊENTRU KONGUNT TAR-RIĊERKA

Indikaturi għall-oġettivi speċifiċi:

— Il-għadd ta' okkorrenzi ta' impatti speċifiċi tangibbli fuq politiki Ewropej li jirrizultaw minn appoġġ tekniku u xjentifiku mogħtija miċ-Ċentru Kongunt għar-Riċerka

— L-għadd ta' pubblikazzjonijiet analizzati bejn il-pari **f'ġurnali ta' impatt għoli**

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

ANNEX III

Monitoraġġ

Il-Kummissjoni se tissorvelja l-implimentazzjoni ta' Orizzont 2020 u b'mod partikolari dan li ġej:

1. *Il-kontribut għat-twertiq taż-Żona ta'Riċerka Ewropea*
2. *It-twessigh tal-partecipazzjoni*
3. *Il-partecipazzjoni tal-SMEs*
4. *Ix-xjenzi soċjali u l-istudji umanistiċi*
5. *Ix-xjenza u s-soċjetà*
6. *Is-sessi*
7. *Il-kooperazzjoni internazzjonali*
8. *L-ivilupp sostenibbli u t-tibdil fil-klima, inkluża l-informazzjoni dwar in-nefqa relatata mat-tibdil fil-klima*
9. *Il-pont li jgħaqqad l-iskoperta mal-applikazzjoni fis-suq*
10. *L-Aġenda Diġitali*
11. *Partecipazzjoni tas-settur privat*
12. *Il-finanzjament għal shubijiet pubbliċi-privati u shubijiet pubbliċi-pubbliċi*
13. *Il-komunikazzjoni u d-disseminazzjoni*
14. *Ix-xejriet tal-partecipazzjoni ta' esperti indipendenti*

ANNEX IV

Informazzjoni li għandha tiġi pprovduta mill-Kummissjoni skont l-Artikolu 8a(2)

1. *Informazzjoni dwar proġetti individwali, li jippermettu l-monitoraġġ tul il-ħajja kollha ta' kull proposta, li tkopri b'mod partikolari:*
  - *il-proposti pprezentati,*
  - *ir-riżultati tal-evalwazzjonijiet għal kull proposta,*
  - *il-ftehimiet dwar l-għotjiet,*
  - *il-proġetti lesti.*
2. *Informazzjoni dwar l-eżitu ta' kull sejħa u l-implimentazzjoni ta' proġett, li tkopri b'mod partikolari:*
  - *ir-riżultati ta' kull sejħa,*
  - *l-eżiti tan-negozjati dwar il-ftehimiet dwar l-għotjiet,*
  - *l-implimentazzjoni tal-proġett, inklużi d-dejta dwar il-pagament u l-eżitu tal-proġetti.*

Il-Hamis 21 ta' Novembru 2013

3. Informazzjoni dwar l-implimentazzjoni tal-programm, inkluża l-informazzjoni rilevanti fil-livell tal-Programm Qafas, il-programm speċifiku u kull tema u l-JRC, kif ukoll is-sinergiji ma' programmi oħra rilevanti tal-Unjoni.
4. Informazzjoni dwar l-eżekuzzjoni tal-baġit tal-Orizzont 2020, inkluża informazzjoni dwar l-impenji u l-pagamenti għall-inizjattivi tal-Artikolu 185 u 187.

ANNEX V

Konfigurazzjonijiet tal-Kumitati għall-Programm

Lista tal-konfigurazzjonijiet ⁽¹⁾ tal-Kumitati għall-Programm tal-Orizzont 2020 f'konformità mal-Artikolu 9.1a:

1. Konfigurazzjoni strateġika: Harsa ġenerali strateġika tal-implimentazzjoni tal-programm kollu, il-koerenza bejn il-partijiet differenti tal-programm u kwistjonijiet trasversali li jinkludu "It-tixrid tal-eċċellenza u t-twessigh tal-partecipazzjoni", u "Ix-xjenza mas-soċjetà u għas-Soċjetà"

Parti I – Xjenza ta' Eċċellenza:

2. Il-Kunsill Ewropew għar-Riċerka (ERC), It-Teknoloġiji Futuri u Emerġenti (FET) u l-Azzjonijiet Marie Skłodowska-Curie (MSCA)
3. L-infrastrutturi tar-riċerka

Parti II – Tmexxija industrijali:

4. It-teknoloġiji tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni (ICT)
5. In-nanoteknoloġiji, il-materjali avvanzati, il-bijoteknoloġija, il-manifattura u l-ipproċessar avvanzati
6. L-ispazju
7. L-SMEs u l-aċċess għall-iffinanzjar ta' riskju

Parti III – L-Isfidi tas-Soċjetà:

8. Is-saħħa, il-bidla demografika u l-benessri
9. Is-sikurezza tal-ikel, l-agrikoltura u l-foresterija sostenibbli, ir-riċerka dwar il-baħar u dik marittima u dwar l-ilmijiet interni, u l-bijoekonomija
10. Energija sigura, nadifa u effiċjenti
11. Trasport intelliġenti, ekoloġiku u integrat
12. Azzjoni klimatika, l-ambjent, l-effiċjenza tar-riżorsi u l-materja prima
13. L-Ewropa f'dinja li qed tinbidel – Soċjetajiet inklużivi, innovattivi u riflessivi
14. Soċjetajiet sikuri – Protezzjoni tal-libertà u s-sigurtà tal-Ewropa u ċ-ċittadini tagħha

---

⁽¹⁾ Bil-hsieb li tiġi ffaċilitata l-implimentazzjoni tal-programm, għal kull laqgħa tal-kumitat tal-programm kif definit fl-aġenda, il-Kummissjoni se ttrimborsa, skond il-linji gwida stabbiliti tagħha, l-infiq ta' rappreżentant wiehed għal kull Stat Membru, kif ukoll għal esperti/konsulent wiehed għal kull Stat Membru għal dawk il-punti tal-aġenda fejn Stat Membru jehtieg kompetenza speċifika.